TON PAÑÑATI.

The Primary Duties of Priests

A translation of the Mahāvibhaṅga

by

HMOM CHAO STHĀVARAVIRIYABRAT

Printed by NAI LEK

On the occasion of the Cremation of

HIS MAJESTY KING CHULALONKORN.

Bangkok, 129.

Ton Paññati:
Trans. of the Mahavibhanga into the Siamese

หนังสือ

ต้นบัญญัติ

นาย เล็ก

เจ้า ของ โรง พิมพ์ โสภณ พิพรรฒธนากร

พิมพ์ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ๑๐๐๐ เล่ม

ใน งาน ถวาย พระเพลิง พระ บรม ศพ

พระบาท สมเด็จ พระพุทธเจ้า หลวง

ร.ศ. ๑๒๙

ขอ ถวาย พระราช กุศล

หนังสือ พิมพ์ ตัน บัญญัติ นี ได้ เคย พิมพ์ จำหน่าย มา หลาย คราว เห็น ว่า เปน คุณ ประโยชน์ ดี อยู่ แต่ จะ ยังไม่ แพร่ หลาย ทั่วไป

ด้วย ความ ระลึก ถึง พระเดช พระคุณ ใน สมเด็จ พระ พุทธเจ้า หลวง พระบาท สมเด็จ พระปรมินทร มหาจุฬา ลง กรณ์ พระจุลจอมเกล้า เจ้า อยู่ หัว แล พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว บัดยุบัน นี้ จึ่งได้ พิมพ์ หนังสือ ตัน บัญญัติ นี่ ขึ้น อีก ๑๐๐๐ เล่ม ขอ พระราชทาน ทูล เกล้า ฯ ถวาย สนอง พระเดช พระคุณ ตาม กำลัง แลเพื่อได้ พระราชทาน ใน งาน ถวาย พระเพลิง พระบรม ศพ พระบาท สมเด็จ พระพุทธเจ้าหลวง ให้ แพร่หลาย เปน คุณประโยชน์ ยิ่งขึ้น

ผลา นิสงษ์ ที่ จะ เกิด จาก ผู้ ได้ รับ ได้ อ่าน ทราบ จาก หนังสือ ตัน บัญญัติ นี้ จะ เปน กุศล ผล บุญ ได้ เพียง ใด ขอ ให้ ได้ ประสบ ถึง ใต้ ฝ่าลออง ธุลี พระบาท ใน พระบาท สมเด็จ พระพุทธเจ้า หลวง ทุก ขณะ เทอญ ฯ

โรงพิมพ์ไสภณพิพรรฒธนากร ถนนราชบพิธ กรุงเทพ ฯ

วันที่ ๑๖ มินาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙

นาย เล็ก เจ้า ของ โรง พิมพ์

แจ้งความ

เดิม เมื่อ ข้าพเจ้า อุปสมบท เปน ภิกษุ อยู่ วัด ราช บพิธ ปี รัตนโกสินทร ศก ๑๑๐ ได้ ศึกษา วินัย ตาม ธรรมเนียม ภิกษุ อุปสมบท ใหม่ อยาก ทราบ ว่า สิกขาบท ข้อ ห้าม เช่น ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ เปน ต้น ซึ่ง พระ พุทธเจ้าได้ ทรง บัญญัติ ห้าม นั้น ต้น เหตุ เปน ประการ ใด พระ ภิกษุ ชื่อไรได้ ประพฤติ เปน ต้น ขึ้น ก่อน แล คิด เห็น ว่า ถ้า ได้ รวบ รวม เรื่อง เช่น นี้ ไว้ สำเร็จ บริบูรณ์ จะ เปน ประโยชน์ ต่อ กุลบุตร ผู้ มี จิตต์ ศรัทธา จะ อุปสมบทใน พระ พุทธศาสนา ได้ ศึกษา ทราบ ข้อ ห้าม แล ข้อ อนุญาต เพื่อ ประพฤติ ให้ ถูก ต้อง ตาม ธรรม วินัย ข้าพเจ้า จึงได้ ไป เฝ้า หม่อม เจ้า พระ สถาพร พิริยพรต ทูล ขอให้ ทรง ช่วย ก็ ได้ ทรง พระ เมตตา รับ รอง จะ ทรง แปล มหา วิภังค์ คัมภีร์ พระ วินัย ปิฎกให้ สำเร็จ บริบูรณ์ ตาม ความ ประสงค์ ของ ข้าพเจ้า เมื่อได้ ทรง แปล เสร็จ แล้วได้ ประทาน หนังสือ ซึ่ง ชื่อ ว่า ต้น บัญญัติ นี้ แก่ ข้าพเจ้า แล ทรง ชี้แจง ว่า ถ้าได้ พิมพ์ ขึ้น จะ เปน ประโยชน์ สำหรับ ผู้ ที่ จะ ศึกษา เพื่อ ทราบ หน ทาง ประพฤติ ให้ ถูก ต้อง ตาม ธรรม วินัย มาก ข้าพเจ้า จึง เห็น ว่า ควร พิมพ์ ถวายไว้ สำหรับ พระ อาราม ต่าง ๆ เพื่อ พระ ภิกษุ ที่ อุปสมบทใหม่ หรือ กุลบุตร ผู้ ที่

มี่ ศรัทธา จะ อุปสมบทใน ภาย หลัง จะได้ ทราบ ข้อ ห้าม แล ประพฤติ ให้ ถูก ต้อง ตาม พุทธบัญญัติ จึ่ง ได้ ว่า จ้าง โรง พิมพ์ โสภณ พิพรรฒธนากร พิมพ์หนังสือ ต้นบัญญัติ นี้ ด้วย อักษรพิมพ์ ขนาด กลาง เพื่อให้ อ่าน ง่าย มี ขนาด น่า อย่าง ๘ น่า ยก ใบ ปก แขง หุ้ม ผ้า ทั้ง ตัว มี ลาย กรอบ แล อักษร ตัว ทอง บอก น่า เรื่อง รวม เหมา เสร็จ เปน ราคา เล่ม ละ กึ่ง ตำลึง พิมพ์ ครั้ง แรก ๓๐๐๐ เล่ม เปน เงิน ๖๐๐๐ บาท เป็น ส่วน ของ ข้าพเจ้า ๓๐๐ เล่ม เพื่อ ทูล เกล้า ทูล กระหม่อม ถวาย พระบาท สมเด็จ พระเจ้าอยู่ หัว ผู้ ทรง พระคุณ ธรรม อัน มหา ประเสริษฐ ๑๐๐ เล่ม ทูล เกล้า ทูล กระหม่อม ถวาย สมเด็จ พระ บรม โอรสาธิราช มกุฎราชกุมาร ๕๐ เล่ม ถวาย พระเจ้า น้อง ยา เธอ กรม หมื่น วชิรญาณวโรรส ๕๐ เล่ม หม่อม เจ้าพระ สถาพร พิริยพรต ๕๐ เล่ม แลได้ พิมพ์ คำ ชี้แจง ประโยชน์ ใน การ สร้าง หนังสือ นี้ ขึ้น ๒๐๐๐ ฉบับ แจก แก่ ผู้ ที่ มี ศรัทธา จะ สร้าง สิ่ง ซึ่ง เปน ประโยชน์ ใน พระ พุทธศาสนา ก็ ได้ รับ ส่วน บำรุง การ กุศล จาก พระ บรม วงศานุวงศ์ แล ข้า ราชการ ทั้ง ฝ่าย น่า ฝ่ายใน กับ ทั้ง คฤหัสถ์ แล บรรพชิต มาก หลาย พระองค์ หลาย ท่าน รวม ทั้ง สิ้น เปน จำนวน หนังสือ ๓๐๐๐ เล่ม บริบูรณ์ ตาม กำหนด

ใน ระหว่าง เวลา ซึ่ง แจก ใบ แจ้ง ความ ใน การ สร้าง หนังสือ นี้ มี บาง ท่าน ซึ่ง ยัง เห็น ว่า การ พิมพ์ หนังสือ ต้น บัญญัติ นี้ จะ ไม่ สำเร็จ จึ่ง ไม่ ได้ ลง นาม ใน การ บำรุง เมื่อ ได้ พบ แล ได้ อ่าน หนังสือ นี้ ศรัทธา จะ สร้าง บ้าง ก็ จะ ไม่ สำเร็จ ดัง ความ ประสงค์ ข้าพเจ้า จึ่ง ได้ ตก ลง กับ เจ้า ของ โรง พิมพ์ โสภณ พิพรรฒธนากร อนุญาต ให้ พิมพ์ เหลือ ไว้ อีก ๒๐๐๐ เล่ม รวม พิมพ์ ขึ้น ครั้ง แรก ๕๐๐๐ เล่ม แล ยอม ให้ จำหน่าย แก่ ผู้ ต้อง การ สร้าง โดย ราคา เล่ม ละ ๓ บาท หวังใจ ว่า ถ้า ต่อ ไป มี ผู้ จะ สร้าง อีก มาก ก็ จะ ได้ อนุญาต ให้ โรง พิมพ์ ๆ ใน ครั้ง ที่ ๒ อีก

หลวงโภคผลพูนทวี

วัน ที่ ๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓

คำนำ

หนังสือ ต้น บัญญัติ นี้ ข้าพเจ้า ได้ แปล จาก มหาวิภังค์ คัมภีร์ พระ วินัย ให้ แก่ หลวง โภค ผล พูนทวี (ม,ว, ถนอม วงศ์) บุตร หม่อม เจ้า วัชรินทร์ ใน พระเจ้า ราชวร วงศ์ เธอ กรม หลวง บดินทรไพศาล โสภณ ทิฆชนม์ เชษฐ ประยูร ได้ แปล ตั้ง แต่ ต้น เรื่อง จน ถึง สิกขาบท พุทธ บัญญัติ นั้น ๆ ตาม ที่ มี ใน พระ ปาติโมกข์ ไม่ ได้ แปล แก้ บท ภาชนีย์ คือ อธิบาย ความ แห่ง สิกขา บท นั้น ๆ ด้วย เห็น ว่า มี ใน พระวินัย คำ แปล แล บุพพ สิกขา วัณณนา นั้น แล้ว เมื่อ ข้าพเจ้า แปล เสร็จ แล้ว ได้ นำ ถวาย พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหมื่น วชิรญาณ วโรรส ทรง ตรวจ อีก ชั้น หนึ่ง พระเจ้า น้อง ยาเธอ พระองค์ นั้น ได้ ทรง แก้ เพิ่ม เติม ให้ เรียบ ร้อย ดี ขึ้น หนังสือ นี้ เปน เรื่อง กล่าว ถึง พระ ภิกษุ ผู้ เปน อาทิกรรมิก ผู้ ประกอบ ใน กรรม เบื้อง ต้น คือ ประพฤติ สิ่ง ที่ ไม่ สมควร แก่ บรรพชิต ประพฤติ จน ชาว โลก ติเตียน เปน ต้น เหตุ ให้ พระ สัมมา สัมพุทธ เจ้า ทรง บัญญัติ สิกขาบท แก่ สาวก ทั้ง หลาย อาศรัย เหตุ นี้ ข้าพเจ้า จึง ได้ ตั้ง ชื่อ หนังสือ นี้ ว่า "ต้น บัญญัติ" เปน หนังสือ มี ประโยชน์ แก่ กุลบุตร ผู้ ไม่ ทราบ ภาษา มคธ จะ ได้ ทราบ โดย ง่าย แล ชัก นำ ผู้ แรก ศึกษา ภาษา มคธ ได้ เทียบ เคียง ดู แปล ง่าย ขึ้น พุทธ ศาสนิกชน ทั่วไป ประสงค์ จะ ทราบ ต้น เหตุ ให้ พระสัมมา

สัมพุทธเจ้า ทรง บัญญัติ สิกขาบท นั้น ๆ จะได้ ทราบ โดย สดวก อนึ่ง เมื่อ คฤหัสถ์ ชน ทราบ ว่า พระ ภิกษุ เบียด เบียฬ ฆ่า มนุษย์ แล สัตว์ดิรัจฉานไม่ ได้ ก็ จะได้ ไม่ ชัก ชวน พระ ภิกษุให้ เปน สหายใน กรรม อัน นั้น ทราบ ว่า พระ ภิกษุ ชัก สื่อให้ เขา เปน สามี ภรรยา กัน ไม่ได้ จะได้ ไม่ ไหว้ วานให้ พระ ภิกษุ ช่วย เปน ธุระใน เรื่อง นั้น ทราบ ว่า พระ ภิกษุ รับ เงิน ทอง เอง หรือ ให้ เขา รับ แทน หรือ ยินดี เงิน ทอง ที่ เขา เก็บไว้ ให้ ไม่ ได้ เมื่อ มี จิตต์ ศรัทธา จะ ถวาย จะได้ ถวาย แต่ สิ่ง ที่ ควร ด้วย คำ อัน ควร แล จะได้ ทราบ ประพฤติ ตัว เปน เวย ยาวัจจกร ของ ภิกษุ ทั้ง หลายใน สมัย เมื่อ จะ ต้อง เปน ทราบ ว่า ของ กิน ทั้ง ปวง พระภิกษุ ต้อง รับ ประเคน ก่อน จึง ฉันได้ แล ผู้ ประเคน ต้องให้ ได้ หัตถบาศ ด้วย คือ ถ้า พระภิกษุ ผู้ รับ ยืน อยู่ วัด แต่ ซ่น เท้า ของ เธอ ตรง มา ข้าง น่า ถ้า เธอ นั่ง วัด แต่ หลังแห่ง เธอ ตรง มา ข้าง น่า ให้ ได้ ๒ ศอก คืบ เมื่อ จะ ประเคน ของ กิน พึง น้อม เข้าไปใน ส่วน ที่ ยัง เหลือ อยู่ ข้าง น่า เธอ นั้น ไม่ ให้นอก กำหนด นั้น ออก มา ทราบ ว่า พระภิกษุ แสดง ธรรม แก่ คนไม่ เจ็บ แต่ นอน อยู่ ไม่ได้ เมื่อ ประสงค์ จะ ถาม ธรรม วินัย จะได้ นั่ง หรือ ยืน ถาม เหล่า นี้ เปน ต้น เปน ตัว อย่าง อัน ที่ จริง ข้อ ห้าม สำหรับ ผู้ ใด ผู้ นั้น ก็ ต้อง สำรวม ระวัง ไม่ ใช่ สำหรับ ผู้ นอก จาก นี้ แต่ ดู เหมือน

เปน เครื่อง ประดับ สำหรับ ความ รู้ ของ พุทธ ศาสนิกชน ทั่วไป แล เมื่อ ผู้ ปรารถนา บำเพ็ญ กุศลใน สมัย อัน ควร ได้ บริจาค ทรัพย์ สร้าง หนังสือ นี้ ตาม กำลัง ความ เชื่อ ความ เลื่อมใส ก็ เปน อันได้ บำเพ็ญ กุศล อย่าง หนึ่ง หนังสือ นี้ คฤหัสถ์ หรือ บรรพชิตได้ พบได้ อ่าน แล้ว จะ ไม่ใช่ กิจ ที่ ตน ต้อง ปฏิบัติ ก็ ตาม เปน กิจ ที่ ตน ต้อง ปฏิบัติ ก็ ตาม คงได้ รับ ความ รู้ ความ เข้าใจ จาก หนังสือ นี้ อัน เปน เรื่องใน พระพุทธ ศาสนา ที่ เคารพ นับถือ ของ ตน ทาน บริจาค ของ ผู้ นั้น ก็ ชื่อ ว่า ธรรม ทานถาวร วัตถุทาน อนึ่ง ผู้ มี ปัญญาได้ พบ อ่าน แล้ว ก็ จะ เปน อุบาย ให้ ได้ ความ เชื่อ ความ เลื่อม ใส ใน พระสัมมา สัมพุทธเจ้า อีก แผนก หนึ่ง เพราะ ว่า พระสัมมา สัมพุทธเจ้า ทรง บัญญัติ สิกขาบทให้ เปน พุทธอาณา แก่ สาวก ทั้งหลาย ไม่ได้ ทรง บัญญัติ ห้ามไว้ ก่อน แต่ เหตุ เกิดขึ้น ต่อ เมื่อใด เหตุ เกิด ขึ้น จึ่ง ทรง บัญญัติ ห้าม ชรอย จะให้ ผู้ ประพฤติ สิ่ง ที่ไม่ ควร แก่ เพศ ของ ตน นั้น ได้ เห็นโทษโดย ชัด ก่อน แม้ เมื่อ เหตุ เกิด ขึ้น เพียงใด ก็ ทรง ห้าม เพียง นั้น มิได้ ทรง ห้ามให้ เกิน ไป กว่า เหตุ ที่ เกิด ขึ้น เพราะ ฉนี้ บาง สิกขาบท ทรง ห้าม หลาย ครั้ง เมื่อ ทรง ห้าม ครั้ง แรกทั่วไป หมด ไม่ เปิด ทางให้ ประพฤติได้ บ้าง อย่าง ที่ เขา จะ ครหาไม่ได้ ผู้ ลัชชี ก็ ต้องระวังไม่ กล้า ล่วงพุทธบัญญัติ นั้น ก็ กลับ ถูก เขา ติเตียน อย่าง อื่น อีก หรือ บาง ที ก็ ต้อง กราบ

ทูล ตาม เหตุ ขัด ข้อง ที่ เกิด ขึ้น เช่น นี้ ก็ ทรง อนุญาต ให้ มี ทาง ที่ไม่ เรียก ว่า ล่วง ข้อ ทรง ห้าม ครั้ง แรก ครั้น ทรง อนุญาต เปิด ทางไว้ บ้าง แต่ ยังไม่ มี กำหนด เขตต์ ผู้ อลัชชี ก็ ประพฤติให้ เหลือ เกินไป โดย อาศรัย ข้อ ที่ ทรง อนุญาต นั้น จึง ต้อง ทรง บัญญัติ กำหนด ข้อ ทรง อนุญาต นั้นให้ มี เขตต์ พ้น จาก นั้น เปน ทรง ห้าม เมื่อ รวม เข้า ทั้ง ข้อ ทรง บัญญัติ ทรง อนุญาต ทุก คราวใน สิกขาบท อัน หนึ่ง จึง เปนอัน ทรง บัญญัติ สิกขาบท นั้น ด้วยดี ไม่ มี ผู้ ใด ซึ่ง พิจารณา แล้ว จะ พึง ติได้ ว่า ทรงห้ามไว้ แรง เกินไป หรือ ยัง มี ทาง ที่ หลีก ล่วงได้ โดย เปน อัน ล่วง จริง เพราะไม่ มี ข้อ ทรง ห้ามไว้ พอ สิกขาบท ที่ ทรง บัญญัติ ห้ามไว้ แล้ว เปน อัน ควร ทรง ห้าม แท้ เมื่อ ผู้ ใด ประพฤติ ล่วงแล้ว ย่อมได้ รับ ผล ทุกข์ ภัยใน ปัจจุบัน แล สัมปราย ภพ จริง เพราะ เหตุ นี้ พระสัมมา สัมพุทธเจ้า จึงได้ มี พระนาม แสดง พระคุณ ปรากฏ ว่า อนันตญาโณ มี พระปรีชาญาณ หา ที่ สุด มิได้ มหาการุณิโก ประกอบ ด้วย พระกรุณาใหญ่ หลวง ดัง นี้

หม่อมเจ้า พระสถาพรพิริยพรต

วัน ที่ ๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๓

สารบาญ

ปาจิตติย์ ๙๒

ต้น บัญญัติ

เวรัญชกถา

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณภายใต้ ร่มไม้ สะเดา ที่ นะเฬรุยักษ สิง อยู่ ใกล้ เมือง เวรัญชา กับ ภิกษุ สงฆ์ หมู่ ใหญ่ มี ประมาณ ๕๐๐ รูป พราหมณ์ ผู้ หนึ่ง ซึ่ง เปน ชาว เมือง เวรัญชา ได้ ทราบ ว่า พระ สมณ โคดม ศักยบุตร ออก บรรพชา แต่ ศักย ตระกูล มา ประทับ อยู่ ณ ภาย ใต้ ร่มไม้ สะเดา ที่ นะเฬรุยักษ สิง อยู่ ใกล้ เมือง เว รัญชา กับ ภิกษุ สงฆ์ หมู่ ใหญ่ มี ประมาณ ๕๐๐ รูป จึง ดำริ ว่า กิตติศัพท์ อัน งาม ของ ท่าน ฟุ้งไป ว่า แม้ เหตุ นี้ ๆ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า นั้น เปน ผู้ ไกล กิเลส แล ควร ไหว้ ควร บูชา เปน ผู้ ตรัส รู้ เอง แล้ว โดย ชอบ

เปน ผู้ ถึง พร้อม แล้ว ด้วย วิชชา แล จรณะ เปน ผู้ ดำเนิรไป ดี แล้ว เปน ผู้ รู้ แจ้งโลก เปน ผู้ ฝึก บุรุษ ที่ ควร ฝึกไม่ มี ผู้ อื่น จะ ยิ่ง กว่า เปน ศาสดา ของ เทวดา แล มนุษย์ ทั้งหลาย เปน ผู้ เบิก บาน ใน คุณ ทั้งปวง เต็ม ที่ เปน ผู้ จำแนก ธรรม สอน ประชุม ชน ท่าน ทำ ให้ แจ้ง ด้วย ปัญญา ยิ่ง เอง แล้ว สอน โลก นี้ ทั้ง เทวดา มาร พรหม แล หมู่ สัตว์ ทั้ง สมณ พราหมณ์ แล เทวดา มนุษย์ ให้ รู้ ตาม ท่าน แสดง ธรรมไพเราะ ใน เบื้อง ต้นใน ท่าม กลางใน ที่ สุด ประกาศ คำ สอน บริบูรณ์ บริสุทธิ์ สิ้น เชิง การ เห็น ท่าน ผู้ ไกล กิเลส แล ควรไหว้ ควร บูชา ซึ่ง ทรง คุณ เช่น นี้ เปน การ ดี พราหมณ์ ดำริ ดัง นี้ แล้ว จึงไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ทูล ปราไส พอ ให้ เกิด ความ คุ้นเคย แล้ว นั่ง ณะ ที่ ควร แห่ง หนึ่ง แล้ว ทูล ว่า พระ โคดม

ผู้เจริญ ข้าพเจ้าได้ยิน ว่า พระ สมณ โคดมไม่ไหว้ ไม่ ยืน รับ ไม่ เชื้อ เชิญ พราหมณ์ ทั้ง หลาย ซึ่ง แก่ เถ้า เปน ผู้ ใหญ่ สูง อายุ เจริญ ไวยด้วย ที่ นั่ง ข้อ นี้ ไม่ สม ควร เลย พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ตรัส ตอบ ว่า พราหมณ์ เรา ไม่ เห็น ผู้ อัน เรา จะ ควร ไหว้ ควร ยืน รับ ควร เชื้อ เชิญ ด้วย ที่ นั่ง ใน โลก ทั้ง เทวดา มาร พรหม แล หมู่ สัตว์ ทั้ง สมณพราหมณ์ แล เทวดา มนุษย์ เหตุ ว่า ถ้า พระ ตถาคตไหว้ยืน รับ เชื้อเชิญ ผู้ ใด ด้วย ที่ นั่ง ศีร์ษะ ของ ผู้ นั้น จะ พึง แตก

พราหมณ์. พระโคดม ผู้เจริญ เปน ผู้ ไม่ มี อาการ เปน ที่ น่า ยินดี เปน ธรรมดา

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ ไม่ มี อาการ เปน ที่ น่า ยิน ดี มี อยู่ ก็ อาการ เปน ที่ น่า ยินดี คือ รูป เสียง กลิ่น รส

โผฏฐัพพะ นั้นใด อาการ เปน ที่ น่า ยินดี นั้น พระ ตถาคต ละ เสีย แล้ว มี มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำ ไม่ ให้ มี ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด ด้วน ทำ ไม่ ให้ เกิด ใน ภาย หลัง แล้ว มี ความ ไม่ เกิด ขึ้น อีก ต่อ ไป เปน ธรรมดา ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ ไม่ มี อาการ เปน ที่ น่า ยินดี แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ ไม่ มี สมบัติ เปน ธรรมดา

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ ไม่ มี สมบัติ มี อยู่ ก็ สมบัติ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ นั้นใด สมบัติ นั้น พระ ตถาคต ละ เสีย แล้ว มี มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำ ไม่ ให้ มี ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด ด้วน ทำ

ไม่ ให้ เกิด ใน ภายหลัง แล้ว มี ความ ไม่ เกิด ขึ้น อิก ต่อ ไป เปน ธรรมดา ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ ไม่ มี สมบัติ แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ไม่ ทำ

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ไม่ ทำ มี อยู่ เรา และ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ไม่ ทำ ความ ชั่ว ด้วย กาย วาจา ใจ แล ธรรม ทั้งหลาย ที่ เปน บาป อกุศล มี ประการ ต่าง ๆ ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควรกล่าว เราว่า พระ สมณ โคดม เปนผู้ กล่าว (ยกย่อง) ความ ไม่ ทำ แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ตัด

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ตัด มิ่ อยู่ เรา และ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ตัด ราคะ โทสะ โมหะ แล ธรรม ทั้งหลาย เปน บาป อกุศล มิ่ ประ การ ต่าง ๆ ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ กล่าว (ยก ย่อง) ความ ตัด แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ มัก เกลี่ยด ชัง

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ มัก เกลี่ยด ชัง มิ่ อยู่ เรา และ เปน ผู้ เกลี่ยด ชัง การ ประพฤติ ชั่ว ด้วย กาย วาจา ใจ แล ความ ถึ่ง พร้อม แห่ง ธรรม ทั้ง หลาย เปน บาป อกุศล มิ่ ประ การ ต่าง ๆ ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา

ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ มัก เกลี่ยดชัง แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ นำ ให้ เสื่อม สูญ

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ นำ ให้ เสื่อม สูญ มี อยู่ เรา และ แสดง ธรรม เพื่อ ความ นำ ราคะ โทสะ โมหะ แล ธรรม ทั้งหลาย ซึ่ง เปน บาป อกุศล มี ประการ ต่าง ๆ ให้ เสื่อม สูญ ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระสมณ โคดม เปน ผู้ นำ ให้ เสื่อม สูญ แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ โคดม ผู้ เจริญ เปน ผู้ เบียด เบียฬ ให้ เร่า ร้อน

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า

พระ สมณโคดม เปน ผู้เบี่ยดเบี่ยพให้เร่า ร้อน มิ่ อยู่ เรา กล่าว ธรรม ทั้งหลาย อัน เปน บาป อกุศล คือ การ ประพฤติ ชั่ว ด้วย กาย วาจา ใจ ว่า ควร เบี่ยด เบี่ยพ ให้ เร่า ร้อน ธรรม ทั้งหลาย เปน บาป อกุศล ซึ่ง ควร เบี่ยด เบี่ยพ ให้ เร่า ร้อน อัน ผู้ ใด ละ เสีย แล้ว มิ่ มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำไม่ ให้มิ่ ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด ด้วน ทำ ไม่ ให้เกิด ใน ภาย หลัง แล้ว มิ่ ความไม่ เกิด ขึ้น อิก ต่อ ไป เปน ธรรมดา เรา กล่าว ผู้ นั้น ว่า เปน ผู้ เบี่ยด เบี่ยพ ให้ เร่า ร้อน ธรรม ทั้งหลาย เปน บาป อกุศล ซึ่ง ควร เบี่ยด เบี่ยพ ให้ เร่า ร้อน พระ ตถาคต ละ เสีย แล้ว มิ่ มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำไม่ ให้ มิ่ ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด ด้วน ทำไม่ ให้เกิด ใน ภายหลัง แล้ว มิ่ ความไม่ เกิด ขึ้น อิก ต่อไป เปน ธรรมดา ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคดม เปน ผู้ เบี่ยด

เบียฬ ให้ เร่า ร้อน แต่ มิใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

พราหมณ์. พระ สมณโคตม เปน ผู้ ไม่ ผลุด ไม่ เกิด

พระ. ปริยาย ที่ ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณโคตม เปน ผู้ ไม่ ผลุดไม่ เกิด มี อยู่ ความ นอนใน ครรภ ความ เกิด ในภพ อิก ต่อไป อัน ผู้ ใด ละ เสีย แล้ว มี มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำไม่ให้ มี ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด ด้วน ทำไม่ให้ เกิดใน ภาย หลัง แล้ว มี ความไม่ เกิด ขึ้น อิก ต่อไป เปน ธรรมดา เรา กล่าว ผู้นั้น ว่า เปน ผู้ ไม่ ผลุดไม่ เกิด ความ นอนใน ครรภ ความ เกิดใน ภพ อิก ต่อไป พระ ตถาคต ละ เสีย แล้ว มี มูล ราก อัน ถอน แล้ว ทำไม่ให้ มี ที่ ตั้ง ดัง ตาล ยอด

ด้วน ทำไม่ให้เกิดใน ภาย หลัง แล้ว มี ความไม่ เกิด ขึ้น อิก ต่อไป เปน ธรรมดา ปริยาย นี้ แล ผู้ กล่าว ชอบ ควร กล่าว เรา ว่า พระ สมณ โคตม เปน ผู้ ไม่ ผลุดไม่ เกิด แต่ มิ ใช่ ปริยาย ที่ ท่าน หมาย กล่าว เลย

เหมือน กะ ว่า ฟองไก่ ๘ ฟอง ๑๐ ฟอง หรือ ๑๒ ฟอง เปน ของ อัน แม่ไก่ กก ดี แล้วให้ อบ อุ่น ดี แล้ว ให้ เจริญ ดี แล้ว ลูกไก่ ตัว ใด ทำลาย เจาะ กระเปาะ ฟอง ด้วย ปลาย เล็บ เท้า หรือ จะ งอย ปาก ออก ได้ โดย สดวก ลูกไก่ นั้น ควร กล่าว ว่า กะไร ว่า เปน สัตว์ เจริญ ที่ สุด หรือ เปน สัตว์ น้อย ที่ สุด

พราหมณ์. เปน สัตว์ เจริญ ที่ สุด พระ โคตม ผู้ เจริญ

พระ. เมื่อ หมู่ สัตว์ไป แล้วใน อวิชชา อัน อวิชชา เปน ดัง กระเปาะ ฟอง หุ้ม รัดไว้ แล้ว เรา ผู้

เดียว ทำลาย อวิชชา ซึ่ง เปน ดุจ กระเปาะ ฟองได้ แล้ว ตรัสรู้ สัมมา สัมโพธิไม่ มี ปัญญา อื่น จะ ยิ่ง กว่า เอง เฉพาะ ในโลก เรา จึง เปน ผู้เจริญ ที่ สุด ประเสริฐ ที่ สุด ของโลก เช่น ลูกไก่ นั้น ฉนั้น ความ เพียร อันไม่ ย่อ หย่อน เราได้ ปรารภ แล้ว สติ เรา ตั้ง มั่น ไม่ ลืม หลง แล้ว กาย เรา สงบไม่ กระวน กระวาย แล้ว จิตต์ เรา มี อารมณ์ อัน เดียว ตั้ง มั่น แล้ว เรา สงัด จาก กาม ทั้ง หลาย สงัด จาก อกุศล ธรรม ทั้ง หลาย แล้ว เข้า ถึง พร้อม ฌาน ที่ แรก มี วิตก วิจาร มี ปีติ แล ศุข ซึ่ง เกิด แต่ ความ สงัด อยู่ แล้ว เข้า ถึง พร้อม ฌาน ที่ สอง ซึ่ง เปน ของ ผ่องใส ใน ภายใน แล ให้ จิตต์ ตั้ง มั่น มี ขึ้น ไม่ มี วิตกไม่ มี วิจาร มี แต่ ปี ติ แล ศุข อัน เกิด แต่ สมาธิ เพราะ ระงับ วิตก วิจาร เสีย แล้ว อยู่ แล้ว เปน ผู้เฉย มี สติ

สัมปชัญญะ อยู่ เพราะ หน่าย จาก ปีติ เสวย ศุข ด้วย กาย เข้า ถึง พร้อม ฌาน ที่ สาม ที่ พระ อริยะ ทั้ง หลาย กล่าว ว่า บุทคล ผู้ พร้อม เพรียง ด้วย ฌาน ที่ สาม นั้น เปน ผู้ เฉย มี สติ อยู่ เปน ศุข ดังนี้ อยู่ แล้ว เข้า ถึง พร้อม ฌาน ที่ สี่ ไม่ มี ทุกข์ ไม่ มี ศุข มี ความ ที่ สติ เปน ของ บริสุทธิ์ เพราะ อุเบกขา เพราะ มละศุข มละ ทุกข์ เสีย เพราะ ความ ที่ โสมนัส แล โทมนัส ดับ สูญ ใน ก่อน อยู่ แล้ว

ครั้น เมื่อ จิตต์ ตั้ง มั่น หมด จด ผ่อง แผ้ว ไม่ มี กิเลส ดัง ลาน มี อุปกิเลส ไป ปราศ แล้ว เปน ของ อ่อน ควร แก่ การ งาร ตั้ง อยู่ แล้ว ถึง ความ เปน ของ ไม่ หวั่นไหว แล้ว อย่าง นี้ เรา จึง น้อม จิตต์ ไป เฉพาะ เพื่อ ญาณ อัน ประกอบ พร้อม ด้วย อัน ตาม ระลึก ขันธะ ที่ ตน อาศรัย อยู่ ใน กาล ก่อน (คือ ปุพเพนิวาสานุสสติ

ญาณ) ก็ย่อม ตาม ระลึก ขันธะ ที่ ตน อาศรัย อยู่ ใน กาล ก่อน มี่ ประการ มิใช่ อัน เดียว สิ้น ชาติ หนึ่ง สอง ชาติ สาม ชาติ จน ถึง แสน ชาติ แล สังวัฏฏะกัป วิวัฏฏะกัป สังวัฏฏะ วิวัฏฏะกัป มิใช่ อัน เดียวได้ ดังนี้ว่า เรา มี่ นาม มี่โคตร มี่ ผิว พรรณ มี่ อาหาร เสวย ศุข ทุกข์ แล มี่ ที่ สุด แห่ง อายุ อย่างนี้ ๆ อยู่ ใน ที่ โน้น เรา จุติ จาก ที่ นั้นได้ เกิด ใน ที่ โน้น มี่ นาม มี่ โคตร มี่ ผิว พรรณ มี่ อาหาร เสวย ศุข ทุกข์ แล มี่ ที่ สุด แห่ง อายุ อย่าง นี้ ๆ อยู่ ใน ที่ นั้น เรา จุติ จาก ที่ นั้น มา เกิด แล้ว ใน ที่ นี้ เรา ตาม ระลึก ขันธะ ที่ ตน อาศรัย อยู่ ใน กาล ก่อน มี่ ประการ มิใช่ อันเดียว ทั้ง อาการ ทั้ง เพศ พรรณ ด้วย ประการ อย่าง นี้ • วิทยา ที่ แรก นี้ เรา ได้ บันลุ ใน ยาม ต้น แห่ง ราตรี อวิทยา เรา ขจัด เสีย แล้ว วิทยา เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา ความ

มืด เรา ขจัด เสีย แล้ว ความ สว่าง เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา เหมือน อย่าง ท่าน ผู้ ไม่ ประมาท มี ความ เพียร กล้า มี ตน ส่งไป แล้ว ขจัด เสีย แล้ว ฉนั้น ความ แทง ออก เฉพาะ ที่ แรก นี้ได้ มี แก่ เรา ดุจความ เจาะ แทง ออก จาก กระเปาะ ฟอง แห่ง ลูกไก่ ฉนั้น

ครั้น เมื่อ จิตต์ ตั้ง มั่น หมด จด ผ่อง แผ้ว ไม่ มี กิเลศ ดุจลาน มี อุปกิเลสไป ปราศ แล้ว เปน ของ อ่อน ควร แก่ การ งาร ตั้ง อยู่ แล้ว ถึง ความ เปน ของไม่ หวั่นไหว แล้ว อย่าง นี้ เรา จึ่ง น้อม จิตต์ไป เฉพาะ เพื่อ ญาณ ใน ความ เคลื่อน แล ความ เกิด แห่ง สัตว์ ทั้งหลาย (คือ จุตูปปาตญาณ) เรา เห็น สัตว์ ทั้ง หลาย อัน เคลื่อนไป แล เกิด ซึ่ง ต่ำ ช้า ประณีต มี พรรณ ดี มี พรรณ ชั่ว แลไป สุคติไป ทุคคติ ด้วย จักษุ เพียง ดัง ทิพย์ อัน หมด จด พิเศษ ล่วง จักษุ มนุษย์

สามัญ ย่อม รู้ทั่ว ซึ่ง สัตว์ ทั้งหลาย อัน เกิด ตาม กรรม ว่า สัตว์ เหล่า นี้ มา พร้อม ด้วย การ ประพฤติ ชั่ว ด้วย กาย วาจา ใจ ติ เตียน พระ อริยเจ้า ทั้งหลาย เปน มิจฉา ทิฏฐิ สมาทาน ใน กรรม มี มิจฉา ทิฏฐิ เปน มูล สัตว์ เหล่า นั้น แต่ กาย แตก ตาย ไป ได้ เกิด ใน อบาย ทุคติ วินิบาตนรก อนึ่งสัตว์ เหล่านี้ มา พร้อมด้วย ความประพฤติ ดี ด้วย กาย วาจา ใจ ไม่ ติ เตียน พระ อริยเจ้า ทั้งหลาย เปน สัมมา ทิฏฐิ สมา ทาน ใน กรรม มี สัมมา ทิฏฐิ เปน มูล สัตว์ เหล่า นั้น แต่ กาย แตก ตายไป ได้ เกิด ใน สุคติโลก สวรรค์ เรา เห็น สัตว์ ทั้งหลาย อัน จุติ แล ปฏิสนธิ ซึ่ง ต่ำ ช้า ประณีต มีพรรณ ดี มี พรรณชั่ว แลไป สุคติไป ทุคติ ย่อม รู้ทั่ว ซึ่ง สัตว์ทั้งหลาย อัน เกิด ตาม กรรม ด้วย ทิพพจักษุ อันบริสุทธิ์ ล่วง จักษุมนุษย์ สามัญ ด้วย ประการ อย่าง นี้ วิทยา ที่ สอง นี้ เรา บันลุ

ใน ยาม ท่าม กลาง แห่ง ราตรี่ อวิทยา เรา ขจัด เสีย แล้ว วิทยา เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา ความ มืด เรา ขจัด เสีย แล้ว ความ สว่าง เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา เหมือน อย่าง ท่าน ผู้ ไม่ ประมาท มี่ ความ เพียร กล้า มี่ ตน ส่งไป แล้ว ฉนั้น ความ แทง ออก เฉภาะ ที่ สอง นี้ ได้ มี่ แก่ เรา ดุจ ความ เจาะ แทง ออก จาก กระเปาะ ฟอง แห่ง ลูกไก่ ฉนั้น

ครั้น เมื่อ จิตต์ ตั้ง มั่น บริสุทธิ์ ผ่อง แผ้ว ไม่ มี่ กิเลศ ดัง ลาน มี่ อุปกิเลศไป ปราศ แล้ว เปน ของ อ่อน ควร แก่ การ งาร ตั้ง อยู่ แล้ว ถึง ความ เปน ของ ไม่ หวั่นไหว แล้ว อย่าง นี้ เรา จึง น้อม จิตต์ ไป เฉพาะ เพื่อ ญาณ ใน ความ สิ้นไป แห่ง อาสะวะ ทั้งหลาย (คือ อาสวักขยญาณ) เราได้ รู้ทั่ว ถึง เฉพาะ ตาม ความ เปน จริง อย่างไร ว่า นี้ ทุกข์

นี้ เหตุ เกิด ขึ้น แห่ง ทุกข์ นี้ ธรรม ที่ ดับ แห่ง ทุกข์ นี้ ข้อ ปฏิบัติ ให้ ถึง ธรรม ที่ ดับ แห่ง ทุกข์ เมื่อ เรา รู้ เห็น อย่าง นี้ จิตต์ พ้น พิเศษ แล้ว จาก กามา สะวะ อาสะวะ คือ กิเลส ให้ ใคร่ (คือ กิเลส ที่ ดอง อยู่ ใน สันดาน ให้ ปรารถนา ใน อารมณ์ ที่ น่า ใคร่ มี ประการ ต่าง ๆ) ภะวาสะวะ อาสะวะ คือ กิเลส เปน เหตุ เกิด เปน เหตุ เปน (คือ กิเลส ที่ ดอง อยู่ ใน สันดาน ที่ ให้ อยาก เปน นั่น เปน นี่) อวิชชาสะวะ อาสะวะ คือ ธรรม ชาติ เปน เหตุ ไม่ รู้ แจ้ง (คือ กิเลส ที่ บีด บัง ปัญญา ไม่ ให้ รู้ แจ้ง เห็น จริง) ครั้น จิตต์ พ้น พิเศษ แล้ว เกิด ปัจจเวก ขณญาณ คือ ปัญญา พิจารณา รู้ ว่า จิตต์ พ้น พิเศษ แล้ว แล เรา รู้ ทั่ว เฉพาะ แล้ว ว่า ความ เกิด ของ เรา สิ้น แล้ว พรหม จรรย์ เรา

อยู่ จบ แล้ว กิจ จำ ต้อง ทำ เรา ทำ แล้ว กิจ อื่น อีก เพื่อ ความ เปน อย่าง นี้ ของ เราไม่ มี แล้ว วิทยา ที่ สาม นี้ เรา ได้ บันลุ ใน ยาม ที่ สุด แห่ง ราตรี อวิทยา เรา ขจัด เสีย แล้ว วิทยา เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา ความ มืด เรา ขจัด เสีย แล้ว ความ สว่าง เกิด ขึ้น แล้ว แก่ เรา เหมือน อย่าง ท่าน ผู้ ไม่ ประมาท มี ความ เพียร กล้า มี ตน ส่งไป แล้ว ฉนั้น ความ แทง ออก เฉพาะ ที่ สาม นี้ ได้ มี แก่ เรา เช่น ความ เจาะ แทง ออก จาก กระเปาะ ฟอง แห่ง ลูกไก่ ฉนั้น

เมื่อ พุทธพจน์ อย่าง นี้ อัน พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ตรัส แล้ว พราหมณ์ กราบ ทูล ว่า พระ โคตม ผู้เจริญ เปน ผู้เจริญ ที่ สุด พระ โคตม ผู้เจริญ เปน ผู้เจริญ ที่ สุด พุทธ ภาษิต นี้ ไพเราะ นัก บุทคล หงาย ของ ที่ คว่ำ อยู่ เปิด ของ ที่ ปิด อยู่ บอก

ทาง แก่ คน หลง ตาม ประทีป ใน ที่ มืด ด้วย หวัง ว่า คน มี่ จักษุ จักได้ เห็น รูป ฉันใด ๆ พระ โคดม ผู้ เจริญ ทรง ประกาศ ธรรม โดย ปริยาย ไม่ ใช่ อัน เดียว ก็ ฉัน นั้น ๆ ข้า พระองค์ นี้ ขอ ถึง พระ โคดม ผู้ เจริญ ทั้ง พระธรรม พระ ภิกษุ สงฆ์ ว่า เปน ที่ ระลึก ขอ พระ โคดม ผู้ เจริญ จง ทรง จำ ข้า พระองค์ ว่า เปน อุบาสก ถึง สรณะ ตลอด ชี่วิต ตั้ง แต่ วัน นี้ ไป อนึ่ง ขอ พระ โคดม ผู้ เจริญ กับ พระ ภิกษุ สงฆ์ จง ทรง รับ ประทับ แรม ตลอด พรรษา ใน เมือง เวรัญชา พระ ผู้ มี่ พระภาค เจ้า ทรง รับ นิมนต์ ด้วย ทรง นิ่ง เฉย เปน สำคัญ พราหมณ์ ทราบ ว่า ทรง รับ นิมนต์ แล้ว ลุก จาก อาสนะ ถวาย บังคม ทำ ประทักษิณ หลีกไป

ครั้ง นั้น เมือง เวรัญชา เข้า แพง ชาว เมือง หา เลี้ยง ชี่วิต โดย ยาก ตาย กัน มาก มี่ พ่อ ค้า ม้า มา

แต่ ทาง ทิศ อุดร ไป แรม ค้าง อยู่ ใน เมือง เวรัญชา กับ ม้า ประมาณ ๕๐๐ ได้ แต่ง ตั้ง เข้า ตาก ซึ่ง สำหรับ ให้ ม้า กิน บัตถะ หนึ่ง ๆ เพื่อ ภิกษุ ทั้งหลาย ใน ที่ เลี้ยง ม้า เช้า วัน หนึ่ง ภิกษุ ทั้งหลาย นุ่ง ห่ม ตาม สมณวัตร แล้ว ถือ บาตร แล จีวร เข้า ไป บิณฑ บาต ใน เมือง เวรัญชา เมื่อ ไม่ ได้ จึง ไป รับ เข้า ตาก บัตถะ หนึ่ง ๆ ใน ที่ เขา เลี้ยง ม้า นั้น นำ ไป อาราม แล้ว ช่วย กัน ตำ ใน ครก แล้ว ฉัน ฝ่าย พระอานนท์ บด เข้า นั้น ใน ศิลา น้อม เข้า ไป ถวาย พระ ผู้ มี พระ ภาค เจ้า พระองค์ ก็ เสวย เข้า นั้น แล ได้ ทรง ฟัง เสียง ครก พระ ตถาคต ทั้งหลาย แม้ ทรง ทราบ อยู่ ย่อม ตรัส ถาม แม้ ทรง ทราบ อยู่ ไม่ ตรัส ถาม ทรง ทราบ กาล แล้ว ย่อม ตรัส ถาม ทรง ทราบ กาล แล้ว ไม่ ตรัส ถาม ตรัส ถาม เรื่อง ซึ่ง ประกอบ

ด้วย ประโยชน์ ไม่ ตรัส ถาม เรื่อง ซึ่งไม่ ประกอบ ด้วย ประโยชน์ ในเรื่องที่ไม่ ประกอบด้วยประโยชน์ พระองค์ ทรง ชัก ตะพานเสีย (ไม่ดำเนิรเลย) พระผู้ มีพระภาคพุทธ เจ้า ทั้งหลาย ย่อม ตรัส ถาม ภิกษุ ทั้งหลาย ด้วย อาการ ๒ อย่าง โดย พระพุทธ ประสงค์ ว่า เรา จัก แสดง ธรรม เรา จัก บัญญัติ สิกขาบท เพื่อ สาวก ทั้งหลาย ฉนี้

พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า จึง ตรัส เรียก พระ อานนท์ มา ตรัส ถาม ว่า เสียง ครก นั้น เพื่อ อะไร พระ อานนท์ ก็ กราบ ทูล ความ นั้น จึง ตรัส ว่า ดี ละ ๆ อานนท์ ท่าน ทั้งหลาย เปน สัปปุรุษชะนะ วิเศษ แล้ว ประชุม ชน มี ใน ภาย หลัง จัก สำคัญ ยิ่ง เพื่อ จะ ให้ เข้า สุก เจือ เนื้อ อัน ทำ หลาก ด้วย เข้า สาลี

ลำดับ นั้น พระ มหา โมค คัลลานะ เข้าไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ถวาย อภิวาท แล้ว นั่ง ณะ ที่ ควร

แห่ง หนึ่ง แล้ว กราบ ทูล ว่า บัด นี้ เมือง เวรัญชา เข้า แพง ชาว เมือง หา เลี้ยง ชี่วิต โดย ยาก ตาย กัน มาก พื้น ต่ำ ของ แผ่นดิน ใหญ่ นี้ สมบูรณ์ มี่ รส อัน ดี่ ดุจ น้ำ ผึ้ง อัน ไม่ ชุน มัว ฉนั้น ข้า พระ องค์ จะ พลิก แผ่นดิน ขึ้น ภิกษุ ทั้งหลาย จักได้ บริโภค ง้วน ดิน พระ ผู้มี่ พระภาค เจ้า ตรัส ถาม ว่า สัตว์ มี่ ชี่วิต ทั้งหลาย เหล่า ใด ซึ่ง อาศรัย แผ่นดิน ท่าน จัก ทำ สัตว์ มี่ ชี่วิต เหล่า นั้น อย่างไร

พ.ม. ข้า พระองค์ จัก นฤมิตร มือ ข้าง หนึ่ง ให้ เหมือน แผ่นดิน ใหญ่ สัตว์ มี ชี่วิต ทั้งหลาย เหล่า ใด อาศรัย แผ่นดิน ข้า พระองค์ จัก ให้ สัตว์ มี่ ชี่วิต เหล่า นั้น ไป อยู่ ใน แผ่นดิน นั้น แล้ว จะ พลิก แผ่นดิน ด้วย มือ อิก ข้าง หนึ่ง

พ.ผ. พอ ละ โมคคัลลานะ ท่าน อย่า ชอบ ใจ

พลิก แผ่นดิน เลย สัตว์ ทั้งหลาย จัก เกิด ความ วิปลาศ

พ.ม. ภิกษุ สงฆ์ ทั้งปวง ควรไป บิณฑบาต ใน อุตตร กุรุทวีป

พ.ผ. ภิกษุ เหล่า ใดไม่ มี ฤทธิ์ ท่าน จัก ทำ ภิกษุ เหล่า นั้น อย่างไร

พ.ม. ภิกษุ ทั้งปวง จักไปได้ อย่างใด ข้า พระ องค์ จัก ทำ อย่าง นั้น

พ.ผ. พอ ละ โมคคัลลานะ ท่าน อย่า ชอบ ใจ ให้ ภิกษุ สงฆ์ ทั้งปวง ไป บิณฑบาต ใน อุตตร กุรุ ทวีป เลย

ลำดับ นั้น พระ สารีบุตร อยู่ ผู้เดียว ในที่ สงัด เกิด ความ ปริวิตก ว่า คำ สั่ง สอน ของ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า ทั้งหลาย พระองค์ ไหนไม่ ดำรง อยู่ นาน คำ สั่ง สอน ของ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธ เจ้า ทั้งหลาย พระองค์

ไหน ดำรง อยู่ นาน ครั้น เวลา เย็น ออก จาก ที่ สงัดไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ถวาย อภิวาท แล้ว นั่ง ณะ ที่ ควร แห่ง หนึ่ง แล้ว กราบ ทูล ความ ปริวิตก ของ ตน ทุก ประการ ให้ ทรง ทราบ พระองค์ ตรัส ตอบ ว่า คำ สั่ง สอน ของ พระ ผู้ มี พระภาค พระนาม ว่า พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสะภู ไม่ประดิษฐานอยู่ นาน คำ สั่งสอน ของ พระ ผู้ มี พระภาค พระนาม ว่า พระกะกุสันธะ พระโก นาคะมะนะ พระกัสสะปะ ประดิษฐาน อยู่ นาน

พ.ส. เพราะ เหตุ อะไร คำ สั่ง สอน ของ พระวิปัสสี พระ สิขี พระเวสสะภู ผู้ มี พระภาค จึงไม่ ประดิษฐาน อยู่ นาน

พ.ผ. เพราะ เหตุ พระ ผู้ มี พระภาค ทั้ง สาม พระองค์ นั้น ทรง พระอุตสาหะ แสดง ธรรม โดย วิตถาร แก่ สาวก ทั้งหลาย น้อย แล พระพุทธวจนะ ที่ ต่าง โดย ชื่อ ว่า

สูตร เคยยะ เวยยากรณ์ คาถา อุทาน อิติวุตตะกะ ชาตก อัพภูตะธรรม เวทัลละ ของ พระ ผู้ มี พระภาค ทั้ง สาม พระองค์ นั้น ก็ น้อย แลไม่ ทรง บัญญัติ สิกขา บทไม่ ทรง แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้ง หลาย ครั้น พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า ทั้งหลาย นั้น แล พระ สาวก ทั้งหลาย ผู้ รู้ ตาม พระพุทธเจ้า หมดไป สาวก ทั้งหลาย ซึ่ง เกิด ใน ภาย หลัง ผู้ มี นาม โคตร ชาติ ต่าง ๆ กันบวช แล้ว จาก ตระ กูล ต่าง ๆ กัน ได้ ให้ สาสนธรรม นั้น เสื่อม สูญ ไป เร็ว พลัน เปรียบ เหมือน ดอกไม้ ต่าง ๆ ที่ วางไว้ บนไม้ เฉย ๆ ไม่ ได้ ตรึงไว้ ด้วย ด้าย ลม ก็ จะ พัด บัด ดอก ไม้ เหล่า นั้น ให้ เรีย ราย ไป เสีย หมด ฉนั้น ก็ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า ทั้งหลาย เหล่า นั้น ทรง พระ อุตสาหะ กำหนด พระหฤทัย สอน สาวก ทั้งหลาย น้อย

เรื่อง เคย มี แล้ว พระเวสสะภู ผู้ มี พระ ภาค อรหัง สัมมา สัมพุทธเจ้า ทรง กำหนด พระ หฤทัย สั่ง สอน ภิกษุ สงฆ์ ประมาณ พัน หนึ่ง ใน ชัฏไพร ที่ น่า สดุ้ง กลัว แห่ง หนึ่ง ว่า ท่าน จง ตริก อย่าง นี้ อย่า ตริก อย่าง นั้น จง ทำ ใน ใจ อย่าง นี้ อย่า ทำ ใน ใจ อย่าง นั้น จง ละ สิ่ง นี้ เสีย จง ให้ สิ่ง นี้ บริบูรณ์ จิตต์ ทั้งหลาย ของ ภิกษุ ประมาณ พัน หนึ่ง นั้น ซึ่ง พระ เวสสะภู ผู้ มี พระ ภาค อรหัง สัมมา สัมพุทธเจ้า ทรง สั่ง สอน อย่าง นี้ ก็ พ้น พิเศษ จาก อาสะวะ ทั้งหลายไม่ ถือ มั่น ได้ ยิน ว่า เพราะ ความ ที่ ชัฏ ไพร นั้น เปน ประเทศ น่า กลัว ผู้ ได ผู้ หนึ่ง มี ราคะ ยังไม่ ไป ปราศ เข้าไป สู่ ชัฏไพร นั้น โลม ชาติ ย่อม ชู ชันโดย ชุก ชุม เพราะ เหตุ นี้ และ สาสโน วาท ของ พระ วิปัสสี พระ สิขี พระเวสสะภู จึงไม่ ดำรง อยู่ ได้ นาน

พ.ส. เพราะ เหตุ อะไร เล่า สาสโนวาท ของ พระ กะกุสันธะ พระ โกนาคะมะนะ แล พระกัสสะปะ จึง ตำรง อยู่ ได้ นาน

พ.ผ. เพราะ พระ ผู้ มี่ พระภาค ทั้ง ๓ พระองค์ นั้น ทรง พระ อุตสาหะ แสดง ธรรม โดย พิสดาร แก่ สาวก ทั้ง หลาย แล พระพุทธ วจนะ ที่ ต่าง โดย ชื่อ ว่า สูตร เคยยะ เวยยากรณ์ คาถา อุทาน อิติวุตตะกะ ชาดก อัพภูตะธรรม เวทัลละ ของ พระ องค์ ก็ มาก แล ทรง บัญญัติ สิกขาบท ทรง แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย ครั้น พระ ผู้ มี่ พระ ภาค พุทธเจ้า ทั้งหลาย นั้น แล พระ สาวก ทั้งหลาย ผู้ รู้ ตาม พระพุทธเจ้า หมดไป สาวก ทั้งหลาย ผู้ เกิด ใน ภาย หลัง ซึ่ง มี่ นาม โคตร ชาติ ต่าง ๆ กัน บวช แล้ว จาก ตระกูล ต่าง ๆ กัน ได้ ประดิษฐาน สาสโนวาท นั้น ไว้ นาน ยืด ยาว เปรียบ เหมือน ดอกไม้ ต่าง ๆ ที่

วางไว้บนไม้แล ตรึงไว้ด้วย ด้าย   ลมไม่ พัด บัด ดอก ไม้ เหล่า นั้นให้เรี่ย รายไปได้ฉนั้น   เพราะ เหตุ นี้ และ สาส์ไนวาท ของ พระ ผู้มี พระภาค ทั้ง ๓ พระ องค์ นั้น จึง ดำรง อยู่ ได้ นาน

ลำดับ นั้น พระสาริบุตร ลุก จาก อาสนะ ทำ ผ้า อุตตรา สงค์ เฉียง บ่า ข้าง หนึ่ง น้อม อัญชลี กราบ ทูล ว่า   บัดนี้ เปน การ ควร จะ ทรงบัญญัติสิกขาบท ทรง แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย   สาสนธรรม จะ ได้ประดิษฐาน อยู่ ช้า นาน   พระ ผู้มี พระภาค ตรัส ตอบ ว่า   ท่าน จง รอ ก่อน ๆ   พระ ตถาคต ผู้เดียว จัก รู้การ เพื่อ จะ บัญญัติ สิกขาบท นั้น   ธรรม ทั้งหลาย เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ยังไม่ ปรากฏใน หมู่ ภิกษุ เพียงใด   พระศาสดา ยัง ไม่ บัญญัติ สิกขาบท   ยัง ไม่ แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย เพียง นั้น   เมื่อใด ธรรม ทั้งหลาย เปน

ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ เมื่อ นั้น พระ ศาสดา ย่อม บัญญัติ สิกขาบท แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย เพื่อ จะ กำจัด ธรรม ทั้งหลาย เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ เหล่า นั้น เสี่ย หมู่ ภิกษุ ยัง ไม่ มี่ พรรษา มาก เพียงใด ธรรม ทั้งหลาย อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ยัง ไม่ ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ เพียง นั้น เมื่อ ใด หมู่ ภิกษุ มี่ พรรษา มาก เมื่อ นั้น ธรรม ทั้ง หลาย อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ย่อม ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ พระ ศาสดา ย่อม บัญญัติ สิกขาบท แสดง ปาติ โมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย เพื่อ จะ กำจัด ธรรม อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ เหล่า นั้น เสี่ย หมู่ ภิกษุ ยัง ไม่ แพร่ หลาย เพียงใด ธรรม ทั้งหลาย อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ยัง ไม่ ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ เพียง นั้น เมื่อ ใด หมู่ ภิกษุ แพร่ หลาย เมื่อ นั้น ธรรม ทั้งหลาย อัน

เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ย่อม ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ พระศาสดา ย่อม บัญญัติ สิกขาบท แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย เพื่อ จะ กำจัด ธรรม อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ เหล่า นั้น เสีย หมู่ ภิกษุ ยัง ไม่ บริบูรณ์ ด้วย ลาภ เพียงใด ธรรม ทั้งหลาย อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ยัง ไม่ ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ เพียง นั้น เมื่อ ใด หมู่ ภิกษุ บริบูรณ์ ด้วย ลาภ เมื่อ นั้น ธรรม ทั้ง หลาย อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ บาง เหล่า ย่อม ปรากฏ ใน หมู่ ภิกษุ พระศาสดา ย่อม บัญญัติ สิกขาบท แสดง ปาติโมกข์ แก่ สาวก ทั้งหลาย เพื่อ จะ กำจัด ธรรม อัน เปน ที่ ตั้ง แห่ง อาสะวะ เหล่า นั้น เสีย ก็ บัดนี้ หมู่ ภิกษุ ยัง ไม่ ทุศิล ยัง ไม่ มี อาทีนพ วุ่น วาย ยัง บริสุทธิ์ ดำรง อยู่ ใน ธรรม มี แก่น สาร ก็ ใน ภิกษุ ประมาณ ห้า ร้อย เหล่า นี้ ภิกษุ ใด มี ใน ภายหลังโดย คุณ ภิกษุ นั้น เปน โสดา บันน์

ไม่ มี อัน ให้ ตน ตกไปใน อบาย เปน ธรรมดา เปน ผู้ เที่ยง เปน ผู้ มี ความ ตรัส รู้พร้อม เปน ที่ไป ใน เบื้อง น่า

ครั้ง นั้น พระ ผู้ มี พระภาคเจ้า ตรัส เรียก พระ อานนท์ มา ว่า ความ ประพฤติ นี้ เปน ธรรมดา ของ พระ ตถาคต ทั้งหลาย คือ พระ ตถาคต ทั้งหลายใด ที่ เขา เชิญ เสด็จ ให้ อยู่ จำ พรรษา พระตถาคต ทั้งหลาย นั้นไม่ ลา ก่อน ไม่ หลีกไป สู่ ชนบท เราทั้งหลาย จง มาไป ลา พราหมณ์ ชาว เมือง เวรัญชา พระ อานนท์ รับ พุทธพจน์ แล้ว พระ องค์ ทรง ผ้า ตาม สมณวัตร ทรง บาตร แล จีวร เสด็จ ไปที่ อยู่ ของ พราหมณ์ นั้น กับ พระ อานนท์ เปน ปัจฉา สมณ โดย เสด็จ ประทับ ณะอาสนะ ที่ ปู ลาดไว้ พราหมณ์ เข้า ไป เฝ้า ถวาย บังคม แล้ว นั่ง ใน ที่ ควร แห่ง หนึ่ง พระ ผู้ มี พระภาค ตรัส ว่า ท่าน เชื้อ เชิญ เรา ทั้งหลายให้ อยู่ จำ พรรษา เรา ทั้งหลาย อยู่ ถ้วนไตร

มาศ แล้ว จะ ลา ท่าน ด้วย ปรารถนา จะ จาริกไปใน ชนบท พราหมณ์ กราบ ทูล ว่า จริง ละ พระ โคดม ผู้เจริญ ข้า พระองค์ ได้ เชิญ เสด็จ ให้ อยู่ จำพรรษา ก็ แต่ ของ ควร ถวาย ใน กาล แล วิกาล ข้าพระองค์ หา ได้ ถวายไม่ ของ นั้น จะ ไม่ มี ก็ หา ไม่ ไม่ อยาก จะ ถวาย ก็ หา ไม่ ถึง ของ แล ความ อยาก จะ ถวาย มี อยู่ พระองค์ จะ ได้ ทรง รับ แต่ไหน เล่า เพราะ ข้าพระองค์ เปน ฆราวาศ อยู่ ครอบ ครอง เรือน มี กิจ การ มาก ทำ ให้ ลืม ระลึก ไม่ ได้ ขอ พระ โคดม ผู้ เจริญ กับ พระ ภิกษุ สงฆ์ จง ทรง รับ ภัตตาหาร ของ ข้าพระ องค์ ใน วัน พรุ่ง นี้ (โดย อธิบาย ว่า พราหมณ์ เชิญ เสด็จ พระผู้ มี พระภาค กับ ภิกษุ สงฆ์ ให้ อยู่ จำพรรษา พราหมณ์ ควร จะ ถวาย เทยยธรรม ตาม ควร ตลอด ไตร มาศ แต่ หา ได้ ถวาย ไม่ สัก วัน เดียว ใน ว่า เพราะ มาร

บันดาน ตน ใจ ให้ นึก ไม่ได้ แต่ พราหมณ์ เข้าใจ เสีย ว่า เปน ฆราวาศ มี กิจ ธุระ มาก จึง ลืม ไป ครั้น พระ ผู้ มี พระภาค เสด็จ มา ลา จะ เสด็จ ต่อ ไป พราหมณ์ จึง นึก ได้ แล ได้ ทูล ตาม ความ เข้า ใจ นั้น แล ทูล เชิญ เสด็จ ให้ ทรง รับ ภัตตาหาร พร้อม ด้วย ภิกษุ สงฆ์ วัน พรุ่ง นี้ เพื่อ จะ บริจาค ทาน เปน การ ใหญ่ ใน วัน เดียว ให้ คุ้ม ที่ ไม่ ได้ บริจาค ถึง สาม เดือน นั้น) พระ ผู้ มี พระภาค ทรง รับ นิมนต์ ด้วย ทรง นิ่ง เฉย เปน สำคัญ ตรัส ธรรมิกถา แก่ พราหมณ์ ให้ สมาทาน กล้า หาญ ร่า เริง แล้ว เสด็จ ลุก จาก อาสนะ หลีก ไป ครั้น ราตรี นั้น ล่วง ไป แล้ว พราหมณ์ ให้ แต่ง ของ ควร เคี้ยว ของ ควร ฉัน อัน ประณีต ใน เรือน ตน แล้ว ให้ ไป กราบ ทูล กาล อัน ควร จะ เสด็จ เวลา เช้า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ผ้า ตาม สมณวัตร

ทรง บาตร แล จีวร เสด็จไป เรือน พราหมณ์ นั้น ประทับ ณะ อาสนะ ที่ ปูลาดไว้ กับ พระ ภิกษุ สงฆ์ พราหมณ์ จึ่ง อังคาส พระภิกษุสงฆ์ มี่ พระพุทธเจ้า เปน ประธาน ด้วย ของ ควร เคี้ยว ของ ควร ฉัน อัน ประณีต ด้วย มือ ตน ให้ อิ่ม จน ให้ห้าม แล้ว ครั้น พระ ผู้มี่ พระภาค เสวย เสร็จ นำ พระหัตถ์ จาก บาตร แล้ว จึ่ง ถวาย ผ้า สาม ผืน ถวาย พระภิกษุสงฆ์ รูป ละ สอง ผืน พระ ผู้ มี่ พระภาค ตรัส ธรรมี่ กถา แล้ว เสด็จ ลุก จาก อาสนะ หลีกไป พระ องค์ ประทับ อยู่ ที่เมืองเวรัญชา ตาม พระพุทธอัธยาศรัยแล้ว ไม่ ทรง แวะ อาศรัย ไสเรยยะนคร สังกัสสะนคร แล กัณณะกุชชะนคร เสด็จ เลยไป ปะยาคะปะติฏฐานะ ประเทศ เสด็จ ลง แม่ น้ำ คงคา ใกล้ ประเทศ นั้น แล้ว บันลุ ถึง เมือง พาราณสี่ ประทับ อยู่ ใน เมือง นั้น ตาม พุทธอัธยาศรัย แล้ว เสด็จ จาริก ไป เมือง เวสาลี่ เมื่อ

เสด็จ จาริกไปโดย ลำดับ ก็ บันลุ ถึง เมือง เวสาลี ประทับ
อยู่ ใน กูฏาคาร สาลา ใน ป่า มหาวันใกล้ เมือง นั้น

ปาราชิก ๔

เมถุน ปาราชิก สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น บุตร แห่ง กลันทเศรษฐี ชื่อ สุทิน อยู่ บ้าน ชื่อ กลันทคาม อันไม่ ไกล เมือง เวสาลี วัน หนึ่ง สุทิน กับ สหาย มาก ด้วยกันไป เมือง เวสาลี ด้วย กิจ อันหนึ่ง ได้ เห็น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค ประทับ ทรง แสดง ธรรม อยู่ ใน ท่าม กลาง บริษัท จึงเข้าไป ฟัง ธรรม แล้ว ดำริ ว่า เรา ยิ่ง เข้าใจ ธรรม ที่ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ทรง แสดง ก็ ยิ่ง เห็น ว่า การ ที่ ผู้ อยู่ ครอบ ครอง เรือน จะ ประพฤติพรหมจรรย์ ให้ เต็ม ที่ หมดจด ดี โดยส่วนเดียว ไม่ เปน การ ทำ ง่าย เลย ทำ อย่างไร ดี เรา จะ ได้ บรรพชา พอ บริษัท ที่ ฟัง ธรรม กลับไป แล้ว จึง ทูล ความ ดำริ นั้น แล้ว ทูล ขอ บรรพชา แต่ พระ ผู้ มี พระภาค เมื่อ ทราบว่า มารดา แล บิดา ยังไม่ได้ อนุญาต ก่อนแล้ว บรรพชา

ไม่ได้ จึ่ง กลับไป บอก แก่ มารดา แล บิดา ขอ ให้ อนุญาต ให้ ตน บรรพชา ถึง ๓ ครั้ง มารดา แล บิดา ก็ ไม่ อนุญาต กล่าว คัดค้าน ไว้ ด้วย ความ อาลัย ว่า เรา ทั้ง ๒ มี บุตร คือ ตัว เจ้า แต่ ผู้ เดียว เปน ที่ รัก ที่ พึ่ง ใจ เจ้า ไม่ เคย รู้ จัก ทุกข์ ถึง โดย เจ้า ตาย เรา ก็ ไม่ อยาก พลัด พราก จาก เจ้า เจ้า ยัง มี ชีวิต อยู่ เรา จัก อนุญาต ให้ เจ้า บวช อย่างไร ได้ สุทิน เมื่อ มารดา แล บิดา ไม่ อนุญาต จึ่ง นอน บน พื้น อันไม่ มี อะไร รอง ลาด รำพึง ว่า เรา จัก ตาย เสีย ใน ที่ นี้ หรือ จักได้ บรรพชา แล้วไม่ บริโภค อาหาร ถึง ๗ มื้อ มารดา แล บิดา ว่า กล่าว เหมือน แต่ ก่อน แล้ว ตัก เตือน ว่า จง ลุก ขึ้น กิน เข้า ดื่ม น้ำ บริโภค กามารมณ์ แล จง เต็ม ใจ อยู่ ใน ฆราวาศ ทำบุญ ทั้งหลาย ไป เถิด กล่าว ดัง นี้ ถึง ๓ ครั้ง สุทิน ก็ นิ่ง เสีย ฝ่าย สหาย ทั้งหลาย ของ

สุทินมา เยี่ยมเยือน แล้วกล่าว ว่า มารดา บิดา ของท่านมี บุตร คนเดียว แต่ตัว ท่าน เท่านั้น เปน ที่รัก ที่ เจริญใจ ท่าน ไม่ รู้ จัก ทุกข์ ถึงโดย ท่าน ตาย มารดา บิดา ของ ท่าน ก็ไม่ อยาก พลัด พราก จาก ท่าน ๆ ยังมี ชีวิต อยู่ จัก ยอม ให้ ท่าน บรรพชา อย่างไร จง ลุก ขึ้น กิน เข้า ดื่ม น้ำ บริโภค กามารมณ์ แล เต็มใจ อยู่ ใน ฆราวาศ ทำ บุญ ทั้งหลายไป เถิด เมื่อ สหาย ทั้งหลาย กล่าว ดังนี้ ถึง ๓ ครั้ง สุทิน ก็ไม่ เอื้อเฟื้อ เฉย เสีย สหาย เหล่า นั้น จึงไป ว่า แก่ มารดา แล บิดา ของ สุทินว่า สุทิน นั้น นอน อยู่ แล้ว ที่ พื้น อันไม่ ได้ รอง ลาด ด้วย รำพึง ว่า ตน จัก ตาย เสีย ใน ที่ นั้น หรือ จักได้ บรรพชา ถ้า ท่านไม่ ยอม ให้ สุทิน บรรพชา สุทิน ก็ จัก ตาย เสียใน ที่ นั้น ก็ ถ้า ท่าน ยอม ให้ บรรพชา ท่าน จักได้ เห็น สุทิน ผู้บวช แล้ว ถ้า สุทิน ไม่ ยินดีใน บรรพชา สุทิน ก็ จักไม่ไป

ไหน จัก กลับ มา ณะ ที่ นี้ ขอ ท่าน ยอม ให้ สุทิน บรรพชา เถิด มารดา แล บิดา ได้ ฟัง ก็ เห็น ด้วย จึ่ง ยอม ให้ สุทิน บรรพชา สหาย เหล่า นั้น จึ่ง กลับ มา บอก แก่ สุทิน ๆ ก็ มี ความ ยินดี ปัด เช็ด ตัว ด้วย ผ้า มือ แล้ว ลุก ขึ้น อยู่ มา ไม่ กี่ วัน พอ บำรุง ร่าง กาย ให้ มี กำลัง แล้ว ก็ ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ทูล ขอ บรรพชา ครั้น ได้ บรรพชา แล้ว ก็ สมาทาน ธุดงค์ ตาม ควร อาศรัย อยู่ ใกล้ บ้าน ชาว วัชชี

ครั้ง นั้น เกิด เข้า แพง ชาว วัชชี ยัง อัตภาพ ให้ เปนไปได้ โดย อัตคัด พระ สุทิน แสวง หา บิณฑบาต ได้ ยาก จึ่ง คิด ว่า ญาติ ของ เรา ใน เมือง เวสาลี มี มาก มั่งคั่ง ทั้ง ทรัพย์ แล ธัญญาหาร ก็ บริบูรณ์ เรา ควร จะ ไป อยู่ อาศรัย เขา แม้ เขา อาศรัย เรา จักได้ ให้ ทาน ทำบุญ เรา แล ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ จักไม่ ลำบาก ด้วย

บิณฑบาต จึ่ง เก็บ เสนาสนะ แล้ว ถือ บาตร แล จีวรไป เมือง เวสาลี่ อยู่ ใน กูฎาคาร ศาลา ใน ป่า มหาวัน ญาติ ทั้งหลาย ทราบ ข่าว ว่า พระ สุทิน กลับ มา เมือง เวสาลี่ แล้ว จึ่ง ตก แต่ง อาหาร บิณฑบาต ประมาณ ๖๐ หม้อ ไป ถวาย พระ สุทิน ๆ ก็ แจก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย เสีย แล้ว เข้าไป บิณฑบาต ใน กลันทคาม ไป สู่ ที่ บิดา อยู่ หญิง ทาษี ของ ญาติ พระ สุทิน ปรารถนา จัก ทิ้ง ขนม กุมมาษ อัน บูด พระ สุทิน จึ่ง ว่า แก่ หญิง ทาษี นั้น ว่า ถ้า ท่าน จัก ทิ้ง ขนม กุมมาษ นั้น จง เท ลง ใน บาตร ของ เรา นี้ หญิง ทาษี กำลัง เท ขนม กุมมาษ นั้น ลง ใน บาตร พระ สุทิน พลาง สังเกต มือ เท้า แล เสียง ก็ จำ ได้ แล้วไป บอก แก่ มารดา พระ สุทิน ว่า พระ สุทิน กลับ มา แล้ว มารดา พระ สุทิน ได้ ทราบ ความ จึ่ง ว่า ถ้า เจ้า พูด จริง เรา จะ ทำ เจ้า ไม่ ให้ ต้อง เปน ทาษี อีก ต่อไป ฝ่าย พระ สุทิน นั่ง ฉัน

ขนม กุมมาษ อยู่ ที่ เชิง ฝา เรือน แห่ง หนึ่ง บิดา พระ สุทิน กลับ จาก การ งาร ได้ เห็น พระสุทิน นั่ง ฉันขนมกุมมาษ อยู่ จึง ว่า ทำไม เจ้า บริโภค ขนม กุมมาษ บูด เรือน ของ ตัว มี่ เจ้า ควร จะ ไป มิ ใช่ หรือ พระสุทิน ตอบ ว่า รูปไป แล้ว ขนม กุมมาษ นี้ รูปได้ มา แล้ว แต่ เรือน นั้น บิดา พระสุทิน จึง นิมนต์ พระสุทินไปเรือนแล้วให้ ฉัน ครั้น พระสุทิน ว่า วัน นี้ ฉัน แล้ว จึง นิมนต์ ให้ รับ บิณฑ บาต วัน พรุ่ง นี้ พระสุทิน รับ นิมนต์ แล้ว กลับไป สู่ ที่ ตน อยู่ ครั้น เวลา เช้า มารดา พระสุทินให้ กอง เงิน กอง หนึ่ง ทอง กอง หนึ่ง กอง ใหญ่ จน คน ยืน ภาย ใน หรือ ภาย นอก แลไม่ เห็น กัน แล้วให้ บิด กองทั้ง ๒ นั้น ด้วย เสื่อ ให้ แต่ง ตั้ง อาสนะ ไว้ ท่าม กลาง ให้ วง ด้วย ม่าน แล้ว เรียกภรรยา เก่า ของ พระสุทิน มา สั่งให้ แต่ง กาย ให้

เปน ที่ รัก ที่ เจริญ ใจ พระ สุทิน พอ ได้ เวลา พระ สุทิน ก็ ไป สู่ ที่ อยู่ ของ บิดา นั่ง บน อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้ง ไว้ เศรษฐี ผู้ บิดา จึง ให้ เบิด กอง เงิน แล กอง ทอง นั้น แล้ว บอก พระสุทิน ว่า นี่ เปน สิน เดิม ฝ่าย หญิง ของ มารดา เจ้า ยัง สิน เดิม ฝ่าย ชาย ของ บิดา แล มฤดก ของ ปู่ อีก ต่าง หาก เจ้า จง สึก ออก ปก ครอง สมบัติ ทำบุญ ให้ ผาสุก เถิด พระสุทิน ตอบ ว่า รูป ไม่ อาจ เลย รูป พอ ใจ แต่ ใน การ ประพฤติ พรหมจรรย์ เศรษฐี ผู้ บิดา กล่าว ดัง นี้ ถึง ๓ ครั้ง พระสุทิน ก็ กล่าว ยืน คำ อยู่ อย่าง นั้น แล้ว กล่าว ต่อ ไป ว่า ถ้า อย่าง นั้น ท่าน จง ให้ ทำ ถุง ให้ ใหญ่ ๆ กรอก เงิน แล ทอง ลง ให้ เต็ม บัน ทุก เกวียน ไป ทิ้ง ให้ จม ใน ท่าม กลาง กระแส น้ำ ภัย อันตราย ต่าง ๆ หรือ การ รักษา จะ ได้ ไม่ มี แก่ ท่าน เศรษฐี ผู้ บิดา ได้ ฟัง ก็ เสีย ใจ คิด ว่า

อย่างไร หนอ สุทิน บุตร เรา ถึง พูด ดังนี้ จึง เรียก ภรรยา เก่า ของ พระสุทิน มา สั่ง ว่า เจ้า เปน ที่ รัก ของ สุทิน บาง ที่ เขา จะ ทำ ตาม คำ เจ้า บ้าง กระมัง ภรรยา เก่า ของ พระสุทิน จึง จับ เท้า ทั้ง ๒ ของ พระสุทิน เข้า แล้ว ถาม ว่า ท่าน ประพฤติ พรหมจรรย์ เพราะ ปรารถนา นาง อัปสร เช่น ไร พระสุทิน จึง ตอบ ว่า ดู ก่อน น้อง หญิง เราไม่ ได้ประพฤติ พรหมจรรย์ เพราะ ปรารถนา นาง อัปสร ดอก ภรรยา เก่า ได้ ฟัง ก็ ลม จับ ล้ม ลง ด้วย ความ เสีย ใจ ว่า พระสุทิน เรียก ตัว ว่า น้อง หญิง ตั้ง แต่ วัน นี้ ไป แสดง ให้ เห็น น้ำ ใจ ว่า เธอ กับ ตัว เปน ดัง พี่ น้อง กัน ตาม ธรรม ดา เสีย แล้ว พระสุทิน จึง ว่า แก่ บิดา ว่า ท่าน จะ ให้ โภชนะ ก็ให้เสีย อย่า เบียด เบียฬ รูป เลย มารดา แล บิดา จึง ถวาย ของ ควร เคี้ยว ควร บริ โภค อัน ประณีต ด้วย มือ ตน คอย ปฏิบัติ จน พระสุทิน ฉัน อิ่ม มารดา

จึ่งว่า ตระกูล นี้ เปน ตระกูล มั่งคั่ง มี่ ทรัพย์ สมบัติ มาก เจ้า จง สึก ออก มา ครอบ ครอง สมบัติ เหล่า นี้ แล จง ทำ บุญ ตาม ปรารถนา นาง กล่าว ดัง นี้ ถึง ๓ ครั้ง พระ สุทิน กี่ไม่ไยดี่ กล่าว ยืน คำ อยู่ ว่า รูปไม่ สามารถ เลย รูป ยินดี่ ยิ่ง แต่ใน การ ประพฤติ พรหมจรรย์ มารดา จึ่ง ว่า ถ้า อย่าง นั้น เจ้า จง ให้ พืช เกิด กษัตริย์ ลิจ ฉวี่ ทั้งหลาย จะ ได้ ไม่ นำ สมบัติ ของ เรา อัน หา บุตร จะ ปก ครอง มิได้ ไป เสี่ย พระสุทิน ตอบ ว่า ข้อ นั้น รูป พอ จะ ทำได้ แล้ว ลา กลับ ไป สู่ ที่ ตน อยู่ มารดา จึ่ง เรี่ยก ภรรยา เก่า ของ พระสุทิน มา สั่ง ว่า ถ้า เจ้า มี่ ระดู เมื่อไร จง บอก เรา ครั้น กาล ไม่ นาน ภรรยา เก่า ของ พระสุทิน กี่ มี่ ระดู มารดา พระสุทิน จึ่ง ให้ ตก แต่ง กาย ให้ เปน ที่ เจริญ ใจ พระสุทิน แล้ว พาไป สู่ ที่ พระสุทิน อยู่ แล้ว กล่าว วิง วอน เหมือน แต่ ก่อน ถึง ๓ ครั้ง

พระสุทิน ก็ กล่าว ยืน คำ อยู่ เช่น นั้น มารดา จึง ขอ ให้ เธอ ให้ พืช สมบัติ จะ ได้ ไม่ ตก ไป เปน ของ หลวง เพราะ มี บุตร จะ ปก ครอง ต่อ ไป พระสุทิน ก็ ตก ลง ใจ ทำ ตาม คำ มารดา ไม่ เห็น อาทีนพ ใน สิกขาบท อัน พระ พุทธเจ้า ยังไม่ได้ ทรง บัญญัติ จึง เสพ เมถุน ธรรม ด้วย ภรรยา เก่า ของ ตน ใน ขณะ หนึ่ง ครู่ เดี่ยว นั้น กิตติ ศัพท์ อัน ชั่ว ของ พระสุทิน นั้น แซ่ ซ้ึนไป ถึง พรหมโลก โดย เทพยดา ได้ บอก กัน ต่อ ๆ ขึ้นไป แต่ ภุมมเทพยดา นั้น

ฝ่าย ภรรยา เก่า ของ พระ สุทิน นั้น ก็ มี ครรภ์ แก่ ถึง กำหนด ก็ คลอด บุตร เปน ชาย สหาย ทั้งหลาย ของ พระสุทิน จึง ให้ ชื่อ ทารก นั้น ว่า เจ้า พืช ให้ ชื่อ มารดา ของ ทารก นั้น ว่า มารดา เจ้า พืช ให้ ชื่อ พระสุทิน ว่า บิดา เจ้า พืช กาล ต่อ มา มารดา กับ บุตร นั้น ออก บรรพ ชา แล้ว บันลุ พระ อรหัตต ผล พระสุทิน นั้น มี แต่ ความ

รำคาน ความ เดือด ร้อน ใจ ว่า เรา บรรพชา ใน ธรรม วินัย อัน พระ ผู้ มี พระภาค ตรัส ดี แล้ว ไม่ อาจ ประพฤติ พรหมจรรย์ ให้ บริบูรณ์ บริสุทธิ์ ตลอด ชีวิต ไม่ เปน ลาภ ของ เรา เสีย แล้ว เธอ ก็ ซูป เศร้า ผิว พรรณ ไม่ ผ่องใส มี ความ เสีย ใจ ซบ เซา ไป ด้วย ความ รำคาน ความ เดือด ร้อน นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ เปน เพื่อน ได้ เห็น ก็ ทัก ถาม ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ให้ ประชุม ภิกษุ สงฆ์ แล้ว ตรัส ถาม พระสุทิน ๆ ก็ ทูล รับ สม อ้าง ทุก ประการ พระองค์ ตรัส ติเตียน เปน อัน มาก แล้ว ทรง บัญญัติ เมถุน ปาราชิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เสพ เมถุน ธรรม ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูป หนึ่ง เลี้ยง นาง วานรไว้ ใน ป่า มหา วัน ใกล้ เมือง เวสาลี จน คุ้น แล้ว เสพ เมถุน

ด้วย มัน ครั้น เวลา เช้า ภิกษุ นั้น เข้าไป บิณฑบาต ใน เมือง เวสาลี ภิกษุ ทั้งหลาย เที่ยวไป ตาม เสนาสนะ ถึง ที่ เธอ อยู่ นาง วานร นั้น ได้ เห็น ภิกษุ เหล่า นั้น มา แต่ไกล จึง เข้าไป ใกล้ ภิกษุ เหล่า นั้น แสดง อาการ ซึ่ง พอ จะ ให้ ภิกษุ เหล่า นั้น รู้ว่า ภิกษุ นั้น เสพเมถุน ด้วย ตน ภิกษุเหล่านั้น จึง ซ่อน กาย คอย ดู อยู่ ใน ที่ แห่ง หนึ่ง ฝ่าย ภิกษุ นั้น กลับ จาก บิณฑบาต จึง ฉัน ส่วน หนึ่ง ให้ นาง วานร นั้น กิน ส่วน หนึ่ง มัน กิน อิ่ม แล้ว แสดง อาการ ให้ ภิกษุ นั้น ประพฤติ ทุจจริต เช่น เคย มา เธอ จึง เสพ เมถุน ด้วย มัน ปรากฏ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ แอบ ดู อยู่ นั้น เธอ เหล่า นั้น จึง กล่าว ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาคได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบท ไว้ แล้วไม่ใช่ หรือ ทำ ไม ท่าน จึง เสพ เมถุน ด้วย นาง วานร นี้ เล่า ภิกษุ นั้น ตอบ ว่า จริง อยู่ พระ ผู้ มี พระภาค ได้ ทรง บัญญัติ สิกขา

บทไว้แล้ว พระองค์ ทรง ห้าม แต่ หญิง มนุษย์ ต่าง หาก ไม่ได้ ทรง ห้าม สัตว์ ดิรัจฉาน ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ว่า ข้อ นั้น ก็ อย่าง เดียว กัน มิใช่ หรือ แล้ว พา กัน ติเตียน เปน อัน มาก แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สิกขาบท นั้น เติม อิก ว่า "ภิกษุ เสพ เมถุน ธรรม โดย ที่ สุด แม้ ใน สัตว์ ดิรัจฉาน ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ชาว เมืองเวสาลี ผู้ เปน บุตร พวก วัชชี กิน อยู่ หลับ นอน พอ ประโยชน์ แล้วไม่ ทำ ใน ใจ โดย ชอบ ตาม ธรรม วินัย ยังไม่ได้ กล่าว คืน สิกขา ไม่ได้ ทำ ให้ แจ้ง ซึ่ง ความ เปน ผู้ ทุรพล เสีย ก่อน แล้ว เสพ เมถุน ต้อง ปาราชิก ไป แล้ว ครั้น กาล ต่อ มา ญาติ แล ทรัพย์ สมบัติ ของ เขา พิบัติ ฉิบ หาย ทั้ง โรค ภัย ก็ เบียด เบียฬ เขา จึง กลับ มา หา พระ อานนท์

กล่าว ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลายได้ บวช ใน ธรรม วินัย ที่ พระ ผู้ มี พระภาค ตรัส ดี แล้ว ไม่ สามารถ จะ ประพฤติ พรหมจรรย์ ให้ เต็ม ที่ หมด จด ดี ตลอด ชีวิตได้ ข้าพเจ้า ทั้ง หลายไม่ ติเตียน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ดอก ติเตียน ตัว เอง ต่าง หาก ไม่ ติเตียน ผู้ อื่น เลย ข้าพเจ้าทั้งหลาย มี บุญ พาศนา น้อย ถ้า บัดนี้ ข้าพเจ้า จะ บรรพชา อุปสมบท ได้ อีก จะ บำเพ็ญเพียร เจริญธรรม ที่ เปน ฝ่าย ของ ความ ตรัส รู้ ทุก ประถมยาม แล ปัจฉิมยาม ขอ ท่าน จง กราบ ทูล ความ นี้ แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระอานนท์ จึง กราบ ทูล ตาม คำ เขา ขอ นั้น พระ ผู้ มี พระภาค จึง ตรัส ว่า ไม่ มี ฐานะ ไม่ มีโอกาศ ที่ พระตถาคต จะ เลิก ถอน ปาราชิก สิกขา บท ที่ ได้ บัญญัติ แก่ สาวก ทั้งหลายไว้ แล้ว เพราะ เห็น แก่ พวก วัชชี หรือ บุตร พวก วัชชี พระองค์ อาศรัย

เรื่อง นี้เปน นิทาน จึ่ง ทรง ทำ ธรรมี กถา ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ว่า ใคร ๆ อย่า ให้ อุปสมบท แก่ ผู้ ไม่ กล่าว คืน สิกขา ไม่ ทำ ให้ แจ้ง ซึ่ง ความ เปน ผู้ ทุรพล เสียก่อนแล้ว เสพเมถุน ผู้ กลับมา ขอ บวช ใหม่ จง ให้ แต่ แก่ ผู้ กล่าว คืน สิกขา ทำ ให้ แจ้ง ซึ่ง ความ เปน ผู้ ทุรพล แล้ว จึ่ง เสพ เมถุน ผู้ กลับ มา ขอ บวช ใหม่ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ครั้ง หนึ่ง เปน ที่ สุด ว่า " ภิกษุ ถึง พร้อม แล้ว ด้วย สิกขา แล สาชีพ ของ ภิกษุ ทั้งหลาย ยังไม่ กล่าว คืน สิกขา ไม่ ทำ ให้ แจ้ง ซึ่ง ความ เปน ผู้ ทุรพล ก่อน แล้ว เสพเมถุน โดย ที่ สุด แม้ ใน สัตว์ ดิรัจฉาน ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

อทินนาทาน ปาราชิก สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เขา คิชฌ กูฏ ที่ เมือง ราชคฤห์ ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ เปน ผู้ เคย เห็น คบหา มา ด้วย กัน ได้ ทำ กุฎี อัน มุง แล บัง ด้วย หญ้า อยู่ จำพรรษา ข้าง เขา อิสิคิลิ แม้ พระ ธนิยะบุตร ช่าง หม้อ ก็ ได้ ทำ กุฎี เช่น นั้น อยู่ จำ พรรษา ณะที่ นั้น ภิกษุ เหล่า นั้น อยู่ กาล ฝน ตลอด ไตร มาศ แล้ว รื้อ กุฎี นั้น เสีย เก็บ หญ้า แลไม้ ไว้ แล้ว เที่ยวไปใน ชนบท ตาม อัธยาศรัย ฝ่าย พระ ธนิยะ อยู่ ที่ นั้น ตลอด ทั้ง ๓ ฤดู เมื่อ เธอไป บิณฑบาต มี พวก หา ฟืน มา รื้อ กุฎี นั้น เก็บ หญ้า แลไม้ ไป เสีย เธอ ก็ หา หญ้า แลไม้ มา ทำใหม่ แต่ เช่น นี้ ถึง ๓ ครั้ง จึง คิด จะ ทำ กุฎี ดิน ล้วน จึง ขยำ ดิน ทำ กุฎี ดิน ล้วน เอง หา หญ้า แล ใบไม้ มา เผา . กุฎี นั้น มี สี แดง งาม

น่า ดู เวลา ลม พัด มา กระทบ มี เสียง ดัง เช่น กังสะ ตาล ครั้ง นั้น พระ ผู้ มี พระภาคเจ้า กับ ภิกษุ เปน อัน มาก เสด็จ ลง จาก เขา คิชฌกูฏ ทอด พระ เนตร เห็น กุฎี นั้น ตรัส ถาม ภิกษุ ทั้งหลาย ทรง ทราบ ความ นั้น แล้ว ตรัส ติเตียน แล้ว รับ สั่งให้ ภิกษุ ทั้งหลาย ไป ทำลาย เสีย แล้ว ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า ภิกษุ อย่า พึ่ง ทำ กุฎี ดิน ล้วน ถ้า ทำ ต้อง อาบัติ ทุก กฎ พระ ธนิยะ จึ่ง คิด จะ ทำ กุฎี อย่าง อื่น อยู่ ใหม่ จึ่งไป ขอไม้ นาย เสมียน ไม้ ผู้ ชอบ พอ กัน นาย เสมียนไม้ ว่า ไม้ สำหรับ จะ ถวาย พระ ผู้ เปน เจ้า ไม่ มี มี แต่ ไม้ ของ หลวง เก็บไว้ ซ่อม แซม พระ นคร ถ้า พระเจ้า แผ่นดิน พระ ราชทาน ให้ ท่าน ๆ จง นำไป เถิด ครั้น พระ ธนิยะ ตอบ ว่า พระเจ้า แผ่นดิน พระ ราช ทาน แล้ว จึ่ง คิด ว่า พระ สมณ ศักยบุตร เหล่า นี้ เปน ผู้ประพฤติ ธรรม มี ศีล มี

ถ้อย คำ อัน จริง แม้ พระ เจ้า แผ่นดิน ก็ ทรง เลื่อมใส ใน พระ สมณ เหล่า นี้ นัก ของ ที่ พระ เจ้า แผ่นดินไม่ ได้ พระ ราชทาน ไหน เลย ท่าน จะ กล่าว ว่า พระ ราชทาน จึ่ง ยอม ให้ พระ ธนิยะ นำไม้ เหล่า นั้นไป พระ ธนิยะ จึ่ง ให้ ตัด เปน ท่อน น้อย ท่อน ใหญ่ บันทุก เกวียน ไป ทำ กุฎี ไม้ ครั้ง นั้น วัสสะ การะพราหมณ์ ผู้เปน มหา อมาตย์ เที่ยว ตรวจ ราชการ ใน พระ นคร ไม่ เห็น ไม้ ของ หลวง นั้น จึ่ง ถาม นาย เสมียนไม้ ทราบ ความ แล้ว ก็ ขัดใจ จึ่ง เข้าไป เฝ้า กราบ ทูล ถาม พระเจ้า พิมพิสาร ว่า ไม้ ซึ่ง เก็บ ไว้ ซ่อม แซม พระ นคร นั้น พระองค์ ได้ พระ ราชทาน พระ ธนิยะ หรือ พระ เจ้า พิมพิสาร ตรัส ถาม ว่าใคร ว่า ดัง นี้ ครั้น ทรง ทราบ ว่า นาย เสมียนไม้ ว่า จึ่ง รับ สั่งให้ วัสสะ การะ พราหมณ์ ลง พระราชอาชญา จำนาย เสมียน ไม้ พระธนิยะ ทราบ ว่า นาย

เสมียนไม้ต้อง รับ พระราช อาชญา เพราะให้ไม้ของ หลวง แก่ตน จึง เข้าไป เฝ้า พระเจ้า พิมพิสาร เพื่อ จะ ได้ทูล แก้ไข พระ เจ้า พิมพิสาร เสดึ่จ มา ทรง นมัสการ แล้ว ตรัส ถาม ว่า ไม้ ของ หลวง ที่ เก็บไว้ซ่อม แซม พระ นคร นั้น ข้าพเจ้าได้ ถวายพระผู้เปนเจ้า เมื่อไร ข้าพเจ้า เปน ผู้ มี กิจการ มาก บาง ที่ ถวาย แล้ว แต่ระลึกไม่ ได้ ขอ พระผู้เปนเจ้า จง สำแดงให้ข้าพเจ้า ระลึกได้ เธอ จึง ทูล ว่า เมื่อ แรก พระ องค์ ได้ เถลิง ถวัลย ราช สมบัติ นั้น ได้รับ สั่งว่า บรรดา หญ้า ไม้แล น้ำ เรา ให้ แก่สมณ พราหมณ์ ทั้งหลาย แล้ว จง บริโภค ตาม สบาย เถิด พระ เจ้า พิมพิสาร จึ่ง ตรัส ว่า ข้าพเจ้า ระลึกได้ ละ สมณ พราหมณ์ ทั้งหลาย ผู้มัก รังเกียจ มักตขิด ตขวง มีอยู่ ข้าพเจ้าได้ กล่าว หมายเอา ความ ตขิดตขวงใน ของเล็กน้อย แห่ง สมณ พราหมณ์ เหล่า นั้น แล ของ นั้น ก็ เปน

ของไม่มี ใครหวงแหน อยู่ ในป่าต่าง หาก ท่าน คิด หา เลส นำ เอาไม้ ที่ เขาไม่ ได้ถวายไป เจ้า แผ่นดิน ทั้งหลาย เช่น ข้าพเจ้า จะ พึ่ง ประหาร ชีวิต จองจำ หรือ เนียรเทศ สมณ พราหมณ์ อย่างไรได้ ท่าน กลับไป เถิด ท่าน เปน อัน พ้นโทษ เพราะ ทรง เพศ บรรพชา อย่าได้ ทำ อย่าง นี้ อิก ต่อไป มนุษย์ ทั้งหลาย รู้ความ เข้า ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลายได้ พึ่ง ความ นั้น แต่ มนุษย์ เหล่า นั้น ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาคเจ้า พระ องค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน จึง ให้ประ ชุม ภิกษุสงฆ์ ตรัส ถาม พระ ธนิยะ ๆ ก็ ทูล รับ สม อ้าง แล้ว ตรัส ติเตียน เปน อัน มาก แล้ว ตรัส ถาม ภิกษุ รูป หนึ่ง ผู้เคย เปน อมาตย์ พินิจฉัย อรรถคดี มา ก่อน ว่า พระ เจ้า พิมพิสาร จับโจร ได้แล้ว ประหาร ชีวิต เสีย บ้าง จำ จอง ไว้บ้าง เนียรเทศ

ไป เสีย บ้าง เพราะ ทุน ทรัพย์ เท่าไร . ภิกษุ นั้น กราบ ทูล ว่า ทุน ทรัพย์ บาท หนึ่ง หรือ ของ ควร ราคา บาท หนึ่ง บ้าง เกิน กว่า บาท หนึ่ง บ้าง คราว นั้น ๕ มา ศก เปน บาท ๑ ใน เมือง ราชคฤห์ พระ ผู้ มี พระ ภาค เมื่อ ตรัสติเตียนแล้ว ทรง บัญญัติ อทินนา ทาน ปาราชิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ลัก ของ เขา ราคา เท่า กับ ของ ที่ เปน เหตุ ให้ พระ เจ้า แผ่นดิน จับ โจร ผู้ลักได้ แล้ว ให้ ประหาร ชีวิต เสีย บ้าง จำจองไว้ บ้าง หรือ เนียรเทศ ไป เสีย บ้าง ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้ (ราคา ๕ มา ศก เปน บาท ๑ นั้น เท่า กับ ราคา ทอง คำ หนัก ๒๐ เมล็ด เข้า เปลือก แล ราคา ขึ้น ลง ตาม ราคา ทอง คำ ที่ ซื้อ ขาย กัน นั้น)

สมัย นั้น ภิกษุ ฉัพ พัคคีย์ (คือ มี พวก ๖ รูป) ไป ท่า ที่ คน ฟอก ๆ ผ้า ลัก ห่อ ผ้า ของ เขา มา แบ่ง

กัน ที่ อาราม ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย เปน ผู้ มี บุญ มาก ผ้า เปน อัน มาก เกิด ขึ้น แก่ ท่าน ทั้งหลาย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า บุญ ของ เรา ทั้งหลาย ที่ ไหน เรา ไป ลัก ห่อ ผ้า ของ คน ฟอก ผ้า มา เดี๋ยว นี้ เอง ภิกษุ ทั้งหลาย เหล่า นั้น จึง ว่า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ได้ ทรง บัญญัติ สิกขา บท แล้ว ไม่ใช่ หรือ ทำไม ท่าน ไป ลัก ของ เขา มา ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ตอบ ว่า จริง ละ พระผู้ มี พระภาค ได้ ทรง บัญญัติ แล้ว แต่ ทรง ห้าม ใน บ้าน ต่าง หาก ไม่ ได้ ทรง ห้าม ใน ป่า ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ว่า ใน บ้าน ใน ป่า ก็ เหมือน กัน ไม่ ใช่ หรือ แล้ว พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ รับ สั่งให้ ประชุม ภิกษุสงฆ์ แล้ว ตรัส ถาม ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ๆ ก็ รับ สม ทุก ข้อ แล้ว ตรัส ติเตียน

แล้ว ทรง บัญญัติ อทินนา ทาน ปาราชิก อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ลัก ของ เขา แต่ บ้าน หรือ ป่า ราคา เท่า กับ ของ ที่ เปน เหตุ ให้ พระเจ้า แผ่นดิน จับ โจร ผู้ ลัก ได้ แล้ว ให้ ประหาร ชี่วิต เสีย บ้าง จำ จอง ไว้ บ้าง เนียรเทศ ไป เสีย บ้าง ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

มนุสสวิคคหปาราชิก สิกขาบทที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ กูฏาคาร ศาลา ใน ป่า มหาวัน ใกล้ เมือง เวสาลี่ พระองค์ ทรง สำแดง อาการ ๓๑ เปน ของไม่ งาม แล อสุภ ๑๐ เปน ต้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย โดย ปริยาย เปน อัน มาก แล้ว ตรัส ว่า เรา ปรารถนา จะ เร้น หลีก อยู่ ผู้เดียว สัก กึ่ง เดือน ใคร ๆ อย่า เข้าไป หา เรา นอก จาก ภิกษุ หนึ่ง ซึ่ง จะ นำ บิณฑบาต เข้า ไปให้ ภิกษุ ทั้งหลาย รับ พุทธพจน์ แล้ว ประ กอบ ความ เพี่ยร เจริญ อสุภ กัมมัฏฐาน เปน หลาย อย่าง หลาย ประการ เธอจึ่งอึดอัด ระอา เกลียด หน่าย กาย ของ ตน ดัง หญิงสาว ชายหนุ่ม ผู้พอ ใจ ตก แต่ง กาย ทั้ง เปน คน สอาด เมื่อ มี่ ซาก ศพสัตว์ หรือ มนุษย์ มา ติด อยู่ ที่ คอ ย่อม เกลียด หน่าย ฉนั้น

จึง ปลง ชี่วิต ตน เสีย ด้วย ตน เอง บ้าง ฆ่า กัน แล กัน บ้าง ไป บอก มอบ บาตร แล จีวร ของ ตน ให้ แก่ สมณ กุตตก (คือ ตา เถน) ชื่อ มิคลัณฑิก ให้ เปน ค่า จ้าง ให้ ช่วย ปลง ชี่ วิต ตน เสีย บ้าง (ได้ ยิน ว่า สมณ กุตตก ชื่อ มิคลัณฑิกนั้น ศีร์ษะ โล้น มี ผม สักว่า เปน หย่อม แหยม หนึ่ง นุ่ง ผ้า กาสาวะ ผืน ๑ แตะ บ่า ไว้ ผืน ๑ อาศรัย อยู่ วัด เลี้ยง ชี่วิต อยู่ ด้วย การ กิน ของเดน เหลือ ภิกษุ ทั้งหลาย) มิคลัณฑิก เห็น แก่ จะ ได้ บาตร แล จีวร เปน ค่า จ้าง จึง ปลง ชี่วิต ภิกษุ เสีย เปน อัน มาก แล้ว ถือ ดาบ ซึ่ง เปื้อน โลหิต ไป ชำระ ที่ แม่ น้ำ วัคคุมุทา ก็ เกิด ความ รำคาน ความ เดือดร้อน ว่า ไม่ เปนลาภ ของ เรา เสีย แล้ว เรา ปลง ชี่วิต ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ มี ศีล มี ธรรม อัน งาม เสีย เราได้ บาป มาก ขณ นั้น มี เทวดา ผู้ เปน ฝ่าย มาร มา บน น้ำ สำแดง

กาย ให้ ปรากฏ แล้ว กล่าว แก่ มิคลัณฑิก ว่า ดู ก่อน สัปบุรุษ ดี แล้ว ๆ ท่าน ได้ ช่วย ข้าม ส่ง บุทคล ผู้ ยัง ไม่ ข้าม พ้น สังสารวัฏ ท่าน ชื่อ ว่า ได้ บุญ มาก ที่ เดียว เปน ลาภ ของ ท่าน แล้ว มิคลัณฑิก ได้ ฟัง ก็ มี จิตต์ ฮึก เหิม เห็น ผิด เปน ชอบ ไป ตาม จึ่ง ถือ ดาบ อัน คม กลับ มา สู่ ที่ อยู่ ของ ภิกษุ ทั้งหลาย แล้ว กล่าว ว่า ภิกษุ รูป ไร ยัง ไม่ ข้าม พ้น สังสารวัฏ เรา จะ ช่วย ข้าม ส่ง ให้ ได้ พ้น ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ เปน บุถุชน ได้ ฟัง ก็ มี ความ กลัว หวาด เสียว สยด สยอง เหล่า ภิกษุ ที่ เปน ขีณาสว อริย บุทคล ก็ มิ ได้ มี ความ กลัว หวาด เสียว สยด สยอง ใน วัน หนึ่ง ๆ มิคลัณฑิก ได้ ปลง ชีวิต ภิกษุ ทั้งหลาย เสีย รูป ๑ บ้าง ๒ รูป บ้าง ๓ รูป บ้าง จน ถึง ๑๐ รูป บ้าง ๒๐ รูป บ้าง ๓๐ รูป บ้าง ๔๐ รูป บ้าง ๕๐ รูป บ้าง ๖๐ รูป บ้าง

ครั้น ครบ กึ่ง เดือน แล้ว พระ ผู้มี พระภาคเจ้า เสด็จ ออก จาก สถาน ที่ พระองค์ ประทับ อยู่ พระองค์ เดียว ตรัส เรียก พระอานนท์ มา แล้ว รับสั่ง ถาม ว่า เปน อย่างไร ภิกษุสงฆ์ ดู น้อย บาง ตาไป พระ อานนท์ จึ่ง กราบทูล เหตุ หน หลัง ตั้ง แต่ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง อสุภ กถา จน มิคลัณฑิก ปลง ชีวิต ภิกษุ ทั้งหลาย นั้น แล้ว กราบทูล ต่อไป ว่า ขอ พระ ผู้มี พระภาค เจ้า จง ทรง แสดง เทศนา ปริยาย อื่น ซึ่ง จะ ยัง ภิกษุสงฆ์ ให้สถิต อยู่ ใน พระ อรหัตต์ พระองค์ จึ่ง ตรัส สั่ง พระอานนท์ ให้ เผดียง ภิกษุ ผู้อาศรัย อยู่ ที่ เมืองเวสาลี ทั้งสิ้น ประชุม ในศาลา เปน ที่ บำรุง ครั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ประชุม พร้อม แล้ว จึ่ง เสด็จไป ประทับ ณะ ที่ ประชุม นั้น แล้ว ตรัส เทศนา อานาปา นัสสติ กัมมัฏฐาน จบ แล้ว พระองค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน ตรัส ถาม ว่า ภิกษุ ปลง ชีวิต ตน ด้วย

ตน เอง บ้าง วาน กัน แลกัน บ้าง จ้างให้ มิคลัณฑิก ปลง ชีวิต ตน บ้าง จริง หรือ ครั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ทูล รับ ว่า จริง ทุก ประการ จึ่ง ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง บัญญัติ มนุสสวิคคหปาราชิก สิกขาบท ว่า " ภิกษุ แกล้ง ปลง ชีวิต มนุษย์ หรือ แสวง หา เครื่อง ประหาร คือ ศัสตรา ให้ แก่ ชีวิต มนุษย์ นั้น ต้อง อาบัติ ปาราชิก " ฉนี้

สมัย นั้น อุบาสก คน หนึ่ง ป่วย อยู่ ภรรยา ของ เขา รูป ร่าง สรวย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ มี จิตต์ ปฏิพัทธ์ ใน หญิง นั้น จึ่ง คิด กัน ว่า ถ้า อุบาสก นั้น ยัง มี ชีวิต อยู่ เรา ทั้งหลาย จัก ไม่ ได้ หญิง นั้น จำ จะ พรรณา คุณ ความ ตาย แก่ อุบาสก นั้น เธอ จึ่ง ไป หา อุบาสก นั้น กล่าว ว่า ท่าน ได้ ทำ แต่ บุญ ไม่ ได้ ทำ บาป ท่าน จะ ต้องการ อะไร ด้วย ความ เปนอยู่ ไม่ สม ประกอบ นี้ ตายเสีย ดีกว่า เปนอยู่ ท่าน ตายไป แล้วจัก ได้ เกิด ในสุคติ

โลก สวรรค์ พร้อม เพรียง อิ่ม ด้วย กามคุณ ทั้ง ๕ อัน เปน ทิพย์ อุบาสก ได้ ฟัง ก็ เห็น จริง ไป ตาม จึง บริโภค ดื่ม ของ ที่ แสลง แก่ โรค จน อาการ ป่วย หนัก ลง ก็ ทำ กาล กิริยา ภรรยา ของ เขา ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แม้ มนุษย์ เหล่า อื่น ก็ พากัน ติเตียน เช่น นั้น จน ความ นั้น รู้ ถึง ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เปน ลัชชี เธอ ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ มนุสสวิคคหปาราชิก สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า " ภิกษุ แกล้ง ปลง ชีวิต มนุษย์ แสวง หา เครื่อง ประหาร คือ ศัสตรา ให้ แก่ ชีวิต มนุษย์ นั้น หรือ พรรณา คุณ ความ ตาย ชักชวน เพื่อ ความ ตาย ว่า 'ท่าน จะ ต้อง การ อะไร ด้วย ความ เปน อยู่ ไม่ สม ประกอบ นี้ ตาย เสีย ดี กว่า เปน อยู่' ต้อง อาบัติ ปาราชิก " ฉนี้

อุตตริ มนุสสธรรม ปาราชิก สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะกูฎาคารศาลา ใน ป่า มหาวันใกล้ เมืองเวสาลี ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เคย เห็น เคย คบ หา มา ด้วย กัน จำ พรรษา อยู่ ที่ ฝั่ง แม่ น้ำ วัคคุมุทา ถึง คราว เกิด เข้า แพง ชาว วัชชี่ หา เลี้ยง ชี่วิต โดย ฝืด เคือง ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ดำริ ว่า เกิด เข้า แพง ชาว วัชชี่ หา เลี้ยง ชี่วิต โดย ฝืด เคือง เรา ทั้งหลาย จะ พึง สามัคคี่ไม่ วิวาท กัน อยู่ จำ พรรษา เปน ผาสุก แล จักไม่ ลำบาก ด้วย บิณฑบาต ด้วย อุบาย อันใด หนอ ภิกษุ บาง พวก กล่าว ว่า เรา ทั้งหลาย พึง ช่วย ทำ การ งาร ของ คฤหัสถ์ ทั้งหลาย เขา ก็ จักให้ บิณฑบาต แก่ เรา ทั้งหลาย เรา ก็ จะ พึง สามัคคี่ไม่ วิวาท อยู่ จำ พรรษา เปน ผาสุก แล จักไม่ ลำบาก ด้วย

บิณฑบาต บาง พวก กล่าว ว่า สู้ ช่วย นำ ข่าว สาสน ของ คฤหัสถ์ ไม่ได้ บาง พวก กล่าว ว่า อุบาย ทั้ง ๒ นั้น ก็ไม่ ดี สู้ กล่าว อวด อุตริ มนุสสธรรม แห่ง กัน แล กัน แก่ คฤหัสถ์ ไม่ได้ ตก ลง กัน ว่า อุบาย นี้ เปน ดี เธอ จึ่ง กล่าว อวด อุตริ มนุสสธรรม แห่ง กัน แล กัน แก่ คฤหัสถ์ ทั้งหลาย ว่า ภิกษุ โน้น ได้ ฌาน ภูมิ นั้น ๆ ภิกษุ โน้น ได้ บันลุ มรรค ผล นั้น ๆ ภิกษุ โน้น ได้ วิชชา อย่าง นั้น ๆ มนุษย์ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ยินดี ว่า แต่ ก่อน ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ มี ศีล มี ธรรม อัน งาม เช่น นี้ ไม่ มา อยู่ จำพรรษา บัดนี้ เรา ได้ ภิกษุทั้งหลาย เช่น นี้ มา อยู่ จำ พรรษา เปน ลาภ ของ เรา แล้ว เขา จึ่ง ถวาย ของ ควร ฉัน ควร ดื่ม อัน ประณีต ดี กว่า ที่ ตน แล มารดา บิดา บุตร ภรรยา แล ทาษ กรรมกร ญาติมิตรสหาย

ของ ตน บริโภค ภิกษุ เหล่า นั้นได้ ฉัน ของ ควร ฉัน ดื่ม ของ ควร ดื่มเปน ที่ สบาย ก็ มี ผิว พรรณ ผ่องใส ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ จำพรรษาอยู่ ในทิศ ทั้งหลาย ล้วนแต่ มี ผิวพรรณ ซูบ เศร้า ก็ แล เปน ธรรมเนียมใน สมณ มณฑล ครั้ง พุทธกาล ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ จำ พรรษา อยู่ ใน ทิศ ต่าง ๆ ครบไตร มาศ แล้ว เก็บ เสนาสนะ เรียบ ร้อย แล้ว ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ๆ ตรัส ปฏิสันถาร แก่ ภิกษุ เหล่า นั้น เพราะ ฉนี้ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ อยู่ ที่ ฝั่ง แม่ น้ำ วัคคุมุทา จำ พรรษา ครบ ไตร มาศ แล้ว จึงไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ตรัส ปฏิสันถาร ปราไส เธอ ทั้งหลาย ว่า ท่าน ทั้งหลาย ยัง ทน ต่อ ยนต์ คือ สรีระ อัน มี จักร ๔ (คือ อิริยาบถ ๔) มี ทวาร ๙ ได้ ฤๅ หรือ ยัง อัตตภาพให้ เปนไปโดยไม่ อัตคัต ฤๅ หรือ ภิกษุ เหล่า นั้น จึง กราบ ทูลว่า ข้าพระองค์ ทั้งหลาย พร้อม เพรียง

กันไม่ แก่ง แย่ง กัน อยู่ จำ พรรษา สำราญ ทั้งไม่ ลำบาก ด้วย บิณฑบาต พระองค์ ตรัส ถาม ว่า ท่าน ทั้งหลาย เปน ได้ เช่น นั้น ด้วย การ ประพฤติ อย่าง ไร ภิกษุ เหล่า นั้น กราบ ทูล ความ แต่ หลัง นั้น ทุก ประการ ครั้น ทรง ทราบ ว่า เธอ ทั้งหลาย เปนได้ เช่น นั้น ด้วย การ กล่าว อวด อุตตริ มนุสสธรรม จึ่ง ตรัส ติเตียน ด้วย ประการ ต่าง ๆ แล้ว ตรัส ธรรม เทศนา ว่า ดู ก่อน ภิกษุ ทั้งหลาย มหา โจร ๕ เหล่า นี้ มี อยู่ ในโลก คือ

มหา โจร บาง พวก ดำริ ว่า เมื่อไร หนอ เรา จัก มี บริวาร ร้อยหนึ่ง หรือพันหนึ่ง แวดล้อม เที่ยว ฆ่าฟัน เผาบ้าน ช่องใน คามนิคม ราช ธานี ครั้น กาล ต่อ มา เขาได้เปน เหมือน ดำริ นั้น ฉันใด ภิกษุ ผู้ ใจ บาป บาง รูป ดำริ ว่า เมื่อไรหนอ เรา จัก มี ภิกษุ ร้อยหนึ่ง หรือพันหนึ่ง เปน บริวาร แวด ล้อม เที่ยวไปใน คามนิคม ราชธานี เปน ที่

เคารพ นับถือ ของ คฤหัสถ์ แล บรรพชิต รวย ปัจจัย ๔ มี จีวร เปน ต้น . ครั้น การ ต่อ มา เธอได้ เปน เหมือน ดำริ ฉัน นั้น ภิกษุ ผู้ ใจ บาป นี้ เปน มหา โจร ที่ ๑ มี อยู่ ในโลก

ภิกษุ ผู้ ใจ บาป บาง รูปเรียนธรรมวินัย ที่ พระตถาคต ทรง ประกาศ เปิด เผย ไว้ แล้ว ยก ตน ว่า รู้ เองไม่ได้ เรียน ต่อ ผู้ ใด ภิกษุ ผู้ ใจ บาป นี้ เปน มหา โจร ที่ ๒ มี อยู่ ในโลก

ภิกษุ ผู้ ใจบาป บางรูป หมาย กำจัด ภิกษุ ผู้ประพฤติ พรหมจรรย์ บริสุทธิ์ ด้วย ปาราชิก อัน หา มูล มิได้ ภิกษุ ผู้ ใจ บาป นี้ เปน มหา โจร ที่ ๓ มี อยู่ ในโลก

ภิกษุ ผู้ ใจ บาป บาง รูป สงเคราะห์ คฤหัสถ์ ทั้งหลาย ด้วย ครุภัณฑ์ ของ สงฆ์ อันไม่ ควร จะ แจก เอา ใจ ให้

เขา รักใคร่ ตน ภิกษุ ผู้ ใจ บาป นี้ เปน มหา โจร ที่ ๔ มี่ อยู่ ใน โลก

ภิกษุ ผู้ ใจ บาป กล่าว อวด อุตทริ มนุสสธรรม อันไม่ มี่ใน ตน เพื่อให้ ได้ บริโภค ก้อน เข้า ของ ชาว เมือง ด้วย ความ เปน ขะโมย เปน ยอด มหา โจร ใน โลก ทั้ง เทวดา แล มาร พรหม ใน หมู่ สัตว์ ทั้ง สมณ พราหมณ์ แล เทวดา มนุษย์ นับ เปน ที่ คำรพ ๕

สมเด็จ พระผู้ มี่ พระภาค ตรัส พระ ธรรม เทศนา นี้ จบ แล้วจึงตรัสคำอื่นอีกที่ พระสังคีติกาจารย์ ประพันธ์ เปนคาถา ว่า ผู้ ใด ประพฤติ ตัว เปน อย่างหนึ่ง ให้ เขา เข้าใจ เปน อย่าง หนึ่ง ผู้ นั้น ลวง เขา บริโภค ด้วย ความ เปน ขะโมย ดัง นาย พราน ลวง จับนก ฉนั้น ผู้ที่ มี่ ผ้า กาสาวะ คล้องไว้ ที่ คอ มาก ด้วย กัน มี่ ธรรม เปน บาปไม่ สำรวม แล้ว เธอ เปน ผู้ ลามก จะ ต้องไป เกิด ในโลก หา ความ

เจริญ มิได้ ด้วย กรรม อัน ลามก เหล่า นั้น กิน ก้อน เหล็ก อัน ร้อน ดัง เปลว ไฟ ดี่ กว่า คน ทุศิล ไม่ สำรวม แล้ว กิน ก้อน เข้า ของ ชาว เมือง ไม่ ดี่ เลย ต่อ นี้ ไป ตรัส ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ อยู่ ฝั่ง แม่ น้ำ วัคคุมุทา แล้ว ทรง บัญญัติ อุตตริมนุสสธรรม ปาราชิก สิกขาบทว่า "ภิกษุ เมื่อ ไม่ รู้ เลย กล่าว อวด อุตตริมนุสสธรรม ว่า 'เรา รู้ อย่าง นี้ เรา เห็น อย่าง นี้' สมัย อื่น เขา จะ ซัก ถาม ก็ ตาม ไม่ ซัก ถาม ก็ ตาม เธอ ต้อง แล้ว หมาย ความ บริสุทธิ กล่าว สารภาพ อย่าง นี้ ว่า 'ข้าพเจ้า ไม่ รู้ อย่าง นั้น ได้ กล่าว ว่า รู้ ไม่ เห็น อย่าง นั้น ได้ กล่าว ว่า เห็น ข้าพเจ้าได้ กล่าว เท็จ เปล่า ๆ' ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ มากด้วยกัน มีความ สำคัญ ว่า ได้ เห็นได้ ถึงได้ ตรัสรู้ แลได้ ทำ ให้ แจ้ง ใน ธรรมที่ มิ ได้ เห็น มิได้ ถึง มิได้ ตรัสรู้ แล มิได้ ทำ ให้ แจ้ง จึง กล่าว ยืน

ยัน ตาม ความ สำคัญ นั้น ครั้น กาล ต่อ มา จิตต์ ของ เธอ น้อมไป เพื่อ ราคะ โทสะ โมหะ จึ่ง เกิด ความ รำคาน ว่า เรา สำคัญ ผิดไป จะ ต้อง อาบัติ ปาราชิก กระมัง จึ่ง บอก เนื้อ ความ นั้น แก่ พระ อานนท์ ๆ จึ่ง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ ตรัส ว่าไม่ ต้อง อาบัติ เพราะ ความ สำคัญ ผิด นั้น พระองค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน จึ่ง ทรง บัญญัติ อุตตริ มนุสสธรรม ปาราชิก สิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ เมื่อไม่ รู้เลย กล่าว อวด อุตตริ มนุสสธรรม ว่า 'เรา รู้อย่าง นี้ เรา เห็น อย่าง นี้' สมัย อื่น เขา จะ ซัก ถาม ก็ตาม ไม่ ซัก ถาม ก็ ตาม เธอ ต้อง แล้ว หมาย ความ บริสุทธิ์ กล่าว รับ สารภาพ อย่าง นี้ ว่า 'ข้าพเจ้าไม่ รู้อย่าง นั้นได้ กล่าว ว่า รู้ ไม่ เห็น อย่าง นั้นได้ กล่าว ว่า เห็น ข้าพเจ้า ได้ กล่าว เท็จ เปล่า ๆ' เว้นไว้แต่ ความ สำคัญ ว่า ตน ได้ บันลุ จริง ต้อง อาบัติ ปาราชิก" ฉนี้

จบ ปาราชิก ๔ เท่า นี้

สังฆาทิเสส ๑๓

สัญเจตนิก สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มีพระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ เสยยะ สะกะไม่ ยินดี ประพฤติ พรหม จรรย์ เลย จน เธอ ซูบ ผิว พรรณไม่ ผ่องใส พระ อุทายี ได้เห็น จึงไต่ ถาม ทราบ ความ แล้ว กล่าว ว่า ถ้า อย่าง นั้น ท่าน จง กิน แล นอนให้พอ ประสงค์ เมื่อ ใด ความไม่ยินดี ยิ่ง เกิด ขึ้น ความ กำหนัด ตาม กำจัด จิตต์ ท่าน ๆ จง พยา ยาม ปล่อย น้ำ อสุจิ ด้วย มือ เมื่อ นั้น เถิด พระ เสยยะ สะกะถาม ว่า ทำ อย่าง นั้น ควร หรือ ท่าน จึง ตอบ ว่า ควร อยู่ แม้ เรา ก็ ทำ อย่าง นั้น พระ เสยยะสะกะ จึง ได้ ทำ ตาม ถ้อย คำ พระ อุทายี ทุก ประการ กาล ต่อ มา พระ เสยยะสะกะ

ก็ มี ผิว พรรณ ผ่องใส ขึ้น ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เปน สหาย ของ เธอ ได้ เห็น จึง ถาม ว่า แต่ ก่อน ท่าน ซูบ ผิว พรรณ ไม่ ผ่องใส เดี๋ยว นี้ ท่าน มี ผิว พรรณ ผ่องใส ขึ้น ท่าน ได้ ทำ ยา อะ ไร ฉัน พระ เสยยะสะกะ ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ไม่ ได้ ทำ ยา อะ ไร ฉัน แต่ ข้าพเจ้า ได้ กิน ได้ นอน จน พอ ประสงค์ เมื่อ ใด ความ ไม่ ยินดี ยิ่ง เกิด ขึ้น ความ กำหนัด ตาม กำจัด จิตต์ ข้าพเจ้า ๆ ก็ พยายาม ปล่อย น้ำ อสุจิ ด้วย มือ เมื่อ นั้น ภิกษุ สหาย เหล่า นั้น จึง ถาม ว่า ท่าน พยายาม ปล่อย น้ำ อสุจิ ด้วย มือ ซึ่ง รับ ของ ที่ เขา ให้ ด้วย ศรัทธา บริโภค นั้น หรือ ครั้น พระ เสยยะสะกะ รับ คำ ว่า ได้ ประพฤติ อย่าง นั้น จึง พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน จึง รับ สั่ง ให้ ประ ชุม ภิกษุ สงฆ์ แล้ว ตรัส ถาม พระ เสยยะสะกะ เธอ ได้

ทูล รับ สม ทุก ข้อ แล้ว ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง บัญญัติ สัญเจตนิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ แกล้ง ปล่อย น้ำ สุกกะ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย บริโภค โภชนะ อัน ประณีต แล้ว ไม่ มี สติไม่ รู้ตัว นอน หลับไป น้ำ อสุจิ เคลื่อน ใน ความ ฝัน เธอ เหล่า นั้น มี ความ รำคาน สงสัย ว่า จะ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ ตรัส ว่าไม่ เปน อาบัติ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน จึง ทรง ทำ ธรรมี กถา ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา แล้ว ทรง บัญญัติ สัญเจตนิก สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ แกล้ง ปล่อย น้ำ สุกกะ เว้นไว้ แต่ เคลื่อน ใน ความ ฝัน ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

(ต่อ นี้ ไป ทุก ๆ เรื่อง ถ้า เปน เรื่อง ของ ภิกษุ ผู้

ประพฤติ ไม่ ชอบ ควร เปน ต้น บัญญัติ พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ แล้ว พระ องค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน แล้ว รับ สั่ง ให้ ประชุม ภิกษุ สงฆ์ แล้ว ตรัส ถาม เธอ นั้น ครั้น เธอ นั้น ทูล รับ สม ทุก ข้อ แล้ว ทรง ติเตียน แล้ว จึ่งได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบท เช่น เรื่อง พระ เสยยะสะกะ นี้

ถ้า เปน เรื่อง ของ ภิกษุ ผู้ ประพฤติ โดย ไม่ แกล้ง แต่ สงสัย ครั้น พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ แล้ว พระ องค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน แล้ว ทรง ทำ ธรรมี กถา ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขา บท เช่น เรื่อง ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ น้ำ อสุจิ เคลื่อน ใน ความ ฝัน นี้ ข้อ ความ เหล่า นี้ จะ ข้าม เสีย ตัด ความ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท ที่ เดียว)

กาย สังสัคค สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี อยู่ ใน ป่า อัน เปน ที่ สุด เขตต์ แห่ง เชตวนา ราม กุฎี ของ ท่าน งาม มี ห้อง อยู่ ท่าม กลาง มี ระเบียง ล้อม รอบ ตั้ง เตียง ตั้ง ฟูก หมอน น้ำ ฉัน น้ำ ใช้ ไว้ บริบูรณ์ ตาม บริเวณ ก็ กวาด แผ้ว เตียน มนุษย์ เปน อัน มาก อยาก เห็น กุฎี นั้น ก็ พา กัน มา ดู แม้ พราหมณ์ ผู้ หนึ่ง กับ ภรรยา ก็ ได้ มา ขอ ชม ครั้น ท่าน อนุญาต แล้ว พราหมณ์ ก็ ตาม หลัง ท่าน เข้า ไป เที่ยว เดิร ดู นาง พราหมณี ก็ ตาม หลัง พราหมณ์ เข้าไป ด้วย พระ อุทายี จึง เปิด น่า ต่าง บาง แห่ง ปิด เสีย บาง แห่ง แล้ว กลับ วน มา เดิน ตาม หลัง นาง พราหมณี จับ ต้อง อังคาพยพ แห่ง นาง พราหมณี

นั้น พราหมณ์ ดู กุฎี เสร็จ แล้ว ก็ ลา กลับไป เปล่ง วาจา แสดง ความ ยินดี ว่า พระ สมณ ศักยบุตติย์ ผู้ อยู่ ใน ป่า เหล่า นี้ มี อัธยาศรัย กว้าง ขวาง แม้ ท่าน พระ อุทายี ก็ เหมือน กัน นาง พราหมณี จึง ว่า แก่ พราหมณ์ ว่า สมณ อุทายี มี อัธยาศรัย กว้าง ขวาง ที่ไหน ท่าน เคย จับ ต้อง อังคาพยพ ข้าพเจ้า ฉัน ใด สมณ อุทายี ก็ ได้ จับ ต้อง อังคาพยพ ข้าพเจ้า ฉัน นั้น พราหมณ์ รู้ ความ เข้า ก็ ติเตียน พระ อุทายี จน ความ นั้น รู้ ถึง ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เปน ลัชชี ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระ องค์ ทรง ทราบ แล้ว จึง ทรง บัญญัติ กาย สังสัคค สิกขาบท ว่า "ภิกษุ มี จิตต์ กำหนัด แล้ว ถึง พร้อม ความ ระคน กาย กับ มาตุคาม คือ จับ มือ ก็ ดี จับ ช้อง ก็ ดี จับ ต้อง กาย แห่ง ใด แห่ง หนึ่ง ก็ ดี ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

ทุฏฐุลลวาจา สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี สัตรี เปน อัน มาก อยาก เห็น กุฎี ของ พระ อุทายี ซึ่ง อยู่ ใน ป่า นั้น ก็ ได้ พา กันไป อาราม พระ อุทายี ก็ให้ สัตรี เหล่า นั้น ดู ตาม ประสงค์ แล้ว กล่าว กระทบกาม สังโยชน์ ด้วย ถ้อย คำ ต่าง ๆ เหล่า สัตรี ที่ หน้า ด้าน ฐาน นักเลงไม่ มี อาย ก็ กล่าว วาจา โต้ ตอบ โดย ทาง เกี้ยว พาน กัน เหล่า สัตรี ที่ มี ความ ละอาย ก็ กลับ ออก มา ติเตียน แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า กรรม นี้ ไม่ สมควร แม้ สามี ของ ข้าพเจ้า กล่าว อย่าง นี้ ข้าพเจ้า ก็ ไม่ ปรารถนา พระผู้ เปน เจ้า อุทายี ทำ ดัง นั้น ไฉน จักี ชอบ ใจ เล่า ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เปน ลัชชี ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค

พระองค์ จึงทรง บัญญัติ ทุฏฐุลลวาจา สิกขาบท ว่า "ภิกษุ มี จิตต์ กำหนัด แล้ว กล่าว เกี้ยว มาตุคาม ด้วย วาจา ชั่ว หยาบ ประกอบ ด้วย เมถุน เช่น ชาย หนุ่ม กล่าว เกี้ยว หญิง สาว ฉนั้น ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

อัตตกาม ปาริจริยา สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สม่เด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระอุทายี เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล ใน เมือง สาวัตถี ย่อม เข้าไป สู่ ตระกูล เปน อันมาก มี สัตรี ผู้ หนึ่ง รูป ร่าง งาม เวลา เช้า พระ อุทายี ได้ เข้า ไป เรือน ที่ อยู่ ของ สัตรี นั้น นั่ง ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้ง ไว้ แล้ว แสดง ธรรม พอเปนที่ รื่นเริง แก่ สัตรี นั้น ๆ จึง ถวาย ปวารณา ว่า ข้าพเจ้า มี กำลัง จะ ถวาย ปัจจัย ๔ แก่ พระ ผู้ เปน เจ้า ๆ จะ ต้อง การ ปัจจัยไร จง บอก พระ อุทายี จึง ว่า ปัจจัย ๔ เรา หา ได้ ไม่ ยาก นัก ก็ แต่ ว่า ท่าน จงให้ ของ ที่ เรา หา ได้ ยาก เถิด ครั้น สัตรี นั้น ถาม ทราบ ความ ว่า เมถุน ธรรม เปน ของ ท่าน

หาได้ยาก นาง ทราบ ว่า ท่าน จะ ต้อง การ เมถุน ธรรม จึ่ง นิมนต์ ท่าน เข้าไปใน ห้อง แล้ว ยอม ตัว จะ ถวาย เมถุน ธรรม แก่ ท่าน พระ อุทายี เข้าไปใกล้ สัตรี นั้น แล้ว กล่าว ว่า ใคร จัก จับ ต้อง หญิง ถ่อย มี กลิ่น เหม็น นี้ ได้ ถ่ม เขพะ แล้ว กลับไป สัตรี นั้น ก็ ติเตียน ท่าน ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ เข้า ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อัตตกามปาริจริยา สิกขาบท ว่า "ภิกษุ มี จิตต์ กำหนัด แล้ว พรรณา คุณ ของความ บำเรอ ตนด้วยกาม ใน สำนัก แห่ง มาตุคาม ด้วย ถ้อย คำ ประกอบ ด้วย เมถุน ว่า 'ความ บำเรอ ของ หญิง ที่ บำเรอ ท่าน ผู้ประพฤติ พรหมจรรย์ มี ศีล มี ธรรมงาม เช่น เรา ด้วย ธรรม นั้น เปน ยอด ของ ความ บำเรอ ทั้งหลาย' ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

สัญจริตต สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล ใน เมือง สาวัตถี ย่อม เข้าไป สู่ ตระกูล เปน อัน มาก ท่าน เห็น หนุ่ม น้อย ยังไม่ มี ภรรยา หรือ สาว น้อย ยังไม่ มี สามี ก็ พรรณา คุณ ของ สาว น้อย ใน สำนัก แห่ง มารดา แล บิดา ของ หนุ่ม น้อย ว่า สาว น้อย ของ ตระกูล โน้น รูป ร่าง งาม เปน คน ฉลาด ขยันไม่ เกียจ คร้าน นาง ควร จะ อยู่ กิน ด้วย กัน กับ หนุ่ม น้อย คน นี้ มารดา แล บิดา ของ หนุ่ม น้อย นั้น จึง ว่า เขาไม่ รู้ จัก ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ถ้า พระ ผู้ เปน เจ้า ให้ เขา ให้ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ จะ ขอ นาง นั้น มา เพื่อ หนุ่ม น้อย นี้ พระ อุทายี จึงไป พรรณา คุณ ของ หนุ่ม น้อย นั้นใน สำนัก แห่ง มารดา บิดา ของ สาว

น้อย นั้น ดุจ เดียว กัน มารดา แล บิดา ของ สาว น้อย นั้น จึง ว่า เขา ไม่ รู้ จัก ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ฝ่าย หญิง จะ บอก ให้ แก่ ฝ่าย ชาย ก่อน ดู อย่างไร ๆ อยู่ ถ้า พระ ผู้ เปน เจ้า ให้ เขา ขอ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ จะ ยก สาว น้อย นี้ ให้ แก่ หนุ่ม น้อย นั้น ด้วย อุบาย อัน นี้ พระ อุทายี ได้ ให้ เขา ทำ อาวาห มงคล แล วิวาห มงคล เปน อัน มาก

ยังมีธิดาของแม่นางหม้ายคนหนึ่งรูปร่างงาม เหล่า สาวก ของ อาชีวก มา ว่า กะ แม่ นาง หม้าย นั้น ว่า ขอ ท่าน ให้ นาง สาว น้อย นี้ แก่ หนุ่ม น้อย ของ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย เถิด แม่ นาง หม้าย นั้น ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ไม่ รู้ จัก ท่าน ทั้งหล่าย แล ข้าพเจ้า ก็ มี ธิดา คน เดียว จะ ต้อง จาก ไป อยู่ บ้าน อื่น ข้าพเจ้า ยก ให้ หา ได้ ไม่ เหล่า สาวก ของ อาชีวก ครั้น ไม่ได้ สาวน้อย นั้น สมประสงค์

ทราบ ว่า ต้องไป หา พระ อุทายี่ จึง จะ สำเร็จ จึงไป หา พระ อุทายี่ให้ช่วย ว่า กล่าว พระ อุทายี่ จึงไป ว่า แก่ แม่ นาง หม้าย ให้ เขา ให้ ธิดา ของ เขา แก่ สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น ด้วย ท่าน กล่าว อ้าง ว่า ท่าน รู้จัก เขา แม่ นาง หม้าย ก็ ยอม ยก ธิดา ของ ตน ให้ เขา ด้วย เชื่อ ว่า พระ อุทายี่ รู้จัก เขา สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น จึง นำ สาว น้อย ธิดา ของ แม่ นาง หม้าย นั้น ไป เลี้ยง เปน หญิง สะใภ้ ได้ เดือน หนึ่ง ต่อไป ก็ใช้ เปน ทาษี นาง นั้น จึง ส่ง ข่าวไป ถึง มารดา ให้ ทราบ ว่า ข้าพเจ้า ได้ ความ ลำบาก ยากไร้ ไม่ได้ ความ ศุข ได้ ตั้ง อยู่ ใน ความ เปน หญิง สะใภ้ เพียง เดือน เดียว แล้ว ต้อง ลง เปน ทาษี ขอ มารดา ไป รับ ข้าพเจ้า กลับ มา เสีย แม่ นาง หม้าย จึงไป ว่า แก่ สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่า ใช้ ธิดา ของ ข้าพเจ้า

นี้ เปน ทาษี จง เลี้ยง เปน หญิง สะใภ้ เถิด สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น จึง ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลายไม่ได้ เกี่ยว ข้อง กับ ท่าน เกี่ยว กับ สมณ ต่าง หาก ท่าน จง กลับไป เสีย ข้าพเจ้า ทั้งหลายไม่ รู้ ไม่ ชี้ แม่นาง หม้าย ถูก เขา รุก ราน ก็ จน ใจ กลับไป บ้าน ตน นาง นั้นได้ ส่ง ข่าว นั้นไป ถึง มารดา อีก เปน ครั้งที่ ๒ มารดา จึงไป ว่า แก่ พระ อุทายิ ว่า ธิดา ข้าพเจ้าได้ ความ ลำบาก ยากไร้ ไม่ได้ ความ ศุข เขา เลี้ยง เปน หญิง สะใภ้ เดือน เดียว ต่อไป เขาใช้ เปน ทาษี ขอ ท่าน จง ไป ว่า อย่าให้ เขา ทำ เช่น นั้น พระ อุทายิ จึงไป ว่า กะ สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น ตามคำ แม่นางหม้ายนั้น สาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น จึง ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลายไม่ได้ เกี่ยว ข้อง กับ ท่าน เกี่ยว กับ แม่ นาง หม้าย ต่าง หาก สมณ ต้อง เปน ผู้ ไม่ ขวน ขวาย สมณ ต้อง เปน สมณ

ที่ดี ท่าน จง กลับ ไป เสีย ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ไม่ รู้ ไม่ ชี้ พระ อุทายี่ ถูก เขา รุก ราน ก็ กลับ ไป ที่ อยู่ ของ ตน นาง นั้น ได้ ส่ง ข่าว นั้น ไป ถึง มารดา อิก เปน ครั้ง ที่ ๓ มารดา จึ่ง ไป หา พระอุทายี่ เล่า ความ ทั้งปวง แล ขอ ให้ พระอุทายี่ ไป ช่วย ว่า กล่าว กะสาวก ของ อาชีวก เหล่า นั้น เหมือน คราว ก่อน นั้น พระอุทายี่ จึ่ง ว่า เขา รุก ราน เรา ครั้ง หนึ่ง แล้ว ท่าน ไป เถิด เรา ไป ไม่ ได้ แม่ นางหม้าย ก็ ติเตียน แสดง คำให้ ร้าย แก่ พระ อุทายี่ ว่า ขอ ให้ พระ ผู้ เปน เจ้า อุทายี่ ได้ ทุกข์ ยาก อย่า ให้ ได้ ความ ศุข เหมือน ธิดา ของ เรา ผู้ ได้ ทุกข์ ยาก ไม่ ได้ ความ ศุข เพราะ แม่ ผัว พ่อ ผัว แล สามี่ ผู้ ชั่ว ช้า ฉนั้น นาง นั้น ก็ ติเตียน แสดง คำ ให้ ร้าย แก่ พระ อุทายี่ เหมือน อย่าง นั้น แม้ สัตรี เหล่า อื่น ที่ ไม่ พอใจ ด้วย แม่ ผัว พ่อ ผัว แล สามี่ ก็ แสดง คำ ให้ ร้าย เช่น

นั้น เหล่า สัตรี ที่ พอ ใจ ด้วย แม่ ผัว พ่อ ผัว แล สามี ก็ แสดง คำ ให้ พร ว่า ขอ ให้ พระผู้ เปน เจ้า อุทายี เปน ศุข สมบูรณ์ อย่า ได้ ความ ทุกข์ เหมือน เรา ผู้ มี ความ ศุข สมบูรณ์ เพราะ แม่ ผัว พ่อ ผัว แล สามี มี ความ อารี ฉนั้น เถิด ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ให้ ร้าย ของ สัตรี บาง เหล่า คำ ให้ พร ของ สัตรี บาง เหล่า ก็ พา กัน ติเตียน พระ อุทายี แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สัญจริตต สิกขา บท ว่า "ภิกษุ ถึง ซึ่ง ความ เปน ผู้ เที่ยว สัญจร บอก ความ ประสงค์ ของ บุรุษ แก่ สัตรี หรือ บอก ความ ประสงค์ ของ สัตรี แก่ บุรุษ ใน ความ เปน สามี ภรรยา กัน ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

สมัย นั้น เหล่า นักเลง เปน อัน มาก พา กันไป เที่ยว เล่น อยู่ ใน สวน ได้ สั่งไป ถึง หญิง แพศยา คน

หนึ่งให้มา ที่ สวน นั้น หญิง แพศยา นั้น ตอบ มา ว่า เราไม่ รู้จัก เขา แล เรา มี เข้า ของ มาก จะ ต้องไป นอก เมือง เราไปไม่ได้ ยัง มี บุรุษ หนึ่ง บอก แก่ นักเลง เหล่า นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลาย ต้องไป หา พระ อุทายี ให้ ท่าน ส่ง หญิง แพศยา นั้น มา จึง จะ ได้ เมื่อ บุรุษ นั้น กล่าว ดังนี้ อุบาสก ผู้หนึ่ง จึง ว่า แก่ บุรุษ นั้น ว่า การ ทำ เช่น นี้ ไม่ ควร แก่ สมณ ศักย บุตติย์ ทั้งหลาย พระ ผู้เปน เจ้า อุทายี จักไม่ ทำ เช่น นี้ เขา จึง พนัน กัน ว่า พระ อุทายี จัก ทำ เช่น นั้น หรือ จักไม่ ทำ ฝ่าย นักเลง เหล่า นั้น จึงไป หา พระ อุทายี เล่า ความ ซึ่ง หญิง แพศยานั้น ไม่ มา ตาม ประสงค์ ของ ตน แล ขอ ให้ พระ อุทายี ช่วย ส่ง หญิง แพศยา นั้น มา พระอุทายี จึงไป หา หญิง แพศยา นั้น บอก ให้ ไป หา นักเลง เหล่า นั้น แล กล่าว ว่า

ท่าน รู้จัก เขา หญิง แพศยา จึ่ง ว่า ถ้า พระ ผู้ เปน เจ้า รู้จัก เขา ข้าพเจ้า ก็ จักไป นักเลง เหล่า นั้น จึ่ง พา หญิง แพศยา นั้นไป สวน สม ประสงค์ อุบาสก นั้น จึ่ง ติเตียน พระ อุทายี ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ ความ นั้น เข้า ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สัญจริตต สิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ถึง ซึ่ง ความ เปน ผู้ เที่ยว สัญจร บอก ความ ประสงค์ ของบุรุษ แก่ สัตรี หรือ บอกความ ประสงค์ ของสัตรี แก่ บุรุษ ใน ความ เปน สามี ภรรยา กัน โดย ที่ สุด แม้ แก่ สัตรี ที่ จะ พึง อยู่ ร่วม ชั่ว ขณะ หนึ่ง ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

สัญญาจิก สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า ประทับ อยู่ ณะสวน เวฬุวัน เปน ที่ให้ เหยื่อ แก่ กระแต ใกล้ เมือง ราชคฤห์ เหล่า ภิกษุ ชาว เมือง อาฬะวี ทำ เอง แลให้ เขา ทำ กุฎี ทั้งหลาย ซึ่ง มี เครื่อง อุปกรณ ขอ เขา มา เอง ทั้งไม่ มี ทายก เปน เจ้า ของ เฉพาะ ตน เองใหญ่ไม่ มี ประมาณ กุฎี เหล่า นั้นไม่ สำเร็จ ภิกษุ เหล่า นั้น จึง เที่ยว ขอ แรง ขอ พาหนะ แล เครื่อง อุปกรณ ต่าง ๆ บ่อย ๆ เข้า มนุษย์ ทั้งหลาย ถูก ภิกษุ เหล่านั้น เบียด เบียฬ ด้วย การ ขอ เหลือ เกิน เห็น ภิกษุ ทั้งหลาย แล้วให้ หวั่น หวาด สดุ้ง กลัว หลบไป เสีย ใน ที่ อื่น บ้าง เมิน หน้าไป เสีย ทาง อื่น บ้าง ปิด ประตู เสีย บ้าง ได้ เห็น แม้ แต่ แม่โค ทั้งหลาย เข้า ก็ หนี สำคัญ ว่า ภิกษุ

ฝ่าย พระมหากัสสป จำพรรษา อยู่ เมือง ราชคฤห์ ครบไตรมาศ แล้ว ได้ เที่ยวไป เมือง อาพะวี่ อยู่ ณะอัคคาพะวะ เจดีย์ ใกล้ เมือง นั้น เวลา เช้า เข้าไป บิณฑบาต ใน เมือง อาพะวี่ มนุษย์ ทั้งหลาย ได้ เห็น พระมหากัสสป ก็ ทำ อาการ เช่น นั้น พระ มหา กัสสป กลับ จาก บิณฑบาต แล้ว เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ว่า แต่ก่อน เมือง อาพะวี่ นี้ แสวง หา บิณฑบาตได้ ง่าย เดี๋ยวนี้ ยาก นัก เหตุ เปน อย่างไร ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ บอก ความ นั้น แก่ พระมหา กัสสป ครั้ง นั้น สมเด็จพระผู้ มี่ พระภาค เสด็จ ประทับอยู่ เมืองราชคฤห์ สำราญพระหฤทัย แล้ว เสด็จไป ประทับ อยู่ ณะ อัคคาพะวะ เจดีย์ ใกล้ เมือง อาพะวี่ นั้น พระ มหากัสสปได้ กราบทูล ความ นั้น แต่ พระผู้ มี่ พระภาค พระองค์ ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง แสดง เรื่องได้ เคย มี่ มา แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๓ เรื่อง

เรื่อง ที่ ๑ ว่า มี พระ ฤาษี พี่ น้อง ๒ รูป อาศรัย อยู่ ใกล้ แม่ น้ำ คงคา นาคราช ชื่อ มณี กัณฐะ ขึ้น จาก แม่ น้ำ คงคา ตรง มา หา พระ ฤาษี ผู้ น้อง วง พระ ฤาษี นั้น ด้วย ขนด ๗ รอบ แผ่ พังพาน ใหญ่ บน ศีร์ษะ (ได้ ยินว่า พระฤาษี ผู้ น้อง เจริญ เมตตา พรหมณ์ วิหารเปน นิตย์ เพราะฉนั้น นาคราช นั้น จึง นฤมิตร กาย เปน เทวดา มา นั่ง กล่าว ถ้อย คำ เปน ที่ บันเทิง แก่ พระฤาษี นั้น แล้ว กลับ เปน เพศ เดิม เข้าไป วง พระฤาษี นั้น สำแดง จิตต์ เลื่อมใส แผ่ พังพาน ใหญ่ บน ศีร์ษะ ดัง บุทคล ทรง ฉัตร ไว้ ครู่ หนึ่ง แล้ว หลีกไป) พระฤาษี นั้น ซูบ เศร้า ผิว พรรณ ไม่ ผ่องใส ด้วย ความ กลัว นาคราช นั้น พระฤาษี ผู้ พี่ ได้ เห็น แล้ว ได้ ถาม ทราบ ความ แล้ว กล่าว ว่า ถ้า ท่าน อยาก จะ ไม่ ให้ นาคราช นั้น มา ท่าน จง ขอ แก้ว มณี ที่ นาคราช นั้น ประดับ ไว้ ที่ คอ ว่า ท่าน จงให้ แก้ว

มณี แก่ เรา ๆ ต้อง การ แก้ว มณี ครั้น นาคราช นั้น มา หา พระฤๅษี ผู้ น้อง นั้น เธอ จึ่ง กล่าว คำ ขอ แก้ว มณี ตาม คำ พระฤๅษี ผู้ พี่ สอน นาคราช นั้น จึ่ง รำพึง ว่า ภิกษุ ขอ แก้ว มณี ภิกษุ ต้อง การ แก้ว มณี ฉนี้ แล้ว รีบ กลับ ไป เสีย ครั้ง ที่ ๒ พระฤๅษี ผู้ น้อง พอ เห็น นาคราช นั้น มา แต่ไกล ก็ กล่าว คำ ขอ แก้ว มณี เช่น นั้น อีก นาคราช นั้น รำพึง เช่น นั้น แล้ว กลับไป เสีย แต่ ที่ นั้น ครั้ง ที่ ๓ พอ พระฤๅษี ผู้ น้อง เห็น นาคราช นั้น ขึ้น จาก แม่ น้ำ คงคา ก็ กล่าว คำ ขอ แก้ว มณี เช่น นั้น อีก นาคราช นั้น จึ่ง กล่าว วาจา ที่ พระ สังคีติกาจารย์ รจนา เปน คาถา แก่ พระฤๅษี นั้น ว่า เข้า แล น้ำ อัน ประณีต เปน อัน มาก ย่อม เกิด ขึ้น แก่ ข้าพเจ้า เพราะ อาศรัย แก้ว มณี นี้ ข้าพเจ้า ถวาย แก้ว มณี นี้ แก่ ท่าน ไม่ได้ ท่าน เปน ผู้ มัก ขอ ที่ สุด ข้าพเจ้า จัก ไม่

มา สู่ อาศรม ของ ท่าน อีก ท่าน ขอ แก้ว มณี กะข้าพเจ้า ทำ ข้าพเจ้า ให้ สดุ้ง กลัว ดัง คน หนุ่ม มี ดาบ คม ใน มือ จะ พึ่ง ทำ ใคร ๆ ให้ สดุ้ง กลัว ฉนั้น นาคราช นั้น กล่าว ดัง นั้น แล้ว กลับ ไป เสีย แต่ ที่ นั้น ไม่ ได้ มา อิก ต่อ ไป พระ ฤๅษี ผู้ น้อง นั้น ก็ ซูบ เศร้า ผิวพรรณ ไม่ ผ่องใส ยิ่ง กว่า ก่อน เพราะ ไม่ ได้ เห็น นาคราช ผู้ น่า ดู น่า ชม นั้น พระ ฤๅษี ผู้ พี่ ได้ เห็น ไต่ ถาม ทราบ ความ แล้ว กล่าว วาจา ที่ พระ สังคี ติกา จารย์ รจนา เปน คา ถา แก่ พระ ฤๅษี ผู้ น้อง นั้น ว่า บุทคล รู้ ว่า ของ ใด เปน ที่ รัก ของ เขา ไม่ ควร ขอ ของ นั้น กะ เขา บุทคล เปน ที่ เกลียด ชัง ของ เขา ก็ เพราะ ขอ เกิน ไป นัก นาค ที่ พราหมณ์ ขอ แก้ว มณี จึง ไม่ มา หา พราหมณ์ นั้น อิก เลย

เรื่องที่ ๒ ว่า มี ภิกษุ รูปหนึ่ง อาศรัย อยู่ ในราวป่า แห่ง หนึ่ง ข้าง เขา หิม วันต์ มี นก ฝูง ใหญ่ กลางวัน

เที่ยว หา อาหาร ที่ บึง อัน อยู่ ใกล้ ราว ป่า นั้น ครั้น เวลา ค่ำ พา กัน มา อาศรัย อยู่ ที่ ราว ป่า นั้น ภิกษุ นั้น ถูก เสียง ฝูง นก รบ กวน จึง มา หา เรา ๆ ได้ กล่าว คำ ปฏิสันถาร แก่ เธอ ๆ ได้ กล่าวว่า ทน เสียงฝูงนก ในที่ใกล้ ที่ เธอ อยู่ ไม่ ได้ แล เธอ ปรารถนา จะ ไม่ให้ ฝูง นก นั้น มา เรา จึง กล่าว ว่า ถ้า อย่าง นั้น ท่าน จง กลับ ไป ที่ นั้น แล้ว ประกาศ ๓ วาระ ใน ประถม ยาม แล มัชฌิม ยาม ปัจฉิม ยาม แห่ง ราตรี ดัง นี้ ว่า แนะ นก ผู้ เจริญ ทั้งหลาย นก ทั้งหลาย อาศรัย อยู่ ใน ชัฏ ไพร นี้ มี ประมาณ เท่าใด จง ฟัง เรา ๆ ต้อง การ ขน นก ทั้งหลาย จง ให้ ขน แก่ เรา ตัว ละ อัน ภิกษุ นั้น ได้ กลับ ไป ประพฤติ เช่น นั้น ฝูง นก นั้น นึก ว่า ภิกษุ ขอ ขน ภิกษุ ต้อง การ ขน (นก เหล่า นั้น ย่อม รู้ ได้ อย่าง ใด พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทำ อย่างนั้น ด้วย อานุภาพ ของ พระองค์)

แล้ว หลีกไป เสีย จาก ชัฏไพร นั้นไม่ มา อีก ต่อไป ใน ที่ สุด ของ เรื่อง ที่ ๑ ที่ ๒ นี้ พระ ผู้ มี พระภาค ตรัสว่า การ ขอ ย่อม ไม่ เปน ที่ พึ่ง ใจ ของ สัตว์ ดิรัจ ฉาน ทั้งหลาย ไฉน การ ขอ นั้น จัก เปน ที่ พึ่งใจ แห่ง มนุษย์ ทั้งหลาย ข้อ นั้น เปน อันไม่ มี

เรื่อง ที่ ๓ ว่า บิดา ของ กุลบุตร ชื่อ รัฏฐิะ ปาละ ได้ กล่าววาจา ที่ พระสังคีติกาจารย์ รจนา เปนคาถาแก่ รัฏฐิะ ปาละ กุลบุตร นั้น ว่า เราไม่ รู้จัก ชน เปน อัน มาก ผู้ มา ขอ อะไร ๆ เรา ไฉน เจ้า ไม่ ขอ อะไร ๆ เรา บ้าง เล่า รัฏฐิะปาละ กุลบุตร ตอบบิดา ด้วย วาจา ที่ รจนา เปนคาถาว่า ผู้ ขอ อะไร ๆ ย่อมไม่ เปน ที่ รัก ของ ผู้ ถูก ขอ ผู้ ถูก ขอ ไม่ ให้ ของ ที่ เขา ขอ ก็ไม่ เปน ที่ รัก ของ ผู้ ขอ เพราะ เหตุ นั้น ข้าพเจ้า จึงไม่ ขอ อะไร ๆ ท่าน ด้วย คิด จะ

ไม่ให้เปน ที่ เกลียด ชัง แต่ รัฏฐะปาละ กุลบุตร นั้น ยังได้ กล่าว อย่าง นี้ แก่ บิดา ของ ตน ทำไม บุทคล อื่น จัก ไม่ กล่าว อย่าง นี้ แก่ บุทคล อื่น บ้าง เล่า ต่อ นี้ ไป พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สัญญาจิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ เขาทำ กุฏี ซึ่งไม่ มี ทายก เปน เจ้าของ เฉภาะ เปน ที่ อยู่ แห่ง ตน ด้วย การ ขอ อะไร ๆ เขา มา เอง พึง ทำให้ ประกอบ ด้วย ประมาณ ด้าน ยาว ๑๒ คืบ พระสุคต ด้าน กว้าง ๗ คืบ พระสุคต วัด ข้างใน พึง นำภิกษุ ทั้งหลาย มา เพื่อ แสดง ที่ให้ ภิกษุ เหล่า นั้น พึง แสดง ที่ ซึ่งไม่ มี เหตุ กีด กั้น แล มี ชาน รอบ (คือ มิใช่ ที่ อยู่ แห่ง มด แล ปลวก เปน ต้น แล พอ จะ เวียน เกวียน เวียน บันไดโดย รอบได้) ถ้า ภิกษุ ให้ เขา ทำ กุฏี ด้วย การ ขอ อะไร ๆ เขา มา เอง ใน ที่ มี เหตุ กีด กั้น แลไม่ มี ชาน รอบ ก็ ดี ไม่ นำ ภิกษุ ทั้งหลาย มา เพื่อ

แสดงที่ให้ก็ดี ให้ล่วงประมาณไปก็ดี แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติสังฆาทิเสส" ฉนี้

(คิดตามสอกช่างไม้เปนยาว ๘ สอก ๑ นิ้วกับ ๒ กะเบียด กว้าง ๔ สอก ๑ คืบ ๕ นิ้ว ๓ กะเบียด กับ ๒ อนุกะเบียด)

มหัลลกสิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โฆ สิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี คฤหบดี ผู้ อุปั้ฏฐาก ของ พระ ฉัน นะ ผู้ มี อายุ ได้ กล่าว แก่ พระ ฉัน นะ ว่า ท่าน จง ดู หา ที่ ซึ่ง จะ ทำ กุฎี ข้าพเจ้า จะ ให้ ทำ ถวาย พระ ผู้ เป่น เจ้า พระ ฉัน นะ จึ่ง ให้ แผ้ว ถาง ที่ ซึ่ง จะ ทำ กุฎี ให้ ตัด ต้น ไม้ ที่ เขา สมมติ ว่า เจดีย์ ชาว บ้าน ชาว เมือง นับ ถือ บูชา มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติ เตียน พระ ฉันนะ จน สมเด็จ พระผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ มหัลลกสิกขา บท ว่า " ภิกษุ ให้ เขา ทำ กุฎี ใหญ่ ซึ่ง มี ทายก เปน เจ้า ของ เฉภาะ เปน ที่ อยู่ แห่ง ตน พึง นำ ภิกษุ ทั้งหลาย มา เพื่อ แสดง ที่ ให้ ก่อน ภิกษุ เหล่านั้น พึง แสดง ที่ ซึ่ง ไม่ มี เหตุ กีด กั้น แล มี ชาน รอบ ถ้า ภิกษุ ให้ เขา

ทำ กุฎีใหญ่ใน ที่ มี่ เหตุ กี่ด กั้น แลไม่ มี่ ชาน รอบ ก็ดี ไม่ นำ ภิกษุ ทั้งหลาย มา เพื่อ แสดง ที่ให้ ก็ดี ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

อมูลกสิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุ วัน เปน ที่ ให้ เหยื่อ แก่ กระแต่ ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระ ทัพพะ ผู้ มี อายุ เปน โอรส ของ มลลกษัตริย์ ได้ บันลุ พระอรหัตต์ แต่ ชน มายุ ๗ ปี วัน หนึ่ง ท่าน อยู่ ใน ที่ สงัด หลีก ออก จาก อารมณ์ ต่าง ๆ ดำริ ว่า เรา ได้ บันลุ พระอรหัตต์ แต่ ชน มายุ ๗ ปี กิจ อัน ใด อัน หนึ่ง ที่ พระ สาวก พึง ถึง กิจ นั้น ทั้งปวง เรา ก็ ได้ ตาม ถึง แล้ว กิจ อะไร ๆ ที่ ยิ่ง กว่า นั้น หรือ การ ที่ จะ ต้อง กลับ สั่ง สม กิจ ที่ ได้ ทำ ไว้ แล้ว ไม่ มี อีก เรา จะ ควร ทำ การ ขวน ขวาย อะไร แก่ สงฆ์ ดี หนอ แล้ว คิด ว่า ชอบ ที่ เรา จะ แต่ง เสนาสนะ แล แจก ภัตต์ ถวาย สงฆ์ พอ เวลา เย็น จึง ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค กราบ ทูล ความ ดำริ ทั้งปวง

นั้น แล้ว กราบ ทูล ว่า ข้า พระองค์ ปรารถนา จะ แต่ง เสนาสนะ แล แจก ภัตต์ ถวาย สงฆ์ พระองค์ ก็ ทรง อนุโมทนา แล ทรง อนุญาต ให้ ท่าน เปน เสนาสนะ บัญญาปกะ แล ภัตตุทเทสกะ ตาม ปรารถนา จึ่ง รับ สั่ง ให้ ภิกษุสงฆ์ ประชุม สมมติ ท่านเปน เสนาสนะ บัญญาปกะ แล ภัตตุทเทสกะ ด้วย ญัตติ ทุติยกรรมวาจา ตาม วิธี่ พระ ทัพพมัลลบุตร ได้ แต่ง เสนาสนะ แห่ง เดียว กัน ให้ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ ถูก อัธยาศรัย กัน เปน พวก ๆ โดย สมควร แก่ คุณา นุรูป ของ เธอ ๆ ถ้า เปน เวลา ราตรี่ ท่าน ก็ เข้า เตโชธาตุฌาน แล้วแต่ง เสนาสนะ ด้วยแสงสว่าง นั้น บาง คราว ภิกษุ ทั้งหลาย แกล้ง มา ใน เวลา ราตรี่ ด้วย คิด ว่า เรา ทั้งหลาย จัก ได้ เห็น อิทธิปาฏิหาริย์ ของ พระ ทัพพมัลลบุตร จึ่งไป หา พระทัพพมัลลบุตร กล่าว ว่า ขอ ท่าน จง แต่ง เสนาสนะ เพื่อ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย พระ

ทัพพมัลลบุตร ถาม ว่า ท่าน ทั้งหลาย ย่อม ปรารถนา จะ อยู่ ที่ไหน ภิกษุ เหล่า นั้น แกล้ง กล่าว อ้างไปใน ที่ไกล ๆ พระทัพพมัลลบุตร ก็ เข้า เตโชธาตุ ฌาน มี องคุลี อันโพลง ดัง ประทีป ส่อง เดิร นำ หน้า ภิกษุ เหล่า นั้น ไป เสนาสนะ ที่ เธอ ปรารถนา จะ อยู่ ภิกษุ ทั้งหลาย แต่ ล้วน แยก ไป อยู่ เสนาสนะ ใน ที่ไกล ๆ ย่อม เห็น พระทัพพมัลลบุตร มี องคุลี อันโพลง ดัง ประทีป ส่อง เดิร นำ หน้าไป ทุก ๆ รูป พระทัพพมัลลบุตรไป แต่ง เสนาสนะ ให้ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย แล้ว ก็ กลับ มา เวฬุวนาราม ฝ่าย ภิกษุ ๒ รูป ชื่อ เมตติยะรูป ๑ ชื่อ ภุมมะชะกะ รูป ๑ (เปน ชื่อ ภิกษุใน พวก ที่ เรียก ว่า ฉัพพัคคีย์ นั้น คือ พระ บัณฑุกะ พระ โลหิตะกะ คู่ ๑ พระ เมตติยะ พระภุมมะชะกะ คู่ ๑ พระอัสสะชิ พระ ปุนัพพะสุกะ คู่ ๑ ทั้ง ๓ คู่นี้เปน คณาจารย์ มี

ภิกษุ บริวาร คู่ ละ ๕๐๐ รูป คู่ ที่ ๑ อยู่ เมือง สาวัตถี. เคย แต่ ล่วง สิกขาบท ที่ ทรง บัญญัติ แล้วไม่ ได้ เปน ต้น บัญญัติ คู่ ที่ ๒ อยู่ เมือง ราชคฤห์ ดัง มี แจ้งใน เรื่อง นี้ คู่ ที่ ๓ อยู่ กิฏา คิรี่ชนบท จะ มี แจ้ง ใน สิกขาบท ที่ ๑๓ คู่ ที่ ๒ ที่ ๓ นี้ เคย ล่วง สิกขาบท ที่ ทรง บัญญัติ แล้ว ทั้ง เปน ต้น บัญญัติ ด้วย) เปน ภิกษุ ใหม่ ทั้ง มี วาสนา (คือ กุศล จริยา ที่ เคย อบรม มา ได้ แก่ บุญ) น้อย ย่อม ได้ เสนาสนะ แล ภัตต์ แต่ ที่ เลว ทราม

ครั้ง นั้น ใน เมือง ราชคฤห์ มนุษย์ ทั้งหลาย พอ ใจ แต่ง บิณฑบาต ถวาย เปน เนยใส บ้าง น้ำ มัน บ้าง แกง อุตตะริภังคะ บ้าง แก่ ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ถวาย บิณฑบาต ตาม ปรกติ เปน เข้า ปลาย เกรียน กับ น้ำ ผัก ดอง แก่ พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ นั้น เธอ กลับ จาก

บิณฑบาต จึ่ง ถาม เหล่า ภิกษุ เถระ ว่า ใน โรง ฉัน แห่ง ท่าน ทั้งหลาย มี่ อะไร บ้าง ภิกษุ เถระ บาง พวก ตอบ ว่า มี่ เนยใส บ้าง น้ำ มัน บ้าง แกง อุตตะริภังคะ บ้าง พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ ตอบ ว่า ใน โรง ฉัน แห่ง ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ไม่ มี่ อะไร อื่น มี่ แต่ เข้า ปลาย เกรียน กับ น้ำ ผัก ดอง ตาม ปรกติ เท่า นั้น ฝ่าย กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี ถวาย ภัตตาหาร แก่ สงฆ์ วัน ละ ๔ ที่ เปน นิตย์ เขา เอง พร้อม ด้วย บุตร แล ภรรยา ปฏิบัติ อยู่ ใน โรง ฉัน คอย ดู แล ไต่ ถาม สิ่ง ไร หมด จะ ได้ เพิ่ม เติม

วันหนึ่ง พระทัพพมัลล บุตร ได้ แสดง ให้ พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ ไป ฉัน ที่ เรือน กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี วัน พรุ่ง นี้ พอ วัน นั้น กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี ไป อาราม ด้วย กิจ อัน หนึ่ง แล้ว ไป หา พระ ทัพพมัลลบุตร ได้ ฟัง

ธรรมิ กถา เปน ที่ รื่น เริง แล้ว ครั้น ทราบ ว่า วัน พรุ่ง นี้ พระทัพพมัลลบุตร แสดง ให้ พระเมตติยะ แล พระภุมมะชะกะ ไป ฉัน ที่ เรือน ตน ก็ เสีย ใจ ว่า ภิกษุ ผู้ ลามก ทั้งหลาย จักไป ฉัน ที่ เรือน เรา จึ่ง กลับ ไป เรือน สั่ง ทาษี ว่า เจ้า จง แต่ง ตั้ง อาสนะ ไว้ ที่ ซุ้ม ประตู คอย ปฏิบัติ ภิกษุ ที่ จะ มา ฉัน วัน พรุ่ง นี้ ด้วย เข้า ปลาย เกรียน กับ น้ำ ผัก ดอง พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ รู้ ว่า พรุ่ง นี้ จะ ได้ ไป ฉัน ที่ เรือน กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี คืน วัน นั้น มิ ใคร่ หลับ ด้วย ความ โสมนัส พอ เวลา เช้า ก็ พา กันไป ที่ อยู่ ของ กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี ทาษี นั้นได้ เห็น เธอ มา แต่ ไกล จึ่ง แต่ง ตั้ง อาสนะ ที่ ซุ้ม ประตู แล้ว นิมนต์ ให้ เธอ นั่ง พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ จึ่ง คิด ว่า เขา ให้ เรา ทั้ง ๒ นั่ง อยู่ ที่ ซุ้ม ประตู นี้ รอ พอ ภัตตาหาร สำเร็จ แน่ ที่ เดียว ทาษี นั้น นำ เข้า ปลาย เกรียน กับ

น้ำ ผัก ดอง มา ถวาย เธอ แล้ว กล่าว ว่า นิมนต์ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้ง ๒ ฉัน เถิด พระ เมตติยะ แล พระภุมมะชะกะ จึง ว่า เรา ทั้ง ๒ เปน ผู้ ถึง วาระ มา ฉัน ภัตตาหาร ที่ คฤหบดี อุทิศ ถวาย เปน นิตย์ ทาษี นั้น จึง ว่า ข้าพเจ้า ทราบ แล้ว แต่ ว่า คฤหบดี สั่ง ข้าพเจ้า ให้ รับ รอง พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้ง ๒. ที่ นี่ แล ให้ จัด อาหาร บิณฑบาต เช่น นี้ ถวาย ทั้ง ให้ คอย ปฏิบัติ กว่า จะ ฉัน แล้ว พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ จึง พูด กัน ว่า เมื่อ วาน นี้ กัลยาณ ภัตติกะ คฤหบดี ไป หา พระ ทัพพมัลลบุตร เธอ คง ทำ ลาย เรา ทั้ง ๒ ให้ แตก จาก คฤหบดี แท้ ที่ เดียว ด้วย ความ โทมนัส นั้น เธอ หา ได้ ฉัน อิ่ม หนำ ไม่ ครั้น กลับ ไป อาราม เก็บ บาตร แล จีวร แล้ว ให้ นิ่ง อั้น ขวย เขิน คอ ตก ก้ม หน้า ซบเซาไม่ ว่า ขาน นั่ง รัด เข่า ด้วย ผ้า สัง ฆาฏิ อยู่ ที่ ภาย นอก ซุ้ม ประตู อาราม ฝ่าย นาง เมตติยา

ภิกษุ นี่ มา หา เธอ ทั้ง ๒ นั้น กล่าว ว่า ข้าพเจ้า กราบ ไหว้ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้ง ๒ นาง กล่าว ดัง นี้ ถึง ๓ ครั้ง เธอ ทั้ง ๒ นั้น ก็ ไม่ ทัก ทาย พูด ด้วย นาง จึ่ง ถาม ว่า ข้าพเจ้า ทำ ผิด อะ ไร ต่อ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้ง ๒ ๆ ไม่ ทัก ทาย พูด แก่ ข้าพเจ้า ด้วย เหตุ อะ ไร เธอ ทั้ง ๒ นั้น จึ่ง กล่าว ว่า ก็ท่าน ช่างเพิกเฉย เสีย ได้ ไม่ช่วย เรา ทั้ง ๒ ผู้ ต้อง ทัพพมัลลบุตร คุม เหง อยู่ นาง จึ่ง ถาม ว่า ข้าพเจ้า จะ ช่วย ทำ อะ ไร ได้ บ้าง เชิญ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้ง ๒ บอก ไป เถิด เธอ ทั้ง ๒ นั้น จึ่ง กล่าว ว่า ถ้า ท่าน เต็ม ใจ จะ ช่วย วัน นี้ และ พระ ผู้ มี พระ ภาค จะ ให้ ทัพพมัลลบุตร ฉิบหาย เสีย เปน แน่ ท่าน จง ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค กราบ ทูล ว่า กรรม นี้ ไม่ สมควร ทิศ นี้ ใด ไม่ เคย มี ภัย ไม่ เคย มี จรรไร ไม่ เคย มี อุปัทวะ ทิศ นี้ นั้น มา มี ภัย มา มี จรรไร มา มี อุปัทวะ ขึ้น ใน ที่

ได ไม่ เคย มี ลม ใน ที่ นั้น มา มี ลม ขึ้น • ข้าพระองค์ ได้ ความ เดือน ร้อน เหมือน ถูก น้ำ ร้อน ลวก ด้วย พระ ผู้ เปน เจ้า ทัพพมัลลบุตรได้ ประทุษฐร้าย ข้า พระองค์ แล้ว นาง เมตติยา ภิกษุ นี่ รับ คำ ว่า จะ พูด อย่าง นั้นได้ จึง ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค กราบ ทูล อย่าง นั้น ทุก ประการ พระ องค์ ทรง อาศรัย เรื่อง นี้ เปน นิทาน ตรัส สั่ง ให้ ประชุม ภิกษุ สงฆ์ แล้ว ตรัส ถาม พระ ทัพพมัลลบุตร ว่า ท่าน นึก ได้ หรือไม่ ว่า ได้ ทำ เหมือนอย่าง นาง ภิกษุนี้ นี้ กล่าว หา พระ ทัพพมัลลบุตร กราบ ทูล ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ อยู่ แล้ว พระ ผู้ มี พระ ภาค ตรัส ถาม แล ท่านได้ กราบ ทูล ดัง นี้ ถึง ๓ ครั้ง พระองค์ จึง ตรัส ว่า บัณฑิต ทั้งหลายไม่ กล่าว แก้ อธิกรณ์ เหมือน ท่าน ถ้า ท่านได้ ทำ จง กล่าว ว่าได้ ทำ ไม่ ได้ ทำ ก็ จง กล่าว ว่าไม่ ได้ ทำ พระ ทัพพมัลลบุตร จึง

กราบ ทูล ว่า ตั้ง แต่ ข้า พระองค์ เกิด มา ที่ สุดไม่ เคย ฝัน ว่าได้ เสพ เมถุน ธรรม ไม่ ต้อง กล่าว ถึง ตื่น อยู่ พระ ผู้มีพระภาค จึง ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ยัง นาง เมตติยาภิกษุนี ให้ ฉิบ หาย เสีย กับ จง ชำระไต่ สวน ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ เซี่ยม สอน นางภิกษุนี นี้ แล้ว เสด็จ ลุก จาก พุทธอาศน์ เข้า สู่พระ คันทกุฎี ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ทำ ตาม รับ สั่ง พระ เมตติยะ แล พระ ภุม มะชะกะ จึง ว่า แก่ ภิกษุ เหล่า นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่า ให้ นาง เมตติยาภิกษุนี ฉิบ หาย เสีย เลย นางไม่ ได้ ทำ ผิด อะไร ข้าพเจ้า ทั้ง สอง เอง เปน ผู้ โกรธ มี ความ น้อยใจ ทั้ง มี ประสงค์ จะ ให้ พระ ทัพพมัลลบุตร เคลื่อน จาก พรหมจรรย์ จึงให้ นางทูล กล่าวโทษ ท่าน ข้าพเจ้า ทั้งหลาย หมาย จะ กำจัด ท่าน ด้วย ปาราชิก อันหา มูล มิได้ ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ความ แล้ว ก็ ติเตียน แล้ว

กราบ ทูล พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ
อมูลก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ โกรธ แค้น แสร้ง โจท ภิกษุ
ด้วย ปาราชิก ไม่ มี่ มูล ด้วย หมาย จะ ให้ เธอ ผู้ ถูก โจท
เคลื่อน จาก พรหมจรรย์ กาล ต่อ มา จะ มิ ใคร ซัก ถาม
ก็ ตาม ไม่ มี่ ใคร ซัก ถาม ก็ ตาม อธิกรณ์ นั้น ไม่ มี่ มูล
แล ภิกษุ ก็ โจท อาศรัย โทษะ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส"
ฉนี้

อัญญภาคิย สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระเมตติยะ แล พระภุมมะชะกะ ลง จาก เขา คิชฌกูฏ ได้ เห็น แพะ กับ นาง แพะ สมจร กัน อยู่ จึง พูด กัน ว่า เรา ทั้ง ๒ จะ ตั้ง ชื่อ แพะ นี้ ว่า ทัพพมัลลบุตร ตั้ง ชื่อ นาง แพะ นี้ ว่า นาง เมตติยา ภิกษุนี่ แล้วจะ โจท ว่า แต่ ก่อน เรา ทั้ง ๒ ได้ โจท พระ ทัพพมัลลบุตร ด้วย ได้ ยิน มา บัดนี้ เรา ทั้งสอง ได้ เห็น เอง ที่ เดียว ว่า พระ ทัพพมัลล บุตร กับ นาง เมตติยา ภิกษุนี่ ร่วม สังวาศ ด้วย กัน อยู่ จึง บอก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ตาม ที่ นัด กัน ไว้ ว่า จะ โจท นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กล่าว ว่า ท่าน ทั้ง ๒ อย่ากล่าว อย่าง นี้ พระทัพพมัลลบุตร จักไม่

ทำ อย่าง นี้ แล้ว กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง รับสั่ง ให้ ประชุม ภิกษุ สงฆ์ แล้ว ตรัส ถามพระ ทัพพมัลลบุตร แล ท่าน ได้ กราบ. ทูล เหมือน สิกขาบท ที่ ๘ นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค จึงตรัสสั่งให้ ภิกษุ ทั้งหลาย ชำระไล่เลี่ยง เหล่าภิกษุ ผู้ โจท ดู ให้ ถ้วน ถี่ แล้ว เสด็จ ลุก จาก พุทธอาศน์ เข้า สู่ พระ คันธกุฎี ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ทำ ตาม รับ สั่ง พระเมตติยะ แลพระภุมมะชะกะ ถูก ชำระ เข้า ก็ รับสารภาพ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย นั้น ว่า ข้าพเจ้า ทั้ง ๒ ได้ ถือ เอา เลศ แห่งอธิกรณ์ ฝ่ายอื่น มา โจท พระ ทัพพมัลลบุตร ด้วย ปาราชิก ภิกษุ ทั้งหลาย จึง พา กัน ติเตียน แล้ว กราบทูล พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อัญญภาคิยสิกขาบท ว่า " ภิกษุ โกรธ แค้น ถือเอา เลศ แห่ง อธิกรณ์ ของ ฝ่าย อื่น แล แสร้ง โจท ภิกษุ ด้วย

ปาราชิก ด้วย หมาย จะ ให้ เธอ ผู้ ถูก โจท เคลื่อน จาก พรหมจรรย์ กาล ต่อ มา จะ มี ใคร ซัก ถาม ก็ ตาม ไม่ มี ใคร ซัก ถาม ก็ ตาม อธิกรณ์ นั้น ของ ฝ่าย อื่น ภิกษุ ถือ เอา เลศ อย่าง ใด อย่างหนึ่ง แล โจท อาศรัย โทษะ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

สังฆเภท สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาปสถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระ เทวทัตต์ ได้ ไป หา พระ โกกาลิกะ พระกฏโมรกติสสกะ ผู้ โอรส แห่ง นาง ขัณฑเทวี แล พระ สมุททัตต์ (พระ ภิกษุ ที่ ออก ชื่อ มา นี้ มี อยู่ ใน ๓ สิกขาบท คือ สังฆเภท สิกขาบท ที่ ๑๐ นี้ ๑ เภทานุวัตตก สิกขาบท ที่ ๑๑ ใน สังฆาทิเสส ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป นี้ ๑ ปริปาจิต สิกขาบท ที่ ๙ แห่ง โอวาท วรรค ใน ปาจิตตีย์ ที่ จะ มี ต่อไป ข้าง น่า นั้น ๑ แต่ ที่ใน สิกขาบท นี้ แล เภทานุวัตตก สิกขาบท มี คำ บาฬีตรง กัน ว่า โกกาลิโก กฏโมรกติสฺสโก ขณฺฑเทวิยา ปุตฺโต สมุทฺททตฺโต ซึ่งได้ แปล ออก เปน ชื่อ พระ ภิกษุ ๓ รูป นั้น ด้วย เห็น ว่า ขณฺฑเทวิยา ปุตฺโต เปน วิเสสนะ แห่ง กฏโมรกติสฺสโก

ตาม อย่าง สำนวน บาฬี อัน มี วิเสสนะอยู่ หลัง ว่า ราชา อชาตสัตฺตุเวเทหิปุตฺโต แล นิคันโถ นาฏปุตฺโต นี้ แลในเภทานุวัตตกสิกขาบท พุทธบัญญัติ มี เอโก วา เทฺว วา ตโย วา ส่อให้เห็นว่า พระภิกษุ ผู้เปน ต้น บัญญัติ ๓ รูป เพราะ ทรง บัญญัติไม่ เกิน กว่า เหตุ เกิด ขึ้น กับ แก้ บท ภาชนีย์ สิกขาบท นี้ แสดง ว่า ภิกษุ ๓ รูป สวด สมนุภาสน ใน คราว เดียว กัน ได้ ยิ่ง กว่า นั้น ไม่ ได้ ส่วน ใน ปริปาจิต สิกขาบท มี อัยโย นำ น่า ศัพท์ เหล่า นั้น ทั้ง ๔ ว่า อัยโย โกกาลิโก อัยโย กฏโมรกติสฺสโก อัยโย ขัณฑเทวิยา ปุตฺโต อัยโย สมุทฺททัตฺโต ถ้า ตาม นี้ ได้ ความ ชัด เปน พระภิกษุ ๔ รูป ผู้มี บัญญา พึงใคร่ ครวญ ถือ เอา แต่ที่ ควร ชอบ สม กับ เหตุ ผล เทอญ) กล่าว ชัก ชวน จะ ทำลาย สงฆ์ แล พุทธ อาณาจักร พระโกกาลิกะ กล่าว ทัด ทาน

ว่า พระ สมณ โคดม มี่ ฤทธา นุภาพ มาก พวก เรา จัก ทำ ลาย สงฆ์ แล พุทธอาณาจักร อย่างไร ได้ พระ เทวทัตต์ จึง ว่า เรา ทั้ง หลาย พา กัน ไป เฝ้า ทูล วิง วอน ขอ ให้ ทรง อนุญาต วัตถุ ๕ ประการ ดัง นี้ ว่า พระ ผู้ มี่ พระภาค ตรัส พรรณา คุณ ของ ธรรม มี่ความปรารถนา น้อย เปน ต้น โดย ปริยาย เปน อัน มาก วัตถุ ๕ ประการ ก็ ย่อม เปน ไป เพื่อ ธรรม มี่ ความ ปรารถนา น้อย เปน ต้น นั้น โดย ปริยาย เปน อัน มาก ขอ ให้ ภิกษุ ทั้ง หลาย สะมา ทาน อารัญญกธุดงค์ บิณฑปาติกธุดงค์ บังสุกุลิกธุดงค์ รุกขมูลิกธุดงค์ แล อย่า ให้ ฉัน ปลา แล เนื้อ จน ตลอด ชี่วิต ถ้า ภิกษุ ใด สะมา ทาน วัตถุ ๕ ประการ นี้ ไว้ ไม่ ได้ ขอ ให้ ปรับ อาบัติ เมื่อ เรา ทั้ง หลาย ทูล ดัง นี้ พระ สมณ โคดม คง จัก ไม่ ทรง อนุญาต เรา ทั้ง หลาย จึง ให้ มหาชน เชื่อ ถือ เรา ด้วย วัตถุ ๕ ประการ นี้ ว่า เรา

ทั้ง หลาย เปน ผู้ มี ความ ปรารถนา น้อย เรา ทั้ง หลาย ก็ จะ สามารถ ทำ ลาย สงฆ์ แล พุทธอาณาจักร ด้วย วัตถุ ๕ ประการ นี้ เพราะ มนุษย์ ทั้ง หลาย เลื่อมใส ใน สิ่ง อัน เศร้า หมอง พระ เทวทัตต์ จึ่ง พร้อม ด้วย บริษัท พา กัน ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ทูล วิง วอน ขอ ให้ ทรง อนุญาต วัตถุ ๕ ประการ นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค จึ่ง ตรัส ว่า ภิกษุ ไร ๆ ปรารถนา ก็ จง สะมาทาน อารัญญกธุดงค์ บิณฑปาติกธุดงค์ บังสุกุลิกธุดงค์ รุกขมูลิกธุดงค์ ถ้าไม่ ปรารถนา ก็ ไม่ ต้อง สะมาทาน แต่ เรา อนุญาต รุกขมูล เสนาสนะเพียง ๘ เดือน กับ มัจฉะ มังสะ อัน บริสุทธิ์ ด้วย อาการ ๓ ไม่ ได้ เห็น ไม่ ได้ ยิน แล ไม่ ได้ รัง เกียจ พระเทวทัตต์ ชื่น ชม ยิน ดี ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ไม่ ทรง อนุญาต วัตถุ ๕ อย่าง จึ่ง พร้อม ด้วย บริษัท ถวาย นมัสการ ทูล ลา กลับ ไป แล้ว เข้า ไป

ใน เมือง ราชคฤห์ บอก ให้ มหาชน รู้ ว่า ได้ ทูล ขอ ให้ พระสมณโคดม ทรง อนุญาต วัตถุ ๕ อย่าง พระองค์ ไม่ ทรง อนุญาต แต่ เรา ทั้ง หลาย สะมา ทาน วัตถุ ๕ อย่าง นี้ อยู่ เหล่า มนุษย์ ที่ หา ศรัทธา เลื่อมใส มิ ได้ เปน คน เขลา ก็ สรเสริญ ว่า พระ สมณศักยบุตติย์เหล่า นี้ ถือ ธุดงค์ เคร่ง ครัด ประพฤติ เพื่อ ความ ขัด เกลา กิเลส ฝ่ายพระสมณโคดม เปน ผู้ประพฤติ มักมาก ดำริเพื่อ ความ มักมาก เหล่า มนุษย์ ที่ มี ศรัทธา เลื่อมใส เปน คน ฉลาด ก็ ติเตียน ว่า ไฉน พระ เทวทัตต์ จึ่ง พยายาม ทำ ลาย สงฆ์ ทำ ลาย พุทธอาณา จักร ภิกษุ ทั้ง หลาย ทราบ ความ นั้น แต่ มนุษย์ ทั้ง หลาย จึ่ง ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สังฆ เภท สิกขาบท ว่า " ภิกษุ พยายาม เพื่อ ทำ ลาย สงฆ์ อัน พร้อม เพรียง กัน หรือ เข้า ยก ย่อง อธิกรณ์ อัน

เปนไป เพื่อให้ สงฆ์ แตก กัน ภิกษุ ทั้งหลาย พึง ห้าม เธอ เสีย " ถ้า เธอ ยัง ขืน ประพฤติ อย่าง นั้น พึง สวด สมนุภาสน ด้วย ญัตติจตุตถกรรมวาจา ถ้า เธอ สละกรรม นั้น เสีย ก็ เปน การ ดี ถ้าไม่ สละ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

เภทานุวัตตกสิกขาบท ที่ ๑๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทกนิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระเทวทัตต์ พยา ยาม เพื่อ ทำลาย สงฆ์ ทำลาย พุทธ อาณาจักร อยู่ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ กล่าว ว่า พระ เทวทัตต์ ใช่ ผู้ กล่าว ธรรม กล่าว วินัย ไฉน พระเทวทัตต์ จึง พยา ยาม เพื่อ ทำลาย สงฆ์ ทำลาย พุทธอาณาจักร เช่น นี้ พระ โกกาลิกะ พระกฏโมรกติสสกะ ผู้ โอรส แห่ง นางขัณฑ เทวี กับ พระสมุทททัตต์ จึง ว่า แก่ ภิกษุ เหล่า นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่า ว่า อย่าง นี้ พระเทวทัตต์ เปน ผู้ กล่าว ธรรม กล่าว วินัย พระเทวทัตต์ ย่อม รู้ ย่อม ถือ เอา ความ พอ ใจ ชอบ ใจ ของ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ขึ้น กล่าว แม้ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ ย่อม เห็น ชอบ ด้วย ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์

จึง ทรง บัญญัติ เภทานุวัตตกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ ประพฤติ ตาม กล่าว เข้า ข้าง ฝ่าย ภิกษุ ผู้ พยายาม ทำลาย สงฆ์ นั้น รูป ๑ หรือ ๒ รูป ๓ รูป ได้ กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่า ว่า อะไร ๆ แก่ ภิกษุ นั้น ภิกษุ นั้น เปน ธรรมวาที วินัยวาที ภิกษุ นั้น ย่อม ถือ เอา ความ พอใจ ชอบใจ ของ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ขึ้น กล่าว เธอ พูด รู้ อัธยาศรัย ของ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย แม้ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ เห็น ชอบ ด้วย ภิกษุ ทั้งหลาย พึง ห้าม เธอ เหล่า นั้น เสีย ถ้า เธอ เหล่า นั้น ยัง ขืน ประพฤติ อย่าง นั้น พึง สวด สมนุภาสน ด้วย ญัตติจตุตถกรรมวาจา ถ้า เธอ เหล่า นั้น สละ กรรม นั้น เสีย ก็ เปน การ ดี ถ้า ไม่ สละ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

ทุพพจสิกขาบท ที่ ๑๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โฆสิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี พระฉันนะ ประพฤติ อนาจาร ล่วง พุทธ บัญญัติ ด้วย กาย ว่าจา มี ประ การ ต่าง ๆ ภิกษุ ทั้งหลาย จึ่ง กล่าว ห้าม ว่า ท่าน อย่า ทำ อย่าง นี้ การ ทำ อย่าง นี้ ไม่ ควร พระฉันนะ จึ่ง กล่าว รุก ราน เอา ว่า ท่าน ทั้งหลาย สำคัญ ตัว ว่า ควร จะ ว่า กล่าว เรา ดัง นั้น หรือ เรา เสีย อิก กลับ ควร จะ ว่า กล่าว ท่าน ทั้งหลาย พระพุทธเจ้า ก็ ของ เรา พระ ธรรม ก็ ของ เรา พระ ธรรม ก็ พระลูก เจ้า ของ เรา ตรัส รู้แล้ว ท่าน ทั้งหลาย มี นาม มีโคตร มี ชาติ แล มี ตระกูล ต่าง ๆ กัน มา บวช รวม กันอยู่ เหมือน หญ้า แล ใบไม้ ที่ พายุ ใหญ่ พัด มา รวม กัน เข้า อิก อย่าง หนึ่ง เหมือน จอก สาหร่าย แล แหน ที่ แม่ น้ำไหล มา แต่

ภู เขา พัด เอา มา รวม กัน เข้า ฉนั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ สดับ ก็ พา กัน ติ เตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึงทรงบัญญัติทุพพจสิกขาบทว่า "ภิกษุ เปน คน ว่า ยาก เมื่อ ภิกษุ ทั้งหลาย กล่าว ตัก เตือน ห้าม ปราม โดย ชอบด้วยสิกขาบท ที่ อยู่ ใน ปาติโมก ขุทเทส ทำ ตนไม่ ให้ ใคร ว่า กล่าวได้ ดังนี้ ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่าได้ กล่าว อะไร ๆ ดี หรือ ชั่ว แก่ ข้าพเจ้า แม้ ข้าพเจ้า ก็ จักไม่ กล่าว อะไร ๆ ดี หรือ ชั่ว แก่ ท่าน ทั้งหลาย ๆ จง เว้น การ ว่า กล่าว ข้าพเจ้า เสีย ภิกษุ ทั้งหลาย พึง ห้าม เธอ เสีย ถ้า เธอ ยัง ขืน ประพฤติ อย่าง นั้น พึง สวด สมนุภาสน ด้วย ญัตติจตุตถกรรม ว่า จา ถ้า เธอ สละ กรรม นั้น เสีย ก็ เปน การ ดี ถ้าไม่ สละ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส" ฉนี้

กุลทูสก สิกขาบท ที่ ๑๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อัสสะชิ แล พระ ปุนัพพะสุกะ เปน เจ้า อาวาศ ที่ กิฏาคิรี ชนบท เปน ภิกษุ อลัชชี ลามก ได้ ประพฤติ อนาจาร ต่าง ๆ

ฝ่ายภิกษุ รูป หนึ่ง จำ พรรษา อยู่ ใน แว่น แคว้น กาสี ออก พรรษา แล้ว เมื่อ จะ ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาคได้ ไปแวะ กิฏาคิรี ชนบท เวลา เช้า เข้าไป บิณฑบาต ใน ชนบท นั้น เธอได้ สำรวม อิริยาบถ ตาม สมณ วัตร น่า เลื่อมใส มนุษย์ ทั้งหลายได้ เห็น เธอ จึง กล่าว ว่า ภิกษุ นี้ ราว กะ ไม่ มี กำ ลัง ดัง คน โฉด เขลา เหมือน คน หน้า นิ่ว ใคร จะ ถวาย บิณฑบาต แก่ เธอ ฝ่าย พระ ผู้เปน เจ้า อัสสะชิ แล ปุนัพพะ สุกะ ของ เรา ทั้งหลาย เปน ผู้มี

ถ้อย คำ อ่อน หวาน ไม่ น่า รำคาน หู จะ พูด อะไร ก็ มัก ยิ้ม แย้ม ก่อน จึ่ง พูด ไม่ หน้า นิ่ว เงย หน้า ใคร ๆ ก็ ต้อง ถวาย บิณฑบาต แก่ เธอ เหล่า นั้น ฝ่าย อุบาสก ผู้ หนึ่ง ได้ เห็น ภิกษุ นั้น จึ่ง ไต่ ถาม ทราบ ว่า เธอ ยังไม่ ได้ บิณฑบาต เลย จึ่ง นิมนต์ ไป เรือน ให้ เธอ ฉัน เสร็จ แล้ว ไต่ ถาม ทราบ ว่า เธอ จะ ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค ที่ เมือง สาวัตถี จึ่ง สั่ง เธอ ว่า ท่าน จง น้อม ศีร์ษะ นมัสการ พระบาท ทั้ง ๒ แห่ง พระ ผู้มี พระภาค ตาม คำ ของ ข้าพเจ้า แล้ว จง กราบทูล ว่า อาวาศ ที่ กิฏา คิ รี ชนบท พระ อัสสะชิ แล พระ ปุนัพพะสุกะ ผู้ เปน เจ้า อาวาศ เปน อลัชชี ลามก ได้ ทำ ให้ เสีย ไป แล้ว เธอ ประ พฤติ อนาจาร มี ประการ ต่าง ๆ แต่ ก่อน มนุษย์ ทั้ง หลาย เคย มี ศรัทธา เลื่อมใส เดี๋ยว นี้ ไม่ มี แล้ว แต่ ก่อน เขา เคย บริจาค ทาน ถวาย สงฆ์ เนือง นิตย์ เดี๋ยว

นี้ เขา ตัดไม่ ถวาย เสีย แล้ว ภิกษุ ที่ เปน ลัชชี มี ศีล
เปน ที่ รัก ละ ทิ้งไป เสีย ภิกษุ ที่ เปน อลัชชี ลามก เข้า
ครอบ ครอง อยู่ ขอ พระผู้ มี พระภาค จง ส่ง ภิกษุ ทั้ง
หลายไป กิฏาคิรี ชนบท อาวาศ ที่ กิฏาคิรี ชนบท จะ ได้
กลับ ตั้ง ดี ขึ้น ใหม่ ภิกษุ นั้น รับ คำสั่ง อุบาสก นั้น
แล้วไป เฝ้า สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค ครั้น พระองค์
ตรัส ปฏิสันถาร แล้ว มี โอกาศ จึง กราบทูล ความ ที่
อุบาสก นั้น สั่ง มา ทุก ประการ พระองค์ จึง รับสั่ง ให้
ประชุม ภิกษุสงฆ์ ตรัส ถาม ความ นั้น แก่ ภิกษุ
ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบทูล สม ทุก ข้อ จึง ตรัส ติ เตียน แล้ว
ตรัส สั่ง พระสารีบุตร แล พระ โมคคัลลาน์ ว่า อัสสะชิ ภิกษุ
แล ปุนัพพะ สุกะภิกษุ ทั้ง บริวาร ล้วน เปน ผู้ ดุ ร้าย หยาบช้า
แล เธอ ทั้ง ๒ นั้น เปน สัทธิวิหาริก ของ ท่าน ทั้ง ๒ ๆ
กับ ภิกษุ ทั้ง หลาย มาก ด้วย กัน จง ไป ทำ บัพพาชนิยกรรม

ขับไล่ เธอ ทั้ง ๒ นั้น กับ บริวาร เสีย จาก กิฏา คิรี ชนบท ด้วย ญัตติจตุตถกรรมวาจา ตาม วิธี พระ ภิกษุ สงฆ์ มี พระ สารีบุตร แล พระ โมคคัลลาน์ เปน ประธาน ได้ ไป กิฏา คิรี ชนบท ทำ ตาม รับ สั่ง ทุก ประการ ภิกษุ เหล่า นั้น ครั้นสงฆ์ทำ บัพพาชนิยกรรม ก็ไม่ ประพฤติชอบ กลับ ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า ทำ ด้วย อคติ ทั้ง ๔ จึง หลีก ไป เสีย บ้าง สึก เสีย บ้าง ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ความ นั้น จึง ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กุลทูสก สิกขาบท ว่า " ภิกษุ อยู่ อาศรัย บ้าน หรือ นิคม แห่งใด แห่ง หนึ่ง เปน ผู้ประทุษฐร้าย ตระกูล มี สมาจาร อัน ชั่ว สมาจาร อัน ชั่ว ของ เธอ แล ตระกูล ที่เธอ ประทุษฐร้าย เขาย่อมเห็น ย่อมได้ยิน ภิกษุ ทั้งหลาย พึง กล่าว แก่ เธอ ว่า ท่าน ผู้มี อายุ เปน ผู้ประทุษฐร้าย

นี้ เขา ตัดไม่ ถวาย เสีย แล้ว ภิกษุ ที่ เปน ลัชชี มี ศีล เปน ที่ รัก ละ ทิ้งไป เสีย ภิกษุ ที่ เปน อลัชชี ลามก เข้า ครอบ ครอง อยู่ ขอ พระผู้ มี พระภาค จง ส่ง ภิกษุ ทั้ง หลายไป กิฏาคิรี ชนบท อาวาศ ที่ กิฏาคิรี ชนบท จะ ได้ กลับ ตั้ง ดี ขึ้น ใหม่ ภิกษุ นั้น รับ คำสั่ง อุบาสก นั้น แล้วไป เฝ้า สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค ครั้น พระองค์ ตรัส ปฏิสันถาร แล้ว มีโอกาศ จึง กราบทูล ความ ที่ อุบาสก นั้น สั่ง มา ทุก ประการ พระองค์ จึง รับสั่ง ให้ ประชุม ภิกษุสงฆ์ ตรัส ถาม ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบทูล สม ทุก ข้อ จึง ตรัส ติ เตียน แล้ว ตรัส สั่ง พระสารีบุตร แล พระ โมคคัลลาน์ ว่า อัสสะชิ ภิกษุ แล ปุนัพพะ สุกะภิกษุ ทั้ง บริวาร ล้วน เปน ผู้ ดุ ร้าย หยาบช้า แล เธอ ทั้ง ๒ นั้น เปน สัทธิวิหาริก ของ ท่าน ทั้ง ๒ ๆ กับ ภิกษุ ทั้ง หลาย มาก ด้วย กัน จง ไป ทำ ปัพพาชนิยกรรม

ขับไล่ เธอ ทั้ง ๒ นั้น กับ บริวาร เสีย จาก กิฏา คิริ ชนบท ด้วย ญัตติจตุตถกรรมวาจา ตาม วิธี พระ ภิกษุ สงฆ์ มี พระ สาริบุตร แล พระ โมคคัลลาน์ เปน ประธาน ได้ ไป กิฏา คิริ ชนบท ทำ ตาม รับ สั่ง ทุก ประการ ภิกษุ เหล่า นั้น ครั้นสงฆ์ทำ ปัพพาชนิยกรรม ก็ไม่ ประพฤติชอบ กลับ ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า ทำ ด้วย อคติ ทั้ง ๔ จึง หลีก ไป เสีย บ้าง สึก เสีย บ้าง ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ความ นั้น จึง ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กุลทูสก สิกขาบท ว่า " ภิกษุ อยู่ อาศรัย บ้าน หรือ นิคม แห่งใด แห่ง หนึ่ง เปน ผู้ประทุษฐ์ร้าย ตระกูล มี สมาจาร อัน ชั่ว สมาจาร อัน ชั่ว ของ เธอ แล ตระกูล ที่เธอ ประทุษฐ์ร้าย เขาย่อมเห็น ย่อมได้ยิน ภิกษุ ทั้งหลาย พึง กล่าว แก่ เธอ ว่า ท่าน ผู้ มี อายุ เปน ผู้ประทุษฐ์ร้าย

ตระกูล มี่ สมาจาร ชั่ว สมาจาร ชั่ว ของ ท่าน ผู้ มี่ อายุ แล ตระกูล ที่ ท่าน ผู้ มี่ อายุ ได้ ประทุษฐร้าย เขา ย่อม เห็น ย่อม ได้ ยิน ท่าน ผู้ มี่ อายุ จงไป เสี่ย จาก อาวาศ นี้ ไม่ ควร ท่าน จะ อยู่ ใน อาวาศ นี้ เธอ กลับ กล่าว แก่ ภิกษุ เหล่า นั้น ว่า ภิกษุ ทั้งหลาย ประกอบ ด้วย อคติ ทั้ง ๔ ขับไล่ ภิกษุ บาง พวก ไม่ ขับไล่ ภิกษุ บาง พวก เพราะอาบัติ เช่น เดี่ยว กัน ภิกษุ ทั้งหลาย พึง กล่าว ห้าม เธอ เสี่ย ขับไล่ เธอ เสี่ย อีก ถ้า เธอ ยัง ขึ่น ประพฤติ อย่าง นั้น พึง สวด สมนุภาสน ด้วย ญัตติจตุตถกรรมวาจา ถ้า เธอ สละ กรรม นั้น เสี่ย ก็ เปน การ ดี่ ถ้า ไม่ สละ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส " ฉนี้

จบ สังฆาทิเสส ๑๓ เท่า นี้

อนิยต ๒

อลังกัมมนิยสิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล ใน เมือง สาวัตถี ย่อม เข้า ไป หา ตระกูล เปน อัน มาก ตระกูล หนึ่ง เปน ผู้ อุปัฏฐาก ของ ท่าน ได้ ให้ สาว น้อย แก่ หนุ่ม น้อย ใน ตระกูล หนึ่ง เวลา เช้า วัน หนึ่ง พระ อุทายี ได้ เข้า ไป สู่ ตระกูล นั้น ทราบ ความ ว่า สาว น้อย นั้น เขา ให้ ไป แก่ หนุ่ม น้อย ใน ตระกูล โน้น แล้ว ท่าน จึง ไป ตระกูล นั้น เพราะ ตระกูล นั้น ก็ เปน ผู้ อุปัฏฐาก ของ ท่าน ทราบ ความ ว่า สาวน้อย นั้น นั่ง อยู่ ใน ห้อง จึง เข้า ไป หา สาว น้อย นั้น นั่ง สนทนา กัน บ้าง กล่าว ธรรม บ้าง ตาม ควร แก่ กาล ใน ที่ กำบัง สอง ต่อ สอง สมัย นั้น

นาง วิสาขา มี บุตร แล นัดา มาก ล้วน ไม่ ไคร่ มี โรค โลก สมมติ ว่า เปน มงคล ยิ่ง มนุษย์ ทั้งหลาย ย่อม เชิญ ไป บริโภค ก่อน ใน การ พิธี งาร มงคล นักษัตรฤกษ ต่าง ๆ ตระกูล นั้น เขา ได้ เชิญ นาง ไป เหมือน กัน นาง ได้ เห็น พระ อุทายี นั่ง อยู่ ใน ที่ กำบัง กับ สาวน้อย นั้น สอง ต่อ สอง ดัง นั้น จึง ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า นั่ง ใน ที่ กำบัง กับ มาตุคาม สอง ต่อ สอง ดัง นี้ ย่อม ไม่ ควร ถึง พระ ผู้ เปน เจ้า ไม่ มี ความ ประสงค์ ด้วย กรรม นั้น ก็ แต่ มนุษย์ ทั้งหลาย ผู้ ไม่ เลื่อม ใส บอก ให้ เชื่อ ยาก พระ อุทายี ก็ มิ ได้ เอื้อ เฟื้อ ต่อ ถ้อย คำ นาง วิสาขา ๆ จึง ออก มา บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อลัง กัมม์นิยสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ผู้ เดียว นั่ง ใน ที่ ลับ กำบัง พอ แก่ การ กับ มาตุคาม ผู้ เดียว อุบาสิกา ผู้

มี วาจา ควร เชื่อได้ เห็น แล โจท เธอ ด้วย ธรรม ๓ สถาน ปาราชิก สังฆาทิเสส ปาจิตตีย์ สถาน ใด สถาน หนึ่ง เธอ รับ สารภาพ ว่า นั่ง พึง ปรับ เธอ ด้วย ธรรม ๓ สถาน นั้น สถาน ใด สถาน หนึ่ง ตาม รับ สารภาพ หรือ พึง ปรับ เธอ ตาม ธรรม ที่ อุบาสิกา ผู้ มี วาจา ควรเชื่อนั้น โจท ธรรม นี้ ชื่อ อนิยต (คือ ยังไม่ได้ กำหนด ลง เปน แน่)" ฉนี้

นาลังกัมมนิยสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี ดำริ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ห้าม ไม่ ให้ นั่ง ใน ที่ ลับ กำบัง กับ มาตุคาม สอง ต่อ สอง เธอ จึง ไป นั่ง พูด เช่น นั้น กับ สาวน้อย คน ก่อน นั้น สองต่อ สอง ใน ที่ ห่าง คน (คือ เปน แต่ พอ จะ กล่าว วาจา ชั่ว หยาบ กันได้) ตระกูล นั้น เขา ได้ เชิญ นาง วิสาขา ไป อิก เปน วาระ ที่ ๒ นาง ได้ เห็น พระ อุทายี นั่ง อยู่ ใน ที่ ห่าง คน กับ สาว น้อย นั้น สอง ต่อ สอง ดังนั้น นาง จึง ว่า กล่าว ตัก เตือน พระ อุทายี ก็ไม่ ฟัง ความ ทราบ ถึง พระ ผู้ มี พระภาค เหมือน สิกขาบท ก่อน พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ นาลัง กัมมนิยสิกขาบท ว่า "ที่ นั่งไม่ กำบังไม่ พอ แก่ การ แต่ พอ จะ กล่าว วาจา ชั่ว หยาบ

กะ หญิงได้ ภิกษุ ผู้เดียว นั่งในที่ ลับ เช่น นั้น กับ มาตุคาม ผู้เดียว อุบาสิกา ผู้ มี วาจา ควรเชื่อ ได้ เห็นแล้ว โจท เธอ ด้วย ธรรม ๒ สถาน สังฆาทิเสส ปาจิตตีย์ สถาน ใด สถาน หนึ่ง เธอ รับ สารภาพ ว่า นั่ง พึง ปรับ เธอ ด้วย ธรรม ๒ สถาน นั้น สถาน ใด สถาน หนึ่ง ตาม รับ สารภาพ หรือ พึงปรับ เธอ ตาม ธรรม ที่ อุบาสิกา ผู้ มี วาจา ควรเชื่อนั้น โจท แม้ ธรรม นี้ ก็ ชื่อ อนิยต" ฉนี้

จบ อนิยต ๒ เท่า นี้

นิสสัคคิ์ย์ ๓๐

ปฐมกฐินสิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โคตม กะเจดีย์ ใกล้ เมือง เวสาลี พระองค์ ทรง อนุญาตไตรจีวรแก่ ภิกษุ ทั้งหลาย แล้ว ภิกษุฉัพพัคคีย์ คิด ว่า ไตร จีวร พระ ผู้ มี พระภาค ทรง อนุญาต แล้ว เวลา เข้า บ้าน หรือ อยู่ ใน อารามไป อาบ น้ำ เธอ จึงใช้ ไตร จีวร เวลา ละ สำรับ ภิกษุ ทั้งหลาย พา กัน ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐมกฐิน สิกขาบท ว่า "ภิกษุใช้ อติเรก จีวร (ผ้า เกิน คือ ผ้า ที่ไม่ได้วิกัปอธิฏฐาน) จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น พระ อานนท์ มี อติเรก จีวร อยู่ ท่าน ปรารถนา จะ ถวาย จีวร นั้น แก่ พระ สาริบุตร แต่ พระ

สาริบุตร อยู่ เมือง สาเกต ท่าน จึง ปริวิตก ว่า พระ ผู้ มี่ พระภาค ได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบท ไว้ ว่า ไม่ให้ ภิกษุ เก็บ อติเรก จี่วร ไว้ เรา มี่ อติเรก จี่วร อยู่ เรา ปรารถนา จะ ถวาย พระสาริบุตร แต่ พระสาริบุตร อยู่ เมือง สาเกต เรา จะ พึง ปฏิบัติ อย่างไร ดี่ ท่าน จึง กราบทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ จึ่ง ตรัส ถาม ทรง ทราบ ความ ว่า อิก ๙ วัน หรือ ๑๐ วัน พระสาริบุตร จะ กลับ มา จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ เก็บ อติเรก จี่วร ไว้ เพียง ๑๐ วัน เปน อย่างยิ่ง แล้ว ทรง บัญญัติ ปฐมกฐิน สิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "จี่วร ของ ภิกษุ สำเร็จ แล้ว กฐิน เดาะ แล้ว เธอ พึง ทรง อติเรก จี่วร เพียง ๑๐ วัน เปน อย่างยิ่ง เมื่อ เธอ ให้ ล่วง ๑๐ วัน นั้น ไป จี่วร นั้น เปน นิสสัคคิยํ เธอ ต้องอาบัติ ปาจิตติ์ย" ฉนี้

ทุติยกฐิน สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวันาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ทั้งหลาย ฝาก ผ้าสังฆาฏิ ไว้ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย เอา แต่ ผ้า อุตตราสงค์ กับ ผ้า อันตรวาสก ไป เที่ยว ใน ชนบท ผ้า สังฆาฏิ เหล่า นั้น ทิ้ง อยู่ นาน จน ด่าง ดำ ๆ ขาว ๆ ใน ที่ ๆ ถูก เหงื่อ เหล่า ภิกษุ ผู้รับ ฝาก จึง นำ ออก ผึ่ง แดด พระ อานนท์ ได้ เที่ยวไป ที่ เสนาสนะ จึง เห็น ภิกษุ เหล่านั้น ผึ่ง ผ้า สังฆาฏิ ทั้งหลาย นั้น ได่ ถาม ทราบ ความ แล้ว ติ เตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุติยกฐิน สิกขาบท ว่า "จีวร ของ ภิกษุ สำเร็จ แล้ว กฐินเดาะ แล้ว ถ้า ภิกษุ อยู่ ปราศจากไตร จีวร แม้ ราตรี เดียว จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูป หนึ่ง เปนไข้ อยู่ เมืองโกสัมพี ญาติ ทั้ง หลาย ของ เธอ ส่ง ข่าว ไป ว่า ให้ เธอ มา จะ บำรุง ปฏิบัติ เธอ แม้ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ได้ กล่าว ว่า ให้ เธอไป เหล่าญาติ จะ ได้ ปฏิบัติ เธอ กล่าว ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาค ได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบท ไว้แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า ไม่ ให้ อยู่ ปราศจาก ไตร จีวร เธอไปไม่ ได้ เพราะ เปนไข้ ไม่ สามารถ จะ ถือ เอาไตร จีวรไป ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ สมมติ เพื่อไม่ เปน อัน อยู่ ปราศจากไตร จีวร แก่ ภิกษุไข้ ด้วย ญัตติทุติยกรรมวาจา แล้ว จึง ทรง บัญญัติ ทุติย กฐิน สิก ขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "จีวร ของ ภิกษุ สำเร็จ แล้ว กฐินเดาะ แล้ว ถ้า ภิกษุ อยู่ ปราศจาก ไตรจีวร แม้ ราตรีเดียว เว้นไว้ แต่ภิกษุที่ ได้ สมมติ จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

ตติยกฐิน สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ รูป หนึ่งได้ อกาล จีวร (คือ ผ้า ที่ ทายก ถวาย นอก จีวรกาล) มา ทำ หา พอไม่ เธอ จึง เอา ชยำ ใน น้ำ ตึง ที่ ย่น ออก แล้ว ผึ่ง แดด เปน หลาย หน ด้วย สำคัญ ว่า หาย ย่น แล้ว จะ ใหญ่ ออก อีก ผ้า นั้น คง อยู่ เท่า เก่า พระ ผู้ มี พระภาคเจ้า เสด็จไป ที่ เสนาสนะ ได้ ทอด พระเนตร เห็น จึ่ง ตรัส ถาม ว่า ท่าน ประ สงค์ อะ ไร จึง ขยำ ซัก จี วร ตึง ที่ ย่น ออก แล้ว ผึ่ง แดด เปน หลาย ครั้ง เธอ จึ่ง กราบ ทูล ว่า จีวร นี้ เปน อกาล จีวร ข้า พระองค์ ได้ มา แล้ว ทำ หา พอไม่ ข้า พระ องค์ จึ่ง ทำ เช่น นั้น ด้วย สำคัญ ว่า จะ ใหญ่ ออก อีก ก็ หา สม ประสงค์ ไม่ พระองค์ จึ่ง ตรัส ถาม ว่า ความ

หวัง จะ ได้ จีวร อื่น มา เติม อีก มิ หรือ เธอ กราบ ทูล ว่า มิ พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ ทั้ง หลาย รับ อกาล จีวร เก็บ ไว้ เพื่อ ผสม กับ จีวร ซึ่ง หวัง จะ ได้ มา เติม อีก

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้ง หลาย ได้ ทราบ ข้อ พุทธานุญาต นั้น แล้ว จึง รับ อกาล จีวร เก็บ ไว้ เดือน กว่า เธอ ห่อ แขวน ไว้ ที่ สาย ระเดียง พระอานนท์ เที่ยว ไป ที่ เสนาสนะ ได้ เห็น แล้ว ถาม ว่า จีวร ทั้ง หลาย ที่ ห่อ แขวน ไว้ ที่ สาย ระเดียง นั้น ของ ใคร ภิกษุ ทั้ง หลาย ตอบ ว่า จีวร เหล่า นี้ เปน อกาล จีวร ของ เรา ทั้ง หลาย เก็บ ไว้ ผสม กับ จีวร ที่ หวัง จะ ได้ มา เติม อีก ได้ เก็บ ไว้ เดือน กว่า แล้ว พระ อานนท์ ได้ ฟัง ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ตติยกฐิน สิกขา• บท ว่า "จีวร ของ ภิกษุ สำเร็จ แล้ว กฐิน เดาะ แล้ว อกาล

จีวร เกิด ขึ้น แก่ ภิกษุ เธอ ต้อง การ ก็ พึง รับ ๆ แล้ว พึง รีบ ทำ เสีย โดย เร็ว ถ้า ผ้า นั้น ยัง ไม่ พอ เมื่อ ความ หวัง จะ ได้ มา ผสม ให้ พอ มี อยู่ เธอ พึง เก็บ ไว้ ได้ เดือน หนึ่ง เปน อย่าง ยิ่ง แม้ เมื่อ ความ หวัง จะ ได้ มา ผสม ให้ พอ มี อยู่ เก็บ ไว้ ให้ ยิ่ง ไป กว่า เดือน หนึ่ง นั้น จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้ (ถ้า ไม่ ได้ กราน กฐิน แรม ค่ำ หนึ่ง เดือน ๑๑ จน ถึง เพ็ญ เดือน ๑๒ ชื่อ ว่า กาล ถ้า ได้ กราน กฐิน แรม ค่ำ หนึ่ง เดือน ๑๑ จน ถึง เพ็ญ เดือน ๔ ชื่อ ว่า กาล จีวร ซึ่ง เกิด ขึ้น นอก กาล นี้ เรียก ว่า อกาล จีวร)

จีวรโธวนสิกขาบทที่ ๔

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้เมืองสาวัตถี ภรรยาเก่าของพระอุทายีได้บวชในภิกษุนีสงฆ์ นางได้มาหาพระอุทายีทุกวัน พระอุทายีก็ได้ไปหานางทุกวัน แลได้ไปฉันภัตตาหารที่สำนักนาง เช้าวันหนึ่งพระอุทายีไปบิณฑบาต แล้วไปหานางภิกษุนีนั้น พระอุทายีกับนางภิกษุนีนั้นต่างนั่งเบิดผ้าต่อหน้ากัน พระอุทายีมีจิตต์กำหนัดเพ่งดูองค์กำเนิดนางภิกษุนีนั้น จนน้ำอสุจิเคลื่อน จึงให้นางไปหาน้ำมาจะซักผ้าอันตรวาสก นางภิกษุนีนั้นรับไปว่าจะซักเอง แล้วนางดูดเอกเทศแห่งผ้าอันตรวาสกที่เปื้อนนั้นด้วยปากบ้าง ใส่ในองค์กำเนิดตนบ้าง นางก็มีครรภขึ้น เหล่านางภิกษุนีจึง

ว่า นาง ภิกษุนี นี้ หา ใช่ ผู้ประพฤติ พรหมจรรย์ ไม่ นาง ภิกษุนี นี้ จึง มี ครรภ นาง ตอบ ว่า นาง จะ ได้ เปน หญิง ไม่ ประพฤติ พรหมจรรย์ หา มิได้ แล้ว นาง บอก ความ นั้น แก่ เหล่า นาง ภิกษุนี ๆ จึง พา กัน ติ เตียน แล้วบอก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ พา กัน ติ เตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวร โธวน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ใช้ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ ให้ ซัก ให้ ย้อม หรือ ให้ ทุบ จีวร เก่า จีวร นั้น เปนนิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

จีวร ปฏิคคหณ สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาปสถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ นาง อุปบลวรรณา ภิกษุนี อยู่ เมือง สาวัตถี เช้า วัน หนึ่ง นาง เข้าไป บิณฑบาต ใน เมือง สาวัตถี กลับ จาก บิณฑบาต แล้วไป นั่ง อยู่ ใต้ ร่ม พฤกษาชาติ แห่ง หนึ่ง ใน ป่า อันธวัน พัก อยู่ ใน เวลา กลาง วัน ฝ่ายโจร ทั้งหลาย ทำ โจรกรรม แล้ว ฆ่าโค ถือ เนื้อ เข้าไป ป่า อันธวัน นายโจรได้ เห็น นาง อุปบลวรรณา จึง ดำริ ว่า เหล่า โจร ผู้ เปน บุตร แล พี่น้อง ของเรา เห็น นางภิกษุนี นี้เข้า ก็ จะ พากัน เบียด เบียฬ จึง ชวน กันไป เสีย ทาง อื่น ครั้น เนื้อ สุก แล้ว จึง เลือก เอา เนื้อ ล่ำ ทั้งหลาย ห่อ ด้วยใบ ไม้ แขวน ไว้ บน ต้น ไม้ ใกล้ นาง อุปบลวรรณา แล้ว กล่าว

ว่า สมณ พราหมณ์ ผู้ ได้ เห็น จง ถือ เอา เถิด เนื้อ นี้ เรา ให้ แล้ว ว่า ดัง นี้ แล้ว ก็ เดิรไป พอ นางอุบล วรรณา ออก จาก สมาธิ ได้ สดับ วาจา ที่ นาย โจร นั้น กล่าว จึง ถือ เอา เนื้อ นั้นไป ที่ ตน อยู่ ครั้น รุ่ง เช้า นาง จึง เอา ผ้า อุตตราสงค์ ห่อ เนื้อ นั้น แล้ว เหาะไป สวน เวฬุวัน พอ เวลา นั้น สมเด็จ พระผู้มีพระภาค เสด็จ ไปบิณฑบาต ยังเหลือ อยู่ แต่ พระ อุทายี ด้วย ท่าน เปน ผู้รักษา วิหาร นาง อุบลวรรณาได้ ทราบ แต่ พระ อุทายี ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาคไม่ เสด็จ อยู่ จึง ว่า แก่ ท่าน ว่า ท่าน จง ถวาย เนื้อ นี้ แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระ อุทายี จึง ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง อิ่ม หนำ ด้วย เนื้อ ที่ ท่าน ถวาย ถ้า ท่าน ให้ ผ้า อันตรวาสก แก่ เรา ๆ ก็ จะ อิ่ม หนำ บ้าง นาง อุบลวรรณา จึง ว่า ข้าพเจ้า เปน มาตุคาม มี ที่ ได้ โดย ยาก แล ผ้า ผืน นี้ ก็ บัญจบ พอ ครบ ๕ ผืน เท่านั้น

ข้าพเจ้า จะ ถวาย อย่างไรได้ พระ อุทายี จึงว่า ท่าน ถวาย เนื้อ แต่ พระผู้ มี พระภาค แล้ว ก็ ต้อง สละ ผ้า อันตรวาสก ให้ เรา จึง จะ ชอบ เปรียบ เหมือน บุรุษ บริจาค ช้าง ให้ เปน ทาน ก็ ต้อง ให้ สัปคับ เครื่อง สำหรับ ช้าง ด้วย นาง อุปบลวรรณา ทน พระ อุทายี แคะไค้ ไม่ ได้ ก็ ต้อง ถวาย แล้ว กลับไป ที่ ตน อยู่ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ผู้ สำหรับรับ บาตร แล จีวร ของ นาง ไม่ เห็น ผ้า อันตรวาสก จึงไต่ถาม ทราบ ความแล้ว ก็ พากัน ติเตียน พระอุทายี แล้ว บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวร ปฏิคคหณ สิกขาบท ว่า " ภิกษุ รับ จีวร แต่ มือ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ มัก รังเกียจ ก็ ไม่ รับ

จี๋วร แลก เปลี่ยน ของ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ๆ ก็ พา กัน ติเตียน จน สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง บัญญัติ จีวร ปฏิคคหณ สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า " ภิกษุ รับ จีวร แต่ มือ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ เว้นไว้ แต่ การ แลกเปลี่ยน กัน จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

จีวรวิญญัตติ สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ศักยบุตร เปน ผู้ ฉลาด กล่าว ธรรมี กถา บุตร เศรษฐี ผู้ หนึ่ง ไป หา พระ อุปนนท์ ได้ ฟัง ธรรมี กถา เปน ที่ รื่น เริง แล้ว ถวาย ปวารณา ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า จะ ต้อง การ ด้วย ปัจจัย ๔ สิ่ง ใด สิ่ง หนึ่ง ที่ ข้าพเจ้า มี กำลัง พอ จะ ถวาย ได้ จง บอก ข้าพเจ้า พระ อุปนนท์ จึง ว่า ถ้า ท่าน ปรารถนา จะ ให้ จง ให้ ผ้า สาฎก ผืน หนึ่ง แต่ ผ้า ที่ ท่าน ใช้ อยู่ เหล่า นี้ แก่ เรา บุตร เศรษฐี จึง ว่า ข้าพเจ้า เปน บุตร ตระกูล จะ มี แต่ ผ้า สาฎก ผืน เดียว กลับ ไป นั้น เปน การ น่า อาย พระ ผู้ เปน เจ้า จง รอ พอ ข้าพเจ้า กลับ ไป เรือน จะ ส่ง ผ้า สาฎก ผืน หนึ่ง แต่ ผ้า เหล่า นี้ หรือ ผืน อื่น ที่ ดี กว่า ผ้า เหล่า

นี้ มา ถวาย พระ อุปนนท์ กับ บุตร เศรษฐี เจรจา โต้ตอบ กัน อยู่ ดังนี้ ถึง ๓. หน พระ อุปนนท์ จึง ว่า ท่าน ปวารณา แล้ว ไม่ ให้ จะ เปน ประโยชน์ อะไร บุตร เศรษฐี ทน พระ อุปนนท์ แคะไค้ ไม่ได้ ก็ ต้อง ถวาย ผ้า สาฎก เสีย ผืน หนึ่ง แล้ว กลับ ไป ครั้น มนุษย์ ทั้งหลาย ถาม จึง แจ้ง ความ นั้น ทุก ประการ มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน พระ อุปนนท์ ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ นั้น ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวร วิญญัตติ สิกขาบท ว่า " ภิกษุ ขอ จีวร กะคฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติ จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ เปน อัน มาก ออก จาก เมือง สาเกต มา เมือง สาวัตถี หน ทางไกล ถูก โจร ชิง เอา บาตร แล จีวร ไป เสีย ตาม ทาง เธอ มี ความ รำคาน กลัว ผิด

พุทธ บัญญัติไม่ กล้า ขอ จีวร เขา จึง เปลือย กาย มา จน ถึง เมือง สาวัตถี เข้าไป ไหว้ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ จึงว่า เหล่า อาชีวก ที่ไหว้ ภิกษุ ทั้งหลาย นี้ เปน คน ดี ภิกษุ เหล่า นั้น ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลายไม่ ใช่ อาชีวก ข้าพเจ้า ทั้งหลาย เปน ภิกษุ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ว่า แก่ พระ อุบาลี ว่า ท่าน จงไล่ เลียง ภิกษุ เหล่า นี้ ดู พระ อุบาลี จึงไล่เลียง ถาม ถึงกิจ เปนต้น ว่า บรรพชา อุปสมบท วิธี อธิฏฐาน บาตร แล จีวร ก็ ทราบได้ ว่า เปน ภิกษุ จึงให้ ภิกษุ ทั้งหลาย ให้ ผ้า แก่ เธอ เหล่า นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน เธอ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ ผู้ ถูก เขา ชิง เอา จีวร ไป เสีย หรือ หาย เสีย ขอ จีวร กะคฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติได้ เธอ พึง ถือ เอา จีวร ใน วิหาร ของ สงฆ์ หรือ เครื่อง ลาด เตียง เครื่องลาด

พื้น ผ้า ปู ที่ นอน อัน มี อยู่ ใน อาวาศ ที่ ตนไป ถึง ก่อน ปก บีด กาย ด้วย คิด ว่า ได้ ผ้านุ่ง ผ้าห่ม แล้ว จะ เอา กลับ คืน ไว้ ดัง เก่า ถ้า จี่วร ใน วิหาร ของ สงฆ์ เปน ตัน ไม่ มี พึง ปกบีด กาย ด้วย หญ้า หรือ ใบ ไม้ มา เถิด อย่า พึง เปลือย กาย มา ถ้า เปลือย กาย มา ต้อง อาบัติ ทุกกฏ แล้ว ทรง บัญญัติ จี่วร วิญญัตติ สิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ขอ จี่วร กะคฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติ เว้น ไว้ แต่ มี สมัย จี่วร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ สมัย นั้น คือ ภิกษุ ถูก เขา ชิง เอา จี่วร เสีย หรือ จี่วร หาย เสีย" ฉนี้

ตฤติตริ สิกขาบทที่ ๗

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะเชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้เมืองสาวัตถี ภิกษุฉัพพัคคีย์ไปหาเหล่าภิกษุที่ถูกโจรชิงเอาจีวรเสีย กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตให้ภิกษุที่ถูกเขาชิงเอาจีวรเสียเปนต้น ขอจีวรกะคฤหัสถ์ผู้ใช่ญาติได้ ท่านทั้งหลายจงขอจีวรเถิด ครั้นภิกษุเหล่านั้นตอบว่า จีวรเราทั้งหลายได้พอแล้ว จึงว่าเราทั้งหลายจะขอมาเพื่อท่านทั้งหลายเอง ครั้นภิกษุเหล่านั้นยอมแล้ว จึงไปหาคฤหัสถ์ผู้ใช่ญาติ กล่าวว่า ภิกษุทั้งหลายถูกโจรชิงเอาจีวรเสียได้มาเชตวนาราม ท่านทั้งหลายจงถวายจีวรแก่เธอ ภิกษุฉัพพัคคีย์ขอจีวรเขาได้

มา เปน อัน มาก ฝ่าย บุรุษ ผู้หนึ่ง นั่งใน ที่ ประชุมได้ พูด แก่ บุรุษ ผู้หนึ่ง ว่า เราได้ ถวาย จีวร แก่ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย ที่ ถูก โจร ชิง เอา จีวรไป นั้น บุรุษ นั้น ก็ พูด ว่า เรา ก็ได้ ถวาย เหมือน กัน แม้ คน อื่น ๆ ก็ พูด ว่า เรา ก็ได้ ถวาย เหมือน กัน เขา จึ่ง พา กัน ติเตียน ภิกษุ ทั้ง หลาย ทราบ ความ นั้น เข้า ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ตทุตริ สิกขาบท ว่า " ถ้า คฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติ นำ จีวร เปน อัน มาก มา ปวารณา แก่ ภิกษุนั้น เธอ พึ่ง ยินดี จีวร แต่ เขา เพียง ผ้า อุตตราสงค์ กับ ผ้าอันตรวาสก เปนอย่าง ยิ่ง ถ้า เธอ ยินดี ยิ่งไป กว่า นั้น จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติปาจิตตีย์ " ฉนี้

ปฐโมปั๎กขฎสิกขาบทที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี บุรุษ ผู้หนึ่งได้ว่า แก่ ภรรยา ว่า เรา จัก ถวาย จีวร แก่ พระ ผู้เปน เจ้า อุปนนท์ ภิกษุ ผู้ถือ การ เที่ยว บิณฑบาต เปน วัตร์ รูป หนึ่งได้ ฟัง คำนั้น จึง ไป บอก พระอุปนนท์ ว่า ท่าน เปน ผู้มี บุญมาก ด้วย ว่า บุรุษ ผู้หนึ่งใน ที่โน้น ได้ พูด แก่ ภรรยา ว่า จะถวาย จีวร ท่าน พระอุปนนท์ จึง ว่า บุรุษ นั้น เปน อุปั๎ฏฐาก ของ เรา แล้ว เธอไป ว่า แก่ เขา ว่า ได้ยิน ว่า ท่าน จะ ให้ จีวร แก่ เรา จริง หรือ ครั้น เขา ตอบ ว่า เปน แต่ คิด เท่านั้น เธอ จึง ว่า ถ้า ท่าน อยาก จะ ให้ จงให้ จีวร อย่าง นี้ เพราะ จีวร อย่าง ที่ เราไม่ใช้ ท่านให้ไป เรา จะ เอาไป ทำ อะไร บุรุษ นั้น ก็ ติเตียน เธอ ภิกษุ

ทั้งหลาย ทราบ เข้า ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐ ไมปิก ขฏสิกขาบท ว่า " มูล ค่า จีวร ที่ คฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติได้ เฉพาะ ต่อ ภิกษุ ตั้งไว้ ว่า 'เรา จะ ซื้อ จีวร ด้วย มูล ค่า นี้ ถวาย ภิกษุชื่อ นี้' ถ้า เขาไม่ได้ ปวารณา แก่ ภิกษุ นั้น เธอไป หา เขา กำหนด จีวร ว่า 'ดี แล้ว ท่าน จง ซื้อ จีวร อย่าง นี้ ๆ ด้วย มูล ค่า นี้ ให้เรา' เพราะ อาศรัย ความ อยาก ได้ จีวร ดี ขึ้น จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

ทุติยปักขฎสิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี บุรุษ ๒ คน ต่าง พูด กัน ว่า จะ ถวาย จีวร แก่ พระ ผู้เปน เจ้า อุปนนท์ ภิกษุ ผู้ถือ การ เที่ยว บิณฑบาต เปน วัตร รูป หนึ่งได้ ฟัง คำ นั้น จึงไป บอก แก่ พระอุปนนท์ ว่า ท่าน เปน ผู้ มี บุญ มาก เพราะ ว่า บุรุษ ๒ คน ใน ที่โน้นได้ พูด กัน ว่า จะ ถวาย จีวร แก่ ท่าน พระ อุปนนท์ จึง ว่า เขา ทั้ง ๒ นั้น เปน อุปัฏฐาก ของ เรา แล้ว เธอไป ว่า แก่ เขา ทั้ง ๒ นั้น ว่า ได้ ยิน ว่า ท่าน ทั้ง ๒ จักให้ จีวร ทั้งหลาย แก่ เรา จริง หรือ ครั้น เขา ทั้ง ๒ นั้น ว่า เปน แต่ คิด กัน เธอ จึง ว่า ถ้า ท่าน ทั้ง ๒ ปรารถนา จะ ให้ จงให้ จีวร อย่าง นี้ เพราะ ว่า จีวร อย่าง ที่ เรา ไม่ใช้ท่านให้ ไป เรา จะ เอาไป ทำ อะไร บุรุษ ทั้ง

๒ นั้น ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ นั้น เข้า ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ทุติโย บั๋กขฏสิกขาบท ว่า "มูล ค่า จีวร ต่าง เจ้า ของ ที่ คฤหัสถ์ ทั้ง ๒ ผู้ ใช่ ญาติ ชาย หรือ หญิง ต่าง คน ได้ เฉพาะ ต่อ ภิกษุ ตั้ง ไว้ ว่า 'เรา ต่าง คน จะ ซื้อ จีวร ด้วย มูล ค่า ต่าง เจ้าของเหล่านี้ถวาย ภิกษุ ชื่อ นี้' ถ้า เขา ทั้ง ๒ นั้นไม่ได้ ปวารณา แก่ ภิกษุ นั้น เธอไป หา เขา กำหนด จีวร ว่า 'ท่าน ทั้ง ๒ จง รวม กัน ซื้อ จีวร อย่าง นี้ ๆ ด้วย มูล ค่า ต่าง เจ้า ของ เหล่า นี้ ให้ เรา' เพราะ อาศรัย ความ อยาก ได้ จีวร ดี ขึ้น จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอต้องอาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

ราช สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี มหา อมาตย์ ผู้ อุปัฏฐาก ของ พระอุปนนท์ ได้ มอบ มูล ค่า จีวรไป แก่ ทูต สั่ง ว่า ท่าน จง จัด หา จีวร ด้วย มูล ค่า นี้ ถวาย พระอุปนนท์ ทูต นั้น หา ทำ ตาม สั่งไม่ ตรงไป หา พระอุปนนท์ ที่เดียว บอกว่า มูล ค่า จีวร นี้ ข้าพเจ้า นำ มา เฉพาะ ท่าน แล้ว ขอ ท่าน รับ มูล ค่า จีวร เถิด พระอุปนนท์ จึง ว่า เรา รับ มูล ค่า จีวรไม่ได้ รับ ได้ แต่ จีวร ซึ่ง เปน ของ ควร โดย กาล อัน ควร ทูต นั้น จึง ถาม ว่า ใคร ๆ ผู้ เปน เวยยาวัจจกร ของ ท่าน มี หรือ ขณะ นั้น มี อุบาสก ผู้ หนึ่ง ได้ ไป อาราม ด้วย กิจ อัน หนึ่ง พระ อุปนนท์ จึง กล่าว แก่ ทูต นั้น ว่า อุบาสก นั้น เปน เวยยา วัจจกร ของ ภิกษุ ทั้งหลาย ทูต นั้น จึง นัด หมาย กับ

อุบาสก นั้น แล้ว บอก แก่ พระอุปนนท์ ว่า เวยยาวัจจกร ที่ ท่าน ได้ แสดง นั้น ข้าพเจ้า ได้ นัด หมาย กับ เขา แล้ว ท่าน จงไป หา เช้า ๆ จะ ถวาย จีวร แก่ ท่าน โดย กาล อัน ควร พระอุปนนท์ ก็ไม่ ว่า อะ ไร แก่ อุบาสก นั้น มหา อมาตย์ จึงให้ ทูตไป บอก ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า จง ใช้ จีวร นั้น ข้าพเจ้า อยาก จะ ให้ พระ ผู้ เปน เจ้า ใช้ จีวร นั้น มหา อมาตย์ ได้ ให้ บอก ดัง นี้ ถึง ๒ ครั้ง พระอุปนนท์ ก็ มิ ได้ ว่า อะ ไร แก่ อุบาสก นั้น ครั้ง นั้น เปน สมัย ของ ชาว นิคม เขา ได้ นัด หมาย กัน ว่า ผู้ ใด มา ภาย หลัง ผู้ นั้น ต้อง ถูก ปรับ ไหม ๕๐ กหาปณะ ฝ่าย พระอุปนนท์ ก็ ไป บอก อุบาสก นั้น ว่า เรา จะ ต้อง การ จีวร อุบาสก นั้น จึง ว่า วัน นี้ ท่าน จง งด ไว้ ก่อน เพราะ วัน นี้ ชาว นิคม ได้ นัด หมาย กัน ว่า ผู้ ใด ไป ภาย หลัง ผู้ นั้น ต้อง ถูก ปรับ ไหม ๕๐ กหาปณะ พระอุปนนท์ ก็

พูด แค่นได้ จะ เอาให้ได้ อุบาสก นั้น ก็ ต้อง ซื้อ มา ถวาย วัน นั้น จึง ไปใน ที่ นัด หมาย กัน นั้น ภาย หลัง มนุษย์ ทั้งหลาย จึง ว่า แก่ อุบาสก นั้น ว่า ทำ ไม ท่านได้มา ภาย หลัง เรา ทั้งหลาย ชะนะ ท่าน ๆ ต้อง ถูก ปรับ ๕๐ กหาปณะละ อุบาสก นั้น จึง บอก ความ นั้น แก่ มนุษย์ เหล่า นั้น มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน พระ อุปนนท์ ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ เข้า ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระผู้ มี พระภาค เจ้า พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ราชสิกขาบท ว่า "พระเจ้า แผ่น ดิน หรือ ราชอมาตย์ พราหมณ์ คฤหบดี อุทิศ ต่อ ภิกษุ มอบ มูล ค่า จีวร ให้ แก่ ทูต ไป สั่ง ว่า 'ท่าน จง ซื้อ จีวร ด้วย มูล ค่า นี้ ถวาย ภิกษุ ชื่อ นี้' ถ้า ทูต นั้น ไป หา ภิกษุ นั้น กล่าว ว่า 'มูล ค่า จีวร นี้ ข้าพเจ้า ได้นำ มา เฉพาะ ท่าน

ผู้มี อายุ แล้ว ขอ ท่าน ผู้มี อายุ รับ มูล ค่า จีวร เถิด' ภิกษุ นั้น ควร จะ กล่าว แก่ ทูต นั้น ว่า 'เรา รับ มูล ค่า จีวร ไม่ ได้ รับ ได้ แต่ จีวร ซึ่ง เปน ของ ควร โดย กาล อัน ควร' ถ้า ทูต นั้น ถาม หา เวยยาวัจจกร ภิกษุ ผู้ต้อง การ จีวร พึง แสดง คน รักษา อาราม หรือ อุบาสก เปน เวยยา วัจจกร ว่า 'ผู้ นั้น เปน เวยยาวัจจกร ของ ภิกษุ ทั้งหลาย' ถ้า ทูต นั้น นัด หมาย กับ เวยยา วัจจกร นั้น แล้ว มา บอก แก่ ภิกษุ นั้น ว่า 'เวยยาวัจจกร ที่ ท่าน ผู้ มี อายุ ได้ แสดง นั้น ข้าพเจ้า ได้ นัด หมาย กับ เขา แล้ว ท่าน ผู้ มี อายุ จง ไป หา เขา ๆ จะ ถวาย จีวร แก่ ท่าน ผู้ มี อายุ โดย กาล อัน ควร' ภิกษุ ผู้ต้อง การ จีวร พึง ไป หา เวยยาวัจจกร ทวง ๓ ครั้ง เปน อย่าง ยิ่ง ว่า 'เรา ต้อง การ จีวร' ทวง ๓ ครั้ง ได้ จีวร นั้น มา เปน การ ดี ถ้า ไม่ ได้ มา พึง ไป ยืน นิ่ง เฉพาะ ๖ ครั้ง เปน อย่าง ยิ่ง ถ้า ไป ยืน นิ่ง เฉพาะ ๖

ครั้ง ได้ จีวร นั้น มา เปน การ ดี ถ้า ไม่ ได้ มา เธอ ขึ้น พยายาม ให้ ยิ่ง กว่า นั้น ได้ จีวร มา จีวร นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ ถ้า ไม่ ได้ มา เธอ พึง ไป เอง หรือ ส่ง ทูต ไป ใน ที่ เขา ให้ นำ มูล ค่า จีวร มา ว่า 'มูล ค่า จีวร ที่ ท่าน ทั้งหลาย อุทิศ ต่อ ภิกษุ ใด ส่ง ไป ไม่ สำเร็จ ประโยชน์ แก่ ภิกษุ นั้น สัก หน่อย ท่าน ทั้งหลาย จง ทวง ถาม ของ ๆ ตน อย่า ให้ ของ ๆ ตน ฉิบหาย เสีย เลย' อัน นี้ เปน ปฏิบัติ ชอบ ยิ่ง ใน มูล ค่า จีวร ที่ เขา ส่ง ไป แล้ว นั้น" ฉนี้

จบ จีวร วรรค ที่ ๑ เท่า นี้

โกสิยสิกขาบท ที่ ๑

สมย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ อัคคาพะวะเจดีย์ ใกล้ เมือง อาพะวี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไป หา ช่าง ไหม กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย ต้ม ตัว ไหม เปน อัน มาก จง ให้ เรา ทั้งหลาย บ้าง เรา ทั้งหลาย อยาก ได้ ทำ สันถัต เจือ ไหม (เปน ชื่อ เครื่อง ลาด อย่าง หนึ่ง ที่ เขา ลาด เส้น ไหม หรือ ขน เจียม ซ้อน กัน ที่ พื้น อัน เสมอ แล้ว เท น้ำ เข้า เปน ต้น ลง ทำ เรียก ว่า หล่อ) ช่าง ไหม เหล่า นั้น ก็ ติเตียน ว่า ไฉน เหล่า พระ สมณ ศักยบุตติย์ จึ่ง มา ว่า แก่ เรา ทั้งหลาย เช่น นี้ แต่ เรา ทั้งหลาย ผู้ ต้อง เบียด เบียฬ สัตว์ ตัว เล็ก ๆ เปน อัน มาก เพื่อ เลี้ยง ชีวิต ตน กับ บุตร ภรรยา ยัง ได้ ชื่อ ว่า ไม่ มีลาภ แล ได้ อัตตภาพ เปน มนุษย์ ก็ ไม่ ดี อยู่ แล้ว ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ นั้น ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ

ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ โกสิย สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ เขา ทำ สันถัต เจือ ไหม สันถัต นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สุทธกาพฬสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ กูฏาคาร ศาลา ใน ป่า มหา วัน ใกล้ เมือง เวสาลี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ให้ เขา ทำ สันถัต ด้วย ขน เจียม ดำ ล้วน มนุษย์ ทั้งหลาย เที่ยว มา วิหาร ได้ เห็น ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง แต่ มนุษย์ เหล่า นั้น ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สุทธกาพฬสิกขาบท ว่า " ภิกษุ ให้ เขา ทำ สันถัต ด้วย ขน เจี่ยม ดำ ล้วน สันถัต นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

เทวภาค สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ดำริ ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาค ตรัส ห้าม ไม่ให้ ทำ สันถัต ด้วย ขน เจียม ดำ ล้วน จึง ให้ เขา ทำ สันถัต ด้วย ขน เจียม ดำ ล้วน อย่าง นั้น แต่ เจือ ขน เจียม ขาว เข้า หน่อย หนึ่ง ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบทูล พระผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ เทวภาค สิกขาบท ว่า "ภิกษุ จะ ให้ เขา ทำ สันถัต ใหม่ พึง ถือ เอา ขน เจียม ดำ ล้วน ๒ ส่วน ขาว ส่วน ๑ แดง ส่วน ๑ ถ้า ภิกษุ ไม่ ทำ เช่น นี้ สันถัต นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ฉัพพัสสิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ทั้งหลาย ให้ เขา ทำ สันถัต ทุก ๆ ปี เธอ จึง ต้อง ขอ ขน เจียม เขา ร่ำ ไป มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน ว่า ทำ ไม พระสมณศักยบุตติย์ ทั้งหลาย ให้ เขา ทำ สันถัต ทุก ๆ ปี จน ต้อง ขอ ขน เจี่ยม เขา ร่ำ ไป สันถัต ของ พวก เรา ทำ ไว้ คราว หนึ่ง ก็ ใช้ ได้ ถึง ๕ ปี ๖ ปี พวก เด็ก ของ เรา ถ่าย อุจจาระ ปัสสาวะ รด บ้าง หนู กัด เสีย บ้าง ก็ ยัง อยู่ ได้ ถึง เท่า นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ นั้น ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ฉัพพัสสิกขาบท ว่า " ภิกษุ ให้ เขา ทำ สันถัตใหม่ ขึ้นแล้ว พึงใช้ ให้ ได้ ๖ ปี ถ้า ยัง หย่อน กว่า ๖ ปี เธอ จะ สละ

สันถัต นั้น หรือไม่ สละ ก็ ตาม ให้ เขา ทำ สันถัตใหม่ ผืน อื่น ขึ้น อีก สันถัต นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ ” ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูป หนึ่ง เปนไข้ อยู่ เมืองโกสัมพิ พวก ญาติ ของ เธอได้ ส่ง ข่าวไป ว่า ให้ เธอ มา จะได้ บำรุง ปฏิบัติ เธอ แม้ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ได้ กล่าว ว่า ให้ เธอไป เหล่า ญาติ จะได้ ปฏิบัติ เธอ กล่าวว่า พระ ผู้ มี พระภาคได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบทไว้ ว่า ภิกษุให้ เขา ทำ สันถัตใหม่ ขึ้น แล้ว พึงใช้ ให้ ได้ ๖ ปี ก็ ข้าพเจ้า เปนไข้ ไม่ สามารถ จะ นำ สันถัตไป ด้วย แล ข้าพเจ้า เว้น สันถัต เสีย แล้ว ก็ไม่ ผาสุก ข้าพเจ้า ไป หาได้ ไม่ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กราบทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ สมมติ สันถัต

แก่ภิกษุใช้ ด้วย ญัตติทุติย กรรมวาจา แล้ว ทรง บัญญัติ ฉัพพัสสสิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ให้ เขา ทำ สันถัต ใหม่ ขึ้น แล้ว พึง ใช้ ให้ ได้ ๖ ปี ถ้า ยังหย่อน กว่า ๖ ปี เธอ จะ สละ สันถัต นั้น หรือ ไม่ สละ ก็ ตาม ให้ เขา ทำ สันถัต ใหม่ ผืน อื่น ขึ้น อีก เว้น ไว้ แต่ ภิกษุ ได้ สมมติ สันถัต นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

นิสีทนสันถต สิกขาบทที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดีใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ได้ ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ว่า เรา ปรารถนา จะ เร้น หลีก อยู่ แต่ ผู้เดียว ตลอด ไตรมาศ ใคร ๆ อย่า พึง เข้าไป หาเรา นอกจาก ภิกษุ หนึ่ง ผู้จะ นำบิณฑบาต เข้าไปให้ ภิกษุ ทั้งหลาย รับ พุทธา ณัตติก พจน์ แล้ว ตั้ง กติกาสัญญา กัน ว่า พระ ผู้ มี พระภาคเจ้า มี พระ พุทธประสงค์ จะเร้น หลีก อยู่ แต่ พระองค์ เดียว ตลอดไตรมาศ ใคร ๆ อย่า เข้าไป เฝ้า นอก จาก ภิกษุ หนึ่ง ผู้จะ นำ บิณฑบาต เข้าไป ถวาย ถ้า ผู้ ใด เข้าไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ต้องให้ผู้นั้น แสดง อาบัติ ปาจิตตีย์ ครั้ง นั้น พระ อุปเสน ผู้เปน วังคันตบุตร กับ บริษัท มา เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค ถวาย อภิวาท นั่ง อยู่

ใน ที่ ควร พระองค์ ตรัส ปฏิสันถาร แล้ว ตรัส ถาม ภิกษุ หนึ่ง ผู้ เปน สัทธิวิหาริก ของ พระ อุปเสน ผู้ นั่ง อยู่ ใกล้ พระองค์ ว่า ผ้า บังสุกุล ทั้งหลาย ท่าน พอ ใจ ใช้ เอง หรือ ภิกษุ นั้น กราบทูล ว่า ข้า พระองค์ ไม่ ได้ พอ ใจ ใช้ เอง พระ อุปัชฌาย์ ของ ข้า พระองค์ ใช้ ผ้า บังสุกุล เปน วัตร ข้าพระองค์ จึง ต้อง ใช้ ตาม ท่าน บ้าง พระองค์ จึง ตรัส ถาม พระ อุปเสน ว่า บริษัท ของ ท่าน น่า เลื่อมใส ท่าน แนะนำ สั่งสอน บริษัท อย่างไร พระ อุปเสน กราบทูล ว่า ข้าพระองค์ ว่า แก่ ผู้มา ขอ อุป สมบท แก่ ข้าพระองค์ ดังนี้ ว่า เรา ถือ การ อยู่ ใน ป่า เปน วัตร ถือ การ เที่ยว บิณฑบาต เปน วัตร แล ใช้ ผ้า บังสุกุล เปน วัตร ถ้า ท่าน จะ ถือได้ เช่น นี้ เรา จะ ให้ ท่าน อุปสมบท ถ้า ผู้นั้น รับ คำ ข้าพระองค์ ว่า จะ ถือ ได้ ข้า พระองค์ จึงให้ เขา อุปสมบท ถ้า ผู้นั้นไม่ รับ

คำ ข้า พระองค์ ๆ ก็ ไม่ให้ เขา อุปสมบท กับ ข้า พระองค์ ได้ ปฏิบัติ ใน ผู้ มา ขอ นิสสัยกะ ข้าพระองค์ เหมือน เช่น นั้น ข้า พระองค์ แนะนำ สั่ง สอน บริษัท อย่าง นี้ พระ ผู้ มี พระภาค ก็ ตรัส สรเสริญ แล้ว ตรัส ถาม ว่า ท่าน รู้ กติกา ของ พระสงฆ์ ใน เมือง สาวัตถี หรือ ไม่ ครั้น พระ อุปเสน กราบ ทูล ว่า ไม่ ทราบ พระองค์ จึง ทรง เล่า เรื่อง กติกา ที่ พระสงฆ์ ตั้ง ไว้ นั้น ทุก ประการ พระ อุปเสน จึ่ง กราบ ทูล ว่า พระสงฆ์ ใน เมือง สาวัตถี จัก ถือ อย่างไร ตาม กติกา ของ ตน ก็ ชั่ง ส่วน ข้า พระองค์ จัก ไม่ แต่ง ตั้ง สิกขาบท ที่ พระองค์ไม่ ได้ ทรง บัญญัติ จัก ไม่ ตัด สิกขาบท ที่ ทรง บัญญัติ ไว้ แล้ว จัก สะมา ทาน ประพฤติ แต่ ใน สิกขาบท ทั้ง หลาย ที่ ทรง บัญญัติ ไว้ แล้ว อย่าง ไร พระองค์ ก็ ตรัส สรเสริญ อำนวย ตาม แล้ว ทรง อนุญาต ว่า เรา อนุญาต ให้ เหล่า ภิกษุ ที่ ถือ การ อยู่ ใน

ป่า เที่ยว บิณ ฑบาต และ ใช้ ผ้า บัง สุกุล เปน วัตร มา หา เรา ตาม สบาย ฝ่าย ภิกษุ เปน อัน มาก ยืน คอย อยู่ ที่ ภาย นอก ซุ้ม ประตู ด้วย คิด ว่า จะ ให้ พระ อุปเสน แสดง อาบัติ ปาจิตติย์ พระ อุปเสน กับ บริษัท ถวาย อภิ วาท พระ ผู้ มี พระภาค ทูล ลา กลับ ไป ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ถาม พระ อุปเสน ว่า ท่าน รู้ กติกา ของ พระสงฆ์ ใน เมือง สาวัตถี หรือ ไม่ พระอุปเสน จึง ว่า แม้ พระ ผู้ มี พระภาค ก็ได้ ตรัสถาม ข้าพเจ้า อย่างนี้ เหมือนกัน ข้าพเจ้า ก็ ได้ กราบ ทูล ว่า หา ทราบ ไม่ พระองค์ ได้ ทรงเล่า เรื่อง กติกา ที่ พระสงฆ์ ตั้ง ไว้ ให้ ข้าพเจ้า ฟัง แล้ว พระ เถระ จึ่ง เล่า ความ ทั้งปวง ที่ ตน ได้ กราบ ทูล ต่อ ไป จน พระองค์ ทรง อนุญาต ให้ เหล่า ภิกษุ ผู้ สะมา ทาน ธุดงค์ ทั้ง ๓ นั้น ได้ มา เฝ้า พระองค์ ตาม สบาย ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ว่า พระอุปเสน ได้ กล่าว ถูก ต้อง ทุก ประการ ฝ่าย ภิกษุ

ทั้งหลาย ได้ สดับ ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง อนุญาต ให้ เหล่า ภิกษุ ผู้ สะมาทาน ธุดงค์ วัตร ทั้ง ๓ นั้นเข้าเฝ้าพระ องค์ ตาม สบาย ภิกษุ เหล่า นั้น มุ่ง หมาย จะ เห็น พระ ผู้ มี พระภาค จึง ละ ทิ้ง สันถัต ทั้งหลาย เสีย สะมา ทาน อารัญญะกะธุดงค์ บิณฑะปาติกะธุดงค์ แล บังสุกุลิกะธุดงค์ ครั้ง นั้น พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า เสด็จ ประพาศ ไป ตาม เสนาสนะ กับ ภิกษุ มาก ด้วย กัน ได้ ทอด พระเนตร เห็น สันถัต ที่ ภิกษุ เหล่า นั้น ละ ทิ้ง ไว้ ใน ที่ นั้น ๆ พระองค์ ตรัส ถาม ทรง ทราบ ความ แล้ว ทรง บัญญัติ นิสีทนสันถต สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เมื่อ จะ ให้ เขา ทำ สันถัต สำหรับ รอง นั่ง พึง ถือ เอา สันถัต เก่า โดย รอบ คืบ พระสุคต หนึ่ง เพื่อ ทำ ให้ เสีย สี ถ้า ภิกษุไม่ ถือ เอา สันถัต เก่าโดย รอบ คืบ พระสุคต หนึ่ง ให้ เขา ทำ สันถัต สำหรับ รอง นั่ง ใหม่ นิสีทน สันถัต นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้ (คิด ตาม คืบ ช่าง ไม้เปน ๑ คืบ ๔ นิ้ว กับ ๒ อนุกะเบียด)

เอฬกโลม สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ รูป หนึ่ง เมื่อ ไป เมือง สาวัตถี ในโกสล ชนบท มี คน ถวาย ขน เจียม ตาม ระหว่าง หน ทาง ภิกษุ นั้นได้ ห่อ ขนเจียม เหล่านั้น ด้วย ผ้า อุตตราสงค์ แล้ว เดิรไป มนุษย์ ทั้งหลายได้ เห็น ภิกษุ นั้น จึง ล้อ ว่า ขน เจียม ท่านได้ ซื้อ มา เท่าไร ท่าน จะ ขายได้ กำไร เท่าไร ภิกษุ นั้น ถูก เหล่า มนุษย์ ล้อ ก็เปน ผู้ เก้อ ขวยเขิน ครั้น ถึง เมือง สาวัตถี ก็ ยื่นโยน ขน เจียม เหล่า นั้น ลง ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ถาม ว่า ทำไม ท่าน จึงโยน เสีย เล่า ภิกษุ นั้น ก็ บอก ว่า เรา ถูกเหล่า มนุษย์ ล้อ เพราะ ขนเจียม เหล่า นี้ ภิกษุ เหล่า นั้น ถาม ว่า ท่านได้ นำ มา ไกล ก็ มาก น้อย ครั้น ภิกษุ นั้น ตอบ ว่า ไกล ๓ โยชน์ กว่า

ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ เอพก โลม สิกขาบท ว่า "เมื่อ ภิกษุ เดิน ทางไกล ขน เจียม เกิด ขึ้น ภิกษุ ต้อง ประสงค์ ก็ พึง รับ เมื่อไม่ มีใคร นำไปให้ พึง นำไป ด้วย มือ ตน เพียง ๓ โยชน์ เปน อย่าง ยิ่ง ถึง เมื่อไม่ มีใคร นำไปให้ ถ้า เธอ นำไป เอง ยิ่ง กว่า นั้น ขน เจียม เหล่า นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

เอฬกโลมโธวาปน สิกขาบทที่ ๗

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณะ นิโครธารามใกล้เมืองกบิลพัสดุ์ ภิกษุฉัพพัคคีย์ใช้นางภิกษุนีทั้งหลายให้ซักย้อมแลสางขนเจียม นางภิกษุนีทั้งหลายถูกทำกิจเช่นนั้นจึงต้องทิ้งอุทเทศ ปริปุจฉา แล อธิศีล อธิจิตต์ อธิปัญญา ฝ่ายนางมหาปชาบดีโคตมีเถรีไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายอภิวาทยืนอยู่ในที่ควร พระองค์ตรัสถามว่า นางภิกษุนีทั้งหลายเปนผู้ไม่ประมาท มีความเพียรกล้าอยู่ละหรือ นางมหาปชาบดีโคตมีทูลว่า ความไม่ประมาทของนางภิกษุนีทั้งหลายจักมีมาแต่ไหน พระผู้เปนเจ้าฉัพพัคคีย์ใช้นางภิกษุนีทั้งหลาย ให้ซักย้อมแลสางขนเจียมอยู่ นางภิกษุนีทั้งหลายถูกทำกิจเช่นนั้นจึงต้องทิ้งอุทเทศ ปริปุจฉา แล อธิศีล อธิจิตต์

อธิบัญญา พระองค์ ทรง แสดง ธรรมีกถา พอ เปน ที่ รื่น เริง แก่ นาง มหาปชาบดี โคตมี แล้ว ครั้น นาง ทูล ลา ไปแล้ว จึงทรง บัญญัติเอพกโลมโธวาปน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ใช้ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ ให้ ซัก ย้อม หรือ สาง ขน เจียม ขน เจียม เหล่า นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

รูปิยสิกขาบทที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาป สถานใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระอุปนนท์ เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล แล ไป ฉัน เปน นิตย์ที่ ตระกูล หนึ่ง สิ่ง ใด จะ เปน ของ ควร เคี้ยว ก็ ดี เปน ของ ควร บริโภค ก็ ดี เกิด ขึ้น ใน ตระกูล นั้น เขาได้ แบ่ง ส่วน ไว้ ถวาย พระอุปนนท์ เสมอ เย็น วัน หนึ่ง เนื้อ มี ขึ้น ใน ตระกูล นั้น เขาได้ แบ่งไว้ ถวาย พระอุปนนท์ ทารก ใน ตระกูล นั้น ตื่น แต่ เช้า มืด ร้องไห้ อยาก จะ บริโภค เนื้อ สามี จึง สั่ง ภรรยา ให้ เนื้อ นั้น แก่ ทารก แล้ว จะ จัด หา ของ อื่น ถวาย พระอุปนนท์ เวลาเช้า พระอุปนนท์ ไป ตระกูล นั้น นั่ง บน อาสนะที่เขาแต่ง ตั้งไว้ บุรุษ นั้น จึง เล่า ความ หลัง แก่ พระอุปนนท์ แล้ว กล่าว ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า จะ ให้ ข้าพเจ้า หา อะไร

มา ถวาย ด้วย กหาปณะ หนึ่ง พระอุปนนท์ จึง ว่า ถ้า กหาปณะ นั้น ท่าน สละ ให้ เรา แล้ว ท่าน จง ให้ กหาปณะ นั้น แก่ เรา ที่ เดียว ก็ ได้ บุรุษ นั้น จึง ถวาย กหาปณะ นั้น แก่ พระอุปนนท์ แล้ว ติเตียน ว่า พระ สมณศักยบุตติย์ เหล่า นี้ รับ รูบีย เหมือน เรา ทั้งหลาย ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ติเตียน นั้น ก็ พา กัน ติเตียน พระอุปนนท์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ รูบียสิกขาบท ว่า "ภิกษุ รับ ทอง แล เงิน เอง หรือ ให้ เขา รับ เพื่อ ตน หรือ ยินดี ทอง แล เงิน ที่ เขา เก็บ ไว้ เพื่อ ตน ทอง แล เงิน นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

รูปิยสังโวหาร สิกขาบทที่ ๙

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า เสด็จประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤบดี ใกล้เมืองสาวัตถี ภิกษุฉัพพัคคีย์ ถึงพร้อมรูปิยสังโวหาร (คือความ ซื้อ หา กัปปิยภัณฑ์ ด้วย รูปิย อันเปน อกัปปิยภัณฑ์) มีประการ ต่าง ๆ มนุษย์ทั้งหลาย ติเตียน ว่า ทำไม พระ สมณ ศักยบุตติย์ จึง ซื้อ หา แลก เปลี่ยน ด้วย ทอง แล เงิน มีประการ ต่าง ๆ เหมือน คฤหัสถ์ จน ความ นั้น รู้ ถึง ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน เหล่า ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ รูปิยสังโวหาร สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ถึง พร้อม รูปิยสังโวหาร มีประการ ต่าง ๆ ของ นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

กยวิกกยสิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถ บิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระอุปนนท์ เปน ผู้ฉลาด เข้าใจ ทำ จีวร กรรม เธอ ทำ ผ้า สังฆาฏิ ด้วย ผ้า เก่า ๆ ย้อม ตก แต่ง ดี แล้ว ใช้ ห่ม มี ปริพพาชก ผู้ หนึ่ง ห่ม ผ้า มี ราคา มาก มา หา พระอุปนนท์ กล่าว ทัก ว่า ผ้า สังฆาฏิ ของ ท่าน งาม ท่าน แลก กัน กับ ผ้า ของ ข้าพเจ้า เถิด พระ อุปนนท์ ว่า ท่าน ดู เสีย ให้ ดี ก่อน ต่าง ตก ลง แลก กัน ปริพพาชก นั้น จึง ห่ม ผ้า สังฆาฏิ นั้น ไปอารามตน ปริพพา ชก ทั้งหลาย จึง ถาม ว่า ผ้า สังฆาฏิ ของ ท่าน นี้ งาม นัก ท่านได้ มา แต่ไหน ปริพพาชก นั้น ว่า แลก กัน มา กับ ผ้า ของ เรา ปริพพาชก ทั้งหลาย จึง ว่า ผ้า สังฆาฏิ นี้ จะ อยู่ ได้ สัก กี่ วัน ผ้า ของ ท่าน ดี กว่า เปน

ไหน ๆ ปริพพาชก นั้น ก็ เห็น จริง ด้วย จึง กลับไป หา พระอุปนนท์ ขอ แลก ผ้า สังฆาฏิ นั้น กับ ผ้า ของ ตน คืน พระอุปนนท์ จึง ว่า เราได้ ว่า แก่ ท่าน แล้ว ว่า ให้ ดู เสีย ก่อนไม่ใช่ หรือ เพราะฉนั้น เราไม่ ยอม ให้ ปริพพาชก นั้น ก็ ติเตียน ว่า ถึง คฤหัสถ์ ก็ ต้อง ให้ แก่ คฤหัสถ์ ผู้มี ความ เดือดร้อน นี่ บรรพชิต ทำไม จึงไม่ ให้ แก่ บรรพชิต ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน พระ อุปนนท์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กยวิกกย สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ถึง พร้อม การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ด้วย กัปปิยภัณฑ์ มี ประการ ต่าง ๆ กัปปิยภัณฑ์ นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

จบ โกสิยวรรค ที่ ๒ เท่า นี้

ปัตตสิกขาบทที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ สะสม บาตรไว้ เปน อัน มาก มนุษย์ ทั้งหลาย เที่ยว มา วิหารได้ เห็น ก็ พา กัน ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณ ศักยบุตติย์ ทั้งหลาย สะสม บาตรไว้ เปน อัน มาก จัก ขาย บาตร หรือ ตั้ง ร้าน ขาย ภาชนะดิน ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า พระ องค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ปัตตสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ใช้ อติเรก บาตร (บาตร เกิน คือ บาตร ที่ ไม่ได้ วิกัป อธิฏฐาน) อติเรก บาตร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัน นั้น พระอานนท์ มี อติเรก บาตร พระเถระ ปรารถนา จะ ถวาย พระ สาริบุตร แต่ พระ สาริบุตร อยู่ เมือง สาเกต พระเถระ จึง ปริวิตก ว่า พระ ผู้ มี พระ ภาค ไม่ให้ ภิกษุ เก็บ อติเรก บาตร ไว้ ก็ เรา มี อติเรก บาตร เรา ปรารถนา จะ ถวาย พระ สาริบุตร ๆ ก็ อยู่ เสีย เมือง สาเกต เรา จะ ปฏิบัติ อย่างไร หนอ จึง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค ครั้น พระองค์ ทรง ทราบ ว่า อิก ๙ วัน หรือ ๑๐ วัน พระสาริบุตร จะ กลับ มา จึง ทรง บัญญัติ บัตตสิกขาบท อิก ครั้งหนึ่งว่า "ภิกษุ พึงใช้ อติเรก บาตร เพียง ๑๐ วัน เปน อย่างยิ่ง เมื่อ เธอ ให้ล่วง ๑๐ วันไป อติเรก บาตร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อุนปัญจพันธนสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ นิโครธาราม ใกล้ เมือง กะบิลพัสถุ์ ใน สักกะ ชนบท ช่าง หม้อ ผู้หนึ่ง ถวาย ปวารณา แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า พระ ผู้เปน เจ้า ทั้งหลาย จะ ต้อง การ บาตร ข้าพเจ้า จะ ถวาย ภิกษุ ทั้งหลาย ไม่ รู้จัก ประมาณ ขอ บาตร เขา เปน อัน มาก บาตร เล็ก มี อยู่ แล้ว ก็ ขอ บาตร ใหญ่ ๆ มี อยู่ แล้ว ก็ ขอ บาตร เล็ก ช่าง หม้อ นั้น ทำ บาตร ถวาย เปน อัน มาก ก็ไม่ สามารถ จะ ทำ ภาชนะ อื่น ขาย ไม่ เปน อัน หา เลี้ยง ชีวิตร ทั้ง บุตร ภรรยา ก็ ลำบาก มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น จน ความ นั้น ทราบ ถึง พระ ผู้มี พระภาค จึง ตรัส ห้าม ว่า ภิกษุ อย่า ขอ บาตร เขา ถ้า ขอ ต้อง อาบัติ ทุกกฏ

สมัย นั้น บาตร ของ ภิกษุ รูป หนึ่ง แตก เธอ มี

ความ รังเกียจ เพราะ พุทธ บัญญัติ นั้น จึงไม่ ขอ เขา เที่ยว บิณฑบาต ด้วย มือ ทั้ง ๒ มนุษย์ ทั้งหลายได้ เห็น ก็ ติเตียน ว่า ประพฤติ เหมือน เดียรถีย์ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำ นั้น จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา อนุญาต ให้ ภิกษุ ผู้ มี บาตร หาย เสีย หรือ แตก ทำลาย เสีย ขอ บาตร เขาได้

สมัย นั้น ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รู้ ข้อ พุทธา นุญาต นั้น แล้ว ครั้น บาตร แตก ทะลุ หรือ เปน รอย สัก เล็ก น้อย เธอ หา รู้จัก ประมาณไม่ ขอบาตรเขาเปนอันมาก มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เหมือน ครั้ง ก่อน จน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ จึง ทรง บัญญัติ อนุบัญญพันธน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ มี บาตร มี ที่ ผูก ยัง หย่อน กว่า ๕ แห่ง ขอ บาตร อื่น ใหม่ บาตร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ บาตร นั้น เธอ พึง สละ ใน ภิกษุ บริษัท

บาตร ใด เปน ใบ ที่ สุด แห่ง ภิกษุ บริษัท นั้น บาตร นั้น อัน ภิกษุ ผู้ ได้ สมมติ ให้ รับ บาตร เปลี่ยน พึง ให้ แก่ เธอ กำชับ ว่า 'บาตร นี้ พึง ใช้ จน แตก ทำลาย เถิด' อัน นี้ เปน ปฏิบัติ ชอบ ยิ่ง ใน การ สละ บาตร นั้น" ฉนี้ (บาตร ใน สิกขาบท นี้ ประสงค์ บาตร ดิน อย่าง เดียว ซึ่ง ว่า มี ที่ ผูก ยัง หย่อน กว่า ๕ แห่ง คือ ยัง มี รอย แตก ร้าว ยาว ไม่ ถึง ๑๐ นิ้ว รอย แตก ร้าว ยาว ๒ นิ้ว เรียก ว่า มี ที่ ผูก แห่ง ๑ รอย แตก ร้าว ยาว ๑๐ นิ้ว จึง ว่า มี ที่ ผูก ๕ แห่ง)

เภสัชชสิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ บีลินทะวัจฉะ ผู้ มี อายุ ให้ ชำระ เงื้อม ที่ เมือง ราชคฤห์ อยาก จะ ทำ ที่ เร้น พระเจ้า พิมพิสาร ได้ เสด็จ ไป นมัสการ ประทับ ณะ ที่ ควร แล้ว ตรัส ถาม ทรง ทราบ ความ ว่า พระ เถระ จะ ให้ ทำ ที่ เร้น จึง ตรัส ถาม ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า จะ ต้อง การ คน รักษา อาราม บ้าง หรือ พระ เถระ ถวาย พระ พร ทูล ว่า คน รักษา อาราม พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ยัง ไม่ ได้ ทรง อนุญาต จึง ตรัส ว่า ถ้า อย่างนั้น พระ ผู้ เปนเจ้า จง ทูลถาม พระผู้ มี พระภาคแล้ว บอก ให้ ข้าพเจ้า ทราบ พระ เถระ รับ แล้ว จึง แสดง ธรรมี กถา พอ เปน ที่ รื่น เริง พระเจ้า พิมพิสาร เสด็จ กลับ พระ เถระ จึง ส่ง ข่าว ไป กราบ ทูล พระผู้ มี พระภาค เจ้า ตาม

กระแส พระ ราช ประสงค์ พระเจ้า พิมพิสาร นั้น พระ ผู้ มี่ พระภาคเจ้า ก็ ทรง อนุญาต วาระ ที่ ๒ พระเจ้า พิมพิสาร เสด็จไป นมัสการ พระ บีลินทะวัจฉะ ตรัส ถาม ทรง ทราบ ว่า คน รักษา อาราม พระ ผู้ มี่ พระภาค ทรง อนุญาต แล้ว จึ่ง ตรัส ว่า ถ้า อย่าง นั้น ข้าพเจ้า ถวาย คน รักษา อารามแก่พระผู้เปนเจ้าคนหนึ่ง พระองค์ ทรงรับปฏิญาณ ถวาย คน รักษา อาราม แก่ พระ บีลินทะ วัจฉะ แล้ว ทรง ลืม เสีย ต่อ นาน มา กลับ ทรง ระลึกได้ ตรัส ถามมหาอมาตย์ ซึ่ง ทรง ตั้งไว้ ให้ สำเร็จ ราชกิจ ทั้งปวง ว่า เรา รับ ปฏิ ญาณ ถวาย คน รักษา อาราม แก่ พระ ผู้เปน เจ้า บีลินทะวัจ ฉะ ได้ ถวาย แล้ว หรือ มหา อมาตย์ นั้น ทูล ว่า ยังไม่ได้ พระ ราชทาน จึ่ง ตรัส ถาม ว่า ตั้ง แต่ เราได้ ปฏิญาณ จน ถึง วัน นี้ นาน เท่าไร มหา อมาตย์ นั้น ตรวจ นับ แล้วทูล ว่า ๕๐๐ วัน จึ่ง ตรัส สั่งให้ พระราชทาน คน รักษา อาราม

๕๐๐ คน แก่ พระ ปิลินทะวัจฉะ บ้าน คน รักษา อาราม เหล่า นั้น ตั้ง อยู่ แผนก หนึ่ง ชน ทั้งหลาย เรียก บ้าน นั้น ว่า อารามิกะคาม บ้าง ปิลินทะวัจฉะคาม บ้าง พระ ปิลินทะ วัจฉะ เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระ กูล ใน บ้าน นั้น เวลา เช้า เข้าไป บิณฑบาต ที่ บ้าน นั้น ครั้งนั้น ใน บ้านนั้น มี มหรศพ เหล่า เด็ก ๆ ประดับ กาย ด้วย เครื่อง ประดับ และ ระเบียบ ดอกไม้ เล่น มหรศพ พระ ปิลินทะวัจฉะ ไป เที่ยว บิณฑบาต ถึง ตระกูล คน รักษา อาราม นั่ง ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้งไว้ ธิดา ของ ภรรยา คน รักษา อาราม เห็น เด็ก เหล่า อื่น ประดับ กาย เช่น นั้น ก็ ร้องไห้ ขอ ระเบียบ ดอกไม้ เครื่อง ประดับ มารดา พระ เถระ ได้ ถาม ทราบ ความ ว่า ร้องไห้ เพราะ อยากได้ ระเบียบ ดอกไม้ เครื่อง ประดับ จึ่ง หยิบ เสวียน หญ้า อัน หนึ่ง ส่งให้ มารดา ของ นางทาริกา นั้น ให้ สรวม ศีร์ษะ นาง

ทาริกา นั้น นาง จึง รับมา สรวม ศีร์ษะ ให้ ธิดาตน เสวียน หญ้า นั้น ก็ เปน ระเบียบ ดอกไม้ ทอง งาม นัก ระเบียบ เช่น นั้น แม้ ใน พระ ราชวัง ก็ มิได้ มี มนุษย์ ทั้งหลาย จึ่ง กราบ ทูล พระเจ้า พิมพิสาร ว่า ระเบียบ ดอกไม้ ทอง ใน เรือน ตระกูล โน้น งาม นัก ระเบียบ เช่น นั้น แม้ ใน พระราชวัง ก็ ไม่ มี คน ยาก จน นั้น จะ ได้ มา แต่ ไหน คงได้ มา ด้วย โจรกรรม แน่ แล้ว พระเจ้า พิมพิสาร จึ่ง รับ สั่งให้ จับ ตระกูล นั้น มา จำไว้ วาระ ที่ ๒ พระ ปีลินทะวัจฉะ ไป บิณฑบาต ตระกูล นั้น ได้ ถาม เขา ทราบ ความ ว่า ตระกูล นั้น ถูก จำ เพราะ เหตุ ระเบียบ ดอกไม้ ทอง จึ่งไป เฝ้า พระเจ้า พิมพิสาร นั่ง ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้ง ไว้ ครั้น พระ เจ้า พิมพิสาร เสด็จ มา ถวาย นมัสการ ประทับ ณะ ที่ ควร จึ่ง ถวาย พระ พร ทูล ถาม ว่า พระองค์ ให้ จำ

ตระกูลคนรักษา อารามนั้น เพราะเหตุไร ครั้นตรัสว่า เพราะเหตุ ระเบียบ ดอกไม้ทองใน เรือน มัน งาม นัก ระเบียบเช่นนั้น แม้ ใน พระราชวัง ข้าพเจ้าก็ไม่ มี พระเถระ จึงอธิฐฐาน ปราสาท พระเจ้า พิมพิสาร ให้ เปน ทอง ปราสาท นั้นก็ เปน ทองไป ทั้ง สิ้น พระ เจ้า พิมพิสาร ก็ ทรง ทราบ ว่าอิทธานุภาพ ของ พระเถระ จึง ตรัส สั่งให้ ปล่อย ตระกูลนั้น พ้น พระ ราช อาชญา มนุษย์ ทั้งหลาย รู้ว่า พระปีลินทะวัจฉะ แสดงอิทธิ ปาฏิหาริย์ ใน บริษัท พร้อมด้วย พระ มหากระษัตริย์ ก็ มีจิตต์ยินดี เลื่อมใส นำเภสัช ๕ สิ่ง คือ เนยใส เนยข้น น้ำมัน (คือน้ำมันเกิดแต่อปรัณณชาติ แลแปลวสัตว์) กับ น้ำผึ้ง น้ำอ้อยไป ถวาย พระเถระ ๆ จึง สละ ให้เภสัช เหล่า นั้น แก่ ภิกษุ บริษัท ศิษย์ ของ ตน ภิกษุ บริษัทเหล่านั้น เปนผู้มักมาก เก็บ เภสัช ที่ได้ แล้ว ๆ ใน ภาชนะบ้าง หม้อ บ้าง ห่อใน ผ้า กรอง น้ำ แล ถุง บ้าง แขวนไว้

ตาม น่า ต่าง เภสัช เหล่า นั้น ก็ เยิ่ม ซึม ประทุษฐร้าย เสนาสนะ หมู่ หนู ก็ เกลื่อน กล่น ประทุษฐร้าย วิหาร มนุษย์ ทั้งหลาย เที่ยว มา วิหาร ได้ เห็น ก็ ติเตียน ว่า พระ สมณ ศักยบุตติย์ เหล่า นี้ มี เรือนคลัง ภาย ใน ดัง พระเจ้า พิมพิสาร ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ครหา นั้น ก็ พากัน ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ เภสัช สิกขาบท ว่า " ภิกษุ รับ ประเคน เภสัช ๕ สิ่ง คือ สัปปี นวนิต แล น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย อัน ควร ลิ้ม แห่ง ภิกษุไข้ ทั้งหลาย สะสมไว้ ฉันได้ เพียง ๗ วัน เปน อย่าง ยิ่ง เมื่อ เธอ ให้ ล่วง ๗ วันไป เภสัช เหล่า นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ " ฉนี้

วัสสิกสาฎิกา สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จพระ ผู้มีพระภาคพุทธเจ้า เสด็จ ประทับอยู่ ณะ เชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ได้ ทรง อนุญาต ผ้า วัสสิกสาฎิกา (คือ ผ้า นุ่ง อาบ น้ำฝน) แล้ว ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ทราบ ข้อ พุทธา นุญาต นั้น แล้ว จึง แสวง หา ผ้า วัสสิกสาฎิกา เสีย ก่อน บ้าง ทำ แล้ว นุ่ง เสีย ก่อน บ้าง ครั้น ผ้า วัสสิกสาฎิกา เก่า คร่ำคร่า ก็ เปลือย กาย อาบน้ำ ฝน ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ วัสสิกสาฎิกา สิก ขาบท ว่า " ภิกษุ พึง กำหนด รู้ว่า 'ท้าย คิมหฤดูยัง เหลือ อยู่ เดือน หนึ่ง' จึง แสวงหา ผ้าวัสสิกสาฎิกา แลพึง กำหนด รู้ว่า 'ท้าย คิมหฤดูยังเหลืออยู่กึ่งเดือน' จึง ทำ นุ่ง ถ้า ภิกษุ รู้ว่า ยังไม่ ถึง กำหนด นั้น แสวง หา ผ้า วัสสิก

สาฎิกาหรือ ทำนุ่ง ผ้า วัสสิกสาฎิกานั้นเปนนิสสัคคิยํ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติยํ" ฉนี้ (ตั้งแต่ แรมค่ำ ๑ เดือน ๗ จน ถึง วันเพ็ญ เดือน ๘ ชื่อ ว่า ท้าย คิมหฤดู เหลือ อยู่ เดือน หนึ่ง ตั้ง แต่ ขึ้น ค่ำ ๑ เดือน ๘ จน วันเพ็ญ ชื่อ ว่า ท้าย คิมหฤดู เหลือ อยู่ กึ่ง เดือน)

จีวราจฉินทนสิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ชวน ภิกษุ ผู้ เปน สัทธิวิหาริก ของ พี่ น้องไป เที่ยว ใน ชนบท ภิกษุ นั้น ตอบ ว่าไปไม่ ได้ เพราะไม่ มี จีวร พระ อุปนนท์ จึง ว่า จงไป ด้วย กัน เรา จะ ให้ จีวร แล้ว เธอ ก็ให้ จีวร แก่ ภิกษุ นั้น ๆ ได้ ทราบ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค จะ เสด็จไปใน ชนบท เธอ อยาก จะ ตาม เสด็จไม่ อยากไป กับ พระอุปนนท์ ครั้น ถึง กำหนด จะไป พระอุปนนท์ จึง ชวน เธอ จึง ว่า จะไป ตาม เสด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พระ อุปนนท์ ก็ โกรธ พูด ว่า ท่านไม่ ไป กับ เรา ผู้ ให้ จีวร จึง ชิง เอา จีวร มา เสีย ภิกษุ ทั้ง หลาย ทราบ ความ นั้น แต่ ภิกษุ นั้น ก็ ติเตียน พระ อุปนนท์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์

จึง ทรง บัญญัติ จีวราจฉินทนสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ จีวร แก่ ภิกษุ เอง แล้ว โกรธ ชิง เอา เอง หรือ ให้ เขา ชิงเอา จีวร นั้น มา จีวร นั้น เปน นิสสัคคิย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สุตตวิญญัติติ สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาปสถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ขอ ด้าย เปน อัน มาก ใน คราว ทำ จีวร ครั้น เมื่อ จีวร เธอ ทำ แล้ว ด้าย ยัง เหลือ อยู่ มาก เธอ จึง คิด จะ ขอ อีก เอา มา ให้ ช่าง หูก ทอ จีวร ครั้นไป ขอ มา ให้ เขา ทอ จีวร ด้าย ก็ ยัง เหลือ อีก แล้ว เธอไป ขอ มา เติม ให้ เขา ทอ จีวร อีก ๒ ครั้ง มนุษย์ ทั้งหลาย ก็พากัน ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ ความ นั้น เข้า ก็ พากัน ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึงทรงบัญญัติ สุตตวิญญัตติ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ขอ ด้าย มา ให้ ช่าง หูก ทอ จีวร จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

มหาเปสการสิกฺขาบทที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี บุรุษ ผู้ หนึ่ง เมื่อ จะ ไป แรม อยู่ ที่ อื่น จึง สั่ง ภรรยา ว่า ท่าน จง กะด้าย ให้ ช่าง หูก โน้น ทอ จีวร เก็บ ไว้ เรา กลับ มา จะ ได้ ถวาย พระ ผู้ เปน เจ้า อุปนนท์ ภิกษุ ผู้ ถือ การ เที่ยว บิณฑบาต เปน วัตร รูป หนึ่ง ได้ ยิน คำ บุรุษ นั้น กล่าว จึง ไป หา พระ อุปนนท์ กล่าว ว่า ท่าน เปน ผู้ มี บุญ มาก บุรุษ ผู้ หนึ่ง ใน ที่ โน้น เมื่อ จะ ไป แรมอยู่ ที่ อื่น ได้ สั่ง ภรรยา ให้ กะด้าย ให้ ช่างหูก ทอจีวร เก็บ ไว้ เขา กลับ มา แล้ว จะ ถวาย ท่าน พระ อุปนนท์ จึง ว่า บุรุษ นั้น เปน อุปัฏฐาก ของ เรา แม้ ช่าง หูก นั้น ก็ เปน อุปัฏฐาก ของพระอุปนนท์ ๆ จึงไป หา ช่าง หูกนั้น

กล่าว ว่า จีวร ผืน นี้ เขา ให้ ท่าน ทอ เฉพาะ เรา ท่าน จง ทำ ให้ ยาว ให้ กว้าง ให้ แน่น แล ให้ ตึง ทอ ให้ ทั่ว ดี สาง กรีด ให้ ดี ช่าง หูก จึ่ง ว่า เขา กะด้าย มา ให้ ทอ เท่า นี้ ข้าพเจ้า ไม่ อาจ จะ ทำ ให้ ยาว ให้ กว้าง ให้ แน่น ได้ อาจ แต่ จะ ทำ ให้ ตึง ทอ ให้ ทั่ว ดี สาง กรีด ให้ ดี พระ อุปนนท์ จึ่ง ว่า ทำ ให้ เหมือน สั่ง เถิด ถึง ด้าย ไม่ พอ ก็ ไม่ เปนไร ช่าง หูก จึ่ง ทอ ด้าย ไม่ พอ จึ่ง ไป ขอ ด้าย หญิง นั้น อิก หญิง นั้น จึ่ง ว่า เรา กะ ไป ให้ พอ ดี แล้ว ช่าง หูก จึ่ง บอก ความ ทั้งปวง ให้ หญิง นั้น ฟัง หญิง นั้น จึ่ง ให้ ด้าย เติม ไป อิก เท่า ครั้ง ก่อน ฝ่าย พระ อุปนนท์ รู้ ว่า บุรุษ นั้น กลับ บ้าน แล้ว จึ่ง ไป หา เขา ๆ จึ่ง ให้ ภรรยา หยิบ จีวร นั้น มา จะ ถวาย พระ อุปนนท์ ภรรยา จึ่ง หยิบ จีวร นั้น มา ให้ สามี แล้ว บอก ความ นั้น ให้ ฟัง บุรุษ นั้น ก็ ถวาย จีวร นั้น แก่ พระ อุปนนท์ แล้ว ติเตียน พระ

อุปนนท์ ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ ความ นั้น ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ มหาเปสการสิกขาบท ว่า "คฤหัสถ์ ชาย หญิง ผู้ ใช่ ญาติให้ ช่าง หูก ทอ จีวร เฉพาะ ภิกษุ ถ้า ภิกษุ นั้น เขาไม่ ได้ ปวารณาไว้ ก่อน ไป หา ช่างหูก กำหนด จีวร ว่า 'จีวร ผืน นี้ เขาให้ ท่าน ทอ เฉพาะ เรา ท่าน จง ทำให้ ยาว ให้ กว้าง ให้ แน่น แลให้ ตึง ทอให้ ทั่ว ดี สาง กรีดให้ ดี แม้ไฉน เรา จะ เพิ่ม ของ สักเล็ก น้อยให้ แก่ ท่าน' ภิกษุ นั้น กล่าว ดัง นี้ แล้ว เพิ่ม ของ เล็ก น้อยให้ โดย ที่ สุด แม้ สัก ว่า บิณฑบาต จีวร นั้น เปน นิสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อัจเจกจีวรสิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี มหา อมาตย์ ผู้ หนึ่ง เมื่อ จะ ไม่ อยู่ จึง ส่ง ข่าวไป ถึง ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า เชิญท่าน ผู้เจริญ ทั้งหลาย มา ข้าพเจ้า จัก ถวาย ผ้า วัสสาวาสิกะ (คือ ผ้า จำ วัสสา) ภิกษุ ทั้งหลาย มี ความ รำคาน ว่า ผ้า วัสสาวาสิกะ พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง อนุญาต แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้อยู่ กาล ฝน แล้ว เธอ ทั้งหลาย จึงไม่ไป เพราะ เวลา นั้น ยังไม่ ออก พรรษา มหา อมาตย์ นั้น ก็ ติเตียน ว่า ไฉน ท่าน ผู้เจริญ ทั้งหลาย เรา ส่ง ข่าวไป แล้ว จึง ไม่ มา ตาม ข่าว เรา จะ ต้องไป กองทัพ จะ เป็น หรือ จะ ตาย ก็ รู้ยาก ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ยิน คำ นั้น จึง กราบทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา

ยอมให้ภิกษุ รับ อัจเจกะจีวร (ผ้ารีบ ผ้าด่วน) เก็บไว้ (คือ ผู้มีกิจ จะไป ทัพ เปน ต้น เขา จะ ถวาย ผ้า นั้น ให้ ต้อง ตาม ปรกติกาลไม่ได้ จึงรีบ ด่วน ถวาย เสีย ก่อน ปรกติกาล ผ้า นั้น เรียก อัจเจกะจีวร) ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ข้อ พุทธานุญาต นั้น แล้ว เธอ จึง รับ อัจเจกะ จีวร เก็บไว้ ให้ล่วงจีวร กาล จีวร เหล่า นั้น ห้อย อยู่ที่ สาย ระเดียง พระ อานนท์ เที่ยวไปใน เสนาสนะ ได้ เห็น เข้า จึง ถาม ทราบ ความ ว่า เปน ของ ภิกษุ ทั้งหลาย แล เธอ ทั้งหลายได้ เก็บไว้ นาน เท่าไร นั้น กล่าว ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อัจเจกจีวร สิกขาบท ว่า "อัจเจกจีวร เกิด ขึ้น แก่ ภิกษุใน กาล ยังไม่ถึง เพ็ญ เดือน ๑๑ อีก ๑๐ วัน (คือ ตั้งแต่ วัน ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๑๑) ภิกษุ สำคัญ รู้ว่า เปน อัจเจกจีวร ก็ พึง รับ ครั้น รับ แล้ว พึง เก็บไว้ ได้ จน จีวร

กาล สมัย ถ้า เธอ เก็บไว้ ให้ยิ่งไป กว่า นั้น อังเจกจีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้ (ถ้าไม่ได้ กราน กฐิน ตั้ง แต่ วัน แรม ค่ำ ๑ เดือน ๑๑ จน ถึง เพ็ญ เดือน ๑๒ เปน เดือน ๑ นี้ ก็ดี ถ้าได้ กราน กฐิน ตั้งแต่ วัน แรม ค่ำ ๑ เดือน ๑๑ จน ถึงเพ็ญ เดือน ๔ เปน ๕ เดือน นี้ ก็ดี เรียก ว่า จีวร กาล สมัย)

สาสังกสิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ทั้งหลาย ออก พรรษา แล้ว อยู่ ใน เสนาสนะ ใน ป่า เหล่า โจร ที่ เที่ยว ทำ โจร กรรม ใน ระหว่าง กัตติกมาส (คือ ข้างแรม เดือน ๑๑ ข้าง ขึ้น เดือน ๑๒) ได้ มา วุ่น วาย ด้วย คิด ว่า ภิกษุ ทั้งหลายได้ ลาภ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ ผู้ อยู่ ใน เสนาสนะ ใน ป่า เก็บ ไตร จีวร ผืน ใด ผืน หนึ่ง ไว้ ใน บ้าน ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ข้อ พุทธานุญาต นั้น แล้ว จึง เก็บไตร จีวร ผืน ใด ผืน หนึ่งไว้ ใน บ้าน อยู่ ปราศจาก จีวร นั้น กว่า ๖ ราตรี จีวร ทั้งหลาย ก็ เปน อันตราย ต่าง ๆ เธอ ทั้งหลาย ก็ มี จีวร อัน เศร้า หมอง

ภิกษุ ทั้งหลายได่ ถาม ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สำสังกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ จำพรรษา แล อยู่ ต่อ มา ถึง เพ็ญ กัตติกมาส (คือ กลาง เดือน ๑๒) แล้วใน เสนาสนะ ใน ป่า ที่ บุทคล รู้ว่า เปน ที่ รังเกียจ มี ภัยใกล้ เมื่อ หวัง ก็ พึง เก็บ ไตร จีวร ผืน ใด ผืนหนึ่งไว้ ใน ที่ บ้านได้ ถ้า เหตุ อะไร ๆ มี แก่ ภิกษุ นั้น เพื่อ จะ อยู่ ปราศจาก จีวร นั้น แต่ เธอ พึง อยู่ ปราศ จาก จีวร นั้น ได้ เพียง ๖ ราตรี เปน อย่าง ยิ่ง ถ้าเธอ อยู่ ปราศ ยิ่งไป กว่า นั้น เว้นไว้ แต่ ภิกษุ ผู้ ได้ สมมติ จีวร นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้ (ตั้ง แต่ แรม ค่ำ ๑ เดือน ๑๑ ถึง เพ็ญ เดือน ๑๒ ก็ อยู่ ปราศได้ แล้ว ตาม น่า จีวร กาล นี้ ทรง อนุญาต เปน พิเศษ เติมอิก ๖ ราตรี ใน เมื่อไม่ได้ กราน กฐิน อนึ่ง ภิกษุ ผู้ ได้ สมมติใน สิกขาบท นี้ เหมือน ใน ทุติยกฐิน สิกขาบท ใน จีวร วรรค นั้น)

ปริณตสิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ประชุม ชน พวก หนึ่ง ตก แต่ง ภัตต์ ทั้ง จีวร เพื่อ สงฆ์ ด้วย คิด ว่า เรา ทั้งหลาย จะ ให้ สงฆ์ ฉันแล้ว ถวาย จีวร ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึงไป ว่า แก่ ประชุม ชน นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลายให้ จีวร เหล่า นี้ แก่ เรา ทั้งหลาย เถิด เขา ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ถวายไม่ได้ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ตก แต่ง ภิกษา หาร กับ จีวรไว้เพื่อ สงฆ์ ตาม ปี เธอ จึง ว่า ผู้ ถวาย สงฆ์ มี มาก ภัตต์ ของ สงฆ์ ก็ มี มาก พวกเราอาศรัยท่าน ทั้งหลาย เคยเห็นกันมากับท่าน ทั้งหลาย อยู่ ใน ที่ นี้ ถ้าท่าน ทั้งหลายไม่ให้ แก่ พวกเรา ที่ นั้นใคร จะ ให้เล่า. ท่าน ทั้งหลายให้ จีวร เหล่า นี้ แก่ พวก เรา

เถิด เธอ พูด แคะไค้ เขา นัก เขา จึง ต้อง ถวาย จีวร ที่ ตก แต่งไว้ แล้ว แก่ เธอ ถวาย แต่ ภัตต์ แก่ สงฆ์ ภิกษุ เหล่า ใด รู้ว่า ภัตต์ กับ จีวร เขา ตก แต่งไว้ เพื่อ สงฆ์ ไม่ รู้ว่า เขา ถวาย จีวร แก่ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ว่า ท่าน ทั้งหลาย น้อม จีวรไป เพื่อ สงฆ์ แล้ว หรือ เขา จึง กล่าว ว่า จีวร ที่ ตก แต่งไว้ แล้ว ย่อม ไม่ มี เพราะ พระ ผู้ เปน เจ้า ฉัพพัคคีย์ น้อมไป เพื่อ ตน เสีย แล้ว ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ ความ นั้น เข้า ก็ ติเตียน เหล่า ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ปริณตสิกขาบท ว่า " ภิกษุ เมื่อ รู้ อยู่ ว่า ลาภ เขา น้อม ไป เพื่อ สงฆ์ แล้ว น้อมไป แก่ ตน เสีย ของ นั้น เปน นิสสัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้ (ปัจจัย ๔ มี จีวร เปน ต้น ชื่อ ว่า ลาภ)

จบ ปัตตวรรค ที่ ๓ เท่า นี้

จบ นิสสัคคีย์ ๓๐ เท่า นี้

ปาจิตตีย์ ๙๒

มุสาวาท สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระหัตถะกะ ภิกษุ ผู้ เปน ศักยบุตร เปน ผู้ มี ถ้อย คำ ส่ายไป มา เธอได้ เจรจา กับ เดียรถีย์ ทั้งหลาย กล่าว ปฏิเสธ แล้ว กล่าว รับ ๆ แล้ว กล่าว ปฏิเสธ เอา เรื่อง หนึ่ง มา พูด กลบ เกลื่อน เรื่องหนึ่ง รู้อยู่ และ กล่าวมุสา นัด แก่ เขา แล้ว แล แกล้ง ทำ ให้ คลาด เดียรถีย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำ ติเตียน นั้น จึง ไป ต่อ ว่า เธอ ๆ ตอบ ว่า ขึ้น ชื่อ ว่า เดียรถีย์ เหล่า นั้นไม่ ว่าใคร ควร เอา ชัย ชำนะ มัน จงได้ ไม่ ควร จะ ยอม ให้ มันได้ชัย ชำนะ ข้าพเจ้า จึงได้ เจรจา เช่น นั้น ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ

ผู้มีพระภาค พระองค์จึงทรงบัญญัติมุสาวาท สิกขาบทว่า "ภิกษุต้องอาบัติปาจิตติย์ เพราะรู้อยู่และกล่าวมุสา" ฉนี้

โอมสวาทสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ บาด หมาง กัน กับ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ มี ศิล เปน ที่ รัก จึง กล่าว เสียด แทง ด่า ว่า เธอ เหล่า นั้น ต่าง ๆ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ ตรัส ติเตียน เหล่าภิกษุฉัพพัคคีย์ เปนอันมากแล้ว ตรัส เรื่อง เคย มี แล้ว ดัง นี้ ว่า ยัง มี โค ผู้ ตัว หนึ่ง ชื่อ นันทิวิสาล เปน สัตว มี กำลัง ของ พราหมณ์ ผู้ หนึ่ง ใน เมือง ตักกสิลา โค นั้น ได้ ว่า แก่ พราหมณ์ ว่า ท่าน จงไป พนัน กับ เศรษฐี ด้วย ทรัพย์ พัน หนึ่ง ว่า โค มี กำลัง ของ เรา จะ ลาก เกวียน ร้อย เล่ม ที่ผูกเนื่องกันไปได้ พราหมณ์ จึงไป ว่า กับ เศรษฐี ตาม คำ โค นั้น แล้ว ผูก เกวียน

ร้อย เล่มให้เนื่อง กัน เทียมโค นั้น แล้ว กล่าว ว่า เฮ้ย โคโกง เอง จง ลากไป โค นั้น ก็ ยืน นิ่ง เสีย พราหมณ์ ก็ แพ้ เสีย ทรัพย์ พัน หนึ่ง แล้ว เซาไป โค นั้น จึง ว่า ท่าน เรียก ข้าพเจ้า ผู้ ไม่ โกง ด้วย ถ้อย คำ ว่า โกง เพราะ อะ ไร เล่า ท่าน จง พนัน กับ เศรษฐี ด้วย ทรัพย์ ๒ พันใหม่ แต่ อย่า เรียก ข้าพเจ้า ผู้ ไม่ โกง ด้วย ถ้อย คำ ว่า โกง อิก พราหมณ์ นั้น จึงไป พนัน กับ เศรษฐี ตาม คำโค นั้น แล้ว ผูก เกวียน ร้อย เล่มให้เนื่อง กัน เทียม โค นั้น จึง กล่าว ว่า แนะโค จำเริญ เจ้า จง ลากไป โค นั้น ก็ ลากไป เหมือน ว่าไว้ พราหมณ์ ก็ มี ชัย แก่ เศรษฐี

พระองค์ ตรัส เรื่อง นี้ เพื่อ จะ ติเตียน คำ ด่า ว่า เสียด แทง กัน จบ แล้ว จึง ตรัส ว่า การ ด่า ว่า ข่ม กันไม่ เปน ที่ ชอบใจ แห่ง เรา (ผู้เกิด เปนโค นันทิวิสาล) แม้ ใน การ นั้น จะ กล่าวไย วาจา เช่น นั้น จะ เปน ที่ ชอบ

ใจ ของ ใคร ๆ ใน กาล นี้ แล้ว ทรง บัญญัติ โอมสวาท สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ กล่าว เสียด แทง ด่า ว่า กัน" ฉนี้

เปสุญญสิกขาบทที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กล่าว ส่อ เสียด ยุยง ภิกษุ ทั้งหลาย ที่ เกิด ความ หมาย มั่น ทะเลาะ ถุ้ม เถียง กัน ฟัง ข้าง นี้ แล้วไป บอก ข้าง โน้น เพื่อ จะ ให้ ข้าง นี้แตกกัน ฟังข้างโน้น แล้วไป บอกข้างนี้ เพื่อจะ ให้ ข้าง โน้นแตกกัน เพราะฉนั้น การ หมาย มั่น วิวาท กัน ยังไม่เกิดขึ้น ก็เกิดขึ้น ที่ เกิด ขึ้น แล้ว ก็ ยิ่ง เจริญ ขึ้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ เปสุญญสิกขาบท ว่า "ภิกษุต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ กล่าว ส่อ เสียด ภิกษุ" ฉนี้

ปทโสธัมมสิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ บอก ธรรม โดย บท แก่ อุบาสก ทั้งหลาย (คือ สอนให้ เขา ว่า บท พระ บาฬี พร้อม ๆ กับ ตน) อุบาสก ทั้งหลาย นั้นไม่ เคารพไม่ เชื่อ ฟังไม่ ประพฤติ ถูก อัธยาศรัย กับ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปทโสธัมมสิกขาบท ว่า "ภิกษุ บอก ธรรม โดย บท พร้อม กัน แก่ อนุปสมบัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ปฐมสหเสยยสิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ อัคคาพะวะเจดีย์ ใกล้ เมือง อาพะวี อุบาสก ทั้งหลาย ได้ มา ฟัง ธรรม ที่ อาราม ครั้น พระธรรมกถึก แสดง ธรรม จบ แล้ว ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ก็ กลับ ไป ที่ อยู่ ภิกษุ ใหม่ ทั้งหลาย เปน ผู้ ไม่ มี สติ ไม่ รู้ ตัว นอน เปลือย กาย ละเมอ อยู่ กับ อุบาสก ทั้งหลาย ที่ศาลาเปน ที่ บำรุง นั้น อุบาสก ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ เหล่า นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย รู้ ความ นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐมสหเสยยสิกขาบท ว่า " ภิกษุ สำเร็จ การ นอน ร่วม กับ อนุปสมบัน ใน ที่ มุง บัง อัน เดียว กัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

ครั้ง นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเมือง อาพะวี ตาม อภิรม พุทธ อัธยาศรัย แล้ว เสด็จ

พุทธ ดำเนิร ไป เมือง โกสัมพี ประทับ อยู่ ณะ พทริการาม ภิกษุ ทั้งหลายได้ กล่าว แก่ พระราหุล สามเณร ว่า พระ ผู้ มี พระภาคได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบทไว้ ไม่ให้ ภิกษุ สำเร็จ การ นอน ร่วม กับ อนุปสมบันใน ที่ มุง บัง อันเดียว กัน ท่าน ต้อง รู้ จัก หา ที่ นอน เอา เอง พระราหุล เมื่อไม่ได้ ที่ นอน จึงไป นอน ที่ วัจจกุฎี (ได้ยินว่า วัจจกุฎี นั้น มี บาน บิด เปิด เขา ประ พรม ด้วย ของ หอม ห้อย พวง ดอกไม้ เปน ดัง เจดีย สถาน ใช่ ที่ใช้ ทำ วัจจกิจ ทั่วไป แก่ ผู้ อื่น เปน ที่ เฉพาะ ใช้ ทำ วัจจกิจ แต่ พระผู้ มี พระภาค พระองค์ เดียว) พระ ผู้ มี พระภาค บันทม ตื่น แต่ เช้า มืด เสด็จไป วัจจกุฎี นั้น ทรง พระกาสะให้ พระสุร เสียง ปรากฏ ตาม ธรรมเนียม วัจจกุฎีวัตร พระราหุลได้ กระแอม รับ พระองค์ ตรัส ถาม เธอได้ ทูล ตอบ ออก นาม ตนให้ ทรง ทราบ ตรัส ถาม ถึง เหตุ ซึ่ง ต้อง มา นอน ที่

วัจจกุฎี นั้น ครั้น ทรง ทราบ แล้ว จึง ทรง อนุญาตว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ สำเร็จ การ นอน ร่วม กับ อนุปสมบันใน ที่ มุง บัง อัน เดียว กันได้ ๓ ราตรี แล้ว ทรง บัญญัติ ปฐมสหเสยยสิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า " ภิกษุ สำเร็จ การ นอน ร่วม กับ อนุปสมบันใน ที่ มุง บัง อัน เดียว กัน ยิ่ง กว่า ๓ ราตรี ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

ทุติยสหเสยยสิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระอนุรุทธ์ ผู้ มี อายุ เมื่อไป เมือง สาวัตถี ในโกสล ชนบท ถึง บ้าน แห่ง หนึ่ง ใน เวลา เย็น ใน บ้าน นั้น มี สัตรี ผู้ หนึ่ง จัด เรือนไว้ เปน ที่ พัก ชน ที่มาถึง ๆ พระอนุรุทธ์ จึง ว่า กะสัตรี นั้น ว่า ถ้า ท่าน ไม่ รังเกียจ เรา จะ อาศรัย อยู่ ใน เรือน เปน ที่ พัก สัก คืน หนึ่ง สัตรี นั้น ก็ ยอม ให้ พระ เถระ อยู่ คน เดิน ทางไกล เหล่า อื่น ก็ได้ ขอ อาศรัย อยู่ สัตรี นั้น จึง ว่า พระ สมณ ผู้ เปน เจ้า นั้น ได้ เข้าไป ก่อน ถ้า ท่าน ยอม ท่าน ทั้งหลาย ก็ พึง อยู่ ได้ ชน เหล่า นั้น จึง ขอ ให้ พระ เถระ อนุญาต ให้ อยู่ บ้าง พระ เถระ ก็ อนุญาต ให้ อยู่ ฝ่าย สัตรี นั้น ได้ มี จิตต์ ปฏิพัทธ์ ใน พระ เถระ ตั้ง แต่ได้ เห็น จึง

พูด ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า กลุ้ม กล้ำ ด้วย มนุษย์ เหล่า นี้ จะ อยู่ ไม่ ผาสุก ข้าพเจ้า จะ จัด เตียง น้อย ใน ภาย ใน ถวาย พระ ผู้ เปน เจ้า พระ เถระ ก็ รับ คำ ด้วย ความ ที่ นิ่ง อยู่ เปน สำคัญ สัตรี นั้น จึง จัด ตั้ง เตียง เอง ใน ภาย ใน ถวาย พระ เถระ แล้ว ตก แต่ง ประดับ กาย มี กลิ่น หอม ด้วย ของ หอม เสร็จ แล้ว เข้า ไป หา พระ เถระ กล่าว ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า มี รูป งาม ยิ่ง ข้าพเจ้า ก็ มี รูป งาม ยิ่ง ขอ ให้ ข้าพเจ้า เปน ปชาบดี ของ พระ ผู้ เปน เจ้า เถิด นาง กล่าว ดังนี้ ถึง ๒ ครั้ง ๆ ที่ ๓ กล่าว ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า มี รูป งาม ยิ่ง ข้าพเจ้า ก็ มี รูป งาม ยิ่ง ขอ พระ ผู้ เปน เจ้า จง รับ ข้าพเจ้า แล ปกครอง สมบัติ ทั้งปวง พระ เถระ มิได้ โต้ ตอบ นิ่ง อยู่ ทั้ง ๓ ครั้ง นาง จึง เปลื้อง ผ้า แล้ว เดินไป บ้าง ยืน อยู่ บ้าง นั่ง บ้าง นอน บ้าง ต่อ หน้า พระ เถระ ๆ ทอด จักษุ ทั้ง ๒

ใน เบื้อง ต่ำไม่ แล ดูไม่ พูด กับ นาง เลย สัตรี นั้น จึง คิด ว่า น่า อัศจรรย นัก มนุษย์ เปน อันมาก ย่อม ส่ง ทรัพย์ ร้อย หนึ่ง บ้าง พัน หนึ่ง บ้าง มา เพื่อ เรา แต่ พระ สมณ นี้ เรา ได้ วิง วอน เอง ยัง ไม่ ปรารถนา จะ รับ เรา แล ปกครอง สมบัติ ทั้งปวง นาง จึง นุ่ง ผ้า สาฎก หมอบ ใกล้ เท้า ทั้ง ๒ แห่ง พระ เถระ กล่าว คำ ขอ ขะมา โทษ พระ เถระ ก็ ได้ กล่าว คำ รับ ขะมา โทษ ครั้น เวลา เช้า นาง ถวาย อาหาร บิณฑบาต พระ เถระ ๆ ฉัน แล้ว กล่าว ธรรมี กถา พอ เปน ที่ รื่น เริง แก่ นาง ๆ ได้ กล่าว คำ สรเสริญ ธรรมี กถา นั้น แล้ว แสดง ตน เปน อุบาสิกา ถึง ไตร สรณคมน์ ตั้ง แต่ วัน นั้นไป จน ตลอด ชีวิต พระ อนุรุทธ์ ไป เมือง สาวัตถี แล้ว บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้ง หลาย ๆ ก็ พา กัน ติเตียน พระ เถระ ว่า ไฉน จึง นอน ร่วม กับ มาตุคาม ใน ที่ มุง บัง อัน เดียว กัน แล้ว กราบ

ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุติยสหเสยยสิกขาบท ว่า "ภิกษุ สำเร็จ การ นอน ร่วม กับ มาตุคาม ใน ที่ มุง บัง อัน เดียว กัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ดังนี้

ธัมมเทสนาสิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล ใน เมือง สาวัตถี ย่อมไป หา ตระกูล เปน อันมาก เวลา เช้า วัน หนึ่ง ท่าน เข้าไป สู่ ตระกูล แห่ง หนึ่ง หญิง แม่ เรือนได้ นั่ง อยู่ ที่ ประตู เรือน หญิง สะใภ้ นั่ง อยู่ ที่ ประตู ห้อง พระ อุทายี ได้ แสดง ธรรม ใกล้ หู หญิง แม่ เรือน หญิง สะใภ้ นึก ว่า สมณ นั้น เปน ชาย ชู้ ของ แม่ ผัว หรือ กล่าว เกี้ยว พระ อุทายี แสดง ธรรม แก่ หญิง แม่ เรือน แล้ว แสดงใกล้ หู หญิง สะใภ้ หญิง แม่ เรือน ก็ ได้ นึก ว่า สมณ นั้น เปน ชาย ชู้ ของ หญิง สะใภ้ หรือ กล่าว เกี้ยว พระ อุทายี แสดง ธรรม แก่ หญิง

สะใภ้แล้ว กลับไป หญิงแม่เรือน จึงว่าแก่หญิง สะใภ้ว่า สมณนั้น ได้พูดอะไรแก่เจ้า หญิงสะใภ้ ตอบว่า สมณนั้น แสดงธรรม แก่ข้าพเจ้า แต่เธอได้ พูดอะไรแก่ท่าน หญิงแม่เรือน บอกว่า เธอได้ แสดงธรรม แก่เรา หญิงทั้ง ๒ ก็ติเตียน พระอุทายี่ ว่า อย่างไร พระผู้เป่นเจ้าอุทายี่ แสดงธรรมกระซิบใกล้หู แก่มาตุคาม ธรรม ควรผู้แสดง จะ แสดงด้วย อากร สละสลวย เบีดเผยไม่ใช่หรือ ภิกษุทั้งหลายได้ฟั่ง คำนั้น ก็ติเตียน พระอุทายี่ แล้ว กราบทูลพระผู้มี่พระ ภาค พระองค์ จึงทรง บัญญัติ ธัมมเทสนา สิกขาบทว่า "ภิกษุ แสดงธรรม แก่มาตุคาม ต้องอาบัติปาจิตตี่ย์" ฉนี้

สมัยนั้น เหล่าอุบาสิกา เห็น ภิกษุทั้งหลาย จึง เชิญให้แสดงธรรม ครั้นเธอเหล่านั้น กล่าวว่าไม่ ควร จึงเชิญให้แสดง เพี่ยงห้าหกคำ เพราะเขา

จะ รู้ทั่ว ถึงได้ ด้วย คำ เพียง เท่า นั้น ภิกษุ เหล่า นั้น มี ความรังเกียจก็ไม่ แสดงแก่ เขา ๆ ก็ ติเตียน ภิกษุทั้งหลาย ได้ ฟัง จึง กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ แสดง ธรรม แก่ มาตุคาม เพียง ห้า หก คำ แล้ว ทรง บัญญัติ ธัมมเทสนา สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ แสดง ธรรม แก่ มาตุคาม ยิ่งกว่า ห้า หก คำ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทราบ ข้อ พุทธานุญาต นั้น แล้ว จึงให้ บุรุษ ผู้ ไม่ รู้ความ นั่ง อยู่ ใกล้ แล้ว แสดง ธรรม แก่ มาตุคาม ยิ่ง กว่า ห้า หก คำ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ธัมมเทสนา สิกขา บท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ แสดง ธรรม แก่ มาตุคาม ยิ่ง กว่า ห้า หก คำ เว้นไว้แต่ มี บุรุษรู้ความอยู่ ด้วย ต้องอาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

ภูตาโรจนสิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะกูฏาคาร ศาลา ใน ป่า มหาวัน ใกล้ เมืองเวสาลี ภิกษุ มาก ด้วย กัน เปน เพื่อน เห็น เพื่อน คบ กัน มา อยู่ จำ พรรษา ใกล้ ฝั่ง แม่ น้ำ วัคคุมุทา ครั้ง นั้น เข้า แพง ชาว วัชชี แสวง หา อาหาร เลี้ยง ชีวิต ยาก ภิกษุ เหล่า นั้นได้ คิด กัน จะ ให้ ได้ บิณฑบาต มา เลี้ยง ชีวิตโดย ผาสุก ตก ลง กัน พรรณา คุณ คือ อุตตริ มนุสสธรรม แห่ง กัน แล กัน แก่ คฤหัสถ์ มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ เลื่อมใส ถวาย อาหาร บิณฑ บาต แก่ ภิกษุ เหล่า นั้น เพราะ ได้ ทราบ ว่า เธอ เหล่า นั้น ทรง คุณ ธรรม ของ มนุษย์ อัน ยิ่ง นั้น เธอ เหล่า นั้น ได้ บิณฑบาตโดย ง่าย ก็ มี ผิว พรรณ ผ่องใส ไม่ ซูบ ผอมเหมือน ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ จำพรรษาอยู่ ในทิศอื่น เพราะ อัตคัด ด้วย อาหาร บิณฑบาต นั้น ครั้น ออก พรรษา แล้ว

เธอ ทั้งหลาย ได้ ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ณ กูฏาคาร ศาลา ใน ป่า มหาวัน ใกล้ เมือง เวสาลี . พระองค์ ได้ ตรัส ปฏิสันถาร กับ เหล่า ภิกษุ ผู้ อยู่ ใกล้ ฝั่ง แม่น้ำ วัคคุมุทาถึงเรื่อง พร้อม เพรียง กัน อยู่ จำ พรรษา ไม่ ลำบาก ด้วย อาหาร บิณฑบาต เพราะ เหตุ ไร นั้น ครั้น ทรง ทราบ ว่า เพราะ เธอ เหล่า นั้น พรรณา คุณ คือ อุตตริ มนุสสธรรม แห่ง กัน แล. กัน แก่ คฤหัสถ์ แต่ คุณ นั้น มี ใน เธอ เหล่า นั้น จริง จึง ตรัส ติเตียน ว่า อย่างไร ท่าน ทั้งหลาย พรรณา คุณ คือ อุตตริ มนุสสธรรม แห่ง กัน แล กัน แก่ คฤหัสถ์เพราะเห็น แก่ ท้อง เล่า . แล้ว ทรง บัญญัติ ภูตา โรจน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ บอก อุตตริมนุสสธรรม แก่ อนุปสมบัน ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะธรรม นั้น มี จริง" ฉนี้ (ความ ใน นิทาน ของ สิกขาบท นี้ เหมือน ใน อุตตริ มนุสสธัมมปาราชิก ต่าง กัน แต่ ใน อุตตริมนุสสธัมมปาราชิก นั้น ไม่ มี จริง ใน

สิกขาบท นี้ มี จริง นิทาน ใน สิกขาบท นี้ ได้ คัด กล่าว แต่ ย่อ ประสงค์ พิสดาร พึง ดู ใน อุตตริมนุสสธัมมปาราชิก เถิด)

ทุฏฐุลลาโรจน สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดีใกล้ เมือง สาวัตถี พระอุปนนท์ มี ความ บาด หมาง กัน กับ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เธอ ต้อง อาบัติ สังฆาทิเสส ชื่อ สัญเจตนิกสุกกวิสัฏฐิ ได้ ขอ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น กะ พระสงฆ์ ๆ ได้ ให้ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น แก่ เธอ แล้ว ครั้ง นั้น สังฆภัตต์ ของ ประชุม ชน พวก หนึ่ง ใน เมือง สาวัตถี มี อยู่ เธอ เมื่อ อยู่ ปริวาสได้ นั่ง อาสนะ เปน ที่ สุด ในโรง ฉัน ภิกษุฉัพพัคคีย์ ได้ บอก แก่ อุบาสก เหล่า นั้น ว่า พระอุปนนท์ นั่น เปน ผู้คุ้น เคย แห่ง ตระกูล ของ ท่าน ทั้งหลาย ได้ พยายาม ปล่อย น้ำ อสุจิ ด้วย มือ ซึ่ง บริโภค ของ สัทธาทัย เธอ ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ ได้ ขอ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น กะสงฆ์ ๆ ได้ ให้

ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น แก่ เธอ แล้ว เธอ เมื่อ อยู่ ปริวาส ได้ นั่ง ใน อาสนะ เปน ที่ สุด ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ว่า ไฉน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ถึง บอก อาบัติ ชั่ว หยาบ ของ ภิกษุ แก่ อนุปสมบัน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ทุฎฐุลลา โรจน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ บอก อาบัติ ชั่ว หยาบ ของ ภิกษุ แก่ อนุปสมบัน เว้นไว้ แต่ ภิกษุ ผู้ ได้ สมมติ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้ (ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ ชื่อว่า อาบัติ ชั่ว หยาบ แต่ใน ที่ นี้ ประสงค์ สังฆาทิเสส ๑๓ เปน อาบัติ ชั่ว หยาบ)

ปฐี่วี่ชณนสิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ อัคคาพะวะเจดี่ย์ ใกล้ เมือง อาพะวี่ ภิกษุ ชาว เมือง อาพะวี่ ทั้งหลาย เมื่อ ทำ นวกรรม (คือ การ ปลูก สร้าง สถาน ใหม่) ย่อม ขุด แผ่นดิน เอง บ้าง ให้ เขา ขุด บ้าง มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตี่ยน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟั่ง คำ นั้น ก็ ติเตี่ยน เธอ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัต ปฐี่วี่ชณน สิกขาบท ว่า " ภิกษุ ขุด แผ่นดิน เอง หรือให้ เขา ขุด ต้อง อาบัติ ปาจิตตี่ย์ " ฉนี้

จบ มุสาวาท วรรค ที่ ๑ เท่า นี้

ภูตคามสิกขาบทที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ อัคคาพะวะเจดีย์ ใกล้ เมือง อาพะวี ภิกษุ ชาว เมือง อาพะวี ทั้งหลาย เมื่อ ทำ นวกรรม ย่อม ตัด ต้น ไม้ เอง บ้าง ให้ เขา ตัด บ้าง แต่ ภิกษุ ชาว เมือง อาพะวี รูป หนึ่ง ตัด ต้นไม้ เทวดา ที่ สิง อยู่ ที่ ต้น ไม้ นั้น ได้ กล่าว แก่ เธอ ว่า ท่าน อยาก จะ ทำ ที่ อยู่ ของ ตน อย่า ตัด ที่ อยู่ ของ ข้าพเจ้า ภิกษุ นั้น มิได้ เอื้อ เฟื้อ ต่อ คำ เทวดา นั้น ขึ้น ตัด ต้นไม้ นั้น ได้ กระทบ ถูก แขน ทารก ของ เทวดา นั้น ขาด เทวดา นั้นได้ นึก ว่า เรา จะ ปลง ชีวิตภิกษุ นี้ เสีย ใน ที่นี้ แล้ว กลับนึก อีกว่า การ ทำ อย่าง นั้นไม่ สมควร แก่ เรา เรา ควร จะ กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระผู้ มี พระภาค จึงไป กราบ ทูล ตาม ได้ นึก นั้น พระองค์ ตรัส ว่า ท่านไม่ ปลง ชีวิต

ภิกษุ นั้นเสีย เปน การดี แล้ว ถ้า วัน นี้ ท่าน ปลง ชีวิต ภิกษุ นั้น เสีย ท่าน จะ ต้อง ได้ บาป เปน อันมาก ท่าน ไป เถิด ต้นไม้ ในโอกาศ โน้น สงัด ว่าง อยู่ ไป อยู่ ที่ ต้นไม้ นั้น เถิด มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณ ศักยบุตติย์ จึง ตัด ต้นไม้ เอง บ้าง ให้ เขา ตัด บ้าง เบียดเบียฬ ต้นไม้ มี อินทรีย์ อันเดียว เปน อยู่ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำครหา นั้น ก็ ติเตียน ภิกษุชาวเมือง อาฬะวี ทั้งหลาย แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ภูตคามสิกขาบท ว่า ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ ทำ ร้าย ภูตคาม (คือ ต้น หญ้า ต้นไม้ เปน ต้น อัน สด เขียว เปน อยู่) " ฉนี้

อัญญวาทกสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โฆสิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี พระ ฉันนะ ได้ ประพฤติ อานาจาร (คือ สิ่ง ที่ ไม่ ควร ประพฤติ) สงฆ์ ไล่ เลียง ด้วย อาบัติ ใน ท่าม กลาง สงฆ์ เธอ เอา เรื่อง หนึ่ง มา พูด กลบ เกลื่อน เรื่อง หนึ่ง คือ ทำ ไข สือ ว่า ใครต้อง ๆ อะไร ต้อง เพราะอะไร ต้อง อย่างไรท่าน ทั้งหลาย ว่า กะใคร ว่า อะไร ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง รับ สั่ง ให้ สงฆ์ ทำ อัญญวาทกะกรรม แก่ เธอ ด้วย ญัตติ ทุติยกรรมวาจา แล้ว ทรง บัญญัติ อัญญวาทกสิกขาบท ว่า " ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ เอา เรื่อง อื่น มา กล่าว เสีย " ฉนี้

สมัย นั้น พระ ฉันนะ เมื่อ สงฆ์ ไล่ เลียง ด้วย อาบัติ ใน ท่าม กลาง สงฆ์ จึง คิด ว่า เมื่อ เรา ทำ ไข สือ จะ ต้อง อาบัติ จึง นิ่ง เสีย ทำ ให้ สงฆ์ ลำบาก ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ติเตียน เธอ แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ตรัส สั่งให้ สงฆ์ ทำ วิเหสกะกรรม แก่ เธอ ด้วย ญัตติทุติยกรรมวาจา แล้ว ทรง บัญญัติ อัญญ วาทกสิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ เอา เรื่อง อื่น มา กล่าว เสีย หรือ ยัง สงฆ์ ให้ ลำบาก" ฉนี้

อุชฌาปนกสิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาปสถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระ ทัพพมัลลบุตร เปน เจ้า น่าที่ แต่ง เสนาสนะ แล แจก ภัตต์ แก่ สงฆ์ พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ เปน ผู้ ใหม่ ทั้ง มี่ วาสนา น้อย ย่อมได้ เสนาสนะ แล ภัตต์ อัน เลว เธอ ทั้ง ๒ นั้น ได้ ติเตียน พระ ทัพพ มัลลบุตร ว่า แต่ง เสนาสนะ แล แจก ภัตต์ ตาม เห็น แก่ กัน ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ ทั้ง ๒ นั้น แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อุชฌาปนกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ไพนทนา ดัง" ฉนี้

สมัย นั้น พระ เมตติยะ แล พระ ภุมมะชะกะ ทราบ ข้อ พุทธ บัญญัติ นั้น แล้ว จึ่ง ซุบซิบ ติเตียน พระ ทัพพ

มัลลบุตร กับ ภิกษุ ทั้งหลาย เช่น นั้น อีก ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อุชฌาปนกสิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า " ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ โพนทนา หรือ ค่อน ว่า " ฉนี้

ปฐมเสนาสน สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น. สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ตั้ง ลาด เสนาสนะ ใน ที่ แจ้ง ใน ฤดู หนาว ผิง กาย ครั้น ถึง เวลาไปฉัน เมื่อ เธอ จะ ไป ไม่ เก็บ เองไม่ ให้ ใคร เก็บ เสนาสนะ นั้น ไม่ ได้ มอบ หมาย ใคร ก่อน แล้วไป เสนาสนะ ก็ ชุ่ม ด้วย น้ำ ค้าง แล ฝน ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐมเสนาสน สิกขาบท ว่า " ภิกษุ ลาด เอง หรือให้ ใคร ลาด เตียง ตั่ง ฟูก หรือ เก้าอี้ ซึ่ง เปน ของ สงฆ์ ใน ที่ แจ้ง เมื่อ จะ ไป ไม่ เก็บ เองไม่ให้ใคร เก็บ เตียง เปน ต้น ซึ่ง เปน ของ สงฆ์ นั้น หรือ ไม่ มอบ หมายใคร ก่อน แล้วไป ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย อยู่ ใน ที่ แจ้ง รีบ เก็บ เสนาสนะ เสีย แต่ กาล ใช่ ฤดู ฝน . พระ ผู้ มี พระภาค ได้ ทอด พระเนตร เห็น จึง ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ เก็บ เสนาสนะ ใน ปรำ หรือ ใต้ ต้น ไม้ หรือ ใน ที่ ซึ่ง กา แล นก ตะกรุม เปน ต้น จะ ไม่ ถ่าย วัจจะ ตลอด ๘ เดือน อัน ตน สังเกต ว่า ใช่ ฤดู ฝน

ทุติยเสนาสนสิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ สัตตร สวัคคีย์ (คือ มี พวก ๑๗ รูป ท่าน ทั้ง ๑๗ รูป นี้ ยัง เปน เด็ก มี นิทาน กล่าว ถึง ท่าน อุปสมบท แต่ อายุ ยังไม่ ถึง ๒๐ ปี ในโอนวีสติวัสสสิกขาบท ที่ ๕ ใน สัปปาณกวรรค ที่ จะ มี แจ้ง ข้าง น่า) เปน สหาย กัน เมื่อ เธอ อยู่ ก็ อยู่ ด้วย กัน เมื่อไป ก็ ไป ด้วย กัน เธอได้ ปู ลาด ที่ นอน ใน วิหาร ซึ่ง เปน ของ สงฆ์ เมื่อ จะ ไปไม่ เก็บ เองไม่ให้ ใคร เก็บ ที่ นอน นั้น ไม่ มอบ หมายใคร ก่อน แล้วไป ปลวก ทั้งหลาย ได้ ประทุษฐ์ร้าย เสนาสนะ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุติยเสนาสนสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ปู ลาด เองหรือให้ ใคร ปูลาด ที่ นอน ใน วิหาร ซึ่ง เปน ของ สงฆ์เมื่อ จะไปไม่ เก็บ เอง ไม่ให้ ใคร เก็บ หรือไม่ มอบ หมาย ใคร ก่อน แล้วไป ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อนุปขัชชสิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ย่อม กาง กั้น ที่ นอน อันเปน ของ ดี ไว้ เสีย เอง เกณฑ์ ให้ ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ต้อง ออก ไป เธอ ได้ คิด กัน ว่า เรา จะ ได้ อยู่ จำ พรรษา ใน ที่ นี้ ด้วย อุบาย อะไร หนอ แล้ว เธอ เข้า ไป นอน เบียด ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ด้วย คิด ว่า ผู้ ใด คับ แคบ ใจ ผู้ นั้น ก็ จัก ต้อง ไป เอง ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ อนุปขัชชสิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ และ เข้า ไป นอน เบียด ภิกษุ ผู้ เข้า ไป อยู่ ก่อน แล้ว ใน วิหาร อัน เปน ของ สงฆ์ ด้วย คิด ว่า 'ผู้ ใด คับ แคบ ใจ ผู้ นั้น จัก ต้อง ไป เอง' ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ ทำ ความ คับ แคบ ใจ ให้ แก่ ภิกษุ ผู้ ไป อยู่ ก่อน นั้น เอง เปนเหตุ หา ใช่ เหตุ อื่น ไม่" ฉนี้

นิสสัคคิยะ สิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ปฏิสังขรณ์ กุฎี ใหญ่ อัน มี ใน ที่สุด แดน หลัง หนึ่ง หวังจะ ไว้ อยู่ จำพรรษา ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ เห็น จึง พูด กัน ว่า ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ นี้ ปฏิสังขรณ์ กุฎี เรา ทั้งหลาย จัก ไล่ ให้ เธอ ออก เสีย บาง รูป กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง รอ พอ ให้ เธอ ปฏิสังขรณ์ ให้ เสร็จ ก่อน เรา ทั้งหลาย จึง ไล่ ให้ ออก เสีย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า แก่ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ว่า ท่าน ทั้งหลาย ออก ไป เสีย กุฎี ถึง แก่ เรา ทั้งหลาย ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ตอบ ว่า ท่าน ทั้งหลาย ควร จะ บอก เสีย ก่อน ข้าพเจ้า ทั้งหลาย จะ ได้ ปฏิสังขรณ์ กุฎี อื่น

ภ. ฉ. กุฎี เปน ของ สงฆ์ ไม่ ใช่ หรือ

ภ. ส. ถูกละ เปน ของ สงฆ์

ภ. ฉ. อย่าง นั้น ออกไป เสีย กุฎี ถึง แก่ เรา ทั้งหลาย

ภ. ส. กุฎี ก็ใหญ่ อยู่ ท่าน ทั้งหลาย ก็ จง อยู่ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ จะ อยู่ ด้วย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ก็ไม่ ฟัง พูด ยื่น คำ อยู่ ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ออก ไป เสีย กุฎี ถึง แก่ เรา ทั้งหลาย โกรธ ขึ้น มา จึง จับ คอ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ผลักไส ออกไป ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ถูก ผลักไส ออกไป ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ถาม ถึง เหตุ ที่ ร้องไห้ ครั้น ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ นิกกัฑฒนสิกขาบท ว่า "ภิกษุ โกรธ ฉุด ภิกษุ ออก เอง หรือ ให้ เขา ฉุด ออก จาก กุฎี อัน เปน ของ สงฆ์ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

เวหาสกุฎี สิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ๒ รูป อยู่ ใน กุฎี ของ สงฆ์ ที่ ยก เปน ร้าน ขึ้น ใน นั้น (ไม่ได้ ปู พื้น ทำ แต่ พอ เปน ที่ เก็บ ของ) รูป หนึ่ง อยู่ ชั้น ล่าง รูป หนึ่ง อยู่ ชั้น บน ภิกษุ ผู้ อยู่ ชั้น บนได้ นั่ง ทับ เตียง ที่ มี เท้ายอนเข้าไป (คือ เปน แต่ เอา เท้า สรวม เข้าไปไม่ได้ ลง สลัก) พอ นั่ง ทับ เท้า เตียง ก็ หลุด ตก ลง ทับ ศีร์ษะภิกษุ ผู้ อยู่ ชั้นล่าง ภิกษุ นั้น ก็ ร้อง โอย ขึ้น ภิกษุ ทั้งหลาย วิ่ง มา ถาม ถึง เหตุ ที่ ร้อง นั้น ครั้น ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน ภิกษุ ผู้ อยู่ ชั้น บน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ เวหาสกุฎี สิกขาบท ว่า "ภิกษุ นั่ง ทับ หรือ นอน ทับ เตียง หรือ ตั่ง อัน มี เท้า ยอน บน ร้าน ใน กุฎี เปน ของ สงฆ์ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

มหัลลกสิกขาบทที่ ๙

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะโฆสิตาราม ใกล้เมืองโกสัมพี มหาอมาตย์ผู้อุปัฏฐากของพระฉันนะ ให้เขาทำกุฎีถวายพระฉันนะ ๆ ได้ให้มุงแลโบกฉาบกุฎีอันสำเร็จแล้วบ่อย ๆ กุฎีนั้นหนักก็ทะลายลง เมื่อพระฉันนะขนหญ้าแลไม้มาเพื่อจะทำใหม่ได้ประทุษฐร้ายนาของพราหมณ์ผู้หนึ่ง พราหมณ์นั้นก็ติเตียนพระฉันนะจนรู้ถึงภิกษุทั้งหลาย ก็ติเตียนเธอ แล้วกราบทูลพระผู้มีพระภาค พระองค์จึงทรงบัญญัติมหัลลกสิกขาบทว่า "ภิกษุเมื่อจะให้ทำกุฎีใหญ่ ต้องยืนทำในที่ปราศจากของเขียว (คือมิใช่ที่ไร่นาที่กำลังเพาะปลูก) ให้พอกหรือมุงได้แต่เพียงสองสามชั้น เว้นไว้แต่ฝาผนังในที่รอบเช็ดน่าประตูกว้างเท่าบาน

ประตู เพื่อ จะ ให้ ประตู ทั้ง บาน แน่นไม่ไหว คลอน แล ฝา ผนังใน ที่ รอบ น่า ต่าง เท่า บาน น่า ต่าง เพื่อ จะ ได้ ไว้ ตก แต่ง บ้าง ถ้า เธอ พอก หรือ มุง ให้ ยิ่ง กว่า กำหนด นั้น ถึง ยืน ทำ ใน ที่ ปราศจาก ของ เขียว ก็ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

(คน นั่ง บน อกไก่ กุฎี แล ลง มา ตาม หลัง คา เห็น คน ยืน อยู่ พื้น ล่าง ๆ แล ขึ้นไป เห็น คน นั่ง บน อกไก่ นั้น พึง ยืน ทำ การ ใน เขตต์ เท่า นี้ อย่า ยืน ให้ ใน เข้าไป กว่า นั้น แม้ เปน ที่ ปราศจาก ของ เขียว เพราะ เมื่อ หลังคา พัง เลื่อน ลง มา จะ ตก ถูก ยืน ทำ ใน ที่ มี ของ เขียว ต้อง อาบัติ ทุกกฏ)

สัปปาณกสิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะอัคคาพะวะเจดีย์ ใกล้ เมือง อาพะวี ภิกษุ ชาว เมือง อาพะวี ทั้งหลาย เมื่อ ทำ นวกรรม รู้ อยู่ ย่อม รด น้ำ อัน มี ตัว สัตว์ เปน บน ต้น หญ้า แล ดิน เอง บ้าง ให้ เขา รด บ้าง ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สัปปาณกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ แล รด น้ำ อัน มี ตัว สัตว์ เปน บน ต้น หญ้า หรือ ดิน ใช้ ให้ เขา รด ก็ ดี ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

จบ ภูตคาม วรรค ที่ ๒ เท่า นี้

ภิกขุโนวาทสิกขาบทที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย เมื่อ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ย่อมได้ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลาน ปัจจยเภสัช ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง คิด ว่า บัด นี้ ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย กล่าว สอน เหล่า นาง ภิกษุนี ย่อมได้ ปัจจัย ๔ มี จีวร เปน ต้น เรา ทั้งหลาย จะ กล่าว สอน เหล่า นาง ภิกษุ นี บ้าง เธอ จึงไป ว่า แก่ เหล่า นาง ภิกษุนี ว่า ท่านทั้ง หลาย จงไป หา เรา ทั้งหลาย ๆ จะ กล่าวสอนให้บ้าง นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น จึงไป หา เธออภิวาท แล้วนั่งใน ที่ควร เธอ จึง กล่าว ธรรมี กถา แก่ เหล่า นาง ภิกษุนี เล็ก น้อย แล้ว กล่าว ดิรัจฉาน กถา ให้วัน ล่วง เปลือง ไป แล้ว สั่ง ให้ กลับ นาง ภิกษุ นี เหล่า นั้น จึง ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค ถวาย

นมัสการ ยืน อยู่ ใน ที่ ควร พระองค์ ตรัส ถาม ว่า โอวาท สำเร็จ ประโยชน์ ดี อยู่ หรือ ครั้น ทรง ทราบ ว่า หา สำเร็จประโยชน์ ดี ไม่ เพราะ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กล่าว ธรรมี กถา แก่ นาง แต่ เล็ก น้อย แล้ว กล่าว ดิรัจฉาน กถา ให้ วัน ล่วง เปลืองไป เสีย เปล่า จึง ทรง แสดง ธรรมี กถา พอ เปน ที่ รื่น เริง แก่ เหล่า นาง ภิกษุนี่ ๆ ถวาย นมัสการ ทูล ลา กลับไป พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ สงฆ์ สมมติ ภิกษุ ผู้ จะ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี ด้วย ญัตติจตุตถ กรรมวาจา แล้ว ทรง บัญญัติ ภิกขุโนวาท สิกขาบท ว่า " ภิกษุ อัน สงฆ์ ไม่ ได้ สมมติ และ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ " ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย อัน สงฆ์ สมมติ แล้ว กล่าวสอน เหล่า นางภิกษุนี ก็ ได้ ปัจจัย ลาภ เหมือน แต่ ก่อน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ คิด ว่า ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ที่ สงฆ์

สมมติ แล้ว กล่าวสอน เหล่านาง ภิกษุนี่ได้ บัจจัย ลาภ เหมือน แต่ ก่อน จำเรา ทั้งหลาย จะไป นอก สิ่มา สมมติ กัน แล กัน เปน ผู้ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี่ บ้าง จึ่ง ออก ไปนอก สิ่มา สมมติ กัน แล กัน กล่าว สอน เหล่า นาง ภิกษุนี่ กล่าว สอน แต่ เล็กน้อย แล้ว ชัก กล่าว ดิรัจฉาน กถา ให้ เสีย เวลา เปน อัน มาก จน เหล่า นาง ภิกษุนี่ ได้ ไป เฝ้า พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ ทรง ทราบ ความ นั้น แล้ว จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ สงฆ์ สมมติ ภิกษุ ผู้ พร้อม ด้วย องค์ ๘ เปน ผู้ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี่ ภิกษุ พร้อม ด้วย องค์ ๘ นั้น คือ เปน ผู้ สำรวม ใน ปาติโมกข สังวรศิล ๑ เปน พหุสูต ๑ เปน ผู้ ทรง ปาติโมกข์ ทั้ง สองไว้ ได้ ดี ๑ เปน ผู้ มี่ วาจา ไพเราะ อ่อน หวาน ๑ เปน ผู้ เปน ที่ นิยม ของ นาง ภิกษุ นี่ ๑ เปน ผู้ สามารถ จะ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี่ได้ ๑ เปน ผู้ ไม่ เคย ล่วง ครุธรรม ด้วย นาง ผู้ นุ่ง ผ้า กาสายะ บวช

เฉพาะ พระ ผู้ มี พระภาค แต่ ครั้ง เปน คฤหัสถ์ ๑ กับเปน ผู้ มี พรรษา ๒๐ หรือ ยิ่ง กว่า อีก ๑ (ครุธรรม ๘ อัน นาง ภิกษุนี พึง สักการ เคารพ นับถือ บูชา ไม่ ล่วง ละเมิด ตลอด ชีวิต คือ นาง ภิกษุนี มี พรรษา ร้อย หนึ่ง ต้อง กราบไหว้ ต้อน รับ ทำ กิจ ให้ สม ควร แก่ ภิกษุ ผู้ อุปสมบท แม้ ใน วัน นั้น ๑ ต้อง อยู่ จำ พรรษา ใน อาวาศ มี ภิกษุ ๑ ต้อง หวัง ต่อ ธรรม ทั้ง ๒ คือ ถาม ถึง อุโบสถ แลไป รับ โอวาท แต่ ภิกษุสงฆ์ ทุก กึ่งเดือน ๑ ออก พรรษา แล้ว ต้อง ปวารณา ใน สงฆ์ ๒ ฝ่าย ๑ ต้อง ครุธรรม แล้ว ต้อง ประพฤติ ปักขมานัต ใน สงฆ์ ๒ ฝ่าย ๑ ต้อง แสวง หา อุปสมบท แก่ นาง สิกขมานา ผู้ ศึกษา ใน ธรรม ๖ สิ้น ๒ ปี แล้ว ใน สงฆ์ ๒ ฝ่าย ๑ ต้อง ไม่ ด่า ปริภาส ภิกษุ โดย ปริยาย อะไร ๆ ๑ ปิด ทาง ไม่ ให้ นาง ภิกษุนี กล่าว สอน ภิกษุ เปิด ทาง ให้ ภิกษุ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี ๑ ครุ ธรรม ทั้ง ๘ นี้ ชื่อ ว่า เปน โอวาท สำหรับ ภิกษุ กล่าว สอน นาง ภิกษุนี)

อัฏฐังคตสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย เปลี่ยน ผลัด กัน กล่าว สอน เหล่า นาง ภิกษุนี เมื่อ ถึง วาระ พระจุฬปั้นถกะ จะ กล่าว สอน เหล่านาง ภิกษุนี ได้ พูด กัน ว่า วัน นี้ โอวาท เห็น จักไม่ สำเร็จ ประโยชน์ ดี เพราะ พระ จุฬปั้นถกะ คง จะ กล่าว อุทาน นั้น ซ้ำ อิก เปน แน่ นาง ภิกษุนี เหล่า นั้นไป หา พระ จุฬปั้นถกะ นมัสการแล้ว นั่งใน ที่ ควร พระ จุฬปั้นถกะ จึง ถาม ว่า ท่าน ทั้งหลาย พร้อม เพรียง กัน ละหรือ ครุธรรม ๘ ท่าน ทั้งหลาย คล่องแคล่ว ละ หรือ ครั้น นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลาย พร้อม เพรียง กัน แล้ว ครุธรรม ๘ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย คล่อง แคล่ว แล้ว พระ เถระ จึง มอบ ให้ ถ้อย คำ ว่า

นั้น และ เปน โอวาท แล้ว กล่าว อุทาน นี้ ซ้ำ อิก ว่า ความ โศรก ย่อมไม่ มี แก่ มุนี ผู้ บำเพ็ญ อธิจิตต์ ไม่ ประมาท ศึกษา อยู่ ใน ข้อ ปฏิบัติ เปน ทาง ของ มุนี มี จิตต์ สงบ คง ที่ ไม่ แปรไป ด้วย อำนาจ ยินดี ยินร้าย มี สติ ทุก เมื่อ เหล่า นาง ภิกษุนีได้ พูด กันว่า ข้อ ซึ่ง เรา ทั้งหลาย ได้ พูด กันไว้ ก็ สม ทุก ประการ พระ จุฬบันถกะ ได้ ฟัง คำ นั้น จึง เหาะ ขึ้น ใน อากาศ สำเร็จ อิริยาบถ เดิร ยืน นั่ง นอน บ้าง บังหวน ควัน บ้าง ทำ ให้ เปน ไฟ โพลง บ้าง หาย ตัว บ้าง กล่าว อุทาน นั้น แล พุทธ วจนะ อื่น เปน อัน มาก ใน อากาศ นั้น เหล่า นาง ภิกษุนี จึง พูด กัน ว่า น่า อัศจรรย นัก แต่ ก่อน โอวาท หา ได้ สำเร็จ ประโยชน์ ดี แก่ เรา ทั้งหลาย เหมือน โอวาท ของ พระ ผู้ เปนเจ้าจุฬบันถกะ เช่น นี้ ไม่ พระจุฬบันถกะ ให้ โอวาท แก่ นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น จน เวลา มืด จึง สั่งให้ กลับ นาง

ภิกษุนี เหล่า นั้น ครั้น ประตู พระ นคร เขา ปิด เสีย แล้ว ก็ ต้อง อยู่ นอก พระนคร เข้า พระนครได้ต่อ เวลา เช้า มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า นาง ภิกษุ เหล่า นี้ ใช่ พรหมจารินี อยู่ กับ ภิกษุ ทั้ง หลาย ที่ อาราม จึง เข้า พระ นคร เดี๋ยว นี้ ภิกษุ ทั้งหลายได้ฟัง คำ ครหา นั้น จึง ติเตียน พระ จุฬปันถกะ ว่า ไฉน พระ จุฬปันถกะ จึ่ง สอน นางภิกษุนี ทั้งหลาย จน พระอาทิตย์ อัสดงคต แล้ว กราบ ทูล พระผู้มีพระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อัตถังคตสิกขาบท ว่า "ภิกษุ แม้ สงฆ์ สมมติ แล้ว เมื่อ พระอาทิตย์ อุัสดงคต แล้ว สอน นาง ภิกษุนี ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ภิกขุนูปัสสยสิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะนิโครธาราม ใกล้ เมือง กบิลพัสดุ์ ใน สักกชนบท ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไป สอน นาง ภิกษุนี่ ฉัพพัคคีย์ ถึง ที่ อยู่ นาง ภิกษุนี่ ทั้งหลาย ชวน นาง ภิกษุนี่ ฉัพพัคคีย์ ว่า ท่าน ทั้งหลาย มาไป รับ โอวาท ด้วย กัน นาง ภิกษุนี่ ฉัพพัคคีย์ ตอบ ว่า เรา ทั้งหลาย จะ ต้องไป ทำไม พระ ผู้ เปน เจ้า ฉัพพัคคีย์ มา สอนใน ที่ นี้ แล้ว นาง ภิกษุนี่ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ภิกขุนูปัสสยสิกขาบท ว่า "ภิกษุไป สอน นาง ภิกษุนี่ ถึง ที่ อยู่ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น นาง มหา ปชาบดี โคตมี เถรี เปน ไข้ ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย ได้ ไป เยี่ยม ถาม อาการ อาพาธ นาง โคตมี บอก อาการ แล้ว เชิญ ให้ ภิกษุ เหล่า นั้น แสดง ธรรม ภิกษุ เหล่า นั้น กลัว ล่วง พุทธบัญญัติ ก็ไม่ แสดง เวลา เช้า วัน หนึ่ง พระ ผู้ มี พระภาค ได้ เสด็จ ไป เยี่ยม ตรัส ถาม อาการ อาพาธ นั้น นาง โคตมี ได้ กราบ ทูล ว่า แต่ ก่อน ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย มา แสดง ธรรม แก่ ข้าพระองค์ เพราะ ฉนั้น ข้า พระองค์ จึง มี ความ ผาสุก เดี๋ยว นี้ ท่าน มี ความ รังเกียจ ด้วย พุทธบัญญัติ จึง ไม่ แสดง เพราะ ฉนั้น ข้า พระองค์ จึง ไม่ มี ความ ผาสุก พระ ผู้ มีพระภาค ทรง ทำ ธรรมี กถา แล้ว เสด็จ กลับ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไป สอน นาง ภิกษุนี ผู้ เปน ไข้ ถึง ที่ อยู่ แล้ว ทรง บัญญัติ ภิกขุนูปัสสยสิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ไป สอน นาง ภิกษุนี ถึง ที่ อยู่ เว้น ไว้ แต่ คราว นางภิกษุ เปน ไข้ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อามิสสิกขาบทที่ ๘

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า เสด็จประทับอยู่ ณ เชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้เมืองสาวัตถี ภิกษุเถระทั้งหลายสอนนางภิกษุณีทั้งหลาย ย่อมได้ปัจจัยลาภ ภิกษุฉัพพัคคีย์ติเตียนว่า ภิกษุเถระทั้งหลายไม่หนักในธรรม สอนเหล่านางภิกษุณี ย่อมสอนเพราะเห็นแก่อามิษ ภิกษุทั้งหลายก็ติเตียนภิกษุฉัพพัคคีย์ แล้วกราบทูลพระผู้มีพระภาค พระองค์จึงทรงบัญญัติอามิสสิกขาบทว่า "ภิกษุกล่าวติเตียนว่า 'ภิกษุทั้งหลายสอนนางภิกษุณีเพราะเห็นแก่อามิษ' ต้องอาบัติปาจิตตีย์" ดังนี้

จีวร ทาน สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ รูป หนึ่ง ไป บิณฑบาต ที่ ถนน แห่ง หนึ่ง แม้ นาง ภิกษุนี รูป หนึ่ง ก็ ไป บิณฑบาต ที่ ถนน นั้น ภิกษุ แล นาง ภิกษุนี นั้น ต่าง บอก กัน ว่า ให้ ไป ที่ โน้น มี ผู้ จะ ถวาย บิณฑบาต เธอ ทั้ง ๒ ได้ เห็น กัน ทุก วัน ครั้ง นั้น สงฆ์ แจก จีวร ของ สงฆ์ นาง ภิกษุนี นั้น ไป รับ โอวาท ต่อ ภิกษุ นั้น ๆ จึง ว่า ส่วน จีวร นี้ ของ เรา ท่าน จะ ต้อง การ หรือ นาง รับ ว่า จะ ต้อง การ เพราะ จีวร เก่า แล้ว จะ ได้ เปลี่ยน ใหม่ ภิกษุ นั้น จึง ให้ จีวร นั้น แต่ เธอ ก็ มี จีวร เก่า แล้ว เหมือน กัน ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ให้ เธอ ทำ จีวร เปลี่ยน ใหม่ ครั้น รู้ ว่า จีวร เธอ ให้ นาง ภิกษุนี นั้น เสีย แล้ว ก็ ติเตียน แล้ว

กราบ ทูล พระ ผู้ มี่ พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวร ทาน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ จีวร แก่ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย มี ความ รังเกียจ ก็ ไม่ ให้ จีวร แลก เปลี่ยน แก่ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ๆ จึง ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ติเตียน นั้น จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ให้ ของ แลก เปลี่ยน แก่ สหธรรมิก ทั้ง ๕ คือ ภิกษุ นาง ภิกษุนี นาง สิกขมานา สามเณร นาง สามเณรี แล้ว ทรง บัญญัติ จีวร ทาน สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ให้ จีวร แก่ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติเว้นไว้ แต่การแลกเปลี่ยน กัน ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

จีวรสิพพนสิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี เปน ผู้ฉลาด ทำ จีวร กรรม นาง ภิกษุนี รูป หนึ่ง มา วาน ท่าน ให้ ช่วยเย็บ จีวร ให้ ท่าน จึง เย็บ ย้อม ดี แล้ว ทำ จิตรกรรม ที่ ประดิษฐ์ ด้วย กำลัง ความ คิด ใน ท่าม กลาง (ได้ยิน ว่า ท่าน ย้อม แล้ว ทำ รูป สัตรี แล บุรุษ กำลัง สังวาส กัน อยู่ ประสาน สี ต่าง ๆ ใน ท่าม กลาง จีวร นั้น) เสร็จ แล้ว พับ เก็บ ไว้ ครั้น นาง ภิกษุนี นั้น มา หา จึง ให้ จีวร นั้น สั่ง ว่า ท่าน จง นำ จีวร นี้ ไป พับ เก็บ ไว้ เมื่อ ไร ภิกษุนี สงฆ์ มา รับ โอวาท จึง ห่ม ตาม หลัง มา นาง ภิกษุนี นั้น ก็ รับ ไป แล ทำ ตาม คำ ท่าน ทุก ประการ มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติ เตียน เหล่า นาง ภิกษุนี นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ได้ ถาม

รู้ความ แล้ว ก็ ติเตียน พระ อุทายี แล้ว บอก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวร สิพพนสิกขาบท ว่า "ภิกษุ เย็บ จีวร ของ นาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ หรือ ให้ เขา เย็บ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สังวิธานสิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ชวน นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย เดิร ทาง ด้วย กัน มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า พระ สมณ ศักยบุตติย์ เหล่า นี้ เที่ยว ไป กับ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย เหมือน เรา ทั้งหลาย กับ ภรรยา ฉนั้น ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สังวิธาน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ชวน นาง ภิกษุนี เดิร ทาง ด้วย กัน โดย ที่ สุด แม้ สิ้น ระยะ บ้าน หนึ่ง ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ แล นาง ภิกษุนี มาก ด้วย กัน เดิร ทางไกลไป เมือง สาวัตถี แต่ เมือง สาเกต นาง ภิกษุนี

เหล่า นั้นได้ เห็น ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ชวน จะ ไป ด้วย ภิกษุ เหล่า นั้น กล่าว ว่า การ ชวน นาง ภิกษุนี เดิร ทาง ด้วย กัน ย่อมไม่ ควร ท่าน ทั้งหลาย ต้องไป เสีย ก่อน หรือ เรา ทั้งหลาย จักไป ก่อน นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น จึง ว่า ท่าน ทั้งหลาย เปน บุรุษ เลิศ จงไป ก่อน เมื่อ นาง ภิกษุนี เหล่า นั้นไป ภาย หลัง เหล่า โจร ก็ แย่ง ชิง บ้าง ประ ทุษฐร้าย บ้าง ใน ระหว่าง ทาง นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ถึง เมืองสาวัตถี ก็บอก ความ นั้น แก่ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ๆ ก็ บอก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ชวน นาง ภิกษุนี เดิร ทาง ด้วย กัน เมื่อ ทาง ซึ่ง จะ ต้องไป เปน พวก เปน หมู่ ซึ่ง เขา รู้กัน ว่า มี ความ รังเกียจ มี ภัย ใกล้ แล้ว ทรง บัญญัติ สังวิธาน สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ

ชวน นาง ภิกษุนี เดิร ทาง ด้วย กัน โดย ที่ สุด แม้ สิ้น ระยะ บ้าน หนึ่ง เว้นไว้ แต่ มี สมัย คือ ทาง จะ ต้อง ไป เปน พวก เขา รู้ กัน ว่า มี ความ รังเกียจ มี ภัยใกล้ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

นาวาภิรุหนสิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ชวน นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ขึ้น เรือ ลำ เดียว กัน มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน ว่า พระ สมณ ศักยบุตติย์ เหล่า นี้ ชวน นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย เล่น เรือ ลำ เดียว กัน เหมือน เรา ทั้งหลาย กับ ภรรยา ฉนั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ นาวาภิรุหน สิก ขาบท ว่า "ภิกษุ ชวน นาง ภิกษุนี ขึ้น เรือ ลำ เดียว กัน ไป ขึ้น น้ำ หรือ ใต้ น้ำ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ แล นาง ภิกษุนี มาก ด้วย กัน เดิร ทาง ไกล ไป เมือง สาวัตถี แต่ เมือง สาเกต มี แม่ น้ำ ขวาง ใน ระหว่าง ทาง นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ชวน ภิกษุ

เหล่า นั้น จะ ข้าม ฟากไป ด้วย ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ว่า การ ชวน นาง ภิกษุนี ขึ้น เรือ ลำ เดียว กัน ย่อม ไม่ ควร ท่าน ทั้งหลาย ต้อง ข้ามไป เสีย ก่อน หรือ เรา ทั้งหลาย จัก ข้าม ก่อน นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ตอบ ว่า ท่าน ทั้งหลาย เปน บุรุษ เลิศ จง ข้ามไป ก่อน เมื่อ นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ข้ามไป ภาย หลัง เหล่า โจร ก็ แย่ง ชิง บ้าง ประทุษฐร้าย บ้าง นาง ภิกษุนี เหล่า นั้น ถึง เมือง สาวัตถี ก็ บอก ความ นั้น แก่ นาง ภิกษุนี ทั้งหลาย ๆ ก็ บอก แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ นาวาภิรุหน สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ ชวน นาง ภิกษุนี ขึ้น เรือ ลำ เดียว กันไป ขึ้น น้ำ หรือ ใต้ น้ำ เว้นไว้ แต่ ข้าม ฟาก ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ปริปาจิตสิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทกนิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ นาง ถุลลนันทา ภิกษุนี เปน ผู้คุ้น เคย ของ ตระกูล แล เปน ผู้ รับ ภัตตาหาร เปน นิตย์ ใน ตระกูล แห่ง หนึ่ง เจ้า ของ เรือน นั้นได้ นิมนต์ ภิกษุ เถระ ทั้งหลาย นาง ถุลลนันทาไป สู่ ตระกูล นั้น ถาม เจ้า ของเรือนนั้นว่าท่าน ได้ แต่ง ของ ควร เคียว ของ ควร ฉัน เปน อัน มาก นี้ ไว้ ทำ ไม เขา ตอบ ว่าได้ นิมนต์ พระ เถระ ทั้งหลาย มา นาง ถาม ว่า พระ เถระ เหล่า นั้น คือใคร เขา ตอบ ว่า คือ พระ ผู้ เปน เจ้า สารีบุตร พระ ผู้ เปน เจ้า มหาโมคคัลลาน์ พระผู้ เปน เจ้า มหา กัจจานะ พระผู้ เปน เจ้า มหา โกฏฐิตะ พระ ผู้ เปน เจ้า มหา กัปปินะ พระ ผู้ เปน เจ้า มหา จุนทะ พระ ผู้ เปน เจ้า อนุรุทธ พระ ผู้ เปน เจ้า เรวะตะ พระ

ผู้ เปน เจ้า อุบาลี พระ ผู้ เปน เจ้า อานนท์ พระ ผู้ เปน เจ้า ราหุล นาง จึ่ง ว่า เมื่อ พระ มหา นาค คือ พระ เถระ ผู้ ใหญ่ มี อยู่ ท่าน นิมนต์ พระ เด็ก ๆ มา ทำไม เขา ถาม ว่า พระ มหา นาค เหล่า นั้น คือ ใคร นาง บอก ว่า คือ พระ ผู้ เปน เจ้า เทวทัตต์ พระ ผู้ เปน เจ้าโกกาลิกะ พระ ผู้ เปน เจ้า กฎโมรก ติสสกะ พระ ผู้ เปน เจ้า ขัณฑเทวีบุตร พระผู้ เปน เจ้า สมุททัตต์ ใน ระหว่าง นาง ถุลลนันทา กล่าว ยัง ค้าง อยู่ ภิกษุ เถระ ทั้งหลายได้ ไป ถึง นาง จึ่ง ว่า ถูกละ พระ มหา นาค ทั้งหลาย ท่านได้ นิมนต์ มา แล้ว เจ้า ของ เรือน นั้น จึ่ง ว่า ท่านได้ เรียก พระ เถระ ทั้งหลาย มี พระ สาริบุตร เปน ต้น ว่า พระ เด็ก ๆ เดี๋ยว นี้ เอง กลับ เรียก ว่า พระ มหา นาค อีก เล่า แล้ว เขา จึ่ง ขับ นาง ออก จาก เรือน แลไม่ ถวาย ภัตต์ ที่ เคย ถวาย เปน นิตย์ อีก

ต่อไป ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า ไฉน พระ เทวทัตต์ รู้ อยู่ และ ฉัน บิณฑบาต ที่ นาง ภิกษุนี ว่า กล่าว ให้ เขา ถวาย แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ปริปาจิต สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ และ บริโภคบิณฑบาต ที่นางภิกษุนีว่ากล่าว ให้ เขาถวาย ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูป หนึ่งได้ บวช แต่ เมือง ราชคฤห์ ไป สู่ ตระกูล ญาติ มนุษย์ ทั้งหลายได้ ตั้ง ใจ จัด ภัตตาหาร ถวาย ด้วย คิด ว่า ต่อ นาน ๆ ท่าน ผู้ เจริญ จึง ได้ มา นาง ภิกษุนี เปน ผู้ คุ้น เคย ของ ตระกูล นั้นได้ ว่า แก่ มนุษย์ เหล่า นั้น ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ถวาย ภัตตาหาร แก่ พระ ผู้ เปน เจ้า ภิกษุ นั้น มี ความ รังเกียจ เหตุ พุทธ บัญญัติ นั้น ก็ ไม่ รับ ภัตตาหาร นั้น เธอ ไม่ อาจ จะ ไป บิณฑบาต จึง ต้อง อด อาหาร เธอ ไป อาราม

แล้วได้บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ว่า ถ้า บิณฑบาต ที่ คฤหัสถ์ เริ่ม ตระเตรียม อยู่ ก่อน ภิกษุ รู้ อยู่และ บริ โภค บิณฑบาต ที่ นาง ภิกษุนี ว่า กล่าว ให้ เขา ถวาย ต่อ ภาย หลังได้ แล้ว ทรง บัญญัติ ปริปาจิต สิกขา บท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ รู้อยู่ และบริโภค บิณฑบาต ที่ นาง ภิกษุนี ว่า กล่าว ให้ เขา ถวาย เว้นไว้ แต่ บิณฑ บาต ที่ คฤหัสถ์ เริ่ม ตระเตรียม อยู่ ก่อน แล้ว ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

รโหนิสัชชสิกขาบทที่ ๑๐

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะเชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤบดี ใกล้เมืองสาวัตถี ภรรยาเก่าของพระอุทายีได้บวชในสำนักนางภิกษุนีทั้งหลาย นางได้มาหาพระอุทายีทุกวัน พระอุทายีก็ได้ไปหานางทุกวัน วันหนึ่งพระอุทายีได้นั่งในที่ลับกับนางสองต่อสอง ภิกษุทั้งหลายติเตียนท่าน แล้วกราบทูลพระผู้มีพระภาค พระองค์จึงทรงบัญญัติรโหนิสัชชสิกขาบทว่า "ภิกษุผู้เดียวสำเร็จการนั่งในที่ลับกับนางภิกษุนีผู้เดียว ต้องอาบัติปาจิตติย์" ฉนี้

จบโอวาทวรรคที่ ๓ เท่านี้

อาวสถบิณฑ สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ประชุม ชน หมู่ หนึ่งได้ ตั้ง แต่ง ภัตตาหาร ไว้ แห่ง หนึ่ง ใน ที่ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เข้าไป บิณฑบาต ใน เมือง สาวัตถี เมื่อไม่ได้ บิณฑบาต จึ่งไปโรง ทาน มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ตั้งใจ อังคาส ด้วย คิด ว่า ต่อ นาน ๆ ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย จึ่ง ได้ มา ครั้น วัน ที่ ๒ ที่ ๓ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไป บิณฑบาตไม่ ได้ อาหาร จึ่งไป ฉัน ที่โรง ทาน นั้น อิก แล้ว คิด ว่า เรา ทั้งหลาย จะ กลับไป อาราม ทำไม เพราะ จะ ต้อง มาโรง ทาน นี้ อิก ร่ำไป จึ่ง อยู่ ประจำ ฉัน อาหาร ในโรง ทาน นั้น เปน นิตย์ เดียรถีย์ ทั้งหลาย ต้อง หลีก ไป มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณ

ศักยบุตติย์ ทั้งหลาย จึง อยู่ ประจำ ฉัน อาหาร ใน โรงทานเปน นิตย์ อาหาร ใน โรง ทาน เขาไม่ ได้ ตั้ง ไว้ เพื่อ พระ สมณ ศักยบุตติย์ เหล่า นี้ เท่า นั้น เขาได้ ตั้ง ไว้ เพื่อ ชน ทั้งปวง ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟั่ง คำ ครหา นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อาวาสถบิ่ณฑ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ พึง ฉัน อาหาร ใน โรง ทาน แต่ มื้อ เดียว ถ้า ฉัน ยิ่งไป กว่า นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น พระสารีบุตร เมื่อไป เมือง สาวัตถี ใน โกสล ชนบทได้ ไปโรง ทาน แห่ง หนึ่ง มนุษย์ ทั้งหลาย คิด ว่า ต่อ นาน ๆ พระ เถระ จึงได้ มา จึง ตั้งใจ อังคาส อาพาธ กล้าได้ เกิด ขึ้น แก่ พระ สารีบุตร ๆ ไม่ อาจ กลับ จากโรง ทาน นั้น วัน ที่ ๒ มนุษย์ เหล่า นั้น ได้ นิมนต์ ให้ พระ เถระ ฉัน พระ เถระ รังเกียจ เหตุ

พุทธ บัญญัติ นั้น จึงไม่ รับ ก็ ต้อง อด อาหาร พระ เถระ ไป เมือง สาวัตถี แล้ว บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ อยู่ ประจำ ฉัน อาหาร ใน โรง ทาน เปน นิตย์ ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ อาวสถบิณฑ สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุไม่เปนไข้ พึง ฉัน อาหาร ในโรง ทานได้ มื้อ เดียว ถ้า ฉัน ยิ่งไป กว่า นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

คณโภชน สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทกนิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระ เทวทัตต์ เสื่อม จาก ลาภ สักการ พา บริษัท เที่ยว ขอ ใน ตระกูล ทั้งหลาย บริโภค มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง แต่ มนุษย์ เหล่า นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ คณโภชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ คณโภชน (คือ บริโภค เปน หมู่) ฉนี้ (ภิกษุ ๔ รูป กำหนด อย่าง ต่ำ ชื่อ ว่า หมู่)

สมัย นั้น เหล่า มนุษย์ นิมนต์ ภิกษุไข้ ทั้งหลาย ให้ ฉัน ภิกษุ เหล่า นั้น รังเกียจ เพราะ พุทธ บัญญัติ นั้น จึงไม่ รับ นิมนต์ แล้ว กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้

มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ ฉัน คณ โภชน ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ คณ โภชน เว้น ไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้" ฉนี้

สมัย นั้น มนุษย์ ทั้งหลาย แต่ง ภัตตาหาร ทั้ง จีวร ใน น่า จีวร กาล แล้ว นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ด้วย คิด จะ ให้ ฉัน แล้ว ถวาย จีวร ภิกษุ เหล่า นั้น รังเกียจ จึง ไม่ รับ นิมนต์ จีวร จึ่ง เกิด ขึ้น น้อย พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณ โภชน ใน น่า จีวร กาล ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ คณ โภชน เว้น ไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ แล น่า จีวร กาล" ฉนี้

สมัย นั้น เหล่า มนุษย์ นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ซึ่ง ทำ จีวร ให้ ฉัน ภิกษุ เหล่า นั้น รังเกียจ ก็ ไม่ รับ นิมนต์

พระ ผู้มี พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณโภชน ใน คราว ทำ จีวร ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ คณโภชน เว้นไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ น่า จีวร กาล แล คราว ทำ จีวร" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย เดิร ทางไกล กับ เหล่า มนุษย์ เธอ จึง ว่า กะ เขา ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง รอ ครู่ หนึ่ง เรา ทั้งหลาย จัก เที่ยวไป บิณฑบาต เขา จึง ตอบ ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ฉัน ที่ นี้ เถิด ภิกษุ เหล่า นั้น รังเกียจ จึงไม่ รับ นิมนต์ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณโภชน ใน คราว เดิร ทางไกล ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ คณโภชน เว้นไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ น่า จีวร กาล คราว ทำ จีวร แล คราว เดิร ทางไกล" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลายไป เรือ กับ พวก มนุษย์ เธอ จึ่ง ว่า กะเขา ว่า ท่าน จง จอด ที่ ฝั่ง ครู่ หนึ่ง เรา ทั้งหลาย จัก เที่ยวไป บิณฑบาต เขา จึ่ง ตอบ ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ฉัน ที่ นี้ เถิด ภิกษุ เหล่า นั้น รังเกียจ จึ่ง ไม่ รับ นิมนต์ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณโภชน ในคราวไปทางเรือได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติปาจิตตีย์ เพราะ คณโภชน เว้นไว้แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ น่า จีวร กาล คราว ทำ จีวร คราว เดิร ทางไกล แล คราวไป ทาง เรือ" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย จำพรรษา ใน ทิศ ทั้งหลาย แล้ว มา เฝ้า พระ ผู้มี พระภาค ณะ เมือง ราชคฤห์ มนุษย์ ทั้งหลายได้ เห็น ภิกษุ ทั้งหลาย ซึ่ง มา แต่ เมือง ต่าง ๆ จึ่ง นิมนต์ ให้ ฉัน ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ จึ่งไม่ รับ

นิมนต์ พระ ผู้มี พระภาค ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณโภชน ใน คราว ภิกษุ มา อยู่ มาก ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิกว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ คณโภชน เว้นไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ น่า จีวร กาล คราว ทำ จีวร คราว เดิร ทางไกล คราว ไป ทาง เรือ แล คราว ภิกษุ มา อยู่ มาก" ฉนี้

สมัย นั้น พระ ญาติวงศ์ ของ พระเจ้า พิมพิสาร ได้ ผนวช ใน เหล่า อาชีวก ไป เฝ้า พระเจ้า พิมพิสาร ทูล ว่า อยาก จะ ทำ ภัตตาหาร ให้ พวก มิจฉาทิฏฐิ ทั้งปวง ท้าว เธอ ตรัส ตอบ ว่า ถ้า ท่าน จะ นิมนต์ พระ ภิกษุ สงฆ์ มี พระพุทธเจ้า เปน ประธาน มา ฉัน ก่อน ข้าพเจ้า จึ่ง จะ ทำ ถวาย อาชีวก นั้น จึ่ง ส่ง ทูตไป นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ให้ รับ ภัตตาหาร วัน พรุ่ง นี้ ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ

จึงไม่ รับ นิมนต์ อาชีวก นั้น จึงไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค กล่าว ถ้อย คำ เปน ที่ บันเทิง แล้ว ยืน ใน ที่ ควร ข้าง หนึ่ง แล้ว ทูล ว่า พระ โคดม เปน บรรพชิต แม้ ข้าพเจ้า ก็ เปน บรรพชิต ๆ ควร จะ รับ จังหัน ของ บรรพชิต ขอ พระ โคดม กับ ภิกษุ สงฆ์ จง รับ ภัตตาหาร ของ ข้าพเจ้า วัน พรุ่ง นี้ ครั้น รู้ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง รับ นิมนต์ ด้วย ทรง นิ่ง อยู่ แล้ว จึง กลับไป เพราะ เรื่อง นี้ เปน นิทาน พระ ผู้ มี พระภาค ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ทรง ทำ ธรรมี กถา แล้ว ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ฉัน คณ โภชน ใน คราว ภัตต์ ของ สมณ ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก เปน ที่ สุด ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ คณ โภชน เว้นไว้ แต่ มี สมัย คือ คราว เปนไข้ น่า จีวร กาล คราว ทำ จีวร คราว เดิร ทางไกล คราวไป ทาง เรือ คราว ภิกษุ มา อยู่ มาก แล คราว ภัตต์ ของ สมณ" ฉนี้

ปรัมปรโภชนสิกขาบทที่ ๓

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า เสด็จประทับอยู่ณะกูฏาคารศาลาในป่ามหาวันใกล้เมือง เวสาลี ทายกทั้งหลายได้ตั้งลำดับภัตตาหารอันประณีต ไว้ในเมืองเวสาลี คนทำการผู้ยากจนคนหนึ่งได้ คิดว่า การบำเพ็ญทานนี้คงไม่เปนกุศลเล็กน้อย มนุษย์เหล่านี้จึงตั้งใจแต่งภัตต์เช่นนี้ ถ้าอย่างไร เราจะแต่งภัตตาหารกับเขาบ้าง เขาจึงไปหากุลบุตร ชื่อกิรปติกะกล่าวว่า ข้าพเจ้าอยากจะแต่งภัตต์ถวาย พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเปนประธาน ขอท่าน ให้ค่าจ้างแก่ข้าพเจ้า กุลบุตรนั้นเปนผู้มีศรัทธา เลื่อมใส เขาจึงให้ค่าจ้างแก่คนทำการนั้นมากกว่า ปรกติ คนทำการนั้นจึงไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ถวายบังคมแล้วนั่งในที่ควรข้างหนึ่ง แล้วกราบ

ทูล เชิญ เสด็จ พร้อม ด้วย พระภิกษุสงฆ์ให้ ทรงรับภัตตาหาร ใน วัน พรุ่ง นี้ พระองค์ ตรัส ว่า ภิกษุ สงฆ์ มี มาก ท่าน จง กะ เอา แต่ พอ ควร คน ทำ การ นั้น จึง กราบทูล ว่า พระ ภิกษุ สงฆ์ มี มาก ก็ไม่ เปนไร ผล พุดซา เปน อัน มาก ข้าพระองค์ได้ เตรียมไว้ แล้ว เครื่อง แกง คง จัก มี บริบูรณ์ ด้วย ของ ที่ เจือ ผล พุดซา ครั้น รู้ว่า ทรง รับ นิมนต์ ด้วย ทรง นิ่ง อยู่ แล้ว จึง กราบ ถวาย บังคม ลา กลับไป ภิกษุ ทั้งหลายได้ สดับ ว่า คน ทำ การ เชิญ ใจ ได้ นิมนต์ พระ ภิกษุ สงฆ์ มี พระ พุทธเจ้า เปน ประธานไว้ เครื่อง แกง จัก ล้วน แล้วไป ด้วย ของ ที่ เจือ ผล พุดซา เธอ จึง เที่ยวไป บิณฑบาต ฉัน เสีย แต่ เช้า มนุษย์ ทั้งหลายได้ ฟัง ว่า คน ทำ การ ผู้ ยาก จนได้ นิมนต์ พระ ภิกษุ สงฆ์ มี พระ พุทธเจ้า เปน ประธาน ไว้ เขา จึง นำ ของ ควร เคี้ยว ของ ควร บริโภค เปน อัน มาก ไป

ให้คน ทำ การ นั้น ๆ ให้ แต่ง ของ ควร เคี้ยว ของ ควร บริโภค อัน ประณีต เสร็จ แล้ว ให้ ไป กราบ ทูล กาล ซึ่ง ควร จะ เสด็จ แด่ พระ ผู้ มี พระภาค เวลา เช้า พระ องค์ พร้อม ด้วยพระภิกษุ สงฆ์ เสด็จไป ประทับ ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ลาดไว้ ใน เรือน ที่ อยู่ คน ทำ การ นั้น เขา จึง อังคาส ภิกษุ ทั้งหลาย ใน โรง ฉัน ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กล่าว ว่า ท่าน ให้ แต่ น้อย ๆ เถิด เขา จึง ว่า ท่าน ทั้งหลาย อย่า รับ น้อย ๆ ด้วย คิด ว่า คน ทำ การ ผู้ นี้ เปน คน จน เลย ของ ควร เคี้ยว ของ ควร บริโภค เปน อัน มาก ข้าพเจ้า ได้ จัดไว้ ขอ ท่าน ทั้งหลาย รับ ให้ พอ ประสงค์ เถิด ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ตอบ ว่า เรา ทั้งหลาย รับ แต่ น้อย ๆ เพราะ เหตุ นั้น หา มิได้ เรา ทั้งหลาย ได้ เที่ยวไป บิณฑบาต ฉัน เสีย แต่ เช้า แล้ว ด้วย เหตุ นั้น จึงได้รับ แต่ น้อย ๆ คน ทำ การ นั้น จึง ติเตียน ว่า

ไฉน ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย เรา นิมนต์ แล้ว ไป ฉัน เสีย ใน ที่ อื่น เรา ก็ มิ กำลัง จะ ถวาย ให้ พอ ประสงค์ ได้ เหมือน กัน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ครหา นั้น ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ปรัม ปรโภชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ปรัม ปรโภชน (คือ ฉันโภชน ที่ รับ นิมนต์ที่ หลัง)" ฉนี้

ต่อ นี้ ไป มี นิทาน ซึ่ง เปน เหตุให้ ทรง อนุญาต แล ทรง บัญญัติ อีก ๓ ครั้ง เพราะ มี สมัย ๓ เหมือน สมัย ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ อัน มี แจ้งใน นิทาน ใน คณ โภชน สิกขา บท นั้น ต้อง เรื่อง ต่าง กัน เล็ก น้อย จึง รวม เปน ทรง บัญญัติ ปรัมปร โภชน สิกขาบท นี้ โดย สิ้น เชิง ว่า "ภิกษุ ต้องอาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ปรัมปรโภชน เว้นไว้ แต่ มีสมัย คือ คิลานสมัย จีวร ทาน สมัย จีวร การ สมัย" ฉนี้

ลำดับ นั้น เวลา เช้า พระ ผู้มี พระภาค มี พระอานนท์ ตาม เสด็จ ๆ ไป ตระกูล หนึ่ง ประทับ ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้งไว้ มนุษย์ เหล่า นั้นได้ ถวาย โภชนะ แต่ พระ ผู้มี พระภาค แล พระอานนท์ พระอานนท์ รังเกียจ จึงไม่ รับ พระองค์ ตรัส ว่าให้ รับ พระอานนท์ ทูล ห้าม ว่า ไม่ ควร รับ เพราะ ความ หวัง จะ ได้ ภัตต์ มี อยู่ พระองค์ ตรัส ว่า ถ้า อย่าง นั้น จง วิกัป เสีย แล้ว รับ เถิด แล้ว ทรง อนุญาต ว่า เรา ยอม ให้ ภิกษุ วิกัป ความ หวัง จะ ได้ ภัตต์ แล้ว ฉัน ปรัม ปรโภชนได้

กาณ มาตา สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี อุบาสิกา ผู้ มารดา นาง กาณา เปน หญิง มี ศรัทธา เลื่อมใส นางได้ ให้ นาง กาณา แก่ บุรุษ ผู้ หนึ่ง ใน หมู่ บ้าน เล็ก นาง กาณา ได้ ไป เรือน มารดา ด้วย กิจ อัน ใด อัน หนึ่ง สามี ของ นาง กาณา ได้ ส่ง ทูต ไป ถึง นาง ว่า ให้ นาง มา มารดา นาง กาณา จึ่ง ทอด ขนม ด้วย คิด ว่า การ ที่ ธิดา ไป มือ เปล่า ดู กะไร อยู่ พอ ขนม นาง ทอด แล้ว มี ภิกษุ ผู้ เที่ยว บิณฑบาต รูป หนึ่ง เข้า ไป ที่ อยู่ อุบาสิกา มารดา นาง กาณา นั้น อุบาสิกา จึ่ง ถวาย ขนม แก่ ภิกษุ นั้น ๆ ได้ ออก มา บอก แก่ ภิกษุ อื่น อุบาสิกา ก็ ถวาย แก่ ภิกษุ แม้ นั้น ๆ ก็ ออก มา บอก แก่ ภิกษุ อื่น อุบาสิกา ก็ ได้ ถวาย แก่ ภิกษุ นั้น

อิก ขนม ที่ จัดไว้ ก็ หมด สิ้นไป สามี นาง กาณา ได้ส่ง ทูตไป เรียก นางให้มา อิก เปน ครั้ง ที่ ๒ อุบาสิกา ได้ คิด แล ทอด ขนม แลได้ ถวาย ภิกษุ นั้น ๆ ผู้ เข้าไป สู่ ที่ อยู่ แห่ง ตน จน ขนม หมดไป เหมือน ครั้ง แรก สามี นาง กาณาได้ส่ง ทูตไป เรียก นาง ให้ มา อิก แล ว่า ถ้า นางไม่ มา จะ มี ปชาบดี อื่น เสีย เปน ครั้งที่ ๓ อุบาสิกา ได้ คิด แล ทอด ขนม จน ถึง ขนม หมดไป เช่น ครั้งที่ ๑ ที่ ๒ นั้น ฝ่าย สามี นาง กาณา จึง มี ปชาบดี อื่น เสีย นาง กาณาได้ ฟัง ข่าว นั้น จึง ยืน ร้องไห้ อยู่

ครั้ง นั้น เวลา เช้า พระ ผู้ มี พระภาค เสด็จไป ประทับ ณะ อาสนะ ที่ เขา แต่ง ตั้ง ไว้ ใน ที่ อยู่ มารดา นาง กาณา จึง ตรัส ถาม มารดา นาง กาณา ผู้ มา เฝ้า ถวาย นมัสการ นั่ง อยู่ ณะ ที่ ควร ข้าง หนึ่ง นั้น ว่า นาง กาณา

นี้ ร้องไห้ ทำไม อุบาสิกา จึง กราบ ทูล ความ นั้นให้ ทรง ทราบ พระองค์ ตรัส ธรรมี กถา แล้ว เสด็จ กลับ

สมัย นั้น หมู่ พ่อ ค้า พวก หนึ่ง ปรารถนา จะไป ตำบล ชื่อ ปฏิยาโลก แต่ เมือง ราชคฤห์ ภิกษุ ผู้ถือ บิณฑบาต เปน วัตร รูป หนึ่ง ไป บิณฑบาต ที่ หมู่ พ่อ ค้า นั้น อุบาสก ผู้หนึ่งได้ ถวาย เข้า สัตตู แก่ ภิกษุ นั้น ๆ ได้ ออก ไป บอก แก่ ภิกษุ อื่น อุบาสก ก็ได้ ถวาย เข้า สัตตู แก่ ภิกษุ แม้ นั้น ๆ ก็ ออกไป บอก แก่ ภิกษุ อื่น อุบาสก ก็ได้ ถวาย แก่ ภิกษุ แม้ นั้น อีก สะเบียง ที่ อุบาสก เตรียมไว้ ก็ หมด สิ้นไป เขา จึง ว่า กะ มนุษย์ เหล่า นั้น ว่า วัน นี้ ท่าน ทั้งหลาย จง รอ ก่อน สะเบียง ที่ เตรียมไว้ ถวาย พระ ผู้เปน เจ้า ทั้งหลาย เสีย หมด แล้ว เรา จะ เตรียม สะเบียงใหม่ ก่อน มนุษย์ เหล่า นั้น ตอบ ว่า เรา ทั้งหลายไม่ อาจ จะ รอ อยู่ หมู่ พ่อ ค้า จะ

ต้อง ออก เดิร กล่าว ดัง นี้ แล้ว ก็ไป เมื่อ อุบาสก นั้น เตรียม สะเบียง แล้วไป ภาย หลัง โจร ทั้งหลาย ก็ ตี ชิง อุบาสก นั้น มนุษย์ ทั้งหลาย จึง ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณ ศักยบุตติย์ ทั้งหลายไม่ รู้ จัก ประมาณ รับ อุบา สก นี้ ได้ ถวาย แก่ เธอ เหล่า นี้ จน ต้องไป ภาย หลัง ถูก โจร ตี ชิง ภิกษุ ทั้งหลายได้ยิน มนุษย์ เหล่า นั้น ติเตียน จึง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กาณมาตา สิกขาบท ว่า "ทายก นำ ขนม หรือ สัตตู ทั้งหลาย ไป ปวารณา แก่ ภิกษุ ผู้ เข้า ไป สู่ ตระกูล ภิกษุ เมื่อ หวัง ก็ พึง รับ เต็ม ๓ บาตร ถ้า รับ ยิ่ง กว่า นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ ภิกษุ รับ เต็ม ๓ บาตร แล้ว นำ ออกไป แต่ ที่ รับ นั้น แล้ว พึง แบ่ง แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย อันนี้ เปนกิจชอบ ยิ่งใน การ รับ ขนม หรือสัตตูเต็ม ๓ บาตร นั้น" ฉนี้ (ของ บริโภค สิ่งใด สิ่ง หนึ่ง เปน ของสด ที่

เขาแต่ง เพื่อ เปน บรรณาการ รวม ชื่อ ว่า ขนม ของบริโภค สิ่งใด สิ่ง หนึ่ง เปน ของ แห้ง ที่ เขาแต่งเพื่อเปนสะเบียงทาง รวม ชื่อ ว่า สัตตู)

ปฐมปวารณา สิกขาบทที่ ๕

สมัยนั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พราหมณ์ ผู้หนึ่ง นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ไป ฉัน เธอ ทั้งหลาย ฉัน เสร็จ แล้ว ห้าม ไม่ให้ เขา อังคาส แล้ว ไป ตระกูล ญาติ ทั้งหลาย บาง รูป ฉัน อีก บาง รูป ถือ เอา บิณฑบาตไป พราหมณ์ นั้น ได้ว่า แก่ พวก คน คุ้น เคย ของ ตัว ว่า เรา ได้ นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย มา ฉัน อิ่ม หนำ แล้ว แม้ ท่าน ทั้งหลาย มา เถิด เรา จัก เลี้ยง ให้ อิ่ม หนำ เหมือน กัน คน คุ้น เคย เหล่า นั้น จึง ตอบ ว่า ท่าน จัก เลี้ยง ให้ เรา ทั้งหลาย บริโภค อิ่ม หนำ ได้ หรือ แต่ ภิกษุ เหล่า ที่ ท่าน ได้ นิมนต์ ยัง ต้อง ไป เรือน เรา ทั้งหลาย บาง รูป ฉัน อีก บาง รูป ถือ เอา บิณฑบาต ไป พราหมณ์ นั้น จึง ติเตียน ว่า เหตุ

ไร ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย ฉัน ที่ เรือน เรา แล้ว ไป ฉัน ที่ อื่น อิก เรา ไม่ มี กำลัง พอ จะ ถวาย ให้ เต็ม ประสงค์ หรือ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐมปวารณา สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ฉัน เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว ขบ ฉัน ของ ควร เคียว ของ ควร ฉัน อิก ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย นำ บิณฑบาต อัน ประณีตไปให้ เหล่า ภิกษุไข้ เธอ ทั้งหลาย ฉันไม่ ค่อยได้ ภิกษุ ทั้งหลาย ต้อง เท บิณฑบาต นั้น เสีย สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาคได้ ทรง สดับ เสียง กา ร้อง อื้อ อึง จึง ตรัส ถาม พระอานนท์ กราบ ทูล ความ นั้นให้ ทรง ทราบ พระองค์ จึง ทรง อนุญาตให้ ภิกษุ ฉัน ของ เหลือ เดนแห่ง ภิกษุ ทั้ง ที่เปน ไข้ ทั้ง ที่ไม่ เปนไข้ ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ ปฐมปวารณา

สิกขาบทอีก ครั้งหนึ่งว่า "ภิกษุฉันเสร็จแล้วห้าม
อังคาสแล้ว ขบฉันของควรเคี้ยวของควรฉันอันไม่
เปนเดน ต้องอาบัติปาจิตติยํ" ฉนี้

ทุติยปวารณา สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ๒ รูปได้ เดิร ทางไกลไป เมือง สาวัตถีใน โกสล ชนบท รูป หนึ่งได้ ประพฤติ อนาจาร อิก รูป หนึ่งได้ กล่าว ห้ามไม่ ให้ เธอ ประพฤติ เธอ กลับ ผูก ใจ เจ็บ ใน เธอ ผู้ห้าม นั้น ภิกษุ ๒ รูป นั้นได้ ไป ถึง เมือง สาวัตถี ครั้ง นั้น สังฆภัตต์ แห่ง ประชุม ชน พวก หนึ่ง มี อยู่ ใน เมือง สาวัตถี ภิกษุ ซึ่ง ห้าม ปราม นั้นได้ ฉัน ภัตตาหาร เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว ภิกษุ ซึ่ง ผูก ใจ เจ็บ นั้นไป ตระกูล ญาติ รับ บิณฑบาต มา บอก ให้ เธอ ฉัน ครั้น เธอ ว่า พอ แล้ว อิ่ม แล้ว จึง กล่าว ว่า บิณฑบาต นี้ ฉัน เถิด เธอ ถูก อ้อน วอน เสียไม่ได้ ก็ ฉัน บิณฑบาต นั้น ภิกษุ ซึ่ง ผูก ใจ เจ็บ นั้น จึง ว่า ท่าน

สำคัญ ตัว จะ เปน ผู้ ว่า กล่าว เรา ฝ่าย เดียว ก็ ตัว ท่าน เล่า ฉัน เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว ยัง ฉันโภชนะ ที่ ไม่ใช่ ของ เหลือ เดน จะ ว่า อย่างไร เล่า ภิกษุ ซึ่ง ฉัน เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว นั้น จึง ตอบ ว่า ท่าน ควร จะ บอก ไม่ ใช่ หรือ ว่า ของ นั้น มิใช่ ของ เหลือ เดน ภิกษุ ซึ่ง ผูกใจ เจ็บ นั้น จึง ว่า ท่าน ควร จะ ถาม เสีย ก่อนไม่ ใช่ หรือ ภิกษุ ซึ่ง ฉัน เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว นั้น จึง บอก ความ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ภิกษุ ซึ่ง ปอง ร้าย นั้น แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุติย ปวารณา สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ แล เพ่ง ความ รุก ราน นำ ของ ควรเคี้ยว ของ ควรฉัน ซึ่ง ไม่ เปน เดนไป เฉพาะ ภิกษุ ผู้ฉัน

เสร็จ แล้ว ห้าม อังคาส แล้ว ให้ เธอ ปรารถนา ด้วย คำ ว่า 'เอา เถิด ท่าน ขบ ฉัน ของ นี้ เถิด' ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

วิกาลโภชน สิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ครั้ง นั้น ใน เมือง ราชคฤห์ มี มหรศพ บน ยอด ภูเขา ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ได้ ไป ดู มหรศพ นั้น มนุษย์ ทั้งหลาย ได้ เห็น ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ จึง ให้ อาบ น้ำ แล้ว ทา ของ หอม แล้ว ให้ ฉัน แล้ว ถวาย ของ เคี้ยว ไป เธอ ทั้งหลาย จึง ถือ ของ เคี้ยว ไป อาราม แล้ว บอก ให้ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ถาม ทราบ เหตุ ที่ ได้ ของ เคี้ยว มา แล ทราบ ว่า ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ฉัน โภชนะ ใน วิกาล จึง ติเตียน แล้ว บอก แก่ ภิกษุ ทั้ง หลาย ๆ ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ วิกาล โภชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ขบ ฉัน ของ ควร เคี้ยว หรือ ของ ควร ฉัน ใน วิกาล ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สันนิธิการกสิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤห บดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระเวฬัฏฐ์ะสีสะ ผู้ อุปัชฌาย์ ของ พระ อานนท์ อยู่ ใน ป่า ท่านได้ เที่ยว บิณฑบาตได้ มาก แล้ว จึง นำ เข้า สุก ล้วนไป อาราม ตากให้ แห้ง แล้ว เก็บไว้ เมื่อ ใด ต้อง การ อาหาร จึง แช่ น้ำ ให้ น่าย แล้ว ฉัน เมื่อ นั้น นาน ๆ จึง เข้าไป บิณฑบาตใน บ้าน ภิกษุ ทั้งหลาย ถาม ท่าน ว่า เหตุไร นาน ๆ ท่าน จึง เข้าไป บิณฑบาตใน บ้าน ท่าน ก็ บอก ความ นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ถาม ท่าน ว่า ท่าน ฉัน โภชนะ ที่ ทำ สะสม ไว้ หรือ ท่าน ตอบ รับ ว่าได้ทำ อย่าง นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ สันนิธิการกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ขบ.

ฉัน ของ ควรเคี้ยว หรือ ของ ควร ฉัน ซึ่ง ทำ สะสมไว้ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้ (ของ ที่ รับ ประเคน แรม คืนไว้ ฉัน ชื่อ ว่า ทำ สะสมไว้)

ปณีตโภชน สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ขอโภชนะ เจือ ของ ประณีต เพื่อ ประโยชน์ ตน มา ฉัน สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ความ นั้น แต่ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ ได้ ติเตียน เพราะ ได้ ฟัง มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน กราบทูล นั้น จึง ทรง บัญญัติ ปณีตโภชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ขอโภชนะ เจือ ของ ประณีต ทั้งหลาย คือ สัปปี นวนีต น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ปลา เนื้อ นมสด นมส้ม เพื่อ ประโยชน์ ตน มา ฉัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย เปนไข้ ภิกษุ ผู้ พยาบาล ทั้งหลายได้ ถาม อาการ เธอ ๆ ตอบ ว่า แต่ ก่อน เรา ทั้งหลาย ขอ โภชนะ เจือ ของ ประณีต เพื่อ ประโยชน์ ตน

มา ฉันได้ เพราะ ฉนั้น จึง มี ความ สำราญ เดี๋ยว นี้ เรา ทั้งหลาย มี ความ รังเกียจ เหตุ พุทธบัญญัติ จึงไม่ ได้ ขอ เพราะ ฉนั้น จึงไม่ มี ความ สำราญ ภิกษุ ทั้งหลาย กราบทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ ขอ โภชนะ เจือ ของ ประณีต เพื่อ ประโยชน์ ตน มา ฉันได้ แล้ว ทรง บัญญัติปณีตโภชน สิกขาบท อีก ครั้ง หนึ่ง ว่า " ภิกษุไม่ เปนไข้ ขอโภชนะ เจือ ของ ประณีต เพื่อ ประ โยชน์ ตน มา ฉัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ทันตโปณ สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะกูฏาคาร ศาลา ในป่า มหาวัน ใกล้ เมือง เวสาลี ภิกษุ รูป หนึ่ง ถือ บังสุกุล ใน ของ ทุก สิ่ง แล อยู่ ใน ป่า ช้า เธอ ไม่ ปรารถนา ที่ จะ รับ ของ ที่ มนุษย์ ทั้ง หลาย ประ เคน ถวาย เธอ หยิบ ของ กิน ซึ่ง เปน เครื่อง เส้น ตาม ป่า ช้า บ้าง ตาม ร่มไม้ บ้าง ตาม ประตู บ้าน บ้าง มา บริโภค เอง เหล่า มนุษย์ จึ่ง ติเตียน ว่า อย่างไร ภิกษุ นี้ จึ่ง หยิบ ของ กิน ซึ่ง เปน เครื่อง เส้น ของ เรา ทั้ง หลาย ไป บริโภค เอง ภิกษุ นี้ ทั้ง อ้วน ทั้ง ล่ำ เห็น จะ ฉัน เนื้อ มนุษย์ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ทันต โปณ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ กลืน ของ ที่ เขาไม่ได้ประเคน ให้ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ยัง สงใสย ใน น้ำ แลไม้ ชำระ ฟัน จึง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ถือ เอา น้ำแล ไม้ ชำระฟัน บริโภคได้เอง แล้ว ทรง บัญญัติ ทันต โปณสิกขาบท อิก ครั้ง หนึ่ง ว่า "ภิกษุ กลืน ของ ที่ เขา ไม่ได้ ประเคน ให้ เว้น ไว้ แต่ น้ำ แลไม้ ชำระ ฟัน ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

จบ โภชน วรรค ที่ ๔ เท่า นี้

อเจลกสิกขาบทที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะกูฏาคาร ศาลา ใน ป่า มหาวัน ใกล้ เมือง เวสาลี ครั้ง นั้น ของ ควร เคี้ยว เกิด ขึ้น แก่ สงฆ์ พระ อานนท์ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค ให้ ทรง ทราบ พระ องค์ ตรัส ว่า ถ้า อย่าง นั้น ท่าน จง ให้ ขนม แก่ พวก คน กิน เดน พระอานนท์ จึง ให้ พวก คน กิน เดน นั่ง เปน แถว เมื่อ แจก ขนม ให้ คน ละ อัน ๆ ได้ ให้ ขนม แก่ นาง ปริพพาชิกา คน หนึ่ง สอง อัน สำคัญ ว่า อัน เดียว พวก นาง ปริพพาชิกา จึง ถาม นาง ปริพพาชิกา นั้น ว่า สมณ นั้น เปน ชาย ชู้ ของ ท่าน หรือ นาง ปริพพาชิกา นั้น ตอบ ว่า ไม่ใช่ ท่านได้ ให้ สอง อัน สำคัญ ว่า อัน เดียว ครั้งที่ ๒ ที่ ๓ พระอานนท์ ได้ แจก อีก ก็ พลั้งให้ แก่ นาง ปริพพาชิกา นั้น สอง

อัน อีก แล พวก นาง ปริพพาชิกา ได้ ตอบ กัน เหมือน ครั้ง แรก พวก นาง ปริพพาชิกา ก็ พา กัน ล้อ ว่า เปน ชาย ชู้ หรือ ไม่ใช่ เปน ชาย ชู้ ฝ่าย ปริพพาชก คน หนึ่ง ได้ ไป ณะ ที่ อังคาส ภิกษุ รูป หนึ่ง นั้น เข้า สุก กับ เนยใส เปน อันมากแล้วให้ ก้อน เข้า สุก ใหญ่ แก่ ปริพพาชกนั้น ๆ จึง ถือ ก้อน เข้า สุก นั้นไป ปริพพาชก คน หนึ่ง ถาม ว่า ท่านได้ ก้อน เข้า สุก มา แต่ไหน ปริพพาชก นั้น ตอบ ว่า ได้ มา แต่ ที่ อังคาส พระ สมณ โคดม นั้น ของ มุณฑคฤหบดี อุบาสก ทั้งหลาย ได้ สดับ ถ้อย คำ ของ ปริพพาชก เหล่า นั้น จึงไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค กราบ ทูล ว่า เดียรถีย์ เหล่า นี้ ใคร่โทษ แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขอ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย อย่า ให้ แก่ เดียรถีย์ ด้วย มือ ตน เลย พระ ผู้มี พระภาค ตรัส ธรรมีกถา แก่ อุบาสก ทั้งหลาย ๆ ทูล ลา กลับไป แล้ว พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อเจลก สิกขาบท

ว่า "ภิกษุให้ ของ เคี้ยว หรือ ของ กิน แก่ อเจลก หรือ ปริพพาชก นาง ปริพพาชิกา ด้วย มือ ตน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้ (น้ำ แลไม้ ชำระ ฟัน ไม่ นับ เข้าใน ของ เคี้ยว ใน สิกขาบท นี้)

อุย โยชน สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ได้ ชวน ภิกษุ ผู้ เปน สัทธิ วิหาริก ของ พี่ น้องไป บิณฑบาต แล้วไม่ ให้ เขา ถวาย อะไร ๆ แก่ เธอ ไล่ กลับ เสีย ด้วย คำ ว่า ท่านไป เสีย เถิด เรา จะ พูด หรือ จะ นั่ง กับ ท่านไม่ เปน ผาสุก เรา จะ พูด หรือ นั่ง ผู้ เดียว เปน ผาสุก กว่า ภิกษุ นั้น ครั้น เวลา จวน เสีย แล้ว ก็ไม่ อาจ เที่ยว บิณฑบาต แม้ แต่ เพียง จะ กลับ มา ฉัน ก็ไม่ ทัน ก็ ต้อง อด ภัตตาหาร ไป ถึง อาราม จึง บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน พระอุปนนท์ แล้ว กราบทูล พระผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ อุย โยชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ชวน ภิกษุไป บิณฑบาต ตาม บ้าน หรือ นิคม แล้วให้ เขา

ให้ หรือไม่ให้ เขา ให้ อะไร ๆ แก่ เธอ ... แล้ว ไล่ กลับ เสีย ด้วย คำ ว่า 'ท่าน ไป เสีย เถิด เรา พูด หรือ นั่ง กับ ท่าน ไม่ เปน ผาสุก เรา พูด หรือ นั่ง ผู้ เดียว เปน ผาสุก กว่า' ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ ทำ ความ เปน ผู้ ใคร่ เพื่อ จะ ประพฤติ อนาจาร กับ มาตุคาม เปน เหตุ ไม่ ใช่ เหตุ อื่น" ฉนี้

สโภชนสิกขาบทที่ ๓

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ ณะ เชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤหบดีใกล้เมืองสาวัตถี พระอุปนนท์ได้ไปเรือนแห่งสหายนั่งในเรือนเปนที่นอนของเขากับภรรยา บุรุษนั้นก็มาหาพระอุปนนท์แล้วให้ภรรยาถวายภิกษาหาร ครั้นภรรยาถวายแล้วจึงว่า ข้าพเจ้าทั้งหลายถวายภิกษาหารเสร็จแล้ว นิมนต์พระผู้เปนเจ้ากลับไปก็ได้ ภรรยาของบุรุษนั้นกำหนดรู้ว่า สามีของตัวมีจิตต์กำหนัดจึงว่า ขอท่านนั่งอยู่ก่อน อย่าเพ่อกลับไป บุรุษนั้นแลภรรยาของเขาต่างผลัดกันว่าเช่นนี้ถึง ๓ ครั้งแล้ว บุรุษนั้นจึงลุกออกไปติเตียนกะภิกษุทั้งหลายว่า พระผู้เปนเจ้าอุปนนท์นี้ได้นั่งในเรือนเปนที่นอนของข้าพเจ้ากับภรรยา ข้าพเจ้านิมนต์ให้ท่านกลับ ท่าน

ก็ไม่ ปรารถนา จะ กลับ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย เปน ผู้ มี กิจ การ ซึ่ง จำ ต้อง ทำ มาก ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน พระ อุปนนท์ ว่า ไฉน พระ อุปนนท์ จึง เข้าไป นั่งใน ตระกูล ที่ มี ชน แต่ สอง (คือ มี แต่ ผัว แล เมีย อยู่ เท่า นั้น) แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ

๑ ส โภชน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เข้าไป นั่งใน ตระกูล ที่ มี ชน แต่ สอง ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ปฐมรโหนิสัชชสิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ได้ ไป เรือน ของ สหาย นั่ง ใน อาสนะ ลับ กำบัง กับ ภรรยา ของ เขา ๆ ก็ ติเตียน เธอ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ปฐมรโหนิสัชช สิกขาบท ว่า "ภิกษุ นั่งใน ที่ ลับ กำบัง กับ มาตุคาม ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ทุติยรโหนิสัชช สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ได้ ไป เรือน ของ สหาย นั่ง ใน ที่ ลับ ห่าง คน กับ ภรรยา ของ เขา สอง ต่อ สอง เขา ก็ ติเตียน เธอ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุติยรโหนิสัชช สิกขาบท ว่า "ภิกษุ นั่งใน ที่ ลับ ห่าง คน กับ มาตุคาม สอง ต่อ สอง ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

จาริตตสิกขาบทที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ ตระกูล อุปัฏฐาก แห่ง พระ อุปนนท์ ได้ นิมนต์ ให้ ท่าน แล ภิกษุ ทั้งหลาย ไป ฉัน ก่อน เวลา ฉัน พระ อุปนนท์ ไป ตระกูล อื่น ๆ เสีย ภิกษุ ทั้งหลาย จึง เตือน ให้ เขา ถวาย ภัตตาหาร เขา ตอบ ว่า ต้อง รอ กว่า พระ อุปนนท์ จะ มา เช่น นี้ ถึง ๒ ครั้ง ครั้ง ที่ ๓ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง เตือน ให้ เขา ถวาย ภัตตาหาร อีก แล ว่า เวลา สาย อยู่ แล้ว เขา จึง ตอบ ว่า ภัตตาหาร ที่ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ได้ ทำ ก็ เพราะ พระ ผู้เปน เจ้า อุปนนท์ ขอ ท่าน ทั้งหลาย จง รอ กว่า พระ ผู้เปน เจ้า อุปนนท์ จะ มา ฝ่าย พระ อุปนนท์ ไป ตระกูล อื่น ๆ ก่อน เวลา ฉัน ได้ มา จน สาย ภิกษุ ทั้งหลาย ไม่ ได้ ฉัน ตาม สบาย เธอ

ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน พระ อุปนนท์ แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จาริตตสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ที่ เขา ได้ นิมนต์ ไว้ แล้ว เที่ยวไป เสีย ใน ตระกูล อื่น ๆ ก่อน เวลา ฉัน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ตระกูล อุปัฏฐาก ของ พระ อุปนนท์ ได้ ส่ง ของ เคี้ยว ไป เพื่อ ถวาย สงฆ์ แต่ สั่งไป ว่า ให้ มอบ แก่ พระ อุปนนท์ แจก สงฆ์ แต่ พระ อุปนนท์ ไป บิณฑ บาต เสีย มนุษย์ เหล่า นั้น ไป อาราม ถาม ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ ว่า พระ อุปนนท์ ไป บิณฑบาต จึง กล่าว ว่า ของ เคี้ยว นี้ ขอ ท่าน ทั้งหลาย มอบ แก่ พระ อุปนนท์ แจก สงฆ์ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กราบ ทูล ความ นั้น แต่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ ตรัส ว่า ให้ รับ เก็บ ไว้ กว่า อุปนนท์ จะ กลับ ฝ่าย พระ อุปนนท์ คิด ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ห้าม ไม่ ให้ เที่ยวไป ใน ตระกูล ทั้งหลาย ก่อน

เวลา ฉัน จึงไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย เวลา ฉัน แล้ว กลับ จน กลาง วัน ของ เคี้ยว ต้อง ส่ง คืนไป ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ จาริตตสิกขาบท อีก ว่า "ภิกษุ ที่ เขา ได้ นิมนต์ไว้ แล้ว เที่ยวไปใน ตระกูล อื่น ๆ ก่อน เวลา ฉัน หรือ เวลา ฉัน แล้ว ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจไม่ไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย ใน น่า จีวร กาล จีวร ก็ เกิด ขึ้น น้อย พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย ใน น่า จีวร กาล แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ ที่ เขา ได้ นิมนต์ไว้ แล้ว เที่ยว ไปใน ตระกูล อื่น ๆ ก่อน เวลา ฉัน หรือ เวลา ฉัน แล้ว เว้น ไว้ แต่ มี สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ สมัย นั้น คือ น่า จีวร กาล" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ทำ จีวร ต้อง การ เข็ม บ้าง ด้าย บ้าง มีด บ้าง เธอ รังเกียจ ก็ไม่ไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุไป สู่ ตระกูล ทั้งหลายได้ ใน คราว ทำ จีวร แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ ที่ เขาได้ นิมนต์ ไว้ แล้ว เที่ยวไปใน ตระกูล อื่น ๆ ก่อน เวลา ฉัน หรือ เวลา ฉัน แล้ว เว้นไว้ แต่ มี สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ สมัย นั้น คือ น่า จีวร กาล แล คราว ทำ จีวร" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย เปนไข้ ต้อง การ ยา เธอ รังเกียจ จึ่งไม่ไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ลา ภิกษุ ซึ่ง มี อยู่ ไป สู่ ตระกูล ทั้งหลาย แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ ที่ เขา ได้ นิมนต์ไว้ ไม่ ลา ภิกษุ ซึ่ง มี อยู่ เสีย ก่อน เที่ยวไปใน ตระกูล ทั้งหลาย ก่อน

เวลา ฉัน หรือ เวลา ฉัน แล้ว เว้นไว้แต่ มี่ สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตตี่ย์ สมัย นั้น คือ น่า จิ่วร กาล แล คราว ทำ จิ่วร" ฉนี้

มหานาม สิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ นิโครธาราม ใกล้ เมือง กบิลพัสดุ์ ใน สักกชนบท มหานาม ศักยะ มี เภสัช (คือ เนยใส ที่ เขา นำ มา แต่ คอก) มาก จึงไป เฝ้า พระ ผู้มี พระภาค กราบ ทูล ว่า ข้า พระองค์ ปรารถนา จะ ปวารณา สงฆ์ ด้วย เภสัช ตลอด สี่ เดือน พระ ผู้มี พระภาค ทรง อำนวย ตาม แต่ ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ จึงไม่ รับ พระองค์ ทรง ทราบ จึงทรงอนุญาต ให้ ภิกษุ ยินดี การ ปวารณา ด้วย ปัจจัย (คือ เภสัช สำหรับ คนไข้) ตลอด สี่ เดือน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ขอ เภสัช กะ มหานามศักยะ เล็ก น้อย มหานาม ศักยะ มี เภสัช มาก อย่างนั้น อีก จึงไป เฝ้า พระ ผู้มี พระภาค กราบ ทูล ว่า ข้าพระองค์ ปรารถนา จะ ปวารณา สงฆ์ ด้วย เภสัช ต่อไป อีก สี่ เดือน พระผู้มี พระภาคทรง

อำนวย ตาม แต่ ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ ก็ไม่ รับ พระองค์ ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ยินดี การ ปวารณา ต่อไป อิก มหานามศักยะ มี เภสัช มาก อย่าง นั้น อิก จึ่งไป เฝ้า พระ ผู้มี พระภาค กราบ ทูล ว่า ข้าพระองค์ ปรารถนา จะ ปวารณา สงฆ์ ด้วย เภสัช ตลอด ชีวิต พระ ผู้มี พระภาค ทรง อำนวย ตาม แต่ ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ ก็ หา รับไม่ พระองค์ ทรง ทราบ จึ่ง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ยินดี การ ปวารณา เปน นิตย์

ฝ่าย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นุ่งผ้า ห่มผ้าไม่ เรียบ ร้อย ไม่ ประกอบ ด้วย กิริยา อัน งาม มหานามศักยะได้ กล่าว ว่า ทำไม ท่าน ทั้งหลาย นุ่ง ผ้า ห่ม ผ้า ไม่ เรียบ ร้อย ไม่ ประกอบ ด้วย กิริยา อัน งาม ชื่อ ว่า บรรพชิต ควร จะ นุ่ง ห่ม ให้เรียบ ร้อย มี กิริยา อัน งามไม่ใช่ หรือ ภิกษุ

ฉัพพัคคีย์ ก็ ผูกใจเจ็บ ในมหานามศักยะ เพราะ ที่ได้ ว่ากล่าว นั้น ได้ คิด หา อุบาย อัน จะ ทำ ให้ มหานามศักยะ เปน คน เก้อ ตก ลง กัน ว่า จะ ขอ เนยใส กะ มหานามศักยะ เพราะ ที่ได้ ปวารณาไว้ แก่ สงฆ์ นั้น จึงไป หา มหานาม ศักยะ บอก ว่า จะ ต้อง การ เนย ใส โทณะ หนึ่ง มหา นามศักยะ ตอบ ว่า เช้า วัน นี้ ขอ รอ ก่อน มนุษย์ ทั้งหลาย ยังไป คอก นำ เนย ใส มา ท่าน ทั้งหลาย จักได้ รับ ทัน กาล ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กับ มหานามศักยะ ต่าง โต้ ตอบ กัน อย่าง นี้ ถึง ๓ ครั้ง ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า ท่านไม่ ให้ ของ ที่ ตน ปวารณาไว้ จะ ปวารณาไว้ ทำไม มหา นามศักยะ ก็ ติเตียน ว่า อย่างไร ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย เมื่อ เรา ว่า เช้า วัน นี้ ขอ รอ ก่อน ก็ หา รอไม่ ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ มหานาม

สิกขาบทว่า "ภิกษุไม่เปนไข้พึงยินดีการปวารณาด้วยปัจจัยตลอดสี่เดือน เว้นไว้แต่การปวารณาอีก เว้นไว้แต่การปวารณาเปนนิตย์ ถ้าเธอยินดีให้ยิ่งไปกว่านั้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

อุยยุตตสิกขาบทที่ ๘

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะเชตวนาราม ของอนาถบิณฑิกคฤหบดี ใกล้เมืองสาวัตถี พระเจ้าปัสเสนทิโกศลได้เสด็จงารพระราชสงคราม ภิกษุฉัพพัคคีย์ได้ไปดูกองทับยกพระเจ้าปัสเสนทิโกศลได้ทอดพระเนตรเห็นเธอแต่ไกลตรัสสั่งให้เรียกมา ตรัสถามว่า ท่านทั้งหลายมาทำไม เธอได้ถวายพระพรทูลว่า อยากมาดูมหาบพิตร จึ่งรับสั่งว่า ดูข้าพเจ้าผู้เพลิดเพลินในการรบมีประโยชน์อะไร ท่านทั้งหลายควรจะดูพระผู้มีพระภาคไม่ใช่หรือ มนุษย์ทั้งหลายก็ติเตียนว่าอย่างไรพระสมณศักยบุตติย์ทั้งหลายมาดูกองทับยก เราทั้งหลายซึ่งมาในกองทับ เพราะเห็นแก่การเลี้ยงชีพแลบุตรภรรยา ได้ชื่อว่าเปนผู้ไม่มีลาภอยู่แล้ว ได้

อัตตภาพ เปน มนุษย์ ไม่ ดี อยู่ แล้ว ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ สดับ ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อุยยุตตสิกขาบท ว่า "ภิกษุ ไป ดู กอง ทับ ยก ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ลุง ของ ภิกษุ รูป หนึ่ง เจ็บ อยู่ ใน กอง ทับ ส่ง ข่าว ไป ถึง ภิกษุ นั้น ว่า ข้าพเจ้า เจ็บ อยู่ ใน กอง ทับ อยาก จะ ให้ ท่าน ผู้ เจริญ มา ภิกษุ นั้น ได้ รำพึง ว่า พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ห้าม ไม่ ให้ ภิกษุ ไป ดู กอง ทับ ยก ลุง ของ เรา เจ็บ อยู่ ใน กอง ทับ เรา จะ พึง ปฏิบัติ อย่างไร จึ่ง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ ก็ ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไป กอง ทับ ได้ เพราะ มี เหตุ เห็น ปาน นั้น แล้ว ทรง บัญญัติ อุยยุตต สิกขาบท อิก ว่า "ภิกษุ ไป ดู กอง ทับ ยก เว้น ไว้ แต่ มี เหตุ เห็น ปาน นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

เสนาวาสสิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เมื่อ มี กิจ เกิด ขึ้น ได้ ไป กอง ทับ แต่ อยู่ กว่า ๓ ราตรี มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ เสนาวาส สิกขาบท ว่า "ก็ แต่ เหตุ อะไร ๆ เพื่อ จะ ไป กอง ทับ มี แก่ ภิกษุ นั้น เธอ พึ่ง อยู่ ใน กอง ทับ เพียง ๓ ราตรี ถ้า เธอ อยู่ ยิ่ง ไป กว่า นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อุยโยธิก สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เมื่อ อยู่ ใน กอง ทับ สิ้น ๓ ราตรี ย่อมไป ดู เขา รบ กัน บ้าง เขา ตรวจ พล บ้าง เขา จัด กระบวน ทับ บ้าง หมู่ เสนา ที่ เขา จัด เปน กระบวน แล้ว บ้าง ฝ่าย ภิกษุ รูป หนึ่ง ใน พวก ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั้นไป ที่ เขา รบ กัน ถูก ยิง ด้วย ลูก ศร มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ล้อ เธอ ว่า ท่าน รบ ดี กระมัง ท่าน ได้ ยิง ถูก เท่า ไร ภิกษุ นั้น ถูก เขา ล้อ ก็ เก้อ มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อุยโยธิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เมื่อ อยู่ ใน กอง ทับ สิ้น ๓ ราตรี ไป ดู เขา รบ กัน หรือ เขา ตรวจ พล เขา จัด กระบวน ทับ

หมู่เสนาที่เขาจัดเปนกระบวนแล้วก็ดี ต้องอาบัติ
ปาจิตตีย์" ฉนี้

จบ อเจลกวรรคที่ ๕. เท่านี้

สุราปาน สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เมื่อ เสด็จ จาริกไปใน เจติยชนบท ได้ เสด็จไป สู่ บ้าน ชื่อ ภัททวติกา คน เลี้ยงโค คน เลี้ยง สัตว์ ชาว นา แล คน เดิร ทาง ทั้งหลาย ได้ เห็น พระ ผู้ มี พระ ภาค เจ้า เสด็จ มา แต่ ไกล ได้ กราบ ทูล ว่า พระ ผู้ มี พระภาค อย่า ได้ เสด็จไป สู่ ท่า ชื่อ อัมพะ เลย เพราะ มี นาค อาศรัย อยู่ ใกล้ อาศรม แห่ง ชฎิล ที่ ท่า นั้น ตัว หนึ่ง มี ฤทธิ์ เปน อสรพิษ มี พิษ ร้าย แรง นาค นั้น จะ ได้ ไม่ เบียด เบียฬ พระ ผู้ มี พระภาค เมื่อ ชน เหล่า นั้น กล่าว แล้ว อย่าง นี้ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง นิ่ง เฉย เสีย ชน เหล่า นั้นได้ กล่าว อย่าง นี้ พระ ผู้ มี พระภาค ก็ ทรง นิ่ง เฉย เสีย เช่น นั้น ถึง ๓ ครั้ง ลำดับ นั้น พระ ผู้ มี พระภาค

เมื่อ เสด็จ จาริกไปโดย ลำดับ ก็ บันลุถึง ภัททวติกาคามเสด็จ ประทับ อยู่ ใน บ้าน นั้น ฝ่าย พระสาคะตะ ได้ ไป สู่ อาศรม แห่ง ชฎิล นั้น เข้าไป สู่ โรง สำหรับ บูชาไฟ ปู หญ้า เครื่อง ลาด นั่ง ขัด สมาธิ ตั้ง กาย ให้ ตรง ตั้ง สติ นาค นั้น ได้ เห็น พระ สาคะตะ เข้า ไป ก็ ขัด ใจ จึง บังหวน ควัน พระสาคะตะ ก็ ได้ บังหวน ควัน บ้าง นาค นั้นไม่ อาจ ทน ความ หัก ล้าง เดชได้ จึงโพลง เปนไฟ ขึ้น พระสาคะตะ ก็ เข้า เตโชธาตุ สมาบัติโพลง เปนไฟ ตอบ บ้าง เธอ ได้ ครอบ งำ เดช แห่ง นาค ด้วย เดช แห่ง ตน แล้วไป ภัททวติกาคาม ฝ่าย พระ ผู้ มี พระภาค ประทับ อยู่ ใน ภัททวติกาคาม ตาม อภิรม พุทธอัธยาศรัย แล้ว เสด็จ ไป เมืองโกสัมพี อุบาสก ทั้งหลาย ชาว เมืองโกสัมพี ได้ สดับ ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า สาคะตะ ได้ สู้ กับ นาค ซึ่ง อยู่ ณะ ท่า ชื่อ อัมพะ มีไชย ชำนะ ฝ่าย พระ ผู้ มี พระภาค

เสด็จ ถึง เมืองโกสัมพี่ อุบาสก เหล่า นั้นได้ ทำ การ ต้อน รับ เสด็จ แล้วไป หา พระ สาคะตะ ไหว้ แล้ว ยืน อยู่ ใน ที่ ควร จึง กล่าว ว่า อะ ไร เปน ของ หา ยาก แล ชอบ ใจ ของ พระ ผู้ เปน เจ้า ข้าพเจ้า ทั้งหลาย จะ จัด หา อะ ไร ถวาย ดี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า แก่ อุบาสก เหล่า นั้น ว่า สุรา ใส สี แดง ดัง เท้า นก พิราป เปน ของ หา ยาก แล เปน ของ ชอบ ใจ แห่ง ภิกษุ ทั้งหลาย ด้วย ท่าน ทั้งหลาย จง จัด สุรา นั้นไว้ ถวาย อุบาสก เหล่านั้น จึง จัด สุรา นั้นไว้ ทุก ๆ เรือน เห็น พระสาคะตะ เที่ยว บิณฑบาต จึง กล่าว ว่า ข้อ พระ ผู้ เปน เจ้า จง ดื่ม สุรา อัน ใส แดง ดัง เท้า นก พิราป พระสาคะตะ ก็ได้ ดื่ม สุรา นั้น ทุก ๆ เรือน เมื่อ ออก จาก พระนคร ก็ ล้ม ลง ที่ ประตู พระ นคร ฝ่าย พระ ผู้ มี พระภาค กับ ภิกษุ เปน อัน มาก เสด็จ ออก จาก พระนคร ได้ ทอด พระเนตร เห็น พระสาคะตะ

ซึ่ง ล้ม อยู่ ที่ ประตู พระนคร จึง ตรัส สั่งให้ ภิกษุ ทั้งหลาย พา เธอไป ภิกษุ ทั้งหลาย จึง พา เธอไป สู่ อาราม ให้ เธอ นอน หัน ศีร์ษะไป ข้าง พระ ผู้ มี พระภาค พระสาคะตะ กลับ ตัว นอน หัน เท้า ทั้งสองไป ข้าง พระผู้มีพระภาค พระ องค์ ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ว่า ดู กร ภิกษุ ทั้งหลาย สาคะตะ เปน ผู้ เคารพ นบ นอบ ใน พระ ตถาคต ไม่ ใช่ หรือ ข้า แต่ พระองค์ ผู้ เจริญ เปน อย่าง นั้น ดู กร ภิกษุ ทั้งหลาย เดี๋ยว นี้ สาคะตะ เปน ผู้ เคารพ นบ นอบ ใน พระ ตถาคต บ้าง หรือ ข้า แต่ พระองค์ ผู้ เจริญ ข้อ นี้ หา มิได้ ดู กร ภิกษุ ทั้งหลาย สาคะตะ ได้ สู้ กับ นาค ซึ่ง อาศรัย อยู่ ที่ ท่า ชื่อ อัมพะ มิ ชัย ชำนะไม่ใช่ หรือ ข้า แต่ พระองค์ ผู้ เจริญ เปน อย่าง นั้น ดู กร ภิกษุ ทั้งหลาย เดี๋ยว นี้ สาคะตะ พอ เพื่อ จะ สู้ แม้ กับ งู น้ำได้ หรือ ข้า แต่ พระองค์ ผู้ เจริญ ข้อ นี้ หา มิได้ ดู กร ภิกษุ ทั้งหลาย

น้ำที่คนดื่มเข้าไปแล้วถึงวิสัญญีภาพ คือปราศจากความรู้สึกตัว เปนของควรดื่มหรือ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้อนี้หามิได้ ดูกรภิกษุทั้งหลาย การที่สาคะตะดื่มน้ำเมานั้นไม่ควรใช่กิจของสมณ ไฉนสาคะตะจึงดื่มน้ำเมาเล่า แล้วทรงบัญญัติสุราปานสิกขาบทว่า "ต้องอาบัติปาจิตตีย์ เพราะดื่มสุราแลเมรัย" ฉนี้

อังคุลิปโตทก สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ จี้ ภิกษุ รูป หนึ่ง ซึ่ง มี ใน พวก ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ให้ หัว เราะ งอ ๆ ภิกษุ นั้น อัดใจ จน หายใจไม่ ออก ก็ ทำ กาล กิริยา ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อังคุลิปโตทก สิกขาบท ว่า "ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ จี้" ฉนี้

หัสสธัมม สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ เล่น น้ำ ใน แม่ น้ำ อจิรวดี พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ประทับ อยู่ บน ปราสาท กับ พระนาง มัลลิกา ได้ ทอด พระเนตร เห็น ภิกษุ สัตตร สวัคคีย์ เล่น น้ำ ใน แม่ น้ำ อจิรวดี จึง ตรัส แก่ พระนาง มัลลิกา ว่า พระอรหันต์ เหล่า นั้น เล่น น้ำ พระนาง มัลลิกา กราบ ทูล ว่า พระ ผู้มี พระภาค จะ ยังไม่ได้ ทรง บัญญัติ สิกขาบท หรือ ภิกษุ เหล่า นั้น จะ ไม่ รู้ สิกขาบท ที่ ทรง บัญญัติ แล้ว โดย แท้ พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ได้ ทรง พระราช ดำริ ว่า ด้วย อุบาย อะไร หนอ เรา ไม่ ต้อง ทูล พระ ผู้มี พระภาค ด้วย พระ ผู้มี พระภาค จะ พึง ทรง ทราบ ว่า ภิกษุ เหล่า นี้ เล่น น้ำ ด้วย ท้าว เธอ จึง รับ สั่ง ให้

นิมนต์ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ มา แล้ว ทรง ฝาก น้ำ ตาล ก้อน ใหญ่ไป ถวาย แด่ พระ ผู้ มี พระภาค ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ จึง ถือ ก้อน น้ำ ตาล นั้นไป ถวาย พระ ผู้ มี พระภาค ต่าม พระเจ้า ปัสเสนทิ โกศล รับ สั่ง นั้น พระองค์ ตรัส ถาม ว่า พระราชา ได้ ทอด พระเนตร เห็น ท่าน ทั้งหลาย ที่ไหน เธอ จึง กราบ ทูล ว่า พระราชา ได้ ทอด พระเนตร เห็น ข้าพระองค์ ทั้งหลาย เล่น น้ำ อยู่ ที่ แม่ น้ำ อจิรวดี พระ องค์ ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง บัญญัติ หัสสธัมม สิกขาบท ว่า "ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ เพราะ สำเริง (เล่น) ใน น้ำ" ฉนี้

อนาทริย สิกขาบทที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โฆสิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี พระฉันนะ ประพฤติ อนาจาร ภิกษุ ทั้งหลาย กล่าว ห้าม ว่า ท่าน อย่า ทำ กรรม อย่าง นี้ กรรม นี้ ไม่ ควร พระ ฉันนะ นั้น ก็ ยัง ทำ อยู่ เพราะ อาศรัย ความ ไม่ เอื้อ เฟื้อ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อนาทริย สิกขาบท ว่า "ต้อง อาบัติปาจิตตีย์ เพราะ ความ ไม่ เอื้อ เฟื้อ" ฉนี้

ภิงสาปน สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ หลอน ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ๆ ถูก หลอน ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ถาม ถึง เหตุ ที่ ร้องไห้ ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ภิงสาปน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ หลอน ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

โชติสมาทหน สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ ป่า เภสกลาวัน อัน เปน ที่ อยู่ แห่ง ฝูง มฤค ใกล้ เมือง สุงสุมารคิระ ใน ภัคคะ ชนบท ภิกษุ ทั้งหลาย ติดไฟ ที่ ไม้ มี โพรง ใหญ่ อัน หนึ่ง ผิง กาย ใน ฤดู เหมันต์ งูเห่า ใน โพรง ไม้ นั้น ร้อน เช้า จึง ออก มา ไล่ ภิกษุ ทั้ง หลาย ๆ ก็ วิ่ง หนี ไป ใน ที่ นั้น ๆ ภิกษุ ทั้ง หลาย ก็ ติเตียน เธอ เหล่า นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ โชติสมาทหนสิกขาบท ว่า "ภิกษุ เพ่ง ต่อ การ ผิง กาย ติด ไฟ เอง หรือ ให้ เขา ติด ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ " ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้ง หลาย เปน ไข้ ภิกษุ ผู้ พยา บาล ทั้ง หลาย ได้ ถาม ถึง อาการ ไข้ เธอ เหล่า นั้น ตอบ ว่า แต่ ก่อน เรา ทั้งหลาย ติด ไฟ ผิง กาย ได้ เพราะ

ฉนั้น ความ สำราญ จึง มี แก่ เรา ทั้ง หลาย ก็ บัด นี้ เรา ทั้ง หลาย รังเกียจ ว่า พระผู้ มี พระภาค ทรง ห้าม แล้ว จึง ไม่ ได้ ผิง กาย เพราะ ฉนั้น ความ สำราญ จึง ไม่ มี แก่ เรา ทั้ง หลาย ภิกษุ ทั้ง หลาย จึง กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ ติด ไฟ เอง หรือ ให้ เขา ติด ผิง กาย ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ ไม่ เปน ไข้ เพ่ง ต่อ การ ผิง กาย ติด ไฟ เอง หรือ ให้ เขา ติด ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้ง หลาย รังเกียจ ใน การ ตาม ประทีป ใน การ ติดไฟ ทำ กิจ เปน ต้น ว่า ระบม บาตร แล ใน เรือน ไฟ ซึ่ง สำหรับ ย่าง กาย บำบัดโรค ได้ กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระผู้ มี พระภาค พระองค์ ก็ ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ติด ไฟ เอง หรือ ให้ เขา ติด เพราะ เหตุ เช่น

นั้นได้ แล้วทรงบัญญัติสิกขาบทนี้อีกว่า "ภิกษุไม่เป็นไข้ เพ่งต่อการผิงกาย ติดไฟเองหรือให้เขาติด เว้นไว้แต่มีเหตุเช่นนั้น ต้องอาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

นหานสิกขาบทที่ ๗

สมัยนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ณะสวนเวฬุวันเปนที่ให้เหยื่อแก่กระแตใกล้เมืองราชคฤห์ ภิกษุทั้งหลายอาบน้ำอยู่ที่ท่าน้ำ ครั้งนั้นพระเจ้าพิมพิสารเสด็จไปที่ท่าน้ำ ด้วยพระราชประสงค์จะสระพระเศียร ต้องประทับอยู่ในที่แห่งหนึ่ง ด้วยพระราชดำริจะสรงสนานเมื่อภิกษุเหล่านั้นอาบแล้ว ภิกษุทั้งหลายได้อาบอยู่จนเวลามืด พระเจ้าพิมพิสารได้สระพระเศียรในวิกาลคือค่ำแล้ว ครั้นประตูพระนครปิด ต้องเสด็จอยู่นอกพระนคร มีเครื่องลูบไล้พระกายยังปรากฏอยู่ ได้เสด็จไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแต่เช้า พระผู้มีพระภาคตรัสถามว่า พระองค์เสด็จมาแต่เช้าทั้งเครื่องลูบไล้พระกายยังปรากฏอยู่เพื่อพระราชธุระอะไร พระ

เจ้า พิมพิสาร กราบทูล ความนั้น แด่ พระผู้ มี พระภาค พระ องค์ ตรัส ธรรมี กถา แด่ พระ เจ้า พิมพิสาร พอ เปน ที่ รื่น เริง พระเจ้า พิมพิสาร เสด็จ กลับ แล้ว พระองค์ ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ตรัส ถาม ว่า จริง หรือ ภิกษุ ทั้งหลาย เห็น พระ ราชา แล้วไม่ รู้ประมาณ ยัง อาบ อยู่ ภิกษุ เหล่า นั้น ทูล รับ ว่า จริง พระองค์ ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง บัญญัติ นหาน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ อาบ น้ำ ใน กาล ยังไม่ ถึง กึ่ง เดือน ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ ใน คราว ร้อน คราว กระวน กระวาย จึงไม่ อาบ น้ำ ย่อม นอน ทั้ง ตัว ที่ ชุ่มด้วย เหงื่อ ๆ จึง ประทุษฐร้าย จีวรแล เสนาสนะ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กราบทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึงทรงอนุญาตให้ ภิกษุอาบน้ำ ในกาลยังไม่ ถึงกึ่งเดือน ใน คราว ร้อน คราว กระวน กระวายได้ แล้ว ทรง บัญญัติ

สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ อาบ น้ำ ใน กาล ยังไม่ ถึง กึ่ง เดือน เว้นไว้ แต่ มี สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ สมัย นั้น คือ คราว ร้อน คราว กระวน กระวาย" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย เปนไข้ ภิกษุ ผู้ พยาบาล ทั้งหลายได้ ถาม ทราบ ความ ว่า เดี๋ยว นี้ ไม่ ผาสุก เพราะ ไม่ ได้ อาบน้ำได้ ใน กาลยังหย่อน กว่า กึ่งเดือน พระ ผู้ มี พระภาค ได้ ทรง ทราบ ความ นั้น แต่ ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ อาบ น้ำได้ ใน กาล ยัง หย่อน กว่า กึ่ง เดือน แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ อาบ น้ำ ใน กาล ยังไม่ ถึง กึ่ง เดือน เว้นไว้ แต่ มี สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ สมัย นั้น คือ สอง เดือน กึ่ง คือ ท้าย ฤดู คิมหะ เดือน กึ่ง ต้น ฤดู วัสสานะ เดือน หนึ่ง เปน สอง เดือน กึ่ง นี้ ชื่อ ว่า คราว ร้อน คราว กระวน กระวาย กับ คราว เปนไข้" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ทำ การ แล้ว รังเกียจ จึงไม่ อาบน้ำ นอน ทั้ง เหงื่อ ชุ่ม เหงื่อ ก็ ประทุษฐ์ร้าย จีวร แล เสนาสนะ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ อาบ น้ำ ใน กาล ยัง ไม่ ถึง กึ่ง เดือน ใน คราว ทำ การ ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม คราว ทำ การ เข้า ด้วยไม่ เปน อาบัติ อิก

สมัย นั้น ภิกษุ ทั้งหลายไป ทางไกล รังเกียจ ก็ไม่ อาบ น้ำ จน เปน เหตุให้ ทรง อนุญาต แล้ว ทรง บัญญัติ เติม คราวไป ทางไกล เข้า ด้วย ไม่ เปน อาบัติ

สมัย นั้น ภิกษุ มาก ด้วย กัน ทำ จีวร อยู่ ใน ที่ แจ้ง ถูก ลม ทั้ง ละออง แล ฝน ก็ ตก ประปราย เธอ ทั้งหลาย รังเกียจ ก็ ไม่ อาบ น้ำ นอน ทั้ง ตัว อัน เปื้อน ตัว ที่ เปื้อน ก็ ประทุษฐ์ร้าย จีวร แล เสนาสนะ พระ ผู้ มี

พระภาค ทรง ทราบ จึง ทรง อนุญาต คราว ต้อง ฝนมา กับลม เปน คราว ให้ ภิกษุ อาบ น้ำ หย่อน กว่า กึ่ง เดือน ได้ ด้วย แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ อาบ น้ำ ใน กาล ยังไม่ ถึง กึ่ง เดือน เว้นไว้ แต่ มี สมัย ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ สมัย นั้น คือ สอง เดือน กึ่ง คือ ท้าย ฤดู คิมหะ เดือน กึ่ง ต้น ฤดู วัสสานะ เดือนหนึ่ง เปน สอง เดือน กึ่ง ชื่อ ว่า คราว ร้อน คราว กระวน กระวาย กับ คราว เปน ไข้ คราว ทำ การ คราว ไป ทางไกล คราว ต้อง ฝน มา กับ ลม" ฉนี้ (สิกขาบท นี้ ให้เกิด อาบัติ แต่ ใน มัชฌิม ประเทศ ใน ปัจจันตชนบท ทั้งปวง เช่น ประเทศ เรา อาบได้ เปน นิตย์ ไม่ ให้เกิด อาบัติ)

ทุพพัณณกรณ สิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ แล ปริพพาชก มาก ด้วย กัน เดิร ทางไกลไป เมือง สาวัตถี แต่ เมือง สาเกต โจร ทั้งหลาย ออก มา แย่ง ชิง ภิกษุ แล ปริพพาชก เหล่า นั้น ใน ระหว่าง ทาง ราช อมาตย์ ทั้งหลาย ออก จาก เมือง สาวัตถี ไป จับ โจร เหล่า นั้น ทั้ง สิ่ง ของได้ จึ่ง ส่ง ทูตไปใน สำนัก แห่ง ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า ขอ ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย จง มา จำ จีวร ของ ตน ๆ ได้ จง เอาไป ภิกษุ ทั้งหลาย จำ จีวร ของ ตน ๆ ไม่ ได้ มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า ไฉนท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย จำ จีวร ของตน ๆ ไม่ ได้ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง มนุษย์ ทั้งหลาย ติเตียน จึ่ง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ทุพพัณณ

กรณี สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ได้ จีวร ใหม่ มา พึง ถือ เอา ของ สำหรับ ทำ ให้ เสีย สี ๓ อย่าง ๆ ใด อย่าง หนึ่ง คือ สี คราม ตม หรือ สี ดำ คล้ำ (คือ ทำ พินทุ ด้วย สี ๓ อย่าง นั้น อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง) ถ้า ภิกษุ ไม่ ถือ เอา ของ สำหรับ ทำ ให้ เสีย สี ๓ อย่าง ๆ ใด อย่าง หนึ่ง (คือ ไม่ ทำ พินทุ ด้วย สี ๓ อย่าง นั้น อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง) นุ่ง ห่ม จีวร ใหม่ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

วิกัปปน สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ได้ วิกัปป์ จีวร แก่ ภิกษุ ผู้ เปน สัทธิ วิหาริก ของ พี่ น้อง แล้ว ใช้ จีวร นั้น ซึ่ง ยัง ไม่ ได้ ถอน วิกัปป์ ภิกษุ นั้น จึ่ง บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน พระ อุปนนท์ แล้ว กราบทูล พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ วิกัปปน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ วิกัปป์ จีวร แก่ ภิกษุ นาง ภิกษุ นี นาง สิกขมานา หรือ สามเณร นาง สามเณรี ไว้ เอง แล้ว ใช้ จีวร นั้น ซึ่ง ยัง ไม่ ได้ ถอน วิกัปป์ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

จีวราปนิธาน สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนา ราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ เก็บ บริขาร ไว้ ไม่ ดี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ซ่อน บาตร บ้าง จีวร บ้าง ของ เธอ เหล่า นั้น ๆ กล่าว อ้อน วอน ขอ บาตร แล จีวร นั้น คืน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กลับ หัวเราะ เสีย เธอ เหล่านั้น ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ไต่ถาม ทราบ ความ ถึงเหตุ ที่ ร้องไห้ ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ จีวราปนิธาน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ แม้ เพ่ง ความ หัว เราะ เล่น โดย ที่ สุด ซ่อน เอง หรือ ให้ เขา ซ่อน ซึ่ง บาตร จีวร ผ้า ปู นั่ง กล่อง เข็ม หรือ รัด ประคด เอว ของ ภิกษุ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

จบ สุราปาน วรรค ที่ ๖ เท่า นี้

สัญจิจจสิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุทายี เปน ผู้ ชำนาญ ยิง ธนู ท่าน ไม่ ชอบ ใจ กา ทั้งหลาย จึง ยิง ตัด ศีร์ษะ เสียบ หลาว เรียง กันไว้ ภิกษุ ทั้งหลาย ถาม ว่า กา เหล่า นี้ ใคร ปลง ชีวิต ท่าน ตอบ ว่า เรา เอง เพราะ มันไม่ เปน ที่ ชอบ ใจ ของ เรา ภิกษุ ทั้งหลาย จึง ติเตียน ว่า ไฉน พระ อุทายี จึง แกล้ง ปลง ชีวิต สัตว์ เดียรฉาน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ สัญ จิจจ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ แกล้ง ปลง ชีวิต สัตว์ เดียรฉาน ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สัปปาณก สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รู้ อยู่ และ บริโภค น้ำ มี ตัว สัตว์ เปน ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สัปปาณก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ และ บริโภค น้ำ มี ตัว สัตว์ เปน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อุกโกฏฐนสิกขาบทที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รู้ อยู่ และ ฟื้น อธิกรณ์ ที่ สงฆ์ ทำ เสร็จ แล้ว ตาม ธรรม เพื่อ ทำ ใหม่ ด้วย กล่าว หา ว่า กรรม นั้น ไม่ เปน อัน สงฆ์ ได้ ทำ แล้ว กรรม นั้น เปน กิจ อัน สงฆ์ ทำไม่ ดี แล้ว เปน กิจ อัน สงฆ์ ต้อง ทำใหม่ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ก็ พา กัน ติเตียน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติอุกโกฏฐนสิกขาบทว่า "ภิกษุรู้ อยู่ และฟื้น อธิกรณ์ ที่ สงฆ์ ทำ เสร็จ แล้ว ตาม ธรรม เพื่อ ทำใหม่ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ทุฏฐุลลัจฉทน สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระ อุปนนท์ ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ จึ่ง บอก แก่ ภิกษุ ผู้ เปน สัทธิ วิหาริก ของ พี่ น้อง ว่า เรา ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ ท่าน อย่า บอก แก่ ใคร ๆ ฝ่าย ภิกษุ รูป หนึ่ง ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ ได้ ขอ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น กะ สงฆ์ ๆ ได้ ให้ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น แก่ เธอ ๆ เมื่อ อยู่ ปริวาส ได้ เห็น ภิกษุ นั้น จึ่ง กล่าว ว่า ข้าพเจ้า ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ ได้ ขอ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น กะ สงฆ์ ๆ ได้ ให้ ปริวาส เพื่อ อาบัติ นั้น แก่ ข้าพเจ้า แล้ว บัด นี้ ข้าพเจ้า อยู่ ปริวาส ข้าพเจ้า บอก ท่าน ให้ รู้ ขอ ท่าน ผู้ มี อายุ จง ทรง ไว้ ซึ่ง ข้าพเจ้า ว่า มา บอก ท่าน ผู้ มี อายุ ให้ รู้ ภิกษุ นั้น จึ่ง ถาม ว่า ภิกษุ

อื่น รูปใด ต้อง อาบัติ นี้ ภิกษุ รูป นั้น ต้อง ทำ อย่าง นี้ หรือ อย่าง นั้น อาวุโส แนะอาวุโส พระ อุปนนท์ นี้ ต้อง อาบัติ สัญเจตนิกะ ท่าน ได้ บอก แก่ ข้าพเจ้า แต่ สั่ง กำชับ ว่า อย่า บอก แก่ ใคร ๆ แนะอาวุโส ก็ ท่าน ได้ ปิด อาบัติ นั้น หรือ อย่าง นั้น อาวุโส ลำดับ นั้น: ภิกษุ นั้น จึง บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ว่า ไฉน ภิกษุ รู้ อยู่ และ ปิด อาบัติ ชั่ว หยาบ ของ ภิกษุ ไว้ แล้ว กราบทูล พระผู้ มี พระ ภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ทุฏฐุลลัจฉทน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ และ ปิด อาบัติ ชั่ว หยาบ ของ ภิกษุไว้ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

โอนวิ่สติวัสส สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มิ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทกนิวาปสถาน ใกล้ เมือง ราช คฤห์ มิ่ ทารก พวก หนึ่ง ๑๗ คน (ที่ เรียก ว่า สัตตรสวัคคิย์) เปน เพื่อน กัน มิ่ ทารก ชื่อ อุบาลิ่ เปน หัว น่า มารดา แล บิดา ของ อุบาลิ่ได้ รำ พึง ว่า ด้วย อุบาย อะไร ดี่ หนอ เมื่อ เรา ทั้ง สอง ล่วงไป แล้ว อุบาลิ่ จะ พึง อยู่ เปน ศุข ไม่ ต้อง ลำบาก ใน วาระ แรก เห็น ว่า ถ้า อุบาลิ่ ศึกษา เขียน หนังสือ จะ อยู่ เปน ศุข ไม่ ลำบาก แล้ว กลับ รำพึง ต่อ ไป อิก ว่า ถ้า อุบาลิ่ ศึกษา เขียน หนังสือ นิ้ว มือ ของ เขา จะ บอบ ช้ำ ถ้า อุบาลิ่ ศึกษา วิทยา นับ ก็ จะ ดี่ แล้ว กลับ รำพึง อิก ว่า ถ้า อุบาลิ่ ศึกษา วิทยา นับ จะ หนัก อกเขา ถ้า อุบาลิ่ ศึกษา วิทยา ดู รูป มิ่ ดู เงิน เปน ต้น

ก็ จะ ดี แล้ว กลับ รำพึง ต่อไป อีก ว่า ถ้า อุบาลี ศึกษา วิทยา ดู รูป จักษุ ทั้ง สอง ของ เขา จะ ชอก ช้ำ ก็ สมณ ศักยบุตติย์ เหล่า นี้ มี ศีล นำ ความ ศุข มา มี สมาจาร นำ ความ ศุข มา ฉันโภชนะ อัน ดี แล้ว นอน ใน ที่ นอน ที่ มิด ชิด ถ้า อุบาลี ได้ บวช ใน พวก สมณ ศักยบุตติย์ เรา ทั้ง สอง ล่วงไป แล้ว เขา จะ อยู่ เปน ศุขไม่ ลำบาก อุบาลี ได้สดับ ถ้อย คำ อัน นี้ ของ มารดา แล บิดา เขา จึ่งไป หา ทารก เหล่า นั้น กล่าว ชวน ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง มา ด้วย กัน เรา ทั้งหลาย จัก บวช ใน พวก สมณ ศักยบุตติย์ ทารก เหล่า นั้น ตอบ ว่า ถ้า ท่าน จัก บวช ข้าพเจ้า ทั้งหลาย ก็ จัก บวช บ้าง ทารก เหล่า นั้น ต่างไป หา มารดา แล บิดา ของ ตน ๆ กล่าว ขอ อนุญาต ว่า ขอ ท่าน ทั้งหลาย จง อนุญาต ให้ ข้าพเจ้า ทั้งหลาย บวช เถิด มารดา แล บิดา ของ

เขา เหล่า นั้น ก็ อนุญาต ด้วย คิด ว่า ทารก ทั้งปวง นี้ มี ฉันทะ ร่วม กัน มี ความ ประสงค์ อัน งาม ทารก เหล่า นั้น จึงไป ขอ บรรพชา กะ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ จึงให้ ทารก เหล่า นั้น บรรพชา แล อุปสมบท ภิกษุ ใหม่ เหล่า นั้น ลุก ขึ้น แต่ เช้า มืด ร้องไห้ วิง วอน ว่า ท่าน ทั้งหลาย จงให้ เข้า ต้ม จงให้ เข้า สวย จงให้ ของ เคี้ยว ภิกษุ ทั้งหลาย จึง กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง รอ พอ ให้ สว่าง ก่อน ถ้า เข้า ต้ม มี ท่าน ทั้งหลาย จัก ได้ ดื่ม ถ้า เข้า สวย มี ท่าน ทั้งหลาย จัก ได้ ฉัน ถ้า ของ เคี้ยว มี ท่าน ทั้งหลาย จัก ได้ เคี้ยว ถ้า เข้า ต้ม เข้า สวย แล ของ เคี้ยว ไม่ มี ท่าน ทั้งหลาย จัก เที่ยว บิณฑบาต มา ฉัน ภิกษุ เหล่า นั้น แม้ ภิกษุ ทั้งหลาย กล่าว อยู่ อย่าง นี้ ก็ ยัง ร้องไห้ วิง วอน ขอ เช่น นั้น ย่อม ถ่าย อุจจาระ ปัสสาวะ รด เสนาสนะ พระ ผู้ มี พระภาค บันทม ตื่น แต่

เช้ามืดได้ทรงฟังเสียงทารก ตรัสถามพระอานนท์ ทรงทราบแล้วตรัสติเตียนว่า ไฉนภิกษุเหล่านั้นรู้อยู่และให้บุทคลซึ่งมีปียังไม่ครบ ๒๐ อุปสมบท บุทคลมีปียังไม่ครบ ๒๐ ย่อมไม่ทนต่อเย็นร้อนความหิวความกระหาย ไม่อดกลั้นต่อสัมผัสแห่งเหลือบยุงลมแดดแลสัตว์เสือกคลานทั้งหลาย แลคลองแห่งถ้อยคำทั้งหลายที่บุทคลกล่าวไม่ชอบมิมาไม่ดี แลทุกขเวทนาอาศรัยสรีระอันหนักกล้าแสบร้อนไม่เปนที่ยินดีไม่เปนที่ชอบใจ อาจนำชีวิตเสียได้อันเกิดขึ้นแล้ว ก็บุทคลอันมีปีครบ ๒๐ ย่อมทนอดกลั้นต่อเหตุเหล่านั้น แล้วพระองค์ทรงบัญญัติไอนวีสติวัสสสิกขาบทว่า "ภิกษุรู้อยู่และให้บุทคลมีปียังไม่ครบ ๒๐ อุปสมบท บุทคลนั้นไม่เปนอุปสมบัน ต้องอาบัติปาจิตติย์ แลภิกษุเหล่านั้นถูกติเตียน คือว่าต้องอาบัติทุกกฏ นี้เพราะความเปนอุปัชฌายให้อุปสมบทนั้น" ฉนี้

เถยยสัตถ สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พ่อ ค้า พวก หนึ่ง ใคร่ จะ ไป สู่ ตำบล ชื่อ ปฏิยา โลก แต่ เมือง ราชคฤห์ ภิกษุ รูป หนึ่ง กล่าว กะ พวก พ่อค้า นั้น ว่า เรา จัก ขอ ไป กับ ท่าน ทั้งหลาย ด้วย เขา ตอบ ว่า ข้าพเจ้า ทั้งหลาย จัก หลบ หนี ภาษี เธอ กล่าว ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง รู้ เอาเอง ฝ่าย เจ้า ภาษี ทั้งหลาย ได้ ฟัง ว่า พวก มนุษย์ จัก หลบ หนี ภาษี จึ่งไป ตั้ง สกัด อยู่ ใน หน ทาง จับ พวก มนุษย์ นั้น ริบ ของ มา ได้ แล้ว ว่า กะ ภิกษุ นั้น ว่า ท่าน รู้ อยู่ แล้วไป กับ พวก พ่อค้า ผู้ ลอบ ลัก เพราะ อะไร เขา จับ ไว้ แล้วได้ ปล่อย เธอไป เธอไป ถึง เมือง สาวัตถี แล้ว บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ว่า

ไฉน ภิกษุ รู้ แล้ว ชวน พวก พ่อ ค้า ผู้ ลอบ ลัก เดิร ทาง ด้วย กัน แล้ว กราบทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ เถยยสัตถ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ แล้ว ชวน พวก พ่อ ค้า ผู้ ลอบ ลัก เดิร ทาง ด้วย กัน แม้ สิ้น ระยะ บ้าน หนึ่ง โดย ที่ สุด ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้ ฯ

มาตุคามสังวิธาน สิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดีใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ รูป หนึ่ง เมื่อไป เมือง สาวัตถีใน โกศล ชนบท ย่อม เดิร ผ่าน ประตู บ้าน แห่ง หนึ่งไป มี สัตรี ผู้ หนึ่ง ทะเลาะ กัน กับ สามี ออก จาก บ้าน เห็น ภิกษุ นั้น จึง ถาม ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า จักไปไหน ภิกษุ นั้น ตอบ ว่า เรา จักไป เมือง สาวัตถี สัตรี นั้น จึง ว่า ข้าพเจ้า จักไป ด้วย พระผู้ เปน เจ้า ภิกษุ นั้น ตอบ ว่า มาซิ ฝ่าย สามี ของ สัตรี นั้น ออก จาก บ้าน ถาม มนุษย์ ทั้งหลาย ว่า ท่าน ทั้งหลาย เห็น สัตรี มี รูป อย่าง นี้ บ้าง หรือ มนุษย์ เหล่า นั้น ตอบ ว่า สัตรี นั้นไป กับ บรรพชิต บุรุษ นั้น จึง ตามไป จับ ภิกษุ นั้นได้ ตี แล้ว ปล่อยไป ภิกษุ นั้น นั่ง ทน ความ เจ็บ อยู่ ใต้ร่ม ไม้

แห่ง หนึ่ง สตรี นั้น จึง บอก กะ บุรุษ นั้น ว่า ภิกษุ นั้น ไม่ ได้ พา ข้าไป ข้าไป กับ ภิกษุ นั้น เอง ภิกษุ นั้น ไม่ ได้ ทำ ผิด อะไร ท่าน จงไป ขะมา โทษ ท่าน เสีย บุรุษ นั้น จึงไป ขอ ขะมา ให้ ภิกษุ นั้น งด โทษ ตน ภิกษุ นั้น ไป ถึง เมือง สาวัตถี แล้ว ได้ บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ มาตุคาม สังวิธาน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ชวน มาตุคาม เดิร ทาง ด้วย กัน แม้ สิ้น ระยะ บ้าน หนึ่ง โดย ที่ สุด ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

อริฏฐิ สิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ทิฏฐิ อัน เปน บาป อย่าง นี้ ว่า เรา รู้ ทั่ว ซึ่ง ธรรม ที่ พระ ผู้ มี่ พระ ภาค เจ้า ทรง แสดง แล้ว คือ ธรรม เหล่า ใด พระองค์ ตรัส ว่า ทำ อันตราย ธรรม เหล่า นั้น ไม่ อาจ เพื่อ เปน อันตราย แก่ ผู้เสพ ฉนี้ ย่อมเกิด ขึ้น แก่ ภิกษุ ชื่อ อะริฏฐิะ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง ว่า ทิฏฐิ อัน เปน บาป เช่น นั้น เกิด ขึ้น แก่ อะริฏฐิะ ภิกษุ เธอ ทั้งหลาย จึ่งไป หาได้ ถาม ทราบ ความ ว่า อะริฏฐิะ ภิกษุ มี่ ทิฏฐิ เช่น นั้น จริง จึ่ง ห้าม ว่า แนะ อะริฏฐิะ ท่าน อย่า ว่า อย่าง นี้ อย่า กล่าวตู่ พระ ผู้ มี่ พระภาค เจ้า การ กล่าว ตู่ พระผู้ มี่ พระภาค เจ้า ไม่ ดี เลย พระ ผู้ มี่ พระภาคเจ้าไม่ ตรัส อย่าง นี้ เลย แนะ อะริฏฐิะ ธรรม

ทั้งหลาย อัน ทำ อันตราย พระองค์ ตรัส โดย ปริยาย ไม่ ใช่ อัน เดียว ธรรม ทั้งหลาย นั้น ก็ อาจ เพื่อ เปน อันตราย แก่ ผู้ เสพ จริง กาม ทั้งหลาย พระองค์ ตรัส ว่า มี ความ ยินดี น้อย มี ทุกข์ มาก มี ความ คับ แค้น มาก โทษ ใน กาม เหล่า นั้น มี มาก พระองค์ ตรัส ว่า กาม ทั้งหลาย มี ร่าง กระดูก เป่น เครื่อง เปรียบ มี ชิ้น เนื้อ เปน เครื่อง เปรียบ มี คบ หญ้า เปน เครื่อง เปรียบ มี หลุม ถ่าน เพลิง เปน เครื่อง เปรียบ มี อารมณ์ ที่ ฝัน เห็น เปน เครื่อง เปรียบ มี ของ ที่ ยืม เขา มา เปน เครื่อง เปรียบ มี ผลไม้ เปน เครื่อง เปรียบ มี เขียง สำหรับ สับ เนื้อ เปน เครื่อง เปรียบ มี หอก อัน แหลม เปน เครื่อง เปรียบ มี ศีร์ษะ งู เปน เครื่อง เปรียบ มี ทุกข์ มาก มี ความ คับ แค้น มาก โทษ ใน กาม เหล่า นั้น มี มาก

อะริฏฐะ ภิกษุ ถึง อัน ภิกษุ เหล่า นั้น กล่าว อยู่ อย่าง

นี้ ก็ ยัง ถือ ทิฏฐิ อัน เปน บาป นั้น ไว้ ด้วย ความ ยึด มั่น อัน แข็ง แรง กล่าว อยู่ เช่น ก่อน ภิกษุ เหล่า นั้น ไม่ อาจ เพื่อ จะ ให้ อะริฏฐะ ภิกษุ นั้น เปลื้อง ตัว จาก ทิฏฐิ อัน เปน บาป นั้น จึง ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค กราบ ทูล ให้ ทรง ทราบ พระองค์ จึง ตรัส ถาม เธอ ทูล รับ สม อ้าง แล้ว ตรัส ปฏิเสธ ว่า หา ได้ เปน อย่าง เธอ เข้า ใจ ไม่ แล้ว ทรง แสดง โทษ แห่ง กาม ทั้งหลาย มี ความ ตุจ ข้าง ต้น นั้น แล้ว ทรง บัญญัติ อริฏฐสิกขาบท ว่า " ภิกษุ กล่าว อย่าง นี้ ว่า 'เรา รู้ ทั่ว ซึ่ง ธรรม ที่ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง แสดง แล้ว คือ ธรรม เหล่า ใด ที่ พระองค์ ตรัส ว่า ทำ อันตราย ธรรม เหล่า นั้น ไม่ อาจ เพื่อ เปน อันตราย แก่ ผู้ เสพ' ฉนี้ ภิกษุ ทั้งหลาย พึง กล่าว ห้าม เธอ ว่า 'ท่าน ผู้ มี อายุ อย่า ว่า อย่าง นี้ อย่า กล่าว ตู่ พระ ผู้ มี พระภาค การ กล่าว ตู่ พระ ผู้ มี พระ

ภาคไม่ดีเลย พระผู้มีพระภาคไม่ตรัสอย่างนี้เลย แนะผู้มีอายุ ธรรมทั้งหลายอันทำอันตรายพระผู้มีพระภาคตรัสโดยปริยายไม่ใช่อันเดียว ธรรมเหล่านั้นก็อาจเพื่อเป็นอันตรายแก่ผู้เสพได้จริง' ฉนี้ เธอที่ภิกษุทั้งหลายกล่าวห้ามอย่างนี้ ยังขืนถืออยู่อย่างนั้น ภิกษุทั้งหลายพึงสวดสมนุภาสนเพื่อให้เธอสละคืนซึ่งกรรมนั้น ถ้าเธอสละคืนซึ่งกรรมนั้นเสีย ก็เป็นการดี ถ้าไม่สละคืน ต้องอาบัติปาจิตติย์" ฉนี้

อุกชิตตสัมโภค สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รู้ อยู่ ย่อม บริโภค ร่วม อยู่ ร่วม นอน ร่วม กับ อะริฏฐ์ะ ภิกษุ ซึ่ง มี วาทะ อย่าง นั้น มี ความ เปนไป ตาม ธรรม อัน สงฆ์ ยังไม่ ได้ ทำ (คือ สงฆ์ ยัง ไม่ ได้ ถอน กรรม นั้น) ยัง ไม่ สละ คืน ซึ่ง ทิฏฐิ นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ อุกชิตต สัมโภค สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ อยู่ และ บริโภค ร่วม อยู่ ร่วม หรือ นอน ร่วม กับ ภิกษุ ซึ่ง มี วาทะ อย่าง นั้น มี ความ เปน ไป ตาม ธรรม อัน สงฆ์ ยัง ไม่ ได้ ทำ ยัง ไม่ สละ คืน ซึ่ง ทิฏฐิ นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

กัณฑกสิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ทิฏฐิ อัน เปน บาป เช่น นั้น เกิด ขึ้น แก่ สามเณร ชื่อ กัณฑะกะ ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า กล่าว ห้าม ปราม ก็ ไม่ ฟัง จน กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค ให้ ทรง ทราบ มี ความ พิสดาร เหมือน อริฏฐ สิกขาบท นั้น พระองค์ จึง ตรัส สั่งให้ สงฆ์ นาสนะ สามเณร นั้น เสีย ด้วย คำ ว่า แนะ กัณฑะกะ ตั้ง แต่ วัน นี้ ไป ท่าน อย่าอ้าง พระ ผู้ มี พระภาค นั้นว่า เปนพระศาสดา เลย สาม เณร ทั้งหลายอื่น นอน ร่วม กับ ภิกษุทั้งหลายได้ สองคืนสาม คืน การ นอน ร่วม ด้วย กัน เช่น นั้น ย่อม ไม่ มี แก่ ท่าน แนะ คน ถ่อย ท่านไป เสีย เถิด ฉิบ หาย เสีย เถิด

สมัย นั้น ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รู้ อยู่ และ เกลี้ย กล่อม กัณฑกะ สามเณร ซึ่ง สงฆ์ นาสนะ เสีย แล้ว นั้นไว้ แล ให้ บำรุง ตน บริโภค ร่วม นอน ร่วม ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กัณฑก สิกขาบท ว่า "ถ้า ว่า สามเณร จะ พึง กล่าว อย่าง นี้ ว่า 'เรา รู้ ทั่ว ซึ่ง ธรรม ที่ พระ ผู้ มี พระภาค ทรง แสดง แล้ว คือ ธรรม เหล่า ใด พระองค์ ตรัส ว่า ทำ อันตราย ธรรม เหล่า นั้น ไม่ อาจ เพื่อ เปน อันตราย แก่ ผู้ เสพ' ฉนี้ ภิกษุ ทั้งหลาย พึง กล่าว ห้าม สามเณร นั้น ว่า 'แนะ สามเณร ผู้ มี อายุ ท่าน อย่า กล่าว อย่าง นี้ อย่า กล่าว ตู่ พระ ผู้ มี พระภาค ความ กล่าว ตู่ พระ ผู้ มี พระภาค ไม่ ดี เลย พระ ผู้ มี พระภาค ไม่ ตรัส อย่าง นี้ เลย แนะ สามเณร ผู้ มี อายุ ธรรม ทั้งหลาย อัน ทำ อันตราย พระ

ผู้มีพระภาคตรัสโดยปริยายมิใช่อันเดียว ธรรมเหล่านั้นก็อาจเพื่อเป็นอันตรายแก่ผู้เสพได้จริง' ฉนี้ เมื่อภิกษุทั้งหลายกล่าวห้ามอย่างนี้ สามเณรนั้นก็ยังขืนถืออยู่อย่างนั้น ภิกษุทั้งหลายพึงกล่าวขับไล่เสียว่า 'แนะสามเณรผู้มีอายุ ตั้งแต่วันนี้ไป ท่านอย่าอ้างพระผู้มีพระภาคนั้นว่าเป็นพระศาสดาเลย สามเณรทั้งหลายอื่นนอนร่วมกับภิกษุทั้งหลายได้สองคืนสามคืน การนอนร่วมเช่นนั้นไม่มีแก่ท่าน แนะคนถ่อย ท่านไปเสียเถิด ฉิบหายเสียเถิด' ฉนี้ ภิกษุรู้อยู่และเกลี้ยกล่อมสามเณรที่สงฆ์ให้ฉิบหายแล้วไว้ หรือให้บำรุงตน บริโภคร่วม นอนร่วม ต้องอาบัติปาจิตตีย์" ฉนี้

จบสัปปาณกวรรคที่ ๗ เท่านี้

สหธัมมิก สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ โฆสิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี พระ ฉันนะ ย่อม ประพฤติ อนาจาร ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ กล่าว ห้าม เธอ กลับ กล่าว ว่า . เรา ยังไม่ได้ ไต่ ถาม ภิกษุ อื่น ซึ่ง ทรง วินัย หลัก แหลม เพียงใด เรา จัก ยังไม่ ศึกษา ใน สิกขาบท นั้น เพียง นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สหธัมมิก สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ที่ ภิกษุ ทั้งหลาย กล่าว เตือน ด้วย สิกขาบท บัญญัติ กลับ กล่าว เสีย ว่า 'เรา ยังไม่ได้ ไต่ ถาม ภิกษุ อื่น ซึ่ง ทรง วินัย หลัก แหลม เพียง ใด เรา จัก ยังไม่ ศึกษา ใน สิกขาบท นั้น เพียง นั้น' ฉนี้ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ ภิกษุ ผู้ ศึกษา ควร รู้ ทั่ว ถึง ควร ถาม รอบ คอบ ควร ไล่ เลียง อัน นี้ เปน ปฏิบัติ ชอบ ยิ่ง ใน สิกขาบท บัญญัติ นั้น" ฉนี้

วิเลขน สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ย่อม ตรัส วินัย กถา ย่อม ทรง ภาษิต คุณ แห่ง วินัย คุณ ของ การ เรียน วินัย แล ตรัส เจาะ จง คุณ ของ พระอุบาลี โดย ปริยาย ไม่ใช่ อัน เดียว ภิกษุ ทั้งหลาย จึ่ง คิด ว่า พระ ผู้มี พระภาค ย่อม ตรัส วินัย กถา ย่อม ทรง ภาษิต คุณ แห่ง วินัย คุณ ของ การ เรียน วินัย แล ตรัส เจาะ จง คุณ ของ พระอุบาลี โดย อเนกปริยาย เรา ทั้งหลาย จำ จะ เรียน วินัย ใน สำนัก พระอุบาลี จึ่ง เธอ เปน อัน มาก ด้วย กัน เปน ผู้ ใหญ่ บ้าง ยัง ใหม่ อยู่ บ้าง ปาน กลาง บ้าง ย่อม ขอ เรียน วินัย ใน สำนัก พระอุบาลี ฝ่าย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ดำริ ว่า เดี๋ยว นี้ ภิกษุ เปน อัน มาก เรียน วินัย อยู่

ใน สำนัก พระอุบาลี ถ้า เธอ ทั้งหลาย รู้วินัย เหล่า นี้ จัก ฉุด มา จักใส่ไป ซึ่ง เรา ทั้งหลาย ตาม ชอบใจ จำ เรา ทั้งหลาย จะ ติเตียน วินัย เธอ ดำริ ฉนี้ แล้ว จึงไป หา ภิกษุ ทั้งหลาย กล่าว ว่า ต้อง การ อะไร ด้วย สิกขาบท ใหญ่ น้อย เหล่า นี้ที่ ผู้ ใด ผู้หนึ่งได้ แสดง ขึ้น (คือ สอน หรือ สวด ท่อง) สิกขาบท เหล่า นี้ ย่อม เปนไป พร้อม เพื่อ ความ รำคาน ความ ลำบาก ความ สงสัย เท่า นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ วิเลขน สิกขาบท ว่า "เมื่อ พระ ปาติโมกข์ ที่ ผู้ ใด ผู้หนึ่ง แสดง ขึ้น อยู่ ภิกษุ กล่าว อย่าง นี้ ว่า 'ต้อง การ อะไร ด้วย สิกขาบท ใหญ่ น้อย เหล่า นี้ที่ ผู้ ใด ผู้หนึ่ง แสดง ขึ้น สิกขาบท เหล่า นี้ ย่อม เปน ไป พร้อม เพื่อ ความ รำ คาน ความ ลำ บาก ความ สงสัย เท่า นั้น' ฉนี้ ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ติเตียน สิกขาบท" ฉนี้

โมหน สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ประพฤติ อนาจาร แล้ว ปรารถนา ว่า ขอ ให้ ภิกษุ ทั้งหลาย จง รู้ ว่า เรา ทั้งหลาย ต้อง อาบัติ เพราะ ยัง ไม่ รู้ ครั้น พระ ปาติโมกข์ ท่าน แสดง ขึ้น จึง กล่าว อย่าง นี้ ว่า เรา ทั้งหลาย รู้ เดี๋ยว นี้ เอง ว่า ธรรม นี้ ก็ มา แล้ว ใน สูตร มี อยู่ ใน สูตร ย่อม มา สู่ อุทเทศ ทุก กึ่ง เดือน ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ โมหน สิกขาบท ว่า "เมื่อ พระ ปาติโมกข์ ท่าน แสดง ขึ้น อยู่ ตาม กึ่ง เดือน ภิกษุ กล่าว อย่าง นี้ ว่า 'เรา รู้ เดี๋ยว นี้ เอง ว่า ธรรม นี้ ก็ มา แล้ว ใน สูตร มี อยู่ ใน สูตร ย่อม มา สู่ อุทเทศ ทุก กึ่ง

เดือน' ฉนี้ ถ้า ภิกษุ เหล่า อื่น รู้ อยู่ ว่า 'ภิกษุ นี้ เคย มา นั่ง ฟัง พระ ปาติ โมกข์ ที่ ท่าน แสดง ขึ้น ตาม กึ่ง เดือน ถึง สอง สาม ครั้ง แล้ว จะ ขึ้น พูด ไป ทำ อะไร' ฉนี้ ภิกษุ นั้น จะ พ้น โทษ เพราะ ไม่ รู้ ไม่ ได้ ต้อง อาบัติ ใด เพราะ อนาจาร นั้น พึง ปรับ อาบัติ นั้น ตาม ธรรม แล้ว พึง ปรับ โทษ เพราะ แกล้ง ทำ หลง แก่ เธอ เพิ่ม ขึ้น อิก ว่า 'ไม่ เปน ลาภ ของ ท่าน การ ถือ เพศ เปน บรรพชิต ท่าน ได้ ไม่ ดี แล้ว เมื่อ พระ ปาติโมกข์ ท่าน ผู้ แสดง ๆ ขึ้น ท่าน ไม่ มนสิการ ทำ ให้ สำเร็จ ประ โยชน์' ฉนี้ อาบัติ ปาจิตตีย์ นี้ เพราะ แกล้ง ทำ หลง นั้น" ฉนี้

ปหารสิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ โกรธ แค้น ใจ ให้ ประหาร แก่ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ๆ ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ถาม ถึง เหตุ ที่ ร้องไห้ ทราบ ความ แล้ว ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ ปหารสิกขาบท ว่า "ภิกษุ โกรธ แค้น ใจ ให้ ประหาร แก่ ภิกษุ อื่น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ตลสัตติกสิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เงื้อ มือ ตั้ง จะ ให้ ประหาร แก่ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ๆ เคย ถูก ประหาร มา หวาด จะ ถูก อีก ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ ที่ ร้อง ไห้ แล้ว ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ตลสัตติกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ โกรธ แค้น ใจ เงื้อ มือ ตั้ง จะ ให้ ประหาร แก่ ภิกษุ อื่น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

อนิยต สิกขาบทที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กำจัด โจท ภิกษุ หนึ่ง ด้วย สังฆาทิเสส อัน หา มูล มิได้ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อมูลกสิกขาบท ว่า "ภิกษุ กำจัด โจท ภิกษุ อื่น ด้วย สังฆาทิเสส อัน ไม่ มี มูล ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สัญจิจจสิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แกล้ง ก่อ ความ รำคาน แก่ ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ดัง นี้ว่า พระ ผู้มี พระภาค ทรง บัญญัติ สิกขาบทไว้ ว่า ไม่ให้ ภิกษุ อุปสมบท บุทคล มี บี ยังไม่ ครบ ๒๐ ก็ ท่าน ทั้งหลาย มี บี ยังไม่ ครบ ๒๐ อุปสมบท แล้ว จะไม่ เปน อุปสมบันน์ กระมัง ภิกษุ สัตตรสวัคคีย์ ก็ ร้องไห้ ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ ที่ ร้องไห้ แล้ว ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สัญจิจจสิกขาบท ว่า "ภิกษุ แกล้ง ก่อ ความ รำคาน แก่ ภิกษุ อื่น ด้วย หมาย ว่า 'ความ ไม่ สำราญ จัก มี แก่ เธอ แม้ ครู่ หนึ่ง' ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ทำ การ แกล้ง ก่อ ความ รำ คาน นั้น เปน เหตุ ใช่ เหตุ อื่น" ฉนี้

อุปัสสุติ สิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ อริบาด หมาง กัน กับ ภิกษุ ทั้งหลาย ผู้ มี ศิล เปน ที่ รัก เธอ ทั้งหลาย จึง ว่า อย่าง นี้ ว่า ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เหล่า นี้ เปน อลัชชี เรา ทั้งหลาย ไม่ สามารถ จะ อริ กับ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เหล่า นี้ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า ท่าน ทั้งหลาย ว่า พวก เรา ว่า เปน อลัชชี เพราะ อะไร ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ถาม ว่า ท่าน ทั้งหลาย ได้ ยิน ที่ไหน เล่า ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ตอบ ว่า เรา ทั้งหลาย ได้ ยิน แอบ ฟัง ท่าน ผู้ มี อายุ ทั้งหลาย ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ อุปัสสุติสิกขาบท ว่า "เมื่อ ภิกษุ ทั้งหลาย เกิด ความ อริ ทะเลาะ วิวาท

กัน ภิกษุไปยืน แอบ ฟัง ด้วย หมาย ว่า 'ภิกษุ เหล่า นี้ จัก พูด เรื่อง ใด เรา จักได้ ฟัง' ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์ เพราะ ทำ ความ แอบ ฟัง นั้น เปน เหตุ ใช่ เหตุ อื่น" ฉนี้

กัมมปฏิพาหน สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ประพฤติ อนาจาร เมื่อ สงฆ์ ทำ กรรม (เพื่อ ปรับ ไทษ) แก่ เธอ ที่ ละ รูป ย่อม ปฏิกโกสนะ คือ คัด ค้าน (ให้ เสีย กรรม) ครั้ง นั้น พระสงฆ์ ประชุม ด้วย กิจ จะ พึง ทำ อัน ใด อันหนึ่ง ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทำ จีวร อยู่ ได้ ให้ ฉันทะ แก่ ภิกษุ รูป หนึ่ง ไป ฝ่าย พระสงฆ์ คิด กัน ว่า ภิกษุ พวก ฉัพพัคคีย์ นี้ มา รูป เดียว เอา เถิด เรา ทั้งหลาย จง ทำ กรรม แก่ เธอ. คิด ดัง นี้ แล้ว จึง ทำ กรรม แก่ ภิกษุ นั้น ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ถาม ภิกษุ นั้น ซึ่ง มา หา ตน ว่า พระสงฆ์ ได้ ทำ กรรม อะไร ภิกษุ นั้น ตอบ ว่า พระสงฆ์ ได้ ทำ กรรม แก่ เรา ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึง ว่า เรา ทั้งหลาย

ไม่ได้ ให้ ฉันทะ เพื่อ ประโยชน์ ว่า พระสงฆ์ จัก ทำ กรรม แก่ ท่าน ถ้า เรา ทั้งหลาย รู้ ดัง นั้น ก็ จักไม่ ให้ ฉันทะ เลย ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ พา กัน ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กัมมปฏิพาหน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ ฉันทะ เพื่อ กรรม ทั้งหลาย ซึ่ง สงฆ์ ทำ โดย ธรรม แล้ว ภาย หลัง กลับ ติเตียน ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ปัาจิตติยกรรม สิกขาบทที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระสงฆ์ ประชุม กัน ด้วย กิจ จะ พึง ทำ อัน ใด อัน หนึ่ง ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทำ จีวร อยู่ ได้ ให้ ฉันทะ แก่ ภิกษุ รูป หนึ่งไป ฝ่าย พระสงฆ์ คิด กัน ว่า พระสงฆ์ ประชุม กัน เพื่อ ประโยชน์ แก่ กรรม ใด เรา ทั้งหลาย จัก ทำ กรรม นั้น คิด กัน ดัง นี้ แล้ว ตั้ง ญัตติ ขึ้น ภิกษุ นั้น จึง ว่า ภิกษุ เหล่า นี้ จะ ทำ กรรม แก่ พวก เรา ที่ ละ รูป ด้วย อุบาย อย่าง นี้ ท่าน ทั้งหลาย จัก ทำ กรรม แก่ใครได้ ว่า อย่าง นั้น แล้วไม่ให้ ฉันทะ ลุก จาก อาสนะ หลีกไป เสีย ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ

ปักกมน สิกขาบท ว่า "เมื่อ การ พูด วินิจฉัย ยัง เปน ไป อยู่ ใน สงฆ์ ภิกษุ ไม่ ให้ ฉันทะ ลุก จาก อาสนะ หลีก ไป เสีย ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ชีเยนธัมม สิกขาบท ที่ ๑๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ พระทัพพมัลลบุตร เปน เจ้า น่า ที่ แต่ง เสนาสนะ แล แจก ภัตต์ แก่ สงฆ์ ท่าน มี จีวร เก่า ครั้ง นั้น จีวร ผืน หนึ่ง เกิด ขึ้น แก่ สงฆ์ ๆ จึง ให้ จีวร นั้น แก่ ท่าน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ก็ ติเตียน ว่า ภิกษุ ทั้งหลาย น้อม ลาภ ของ สงฆ์ไป ตาม ชอบ ใจ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ว่า ไฉน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ พร้อม กับ สงฆ์ ผู้ พร้อม เพรียง กันให้ จีวร แก่ ภิกษุ แล้ว ภาย หลัง กลับ ติเตียน เล่า แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ชีเยนธัมม สิกขาบท ว่า "ภิกษุ พร้อม กับ สงฆ์ ผู้ พร้อม เพรียง กันให้ จีวร แก่ ภิกษุ แล้ว ภาย หลัง กลับ ติเตียน ว่า 'ภิกษุ ทั้งหลาย น้อม ลาภ ของ สงฆ์ ไป ตาม ชอบ ใจ' ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

ปริณามน สิกขาบท ที่ ๑๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ประชุม ชน พวก หนึ่ง ใน เมือง สาวัตถี ได้ ตก แต่ง ภัตตาหาร พร้อม กับ จีวร ไว้ เพื่อ สงฆ์ ด้วย ตั้ง ใจ ว่า เรา ทั้งหลาย จัก ให้ ฉัน แล้ว จัก ถวาย จีวร ให้ ครอง ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ จึงไป ว่า ให้ เขา ถวาย จีวร เหล่า นั้น แก่ ภิกษุ ทั้ง หลาย (เปน ส่วน เฉพาะ ตัว) เสีย เขา ไม่ ยอม ถวาย เพราะ เขา ว่า เขา เคย ตก แต่งไว้ เพื่อ สงฆ์ ประจำ ปี เธอ จึง ว่า ทายก ของ สงฆ์ มี มาก ภัตต์ ของ สงฆ์ ก็ มี มาก ภิกษุ เหล่า นี้ อาศรัย ท่าน ทั้งหลาย เห็น อยู่ แต่ ท่าน ทั้งหลาย อยู่ กัน ใน ที่ นี้ ถ้า ท่าน ทั้งหลาย ไม่ให้ แล้วใคร จัก ให้ เล่า ท่าน ทั้งหลาย จงให้ จีวร เหล่า นี้ แก่ ภิกษุ เหล่า นี้ เถิด เขา ถูก เธอ แคะไค้ นัก

ก็ ต้อง ถวาย จีวร ที่ ตก แต่งไว้ แก่ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ อังคาส สงฆ์ แต่ ด้วย ภัตตาหาร ภิกษุ ทั้งหลาย ทราบ ความ นี้ แล้ว ก็ ติเตียน เธอ แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ปริณามน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รู้ แล้ว น้อม ลาภ ของ สงฆ์ ที่ เขา น้อมไป แล้ว มา เพื่อ บุทคล เสีย ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

จบ สหธัมมิก วรรค ที่ ๘ เท่า นี้

อันเตปุร สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ตรัส สั่ง นาย อุทยาน บาล ให้ ชำระ พระราช อุทยาน เพราะ พระองค์ จะเสด็จ พระราช ดำเนิร ไป นาย อุทยาน บาล ได้ ทำ ตาม กระแส พระราช ดำรัส ทุก ประการ ได้ เห็น พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ประทับ อยู่ ณะ ร่มไม้ แห่ง หนึ่ง แล้ว เข้า ไป กราบ ทูล พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ว่า พระราช อุทยาน หมด จด ดี แล้ว อนึ่ง พระ ผู้ มี พระภาค เจ้าได้ ประทับ อยู่ ใน ที่ นั้น ด้วย พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ตรัส ว่า ช่าง ท่าน เถิด เรา จะ ไป เฝ้า ท่าน จึ่ง เสด็จ พระราช ดำเนิร ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ทอด พระเนตร เห็น อุบาสก ผู้ หนึ่ง นั่ง อยู่ ใกล้ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ทรง ตก

พระไทย เสด็จ ยืน ชงัก อยู่ แล้ว ทรง พระ ดำริ ว่า บุรุษ นี้ คงไม่ใช่ คน ชั่ว ดอก จึงได้ นั่ง เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า อยู่ แล้ว เสด็จ พระราช ดำเนิร เข้าไป ถวาย นมัสการ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ประทับ อยู่ ณะ ที่ ควร แห่ง หนึ่ง ฝ่าย อุบาสก นั้นไม่ ถวาย บังคมไม่ ยืน รับ เสด็จ พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ด้วย ความ เคารพ ต่อ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล น้อย พระ ไทย ว่า ไฉน บุรุษ นี้ เมื่อ เรา มา จึงไม่ไหว้ไม่ ยืน รับ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ทรง ทราบ ว่า พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล น้อย พระไทย จึง ตรัส ว่า อุบาสก นี้เปน พหุสูต มี ราค ใน กาม ทั้งหลายไป ปราศ แล้ว พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล จึง ทรง พระ ดำริ ว่า อุบาสก นี้ คงไม่ เปน คน เลว ทราม แม้ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ก็ ตรัส สรเสริญ เขา จึง ตรัส แก่ อุบาสก นั้น ว่า ท่าน ต้อง การ สิ่งใด ก็

บอก เถิด อุบาสก นั้น ก็ รับ กระแส พระราช ดำรัส สั่ง ฝ่าย พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ตรัส ธรรมี กถา จบ แล้ว พระ เจ้า ปัสเสนทิโกสล ก็ เสด็จ กลับ ครั้ง หนึ่ง พระเจ้า ปัสเสนทิโกสล ประทับ อยู่ บน ปราสาท ได้ ทอด พระเนตร เห็น อุบาสก นั้น กาง ร่ม เดิรไปใน ถนน รับ สั่งให้ เรียก มา แล้ว ตรัส ว่า ได้ ยิน ว่า ท่าน เปน พหุสูต ขอ ท่าน จง บอก ธรรม แก่ พวก ข้าง ใน ของ เรา เถิด อุบาสก นั้น ทูล ตอบ ว่า ข้า พระองค์ทราบ ธรรม เหตุ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย ขอ ให้ พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย บอก ธรรม แก่ ข้าง ใน ของ พระองค์ เถิด พระเจ้า ปัสเสนทิ โกสล ทรง เห็น ชอบ ด้วย แล้ว เสด็จไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาคเจ้า ทูล ขอ ให้ ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ รูปหนึ่งไป บอก ธรรม แก่ ข้าง ใน พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ตรัส ธรรมี กถา แล้ว เมื่อ พระเจ้า ปัสเสนทิโกสล เสด็จ กลับ แล้ว พระ

องค์ ตรัส สั่ง พระ อานนท์ ให้ เป็น ผู้ ไป บอก ธรรม แก่ ข้าง ใน ของ พระเจ้า ปัสเสนทิโกสล พระอานนท์ ก็ ได้ ทำ ตาม พุทธาณัติ ทุก ประการ เวลา เช้า วัน หนึ่ง พระ เถระ ครอง ผ้า แล้ว ถือ บาตร แล จีวรเข้าไป สู่ พระราชนิเวศน์ เวลา นั้น พระเจ้า ปัสเสนทิโก่สล กับ พระนางมัลลิกายังเสด็จ อยู่ ใน ที่ บันทม ด้วย กัน พระนางได้ ทอด พระเนตร เห็น พระ เถระ มา แต่ไกล จึง ลุก ขึ้นโดย ด่วน พระภูษา หลุด จาก พระองค์ พระ เถระ กลับ แต่ ที่ นั้นไป อาราม บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ว่า ไฉน พระ อานนท์ ยังไม่ได้ รับ อนุญาต ก่อน เข้าไป ในพระ ราชวัง ชั้น ใน แล้ว เธอ ทั้งหลาย กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า พระองค์ ตรัส ถาม พระอานนท์ ท่าน ก็ ทูล รับ พระองค์ ตรัส ติเตียน แล้ว ทรง ทำ ธรรมี กถา ตรัส

เรี่ยก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ตรัส เทศนา ว่า แนะ ภิกษุ ทั้งหลาย โทษ ใน การ เข้าไป ใน พระราชวัง ชั้นใน (มี่ แก่ บรรพชิต) ๑๐ ประการ คือ

๑ พระราชา ยัง ประทับ อยู่ ใน พระ ที่ กับ พระมเหษี ภิกษุ เข้าไป ใน ที่ นั้น พระมเหษี เห็น ภิกษุ หรือ ภิกษุ เห็น พระมเหษี ต่าง ทำ ความ ยิ้ม แย้ม ให้ ปรากฏ พระ ราชา ก็ จะ ทรง ระแวง ใน ข้อ นั้น ว่า พระมเหษี หรือ ภิกษุ นี้ ทำ แล้ว หรือ จัก ริ ทำ ทุจจริต อัน ใด อันหนึ่ง แน่ ละ

๒ พระราชา ย่อม มี่ พระราชกรณีย กิจ มาก เข้า ที่ กับ สัตรี ผู้ หนึ่ง แล้ว ทรง ระลึก ไม่ ได้ สัตรี นั้น มี่ ครรภ ขึ้น พระ ราชา ก็ จะ ทรง ระแวง บรรพชิต ใน ข้อ นั้น เพราะ ผู้ อื่น ไม่ ได้ เข้าไป ใน ที่ นั้น นอก จาก บรรพชิต

๓ ของ ดี มี่ ราคา อัน ใด อันหนึ่ง ใน พระราชวังหาย ไป พระราชา ก็ จะ ทรง ระแวง บรรพชิต ใน ข้อ นั้น เหมือน กัน

๔ ข้อ ราชการ ปฤกษา กัน ลี้ ลับ ใน พระ ราชวังไป เบิด เผย ออก ภาย นอก พระราชา ก็ จะ ทรง ระแวง บรรพชิตใน ข้อ นั้น

๕ พระราชบุตร ย่อม ปรารถนา ปอง ร้ายต่อพระราช บิดา. หรือ พระราชบิดา ย่อม ปรารถนา ปอง ร้าย ต่อ พระ ราชบุตร ทั้ง พระราชบุตร ทั้ง พระราช บิดา นั้น ก็ จะ ทรง ระแวง บรรพชิต ใน ข้อ นั้น

๖ พระ ราชา ทรง เลื่อน ผู้ ที่ มี ถานันดร อัน ต่ำ ขึ้น ใน ถานันดร อัน สูง ผู้ที่ไม่ ชอบ ใจ ก็ จะ ระแวง บรรพชิต ใน ข้อ นั้น ว่า พระราชา ทรง คลุก คลี กัน อยู่ ด้วยบรรพชิต ชรอย จะ เปน การ ของ บรรพชิต กระมัง

๗ พระราชา ทรง ลด ผู้ ที่ มี ถานันดร อัน สูง ลงใน ถานันดร อัน ต่ำ ผู้ที่ไม่ ชอบ ใจ ก็ จะ ระแวง บรรพชิต ใน ข้อ นั้น ดุจ เดียว กัน

๘ พระราชาให้ส่งกองทับไปในอันใช่กาล ผู้ที่ไม่ชอบใจ ก็จะระแวงบรรพชิตในข้อนั้นเหมือนกัน

๙ พระราชาให้ส่งก่องทับไปในกาลอันควร แล้ว สั่งให้กลับเสียในระหว่างทาง ผู้ที่ไม่ชอบใจ ก็จะระแวงบรรพชิตในข้อนั้นดังในหนหลัง

๑๐ พระราชวังคับคั่งไปด้วยช้างม้ารถแลรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ ที่น่ากำหนัด แต่ล้วนเปนของไม่ควรแก่บรรพชิตทั้งนั้น รวมเปนโทษในการเข้าไปในพระราชวังชั้นใน (มิแก่บรรพชิต) ๑๐ ประการฉนี้ ต่อนี้ไปทรงบัญญัติอันเตปุรสิกขาบทว่า "ภิกษุยังไม่ได้รับอนุญาตก่อน ก้าวล่วงธรณีพระทวารห้องที่บันทมของพระราชาขัตติยชาติ ผู้ได้มุรธาภิเษกแล้ว ที่พระราชาแลพระมเหษียังไม่เสด็จออก ต้องอาบัติปาจิตติย์" ฉนี้

รตนสิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ รูป หนึ่ง อาบ น้ำ อยู่ ที่ แม่ น้ำ อจิรวดี พราหมณ์ ผู้ หนึ่ง ได้ วาง ถุง กหาปณ ๕๐๐ ไว้ บน บก แล้ว อาบ น้ำ ที่ แม่ น้ำ นั้น แล้ว กลับ ไป ลืม ถุง ทรัพย์ นั้น เสีย ภิกษุ นั้น หยิบ ถุง ทรัพย์ นั้น ไว้ ด้วย คิด ว่า จะ ได้ ไม่ หาย ฝ่าย พราหมณ์ นึก ขึ้น ได้ วิ่ง กลับ มา โดย เร็ว ถาม ภิกษุ นั้น ว่า ท่าน เห็น ถุง ทรัพย์ ของ ข้าพเจ้า บ้าง หรือ ภิกษุ นั้น ก็ ให้ ถุง ทรัพย์ นั้น พราหมณ์ จึ่ง คิด ว่า ด้วย อุบาย อะไร หนอ เรา จะ ไม่ ต้อง ให้ ค่า ถ่าย (ร้อย ละ ๕) แก่ ภิกษุ นี้ จึ่ง แกล้ง พูด ว่า กหาปณ ของ ข้าพเจ้า ไม่ ใช่ ๕๐๐ ของ ข้าพเจ้า ๑๐๐๐ จับ ตัว ไว้ แล้ว ก็ ปล่อย ไป ภิกษุ นั้น ไป อาราม แล้ว

บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ ติเตียน ภิกษุ นั้น ว่า ไฉน ภิกษุ จึง เก็บ รัตนะ (คือ แก้ว ต่าง ๆ แล เงิน ทอง เปน ต้น) แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ รตน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เก็บ เอง หรือ ให้ เขา เก็บ ให้ ซึ่ง รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่า รัตนะ ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์" ฉนี้

สมัย นั้น ใน เมือง สาวัตถี มี มหรศพ มนุษย์ ทั้งหลาย ตก แต่ง กาย ไป เที่ยว อุทยาน แม้ นาง วิสาขา ก็ ได้ ตก แต่ง กาย ออก จาก บ้าน คิด จะ ไป อุทยาน แล้ว คิด ว่า เรา จะ ไป อุทยาน ทำ อะไร ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระ ภาค เถิด จึง เปลื้อง อาภรณ์ ห่อ ด้วย ผ้า ห่ม ให้ ทาษี ไว้ แล้ว เข้า ไป เฝ้า พระ ผู้ มี พระภาค ถวาย อภิวาท นั่ง ใน ที่ ควร แห่ง หนึ่ง พระองค์ ตรัส ธรรมี กถา จบ แล้ว นาง วิสาขา ทูล ลา กลับ ทาษี ลืม ห่อ อาภรณ์ นั้น เสีย

ภิกษุ ทั้งหลาย เห็น ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ องค์ ตรัส สั่ง ให้ เก็บ ไว้ แล้ว ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ เก็บ เอง หรือ ให้ เขา เก็บ ให้ ซึ่ง รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่า รัตนะ ใน ภาย ใน อาราม ด้วย ตั้ง ใจ ว่า ของ ใคร เขา จัก ได้ มา เอา แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม ความ ว่า "เว้น ไว้ แต่ ภาย ใน อาราม ไม่ เปน อาบัติ" ฉนี้

สมัย นั้น บ้าน ที่ ทำ การ งาร ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี มี อยู่ ใน กาสี ชนบท คฤหบดี นั้น ได้ สั่ง บุรุษ ผู้ รับ ใช้ สนิท ไว้ ว่า ถ้า ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย มา เจ้า จง จัด ภัตต์ ถวาย ครั้ง นั้น ภิกษุ เปน อัน มาก เที่ยว จาริก ไป ใน กาสี ชนบท เข้า ไป บ้าน นั้น บุรุษ นั้น ได้ เห็น ภิกษุ เหล่า นั้น มา แต่ ไกล จึง เข้า ไป ไหว้ นิมนต์ ให้ รับ บิณฑบาต วัน พรุ่ง นี้ ภิกษุ เหล่า นั้น รับ นิมนต์ ด้วย

นิ่ง อยู่ เปน สำคัญ ครั้น ราตรี นั้น ล่วงไป แล้ว บุรุษ นั้น จึง ให้ แต่ง ของ เคี้ยว ของ ฉัน อัน ประณีต แล้ว ให้ ไป บอก ภัตตะกาล ครั้น ภิกษุ เหล่า นั้น มา แล้ว จึง ถอด แหวน ที่ สรวม นิ้ว ออก อังคาส ภิกษุ เหล่า นั้น ด้วย ภัตตาหาร แล้ว กล่าว ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย ฉัน แล้ว นิมนต์ กลับไป เถิด ข้าพเจ้า จักไป ทำ การ กล่าว ดังนี้ แล้ว ก็ไป ลืม แหวนไว้ ภิกษุ ทั้งหลาย ได้เห็น จึง คิด ว่า ถ้า เรา ทั้งหลายไป เสีย แหวน ของ เขา จะ หาย จึง ยัง อยู่ ใน ที่ นั้น ฝ่าย บุรุษ นั้น กลับ จาก การ เห็น ภิกษุ เหล่า นั้น จึง ถาม ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย ยัง อยู่ ใน ที่นี้ เพื่อ อะไร ภิกษุ เหล่า นั้น ก็ บอก ความ นั้นให้ เขา ทราบ แล้วไป เมือง สาวัตถี บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ จึง กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ เก็บ

เองหรือให้เขา เก็บให้ซึ่ง รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่ารัตนะ ใน ภายใน อาราม หรือ ภายใน ที่ พัก ด้วย ตั้งใจ ว่า ของใคร เขา จักได้มา เอา แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม อีก เติม ที่ ว่า "ภิกษุ เก็บ เอง หรือให้เขา เก็บให้ซึ่ง รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่า รัตนะ เว้นไว้แต่ ภายใน อาราม หรือ ภายใน ที่ พัก ต้อง อาบัติ ปาจิตติย์ ภิกษุ พึง เก็บ เอง หรือให้ เขา เก็บ ให้ ซึ่ง รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่า รัตนะ ใน ภายใน อาราม หรือ ภายใน ที่ พัก ด้วย ตั้ง ใจ ว่า 'ของใคร เขา จักได้มา เอาไป' อัน นี้เปน ปฏิบัติ ชอบ ยิ่งใน รัตนะ หรือ ของ ที่ สมมติ ว่า รัตนะ ที่ เขา ลืม ไว้ ใน ภายใน อาราม หรือ ภายใน ที่ พัก นั้น" ฉนี้

วิกาเลคามปเวสน สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคิย์ เข้า บ้าน ใน เวลา วิกาล นั่ง ใน สภาคาร สถาน พูด ติรัจฉาน กถา ต่าง ๆ คือ ถ้อย คำ ที่ พูด ถึง พระเจ้า แผ่นดิน โจร มหา อมาตย์ เสนา ภัย ยุทธนาการ เข้า น้ำ ผ้า ที่ นอน ดอกไม้ ของ หอม ญาติ ยาน บ้าน นิคม เมือง ชนบท สัตรี สุรา กรอก ที่ ทำ หม้อ คน ตายไป แล้ว เหตุ ต่าง ๆ กล่าว ถึง โลก กล่าว ถึง ทะเล อ้าง เหตุ ถึง ความ มี แล ความไม่ มี มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณ ศักยบุตติย์ เข้า บ้าน ใน วิกาล นั่ง ใน สภา สนทนา ติรัจฉาน กถา ต่าง ๆ เหมือน คฤหัสถ์ บริโภค กาม ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง เขา ติเตียน ภิกษุ ฉัพพัคคิย์ ก็ ติเตียน

คล้าย กัน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ วิกาเลคามปเวสน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เข้า บ้าน ใน เวลา วิกาล ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ มาก ด้วย กัน เมื่อไป เมือง สาวัตถี ในโกสล ชนบท ถึง บ้าน หนึ่ง ใน เวลา เย็น มนุษย์ ทั้งหลาย เห็น ภิกษุ เหล่า นั้น จึง นิมนต์ ให้ เข้า บ้าน ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ เหตุ พุทธ บัญญัติ นั้น ก็ไม่ เข้าไป โจร ทั้งหลาย ก็ ตี ชิง ภิกษุ เหล่า นั้น ๆ ไป ถึง เมือง สาวัตถี จึง บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ลา เข้า บ้าน ใน เวลา วิกาล แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม อีก ว่า ไม่ ลา จึง ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ หนึ่ง เมื่อไป เมือง สาวัตถี ใน โกสล ชนบท ถึง บ้าน หนึ่ง เวลา เย็น มนุษย์

ทั้งหลาย เห็น ภิกษุ นั้น จึง นิมนต์ ให้ เข้า บ้าน ภิกษุ นั้น รังเกียจ เหตุ พุทธ บัญญัติ นั้น ก็ ไม่ เข้าไป ถูก โจร ตี ชิง แล้วไป เมือง สาวัตถี บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ลา ภิกษุ ซึ่ง มี อยู่ เข้า บ้าน ใน เวลา วิกาล แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม อีก ว่า "ไม่ ลา ภิกษุ ซึ่ง มี อยู่ จึง ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูป หนึ่ง ถูก งู กัด ภิกษุ อีก รูป หนึ่ง จะ เข้า บ้าน ด้วย คิด จะ ไป หา ไฟ มา ก็ ไม่ได้ เข้าไป เพราะ รังเกียจ เหตุ พุทธ บัญญัติ นั้น ได้ กราบ ทูล ความ นั้น แด่ พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ เข้า บ้านไม่ ต้อง ลา ภิกษุ อัน มี อยู่ เพราะ มี กิจ รีบ ด่วน เห็น ปาน นั้น แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท

นี้ เปน ครั้ง ที่ สุด ว่า "ภิกษุไม่ ลา ภิกษุ ซึ่ง มี อยู่ เข้า บ้าน ใน เวลา วิกาล เว้นไว้ แต่ มี กิจ รีบ ด่วน เห็น ปาน นั้น ต้อง อาบัติ ปาจิตตีย์" ฉนี้

สูจิฆร สิกขาบท ที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ นิโครธ อาราม ใกล้ เมือง กบิล พัสดุ์ ใน สักก ชนบท ช่าง งา ผู้ หนึ่ง ถวาย ปวารณา แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ว่า พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย จะ ต้อง การ กล่อง เข็ม ข้าพเจ้า จะ ทำ ถวาย ภิกษุ ทั้งหลาย จึ่ง ขอ กล่อง เข็ม มาก เธอ ทั้งหลาย ที่ มี กล่อง เข็ม เล็ก ขอ กล่อง เข็ม ใหญ่ ที่ มี กล่อง เข็ม ใหญ่ ขอ กล่อง เข็ม เล็ก ช่าง งา เมื่อ ต้อง ทำ กล่อง เข็ม เปน อัน มาก ถวาย ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ไม่ เปน อัน ทำ รูป ภัณฑ์ อื่น ขาย ตน แล บุตร ภรรยา ก็ ลำบาก ด้วย การ หา เลี้ยง กัน มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ภิกษุ เหล่า นั้น ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ ครหา นั้น ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ สูจิฆร สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้

เขา ทำ กล่อง เข็ม ทำ ด้วย กระดูก ด้วยงาหรือด้วยเขา ต้อง เภทนก ปาจิตตีย์ (คือ ต้อง ทำ ลาย ก่อน จึง แสดง ปาจิตตีย์ ตก)" ฉนี้

มัญจ สิกขาบท ที่ ๕

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระอุปนนท์ นอน บน เตียง สูง ลำดับ นั้น พระ ผู้ มี พระภาค กับ ภิกษุ มาก หลาย รูป เสด็จ จาริก ไป ตาม เสนาสนะ เข้าไปใกล้ ที่ อยู่ พระอุปนนท์ ๆ ได้ เห็น เสด็จ มา แต่ไกล จึง ทูล เชิญ เสด็จ ให้ มา ทอด พระเนตร ที่ หลับ นอน ของ เธอ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า เสด็จ กลับ แต่ ที่ นั้น แล้ว ทรง บัญญัติ มัญจ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ เมื่อ จะ ให้ เขา ทำ เตียง หรือ ตั่ง พึง ทำ ให้ มี เท้า ๘ นิ้ว ด้วย นิ้ว พระสุคต เว้น ไว้ แต่ แม่ แคร่ เมื่อ ทำ ให้ เกินกว่า นั้น ต้อง เฉทนก ปาจิตตีย์ (คือ ต้อง ตัด ให้ ได้ ประมาณ ก่อน จึง แสดง ปาจิตตีย์ ตก)" ฉนี้ (๘ นิ้ว พระสุคต เปน ๑๐ นิ้ว ๓ กะเบียด ช่างไม้)

ตูโลนัทธ สิกขาบท ที่ ๖

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ให้ เขา ทำ เตียง บ้าง ตั่ง บ้าง หุ้ม นุ่น มนุษย์ ทั้งหลาย มา เห็น เข้า ก็ ติเตียน ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ ตูโลนัทธ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ เขา ทำ เตียง หรือ ตั่ง หุ้ม นุ่น ต้อง อุททาลนก ปาจิตตีย์ (คือ ต้อง รื้อ นุ่น ออก เสีย ก่อน จึง แสดง ปาจิตตีย์ ตก)" ฉนี้

นิสีทน สิกขาบท ที่ ๗

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ทรง อนุญาต ผ้า นิสีทนะ แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย แล้ว ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทราบ ข้อ พุทธา นุญาต นั้น แล้ว ใช้ ผ้า นิสีทนะ ไม่ มี ประมาณ ให้ ผ้า นั้น ห้อย ลง ข้าง น่า บ้าง ข้าง หลัง บ้าง แห่ง เตียง บ้าง ตั่ง บ้าง ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ นิสีทน สิกขาบท ว่า "ภิกษุ จะ ให้ เขา ทำ ผ้า นิสีทนะ พึง ทำ ให้ ประกอบ ด้วย ประมาณ คือ ยาว ๒ คืบ กว้าง คืบ ครึ่ง ด้วย คืบ พระสุคต เมื่อ ทำ ให้ เกิน ไป กว่า นั้น ต้อง เฉทนก ปาจิตตีย์" ฉนี้

สมัยนั้น พระอุทายีเปนผู้มีกายใหญ่ ท่านได้ลาดผ้านิสีทนะดึงออกโดยรอบนั่งต่อพระภักตร์พระผู้มีพระภาค พระองค์จึงตรัสถามว่า ท่านลาดผ้านิสีทนะดึงออกโดยรอบเหมือนช่างหนังเก่าเพราะอะไร ท่านได้ทูลว่า ก็เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตผ้านิสีทนะเล็กนัก พระองค์จึงทรงอนุญาตผ้านิสีทนะให้มีชายคืบ ๑ แล้วทรงบัญญัติสิกขาบทนี้อีกว่า "ภิกษุจะให้เขาทำผ้านิสีทนะ พึงทำให้ประกอบด้วยประมาณ คือ ยาว ๒ คืบ กว้างคืบครึ่ง กับชายอีกคืบ ๑ ด้วยคืบพระสุคต เมื่อทำให้เกินไปกว่านั้น ต้องเฉทนกปาจิตติย์" ฉนี้ . (ประมาณนั้นเปนยาว ๑ ศอก ๘ นิ้วกับ ๑ กะเบียด กว้าง ๑ ศอกกับ ๓ อนุกะเบียด ชาย ๑ คืบ ๔ นิ้วกับ ๒ อนุกะเบียดช่างไม้)

กัณฑุปฏิจฉาทิ สิกขาบท ที่ ๘

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ทรง อนุญาต ผ้า ปิด ฝี แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย แล้ว ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทราบ ข้อ พุทธานุญาต นั้น แล้ว ทรง ผ้า ปิด ฝี ไม่ มี ประมาณ เลื้อย ลง ข้างน่าบ้าง ข้าง หลัง บ้าง เที่ยว อยู่ ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ กัณฑุปฏิจฉาทิ สิกขาบท ว่า "ภิกษุ จะ ให้ เขา ทำ ผ้า ปิด ฝี พึง ทำ ให้ ประกอบ ด้วย ประมาณ คือ ยาว ๔ คืบ กว้าง ๒ คืบ ด้วย คืบ พระสุคต เมื่อ ทำ ให้ เกินไป กว่า นั้น ต้อง เฉทนก ปาจิตตีย์" ฉนี้ (ประมาณ นั้น เปน ยาว ๒ ศอก ๑ คืบ ๔ นิ้ว กับ ๒ กะเบียด กว้าง ๑ ศอก ๘ นิ้ว กับ ๑ อนุ กะเบียด ช่างไม้)

วัสสิกสาฏิกา สิกขาบท ที่ ๙

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระองค์ ได้ ทรง อนุญาต ผ้า อาบ น้ำ ฝน แก่ ภิกษุ ทั้ง หลาย แล้ว ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ได้ ทราบ ข้อ พุทธา. นุญาต นั้น แล้ว นุ่ง ผ้า อาบ น้ำ ฝน ไม่ มี ประมาณ เลื้อย น่า เลื้อย หลัง เที่ยว อยู่ ภิกษุ ทั้ง หลาย ก็ ติ เตียน แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึ่ง ทรง บัญญัติ วัสสิกสาฏิกา สิกขา บท ว่า "ภิกษุ จะ ให้ เขา ทำ ผ้า อาบน้ำ ฝน พึง ทำ ให้ ประกอบ ด้วย ประมาณ คือ ยาว ๖ คืบ กว้าง ๒ คืบ ครึ่ง ด้วย คืบ พระสุคต เมื่อ ทำ ให้ เกิน ไป กว่า นั้น ต้อง เฉทนกปาจิตตีย์" ฉนี้ (ประมาณ นั้น เปน ยาว ๔ ศอก กับ ๓ กะเบียด กว้าง ๑ ศอก ๑ คืบ ๔ นิ้ว ๑ กะเบียด กับ ๑ อนุ กะเบียด ช่างไม้)

นันทัตเถร สิกขาบท ที่ ๑๐

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี พระนนท์ ผู้ เปน โอรส แห่ง พระมาตุจฉา (คือ พระ น้า นาง) ของ พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า เปน ผู้ มี สรีระ รูป อัน งาม ยิ่ง กาย ท่าน ต่ำ กว่า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า ๔ นิ้ว ท่าน ทรง จีวร เท่า จีวร พระสุคต ภิกษุ ทั้ง หลาย ที่ เปน เถระ เห็น ท่าน มา แต่ ไกล ต่าง ลุก ยืน จาก อาสนะ ด้วย สำคัญ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า เสด็จ มา ก็ เมื่อ ท่าน เข้า ไป ใกล้ จำ ได้ ถนัด จึง อ้าง เหตุ ติเตียน ว่า เพราะ ท่าน ทรง จีวร เท่า จีวร พระสุคต เธอ ทั้ง หลาย จึง สำคัญ ว่า พระ ผู้ มี พระภาค เจ้า เสด็จ มา แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง บัญญัติ นันทัต เถร สิกขาบท ว่า "ภิกษุ ให้ เขา ทำ จีวร เท่า สุคต

จีวร หรือ เกิน กว่า ต้อง เฉทนก ปาจิตตีย์ ประมาณ สุคต จีวร นั้น คือ ยาว ๙ คืบ กว้าง ๖ คืบ ด้วย คืบ พระสุคต" ฉนี้ (ประมาณ นั้น เปน ยาว ๖ ศอก ๑ นิ้ว กับ ๒ อนุ กะเบียด กว้าง ๔ ศอก กับ ๓ กะเบียดช่างไม้)

จบ รตน วรรค ที่ ๙ เท่า นี้

จบ ปาจิตตีย์ ๙๒ เท่า นี้

ปาฏิเทสนีย ๔

ปฐม ปาฏิเทสนีย สิกขาบท ที่ ๑

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี นาง ภิกษุนี รูป หนึ่ง เที่ยว บิณฑบาต ใน เมือง สาวัตถี เวลา กลับ ได้ เห็น ภิกษุ รูป หนึ่ง จึ่ง บอก ถวาย ภิกษา หาร ภิกษุ นั้น ได้ รับ เสีย ทั้ง หมด นาง ภิกษุนี นั้น ไม่ ได้ เที่ยว บิณฑบาต อีก เพราะ เวลา จวน เสีย แล้ว ต้อง อด ไป วัน หนึ่ง ครั้น วัน ที่ ๒ ที่ ๓ ก็ ได้ พบ ภิกษุ นั้น แล ถวาย ภกษา หาร ภิกษุ นั้น รับ เสีย ทั้ง หมด อีก ต้อง อด ภัตตา หาร อีก ครั้น วันที่ ๔ นาง ได้ เดิร ซวน เซ ไป ตาม ถนน เศรษฐี นาย บ้าน ผู้ หนึ่ง ขี่ รถ สวน ทาง มา บอก ให้ นาง หลีก นาง ก้าว หลีก ล้ม ลง ที่ นั้น เศรษฐี ขอ ขะมา โทษ ว่า ขอ ท่าน

งดโทษ เถิด ท่าน ล้ม เพราะ ข้าพเจ้า นาง ตอบ ว่า เรา ไม่ ได้ ล้ม เพราะ ท่าน เรา มี กำลัง น้อย เอง เศรษฐี ถาม ว่า เพราะ อะไร จึง มี กำลัง น้อย นาง จึง บอก ความ นั้น แก่ เศรษฐี ๆ จึง นำ นาง ไป เรือน ให้ ฉัน แล้ว ติเตียน ว่า ไฉน ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลาย จึง รับ อามิษ แต่ มือ นาง ภิกษุนี มาตุคาม มี ลาภ หาได้ ด้วย ยาก ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง คำ นั้น ก็ ติเตียน ภิกษุ นั้น แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระ องค์ จึง ทรง บัญญัติ ปฐมปาฏิ เทสนีย สิกขาบท ว่า " ภิกษุ เข้าไป สู่ ละแวก บ้าน รับ ของ เคี้ยว หรือ ของฉัน แต่ มือนาง ภิกษุนี ผู้ ใช่ ญาติ มา ขบ ฉัน ต้อง แสดงโทษ ตน เสีย ว่า 'แนะ ผู้ มี อายุ ข้าพเจ้า ต้อง แล้ว ซึ่ง ธรรม ที่ ควร ติ เตียน เปน ธรรม ไม่ สบาย ควร แสดง คืน ข้าพเจ้า แสดง คืน ซึ่ง ธรรม นั้น" ฉนี้

ทุติยปาฏิเทสนีย สิกขาบท ที่ ๒

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ สวน เวฬุวัน กลันทก นิวาป สถาน ใกล้ เมือง ราชคฤห์ เขา นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ไป ฉัน ใน ตระกูล ทั้งหลาย นาง ภิกษุนี ฉัพพัคคีย์ ยืน สั่ง สอน เขา เพื่อ ให้ ถวาย ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ว่า ท่าน ทั้งหลาย จง ถวาย แกง ใน ที่ นี้ ถวาย เข้า สุก ใน ที่ นี้ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน จน อิ่ม ภิกษุ เหล่า อื่น ฉัน ไม่ อิ่ม ภิกษุ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า ไฉน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไม่ ห้าม นาง ภิกษุนี ซึ่ง สั่งสอน เขา แล้ว กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึงทรง บัญญัติ ทุติยปาฏิเทสนีย สิกขาบท ว่า " เขา นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ไป ฉัน ใน ตระกูล ทั้งหลาย ถ้า มี นาง ภิกษุนี ยืน สั่งสอน เขา ใน ที่ อังคาส นั้น ว่า ' ท่าน ทั้งหลาย จง ถวาย แกง ใน ที่ นี้ ถวาย เข้า สุก ใน ที่ นี้' ให้ ภิกษุ

เหล่า นั้น รุกราน นาง ภิกษุนี นั้น ว่า ‘ ท่าน จง ถอย ออก ไป เสีย กว่า ภิกษุ ทั้งหลาย จะ ฉัน แล้ว’ ถ้า ภิกษุ แม้ รูป หนึ่ง ไม่ รุกราน ขับ ไล่ เสีย เธอ ทั้งหลาย ทั้งหมด ต้องแสดง โทษ ตัว เสีย คือ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนียะ (คำ แสดง เหมือน สิกขาบท ก่อน ต่าง กัน แต่ เปน คำ แสดง หลาย รูป ด้วย กัน).” ฉนี้

ตติยปาฏิเทสนิย สิกขาบท ที่ ๓

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ เชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี ตระกูล หนึ่ง ใน เมือง สาวัตถี ย่อม เลื่อม ใส ทั้ง สอง ฝ่าย คือ ทั้ง อุบาสก ผู้ สามี ทั้ง อุบาสิกา ผู้ ภรรยา เปน โสดาบัน ทั้ง สอง คน เขา ย่อม เจริญ ด้วย ศรัทธา แต่ เสื่อม จาก สมบัติ เขา สละ ของ เคี้ยว ของ ฉัน ซึ่ง เกิด ขึ้น ใน ตระกูล นั้น ณะเวลา เช้า ทั้ง สิ้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย บาง วัน ไม่ มี จะ กิน ก็ ถึง ต้อง อด อาหาร มนุษย์ ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า ไฉน พระ สมณศักยบุตติย์ ทั้งหลาย ไม่ รู้ จัก ประมาณ ใน การ รับ สองสามี ภรรยา ถวาย จน บาง วัน ไม่ มี จะ กิน ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ ฟัง มนุษย์ เหล่า นั้น ติเตียน จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ สงฆ์ ให้ เสกขสมมติ แก่ ตระกูล

ที่ เจริญ ด้วย ศรัทธา แต่ เสื่อม จาก สมบัติ ด้วย ญัตติทุติยกรรม แล้ว ทรง บัญญัติ ตติยปาฏิเทสนีย สิกขาบท ว่า "ภิกษุ รับ ของ เคี้ยว ของ ฉัน ใน ตระกูล เสกขสมมติทั้งหลาย ด้วย มือ ตน มา ขบ ฉัน ต้อง แสดง โทษ ตัว เสีย คือ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนียะ (คำ แสดง เหมือน สิกขาบท ที่ ๑)" ฉนี้

สมัย นั้น ใน เมือง สาวัตถี มี มหรศพ มนุษย์ทั้งหลาย นิมนต์ ภิกษุ ทั้งหลาย ฉัน แม้ ตระกูล นั้น ก็ ได้ นิมนต์ บ้าง ภิกษุ ทั้งหลาย รังเกียจ เหตุ พุทธบัญญัติ นั้น ก็ ไม่ รับ นิมนต์ เขา ทั้งหลาย ก็ ติเตียน ว่า เรา ทั้งหลาย จะ มี ชีวิต อยู่ ไป ทำ อะไร พระ ผู้ เปน เจ้า ทั้งหลาย ไม่ รับ ของ เรา แล้ว ภิกษุ ทั้งหลาย ได้ สดับ จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระ องค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ที่ เขา นิมนต์ แล้ว รับ ของ เคี้ยว ของ ฉัน ใน

ตระกูล เสกขสมมติ ทั้งหลาย ด้วย มือ ตน มาขบฉันได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ เติม อีก ว่า "เขา นิมนต์ ก่อนแล้ว ไม่ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนียะ" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ รูปหนึ่ง เปน ผู้ คุ้นเคย ของ ตระกูล นั้น ได้ เข้า ไป สู่ ตระกูล นั้น นั่ง ณะอาสนะ ที่ เขา ลาด ไว้ เธอ เจ็บ ขึ้น ใน เวลา นั้น มนุษย์ เหล่า นั้น จัด ของ ถวาย ให้ ฉัน เธอ รังเกียจ เหตุ พุทธบัญญัติ นั้น ก็ ไม่ รับ ไป บิณฑบาต ก็ ไม่ ไหว ต้อง อด ภัตตาหาร เธอ ไป ถึง อาราม ก็ บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ ก็ กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค พระ องค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ รับ ของ เคี้ยว ของ ฉัน ใน ตระ กูล เสกข สมมติ ทั้งหลาย ด้วย มือ ตน มา ขบ ฉัน ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อีก ว่า "ภิกษุ เขา ไม่ ได้ นิมนต์ ก่อน แลไม่ เปน ไข้ รับ ของ เคี้ยว ของ ฉัน ใน ตระกูล เสกขสมมติ

ด้วย มือ ตน มา ขบ ฉัน ต้อง แสดง โทษ ตัว เสีย คือ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนิยะ (คำ แสดง เหมือน สิกขาบท ที่ ๑)" ฉนี้

จตุตถปาฏิเทสนีย สิกขาบทที่ ๔

สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะ นิโครธาราม ใกล้ เมือง กบิลพัสดุ์ ใน สักก ชนบท ใน กาล นั้น ประชา ชน คน ใน บังคับ ของ สากิยะ ก่อ การ จลาจล เปน เสี้ยน หนาม ขึ้น พวกนาง สากิยานี คิด กัน จะ ไป แต่ง ภัตตาหาร ถวาย ภิกษุ ใน เสนาสนะ ป่า พวก นั้น รู้ ข่าว นั้น แล้ว จึง พา กันไป ซ่อง สุม อยู่ ใน หน ทาง พวก นาง สากิยานี ถือ เอา ของ เคี้ยว ของ ฉัน อัน ประณีตไป สู่ เสนาสนะ ป่า พวก นั้น ก็ ออก มา ชิง พวก นาง สากิยานี บ้าง ประทุษฐร้าย บ้าง พวก สากิยะ ทั้งหลาย จึง ออกไป จับ โจร เหล่า นั้น ทั้ง สิ่ง ของได้ ก็ ติเตียน ว่า ไฉน ท่าน ผู้ เจริญ ทั้งหลายไม่ บอก ว่า โจร ทั้งหลาย อาศรัย อยู่ ใน อาราม ภิกษุ ทั้งหลายได้ ฟัง พวก สากิยะ ติเตียน จึ่ง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระ

องค์ จึง ทรง บัญญัติ จตุตถปาฏิเทสนียสิกขาบท ว่า "ภิกษุ อยู่ ใน เสนาสนะ ป่า ที่ รู้ กัน ว่า เปน ที่ น่า รังเกียจ มีภัย ใกล้ รับ ของ เคี้ยว หรือ ของ ฉัน ซึ่ง เขา ไม่ ได้ บอก ให้ รู้ล่วง น่า ก่อน ด้วย มือ ตน ใน ภาย ใน อาราม มา ขบ ฉัน ต้อง แสดง โทษ ตัว เสีย คือ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนียะ' (คำ แสดง เหมือน สิกขาบท ที่ ๑)" ฉนี้

สมัย นั้น ภิกษุ หนึ่ง เปนไข้ อยู่ ใน.เสนาสนะ ป่า มนุษย์ ทั้ง หลาย ถือ เอา ของ เคี้ยว ของ ฉัน ไป สู่ เสนาสนะ นั้น ขอให้ ภิกษุ นั้น ฉัน ภิกษุ นั้น รังเกียจ เหตุ พุทธ บัญญัติ นั้น จึงไม่ รับ แล เธอไม่ อาจไป เที่ยว บิณฑบาต ต้อง อด อาหาร ภิกษุ นั้น จึง บอก ความ นั้น แก่ ภิกษุ ทั้งหลาย ๆ จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระภาค พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุไข้ รับ ของ เคี้ยว หรือ ของ ฉัน ด้วย

มือ ตน ใน เสนาสนะ ป่า มา ขบ ฉันได้ แล้ว ทรง บัญญัติ สิกขาบท นี้ อิก ว่า "ภิกษุ อยู่ ใน เสนาสนะ ป่า ที่ รู้ กัน ว่า เปน ที่ น่า รังเกียจ มี ภัย ใกล้ เธอไม่ เปนไข้ รับ ของ เคี้ยว หรือ ของ ฉัน ที่ เขาไม่ ได้ บอก ให้ รู้ ล่วง น่า ก่อน ด้วย มือ ตน ใน ภายใน อาราม มา ขบ ฉัน พึง แสดง โทษ ตัว เสีย คือ ต้อง อาบัติ ปาฏิเทสนียะ (คำ แสดง เหมือน สิกขาบท ที่ ๑)" ฉนี้

จบ ปาฏิเทสนีย ๔ เท่า นี้

เสขิย ๗๕

๑

(๑) สมัย นั้น สมเด็จ พระผู้มี่ พระภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ณะเชตวนาราม ของ อนาถบิณฑิก คฤหบดี ใกล้ เมือง สาวัตถี่ ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นุ่ง ผ้า เลื้อย ข้าง น่า บ้าง ข้าง หลัง บ้าง เขา ติเตียน พระ ผู้ มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก นุ่ง ผ้า ให้ เรียบ ร้อย"

๒

(๒) สาวัตถี่ นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ห่ม ผ้า มี่ อาการ เหมือน นุ่ง นั้น จน พระ ผู้ มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ห่ม ผ้า ให้ เรียบ ร้อย"

๓

(๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เบิด กาย เดิรไปใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ปก ปิด กาย ด้วย ดี เดิรไปใน ละแวก บ้าน"

๔

(๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เบิด กาย นั่งใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ปก ปิด กาย ด้วย ดี นั่งใน ละแวก บ้าน"

๕

(๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ คะนอง

มือ บ้าง คะนอง เท้า บ้าง เดิร ไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า ' เรา จัก สำรวม กาย ด้วย ดี เดิรไป ใน ละแวก บ้าน "

๖

(๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ คะนอง มือ บ้าง คะนอง เท้า บ้าง นั่ง ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก สำรวม กาย ด้วย ดี นั่ง ใน ละแวก บ้าน "

๗

(๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล ดู ใน ที่ นั้น ๆ เดิรไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ

พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า ' เรา จัก ทอด จักษุ เดิร ไป ใน ละแวก บ้าน "

๘

(๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล ดู ใน ที่ นั้น ๆ นั่งใน ละแวกบ้าน เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า ' เรา จัก ทอด จักษุ นั่ง ใน ละแวก บ้าน"

๙

(๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร เลิก ผ้า ขึ้นไปใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ เดิร เลิก ผ้า ขึ้นไปใน ละแวก บ้าน"

๑๐

(๑๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง เลิก ผ้า ขึ้น ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ นั่ง เลิก ผ้า ขึ้น ใน ละแวก บ้าน"

จบ ปริมัณฑล วรรค ที่ ๑ เท่า นี้

๑

(๑๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ร่า เริง หัว เราะ ดัง เดิร ไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ เดิร หัว เราะ ไป ใน ละแวก บ้าน"

๒

(๑๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ร่า เริง

หัว เราะ ดัง นั่ง ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ นั่ง หัว เราะ ใน ละแวก บ้าน'"

๓

(๑๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร พูด ดัง ไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก มี เสียง เบา เดิรไป ใน ละแวก บ้าน'"

๔

(๑๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ พูด ดัง นั่ง ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ

ศึกษา ว่า 'เรา จัก มี เสียง เบา นั่ง ใน ละแวก บ้าน"

๕

(๑๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร โคลง กายไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ เดิรโคลง กายไป ใน ละแวก บ้าน"

๖

(๑๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง โคลงกาย ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ นั่งโคลง กาย ใน ละแวก บ้าน"

๗

(๑๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร ไกว แขนไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ เดิร ไกว แขน ไป ใน ละแวก บ้าน"

๘

(๑๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง ไกว แขน ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า ' เรา จักไม่ นั่ง ไกว แขน ใน ละแวก บ้าน "

๙

(๑๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร สั่น ศีร์ษะไปใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค

ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ เดิร สั่น ศีร์ษะ ไป ใน ละแวก บ้าน"

๑๐

(๒๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง สั่น ศีร์ษะ ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ นั่ง สั่น ศีร์ษะ ใน ละแวก บ้าน"

จบ อุชชัคคิก วรรค ที่ ๒ เท่า นี้

๑

(๒๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร เอา มือ ค้ำ กาย ไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ เอา มือ ค้ำ กาย ไป ใน ละแวก บ้าน"

๒

(๒๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง เอา มือ ค้ำ กาย ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ นั่ง เอา คือ ค้ำ กาย ใน ละแวก บ้าน"

๓

(๒๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร คลุม ศีร์ษะ ไป ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ เดิร คลุม ศีร์ษะ ไป ใน ละแวก บ้าน"

๔

(๒๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง คลุม ศีร์ษะ ใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค

ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ นั่ง คลุม ศีรษะ ใน ละแวก บ้าน"

๕

(๒๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร กระหย่ง เท้าไปใน ละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ เดิร กระหย่ง เท้า ไปใน ละแวก บ้าน "

๖

(๒๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง รัดเข่า ในละแวก บ้าน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ นั่ง รัด เข่า ใน ละแวก บ้าน"

๗

(๒๓๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไม่ รับ บิณฑบาต โดย เคารพ ราว กะ ใคร่ จะ เท เสีย เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก รับ บิณฑบาต โดย เคารพ"

๘

(๒๓๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล ดู ใน ที่ นั้น ๆ รับ บิณฑบาต เขา กำลัง ตัก บาตร หรือ ไป แล้ว ก็ ไม่ รู้ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก แล ดู ใน บาตร รับ บิณฑบาต"

๙

(๒๓๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เมื่อ รับ บิณฑบาต รับ แต่ แกง มาก เขา ติเตียน พระ ผู้

มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก รับ แกง พอ สมควร แก่ บิณฑบาต"

๑๐

(๓๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ รับ บิณฑบาต ทำ ให้ พูน ขึ้น เขา ติเตียน พระ ผู้ มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความศึกษาว่า 'เรา จัก รับ บิณฑบาต เพียง เสมอ ขอบ ปาก บาตร"

จบ ขัมภกต วรรค ที่ ๓ เท่า นี้

๑

(๓๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ไม่ ฉัน บิณฑบาต โดย เคารพ เหมือนไม่ อยาก จะ ฉัน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม

ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ฉัน บิณฑบาต โดย เคารพ"

๒

(๓๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล ดู ใน ที่ นั้น ๆ ฉัน บิณฑบาต เขา กำลัง ตัก บาตร หรือ ไป แล้ว ก็ ไม่ รู้ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก แล ดู ใน บาตร ฉัน บิณฑบาต"

๓

(๓๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ขุด ใน ที่ นั้น ๆ ฉัน บิณฑบาต เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ ฉัน บิณฑบาต ขุด ให้ แหว่ง"

๔

(๓๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉันบิณฑบาต ฉันแต่ แกงมาก เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ฉัน แกง พอ สมควร แก่ บิณฑบาต"

๕

(๓๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน บิณฑบาต ขยุ้ม แต่ ยอด ลง ไป เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉัน บิณฑบาต ขยุ้ม แต่ ยอด ลง ไป"

๖

(๓๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กลบ

แกง บ้าง กับ บ้าง ด้วย เข้า สุก เพราะ อาศรัย อยาก จะ ได้ มาก เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ กลบ แกง หรือ กับ ด้วย เข้า สุก เพราะ อาศรัย อยาก จะ ได้ มาก"

๗

(๓๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ขอ แกง บ้าง เข้า สุก บ้าง เพื่อ ประ โยชน์ ตน มา ฉัน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ขอ แกง หรือ กับ เพื่อ ประ โยชน์ ตน มา ฉัน"

สมัยนั้น ภิกษุ ทั้งหลายเปนไข้ พวก ภิกษุ ผู้ พยาบาล ไต่ ถาม ถึง อาการ 'ทราบ ความ ว่า แต่ ก่อน เธอ ผู้ ไข้ ขอ แกง บ้าง เข้า สุก บ้าง มา ฉัน ได้ จึง สบาย เดียว

นี้ ขอไม่ได้ เพราะ รังเกียจ เหตุ พุทธบัญญัติ นั้น จึงไม่ สบาย เธอ ทั้ง หลาย จึง กราบ ทูล พระ ผู้ มี พระ ภาค ให้ ทรง ทราบ พระองค์ จึง ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ไข้ ขอ แกง หรือ กับ เพื่อ ประ โยชน์ ตน มา ฉันได้ แล้ว ทรง บัญญัติ ห้าม อีก ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เราไม่เป็นไข้ จักไม่ ขอ แกง หรือ กับ เพื่อ ประ โยชน์ ตน มา ฉัน"

๘

(๓๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แล ดู บาตร ของ ผู้ อื่น ด้วย หมาย จะ ยก โทษ เขา ติเตียน พระ ผู้มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แล ดู บาตร ของ ผู้ อื่น ด้วย หมาย จะ ยก โทษ"

๙

(๓๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ทำ คำ

เข้า ใหญ่ เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ ทำ คำ เข้า ให้ ใหญ่ นัก"

๑๐

(๔๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน ทำ คำ เข้า ให้ ยาว เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ทำ คำ เข้า ให้ กลม กล่อม"

จบ สักกัจจ วรรค ที่ ๔ เท่า นี้

๑

(๔๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เมื่อ คำ เข้า ยังไม่ ถึง ปาก ย่อม อ้า ปากไว้ ถ้า เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เมื่อ คำ เข้า ยังไม่ มา ถึง ปาก เรา จักไม่ อ้า ปากไว้ ถ้า"

๒

(๔๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เมื่อฉัน สอด นิ้ว มือ ทั้ง หมด ใน ปาก เขา ติเตียน พระผู้มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุพึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา เมื่อ ฉัน จักไม่ สอด นิ้ว มือทั้ง หมด ใน ปาก"

๓

(๔๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ย่อมพูด ทั้ง คำ เข้า กำลัง มี่ใน ปาก เขา ติเตียน พระผู้มี่ พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุพึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ พูด ทั้ง คำ เข้า กำลังมี่ใน ปาก"

๔

(๔๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ โยน

บิณฑบาต เข้า ปาก ฉัน เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ โยน บิณฑบาต เข้า ปาก ฉัน"

๕

(๔๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ กัด คำ เข้า ฉัน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ กัด คำ เข้า ฉัน"

๖

(๔๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน ทำ กระพุ้ง แก้มให้ ตุ่ย เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ ฉัน ทำ กระพุ้ง แก้มให้ ตุ่ย"

๗

(๔๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน สลัด มือ พลาง เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ ฉัน สลัด มือ พลาง"

๘

(๔๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉันโปรย เมล็ด เข้า พลาง เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉันโปรย เมล็ด เข้า พลาง"

๙

(๔๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน แลบ ลิ้น เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง

บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉัน แลบ ลิ้น"

๑๐

(๕๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน ดัง จับ ๆ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉัน ดัง จับ ๆ"

จบ กพฬวรรค ที่ ๕ เท่า นี้

๑

(๕๑) สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระ ภาค พุทธเจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ใน โฆสิตาราม ใกล้ เมือง โกสัมพี พราหมณ์ ผู้ หนึ่ง ได้ จัด แต่ง น้ำ นม ไว้ เพื่อ สงฆ์ ภิกษุ ทั้ง หลาย ดื่ม น้ำ นม ดัง ซูด ๆ ภิกษุ ผู้ เคย เปน คน รำ รูป หนึ่ง จึง กล่าว ว่า ชะรอย พระสงฆ์ ทั้ง ปวง นี้ จะ

เป่าให้เย็น ภิกษุทั้งหลายก็ติเตียนว่า ไฉนภิกษุจึงปรารภพระสงฆ์พูดเล่น พระผู้มีพระภาคทรงทราบแต่ภิกษุเหล่านั้น จึงทรงบัญญัติห้ามว่า ภิกษุอย่าพึงปรารภพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ พูดเล่น ถ้าภิกษุทำดังนั้น ต้องอาบัติทุกกฏ แล้วทรงบัญญัติห้ามว่า "ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า 'เราจักไม่ฉันดังซูด ๆ"

๒

(๕๒) สาวัตถีนิทาน ภิกษุฉัพพัคคีย์ฉันเลียมือ เขาติเตียน พระผู้มีพระภาคทรงทราบ ทรงบัญญัติห้ามว่า "ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า 'เราจักไม่ฉันเลียมือ"

๓

(๕๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน ขอด บาตร เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉัน ขอด บาตร "

๔

(๕๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ฉัน เลีย ริม ฝี ปาก เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ ฉัน เลีย ริม ฝี ปาก "

๕

(๕๕) สมัย นั้น สมเด็จ พระ ผู้ มี พระภาค พุทธ เจ้า เสด็จ ประทับ อยู่ ใน ป่า เภสกฬาวัน เปน ที่ อยู่ แห่ง หมู่ มฤค ใกล้ เมือง สุง สุมารคิระ ใน ภัคคชนบท ภิกษุ ทั้งหลาย

จับ ภาชนะ น้ำ ด้วย มือ อัน เปื้อน ที่ โฆกนท ปราสาท เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ จับ ภาชนะ น้ำ ด้วย มือ อัน เปื้อน "

๖

(๕๖) สุงสุมารคิร นิทาน ภิกษุ ทั้ง หลาย เท น้ำ ล้าง บาตร มีเมล็ด เข้าใน ละแวก บ้าน ที่ โฆกนท ปราสาท เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า " ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ เท น้ำ ล้าง บาตร มี เมล็ด เข้า ใน ละแวก บ้าน "

๗

(๕๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ มี ร่ม ใน มือ เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ

ศึกษาว่า 'เราจักไม่แสดงธรรมแก่ผู้มีร่มในมือ"

สมัยนั้น ภิกษุทั้งหลายรังเกียจ ไม่อาจแสดงธรรมแก่คนไข้มีร่มในมือ เขาติเตียน พระผู้มีพระภาคทรงทราบ ทรงอนุญาตให้ภิกษุแสดงธรรมแก่คนไข้มีร่มในมือได้ แล้วทรงบัญญัติห้ามอีกว่า "ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า 'เราจักไม่แสดงธรรมแก่ผู้ไม่เปนไข้มีร่มในมือ"

๘

(๕๘) สาวัตถีนิทาน ภิกษุฉัพพัคคีย์แสดงธรรมแก่ผู้มีไม้พลองในมือ เขาติเตียน พระผู้มีพระภาคทรงทราบ ทรงบัญญัติห้ามว่า "ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า 'เราจักไม่แสดงธรรมแก่ผู้ไม่เปนไข้มีไม้พลองในมือ" (ไม้ยาว ๔ ศอก ชื่อไม้พลอง)

๙

(๕๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ มี ศัสตรา ใน มือ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ มี ศัสตรา ใน มือ" (เครื่อง ประหาร มี คม ข้าง เดียว หรือ สอง ข้าง ชื่อ ศัสตรา)

๑๐

(๖๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ มี อาวุธ ใน มือ เขา ติเตียน พระผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แสดงธรรม แก่ ผู้ ไม่เปน ไข้ มี อาวุธ ใน มือ" (เครื่อง สังหาร ที่ ใช้ยิง ชื่อ อาวุธ)

จบ สุรุสุรุ วรรค ที่ ๖ เท่า นี้

๑

(๖๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ สรวม เขียง เท้า เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ สรวม เขียง เท้า"

๒

(๖๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ สรวม รอง เท้า เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ สรวม รอง เท้า"

๓

(๖๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง

ธรรม แก่ ผู้ ไป ใน ยาน เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ ไปใน ยาน" (วอ, รถ, เกวียน, คาน หาม, เปล, แคร่, ชื่อ ยาน)

๔

(๖๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้อยู่ บน ที่ นอน เขา ติเตียน พระผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ อยู่ บน ที่ นอน"

๕

(๖๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ นั่ง รัด เข่า เขา ติเตียน พระ ผู้มี พระ ภาค

ทรงทราบ ทรงบัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ แสดงธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ นั่ง รัดเข่า"

๖

(๖๖) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ โพก ศีร์ษะ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ โพก ศีร์ษะ"

๗

(๖๗) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ แสดง ธรรม แก่ ผู้ คลุม ศีร์ษะ เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ คลุม ศีร์ษะ"

๘

(๖๘) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง บน แผ่นดิน แสดง ธรรม แก่ ผู้ นั่ง บน อาสนะ เขา ติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จัก ไม่ นั่ง บน แผ่นดิน แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ นั่ง บน อาสนะ"

๙

(๖๙) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ นั่ง บน อาสนะ ต่ำ แสดง ธรรม แก่ ผู้ นั่ง บน อาสนะ สูง เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ตรัส เรียก ภิกษุ ทั้งหลาย มา ตรัส เรื่อง เปน อดีต ว่า "ยัง มี ภรรยา ของ บุรุษ จัณฑาล ผู้ หนึ่ง ใน เมือง พาราณสี มี ครรภ นาง ได้ ว่า กะ สามี ว่า ข้าพเจ้า มี ครรภ ข้าพเจ้า

อยาก กิน ผล มะม่วง สามี ตอบ ว่า ผล มะม่วง ไม่ มี่ เพราะ หา ใช่ ฤดู ผล มะม่วง ไม่ นาง ว่า ถ้า ข้าพเจ้า ไม่ ได้ กิน คง จัก ตาย ก็ คราว นั้น ผล มะม่วง ของ พระเจ้า แผ่นดิน มี่ ผล เปน นิจ บุรุษ จัณฑาล นั้น จึ่ง ไป ขึ้น ต้น มะม่วง นั้น นั่ง อยู่ พอ พระเจ้า แผ่นดิน กับ พราหมณ์ ปุโรหิต เสดจ ไป สู่ ต้น มะม่วง นั้น ประทับ บน ราชอาสน์ อัน สูง ทรง เรียน มนต์ บุรุษ จัณฑาล นั้น ได้ ดำริ ว่า พระเจ้า แผ่นดิน พระองค์ นี้ ใช่ ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ธรรม เพราะ ประทับ บน ราชอาสน์ สูง ทรง เรียน มนต์ พราหมณ์ ผู้ นี้ ก็ ใช่ ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ธรรม เพราะ นั่ง บน อาสนะ ต่ำ บอก มนต์ แต่ พระ เจ้า แผ่น ดิน ซึ่ง ประทับ บน ราชอาสน์ อัน สูง ถึง ตัว เรา ก็ หา ใช่ ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ธรรม ไม่ เพราะ มา ลัก ผล มะม่วง ของ พระเจ้า แผ่นดิน ด้วย ความ เห็น แก่ สัตรี เปน เหตุ

ก็ สัตว์ โลก ทั้งปวง นี้ ประพฤติ หมุนไป รอบ ด้าน ดำริ ดังนี้ แล้ว พลัด ตก ลง ใน ที่ นั้น ได้ กล่าว วาจา ที่ ท่าน ประพันธ์ เปน คาถา มี ความ ว่า ชน ทั้ง สองไม่ รู้จัก อรรถ ชน ทั้ง สองไม่ เห็น ธรรม คือ พราหมณ์ ผู้ บอก มนต์ แล พระเจ้า แผ่นดิน ผู้ทรง เรียน มนต์ โดย อาการ ไม่ เปน ธรรม

พราหมณ์ กล่าว ตอบ ด้วย วาจา ที่ ท่าน ประพันธ์ เปน คาถา เหมือน กัน มี ความ ว่า เข้า สุก แห่ง เข้า สาลี ทั้งหลาย ที่ เจือ ด้วย เนื้อ อัน สอาด ของ พระ เจ้า แผ่น ดิน เรา ได้ บริโภค แล้ว เหตุ นั้น เรา จึงไม่ เปนไปใน ธรรม แต่ ธรรม นั้น พระอริยเจ้า ทั้งหลาย สรเสริญ แล้ว

บุรุษ จัณฑาล กล่าว ตอบ ด้วย วาจา ที่ ท่าน ประพันธ์ เปน คาถา อิก มี ความ ว่า น่า ติเตียน ความได้ ทรัพย์ ความ ได้ ยศ แล ความ เลี้ยง ชีพ ด้วย การ ประพฤติไม่ เปน

ธรรม อัน เปน เหตุ จะ ให้ ตก นรก ยิ่ง นัก ท่าน หลีกไป เสีย จาก ประเทศ นี้ เถิด แม้ ชน เหล่า อื่น เขา ก็ รู้ จัก หา หุง ต้ม กิน เหมือน กัน ขอ อย่า ให้ สภาพ อันใช่ ธรรม ที่ ท่าน ได้ ประพฤติ มา ทำลาย ตัว ท่าน ดุจ ศิลา ทำลาย หม้อ ฉนั้น เลย" ฉนี้

แล้ว ตรัส ว่า พราหมณ์ นั่ง บน อาสนะ ต่ำ บอก มนต์ แก่ พระ เจ้า แผ่น ดิน ซึ่ง ประ ทับ อยู่ บน ราช อาสน์ อัน สูง ไม่ เปน ที่ ชอบ ใจ แห่ง เรา ผู้ เปน บุรุษ จัณฑาล แม้ ใน กาล นั้น จะ กล่าว ไป ทำ ไม ถึง คน นั่ง บน อาสนะ ต่ำ แสดง ธรรม แก่ คน นั่ง บน อาสนะ สูง จะ เปน ที่ ชอบ ใจ ของ คน ทั้ง หลาย ใน กาล นี้ แล้ว ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา จักไม่ นั่ง บน อาสนะ ต่ำ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ นั่ง บน อาสนะ สูง"

๑๐

(๗๐) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ยืน แสดง ธรรม แก่ ผู้ นั่ง เขาติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา ยืน อยู่ จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ นั่ง อยู่"

๑๑

(๗๑) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร ไป ข้าง หลัง แสดง ธรรม แก่ ผู้ เดิร ไป ข้าง น่า เขา ติเตียน พระผู้ มีพระภาค ทรงทราบ ทรง บัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา เดิร ไป ข้าง หลัง จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เปน ไข้ เดิร ไป ข้าง น่า"

๑๒

(๗๒) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ เดิร ไป นอก ทาง แสดง ธรรม แก่ ผู้ เดิร ไป ใน ทาง เขา ติเตียน

พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา เดิน ไป นอก ทาง จัก ไม่ แสดง ธรรม แก่ ผู้ ไม่ เป็น ไข้ เดิน ไป ใน ทาง"

๑๓

(๗๓) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ยืน ถ่าย อุจจาระ บ้าง ปัสสาวะ บ้าง เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา ไม่ เป็น ไข้ จัก ไม่ ยืน ถ่าย อุจจาระ หรือ ปัสสาวะ"

๑๔

(๗๔) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ถ่าย อุจจาระ บ้าง ปัสสาวะ บ้าง บ้วน เขฬะ บ้าง ลง ใน ของเขียว เขา ติเตียน พระ ผู้ มี พระ ภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้าม ว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เรา ไม่ เป็น ไข้

จักไม่ ถ่ายอุจจาระ ปั้สสาวะ หรือ บ้วน เขฬะลงในของเขียว"

๑๕

(๗๕) สาวัตถี นิทาน ภิกษุ ฉัพพัคคีย์ ถ่าย อุจจาระ บ้าง ปั้สสาวะ บ้าง บ้วน เขฬะ บ้าง ลง ใน น้ำ เขาติเตียน พระผู้ มี พระภาค ทรง ทราบ ทรง บัญญัติ ห้ามว่า "ภิกษุ พึง ทำ ความ ศึกษา ว่า 'เราไม่ เปนไข้ จักไม่ ถ่าย อุจจาระ ปั้สสาวะ หรือ บ้วน เขฬะ ลง ใน น้ำ"

(ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ (๕๘) จน ถึง ที่ (๗๒) มี เรื่อง อนุบัญญัติ ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ แสดง ธรรม แก่ ผู้ เปนไข้ ซึ่ง แสดง อาการ กิ ริยา ดัง บัญญัติ เดิม นั้น ๆ ได้ แล้ว ทรงบัญญัติห้ามไม่ ให้ แสดงธรรมแก่ ผู้ ไม่ เปนไข้ แล ซึ่ง เปน ผู้ เช่น นั้น ๆ ดัง นี้ เหมือน สิกขาบท ที่ (๕๗) นั้น ควร เทียบ เปน ตัว อย่าง

แล ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ (๗๓) (๗๔) (๗๕)

ก็ มี เรื่อง อนุบัญญัติ ทรง อนุญาต ให้ ภิกษุ ใช้ ทำ เช่น บัญญัติ เดิม ได้ แล้ว ทรง บัญญัติ ห้าม ไม่ ให้ ภิกษุ ไม่ เปน ไข้ ทำ เช่น นั้น ๆ)

จบ ปาทุกา วรรค ที่ ๗ เท่า นี้

ใน ปาติโมกขุทเทศ ท่าน จัด เสขิยะ เปน ๔ หมวด คือ ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ ๑ ถึง ที่ ๒๖ เรียก สารูป ๑ ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ ๒๗ ถึง ที่ ๕๖ เรียก โภชน ปฏิสังยุต ๑ ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ ๕๗ ถึง ที่ ๗๒ เรียก ธัมมเทสนา ปฏิสังยุต ๑ กับ ตั้ง แต่ สิกขาบท ที่ ๗๓ ถึง ที่ ๗๕ เรียก ปกิณณกะ ๑ คือ เปน สารูป ๒๖ สิกขาบท โภชน ปฏิสังยุต ๓๐ สิกขาบท ธัมมเทสนา ปฏิสังยุต ๑๖ สิกขาบท ปกิณณกะ ๓ สิกขาบท

จบ เสขิย ๗๕ เท่า นี้

จบ ต้น บัญญัติ